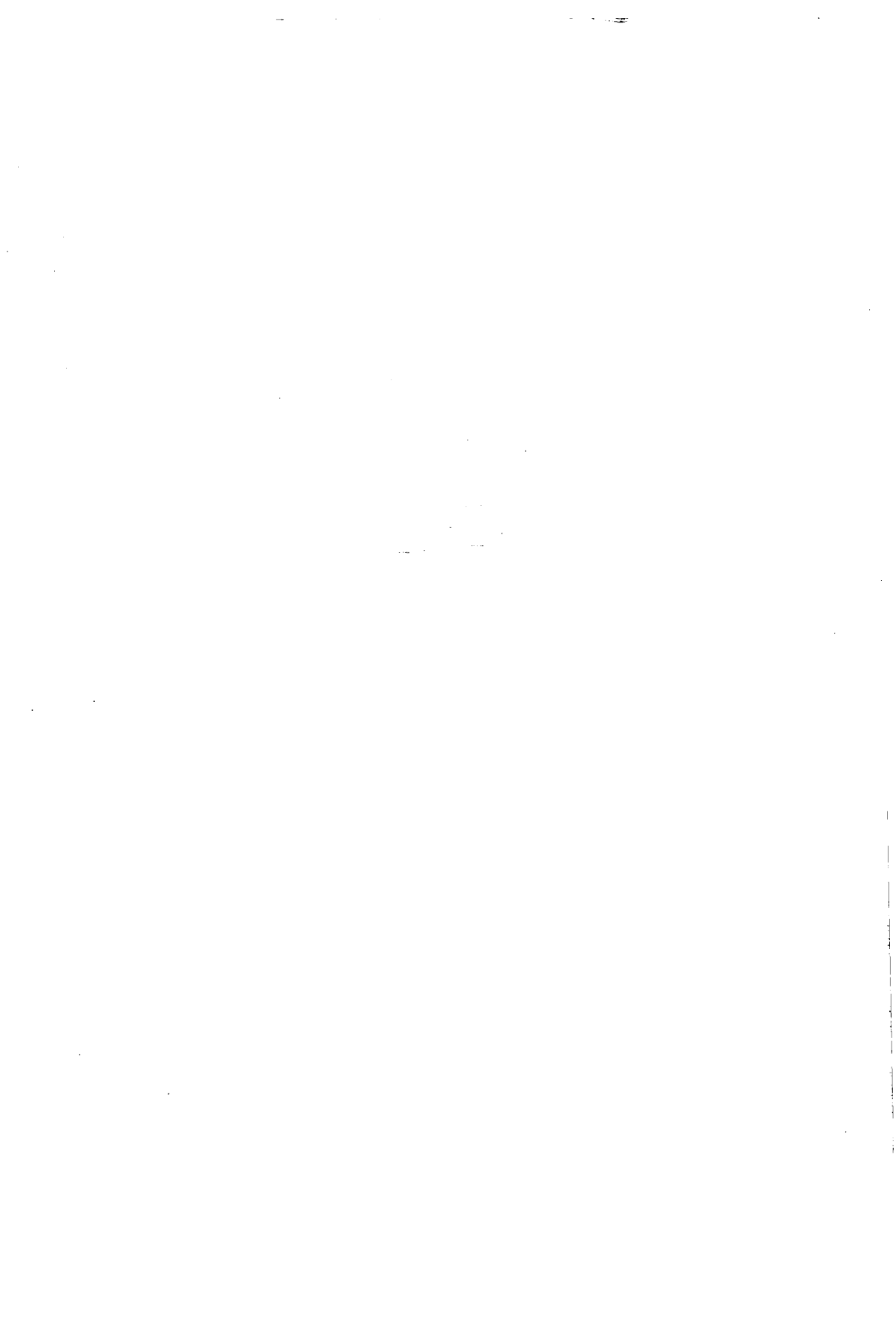

**DOKUMENTUMOK KECSKEMÉT
TÖRTÉNETÉBŐL**

I.

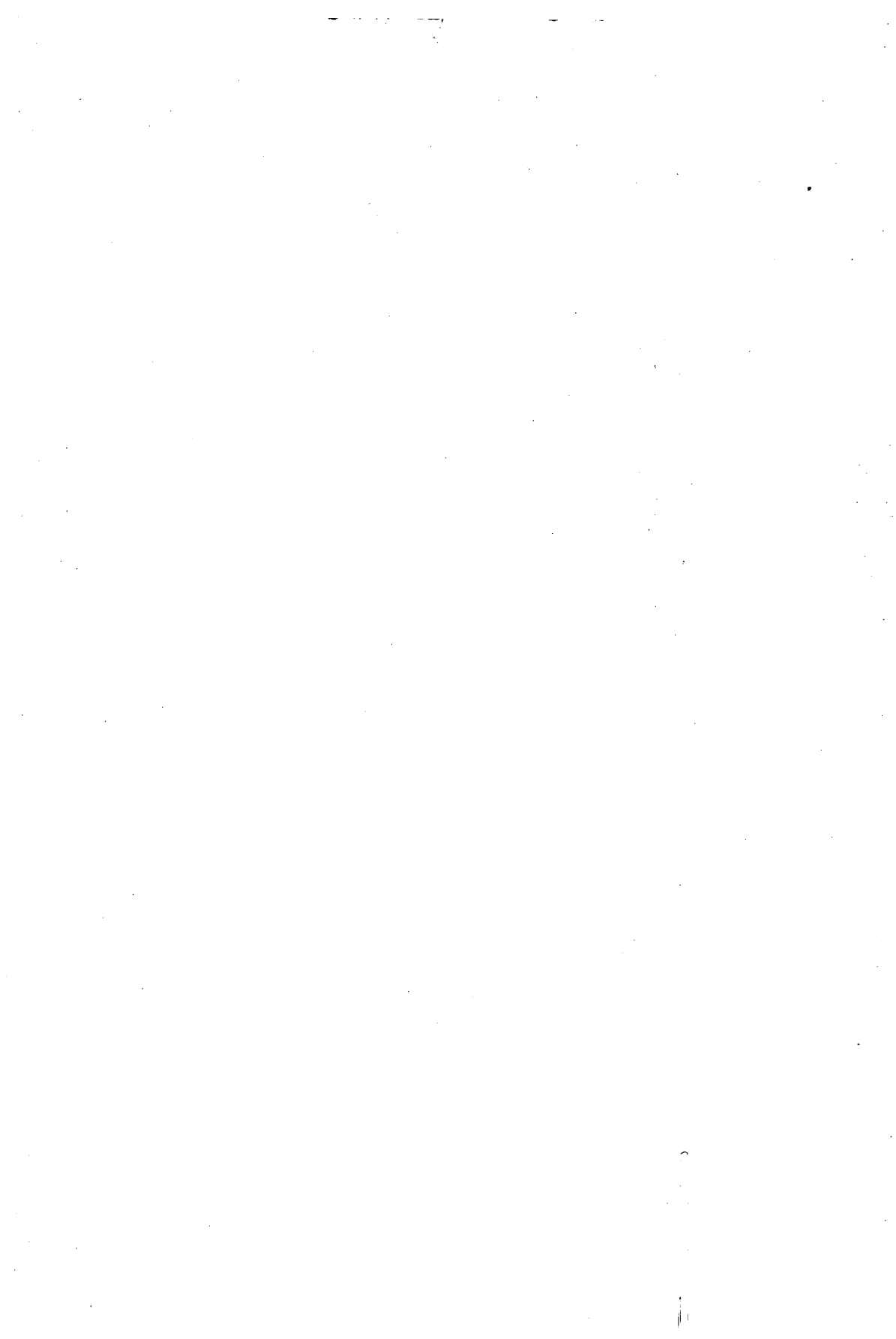
1944—1945

DOKUMENTUMOK KECSKEMÉT TÖRTÉNETÉBŐL

I.

1944 — 1945

**DOKUMENTUMOK KECSKEMÉT
TÖRTÉNETÉBŐL**

I.

1944. október 31—1945 május 8.

Az anyagot gyűjtötte, összeállította és jegyzetekkel ellátta:

IVÁNYOSI-SZABÓ TIBOR

**KECSKEMÉT
1975**

A sorozatot szerkeszti
IVÁNYOSI-SZABÓ TIBOR

Lektorálta:
BALOGH SÁNDOR

ISBN 963 03 0164 4 összkiadás
ISBN 963 03 0165 2 I. kötet

KIADJA KECSKEMÉTI VÁROS TANÁCSA V. B.

Felelős kiadó: dr. Tapasztó Istvánné

A melléklet képeit készítette Karáth Imre

A tipográfia és kötésterv Tóth Sándor munkája

Készült 3000 példányban 23,98 (A/5) ív + 24 oldal melléklet terjedelemben

76. 55386 Petőfi Nyomda, Kecskemét

Felelős vezető: Ablaka István

Előszó

Három évtized alkotó munkája, egy új Magyarország felépítése bizonyítja, hogy a Vörös Hadsereg győzelmei nyomán lehetővé vált felszabadulás történelmünk fordulópontja. A fasiszta erők elűzése után, a magyar nép kezébe vette sorsa irányítását. Létrehozta azokat az országos és helyi szerveket, amelyek biztosították számára a politikai hatalmat, segítették az új élet kibontakozását és a forradalmi fejlődés kiteljesedését.

Hazánk felszabadulásának, illetve a háború befejezésének időpontjában belpolitikai fejlődésünk és gazdasági életünk az ország egyes területein jelentős eltérést mutatott. Az ellenforradalmi rendszer nemzetpusztító külpolitikája és a nácik mellett történő esztelen kietartása a háború borzalmaait és pusztításait vonta népünkre és országunkra. A fasiszták ellenállásának fokától, a szétzüllött, menekülő egységek pusztításától függően vidékenként változott a rombolás. Ez a helyzet minden esetben hosszabb-rövidebb időre megszakta a lakosság életkörülményeit, miként a háborús károk egész népünk gazdasági fejlődését is viszonylag hosszú időn át befolyásolták. Népi demokratikus forradalmunk első szakaszának időbeli kiterjedése az ország keleti és nyugati részén jelentős eltérést mutat. Ugyanilyen különbséget jeleznek e szakasz eredményei is. Kecskemét történelmének alakulásában is néhány sajátos vonás van jelen. A felszabadulás utáni első félév eseményeit több olyan tényező határozta meg, amelyek más vidéken nem, vagy csak kisebb mértékben jelentkeztek. A város teljes kiürítése, a frontvonal majd féléven át tartó nyomasztó hatása, a közbiztonság hosszú időn át tartó labilitása, a munkásosztály csekély szerepe stb. az új élet születésével járó fájdalmakat jelentősen megnövelte.

Az ország egészére kiható események többségének indító okait és szerepét történetírásunk az elmúlt évtizedek során feltárta. Kecskemét és vidéke felszabadulás utáni eseményeinek írásos emlékei közül eddig még keveset publikáltak. Kicsi a tudományos igényű feldolgozások száma is. Így az új élet kibontakozásának körülményeiről és eredményeiről keveset tudunk.

Ezért határozta el Kecskemét város Tanácsa, hogy megjelenteti a népi demokratikus fejlődésünk eredményeit bemutató legfontosabb dokumentumokat. Bízunk benne, hogy a többszáz irat hatalmas adattömegével segíteni fogja a város felszabadulás utáni történelmének megismerését, a hősiesség és a hősies erőfeszítések korszaka iránti érdeklődés fokozását, az elmúlt harminc év alkotásainak reálisabb értékelését.

Szeretnénk bemutatni, hogy a jelenben elért nagyszerű eredményeinket annak a harcnak köszönhetjük, melyet már 1944-ben a kommunisták által vezetett baloldalt kezdett el.

Szándékunk az volt, hogy a kuriózumokat elkerülve, az egyedi és egyéni gondokról szóló feljegyzéseket mellőzve, olyan iratokat hozzunk nyilvánosságra, amelyek nagyobb közösségekről, csoportokról, lehetőleg a város és lakossága egészéről vallanak.

Felszabadulás utáni fejlődésünkről három kötetből álló sorozatot adunk közre. Az egyes kötetek a magyar népi demokrácia fejlődésének egy-egy szakaszához igazodnak.

Az első kötet városunk felszabadulásától (1944. október 31.) a háború befejezéséig (1945. május 8.), a második kötet a két munkáspárt egyesüléséig (1948. június 12—13.), a harmadik pedig Bács-Kiskun megye létrehozásáig, illetve Kecskemét megyeszékhellyé válásáig terjedő időszakot eleveníti fel.

Reméljük olyan dokumentumok látnak napvilágot, amelyek nemcsak Kecskemét lakosságának figyelmét keltik fel, hanem új színekkel gazdagítják a népi demokratikus fejlődésünkről alkotott általános képet is. További célunk, hogy a háború okozta veszteségeket, a rendkívül súlyos közellátási, egészségügyi stb. gondokat a valóságnak megfelelően bemutatva, a romokon, a fájdalmas veszteségeken úrrá levő új életet és annak eredményeit világítsuk meg minél több oldalról. Így idézhetjük fel torzítás nélkül a szorgalmáról évszázadok óta közismert kecskeméti nép új hazát építő munkáját.

GÓDOR JÓZSEF
tanácselnök

BEVEZETÉS

Kecskemét a Homokhátságon évszázadok óta vezető szerepet töltött be. A felszabadulás utáni félévben jelentősége a fővárosért folyó harcok során, a központi hatalom hiányában, majd a kiépülő új államapparátus működésének korlátai miatt a korábbiakhoz képest még nőtt is. Az önálló törvényhatóság a megváltozott keretek és viszonyok között is fennmaradt, részben új tartalmat is nyert. Népi demokratikus fejlődésünk első éveiben is a legfontosabb helyi közigazgatási szervezet maradt. Az élet megindulásának és az újjáépítés eseményeinek írott emlékeit kétségtelenül legbőségesebben és legszervezesebben őrizte meg. Ennek köszönhető, hogy sorozatunk dokumentumainak összeválogatásakor legmegbízhatóbb vázként ez a szervezeti keret kínálkozott. A politikai pártok, a népi és társadalmi szervezetek, az üzemek és intézmények írott emlékei olyan szorványosan maradtak fenn, hogy csak kiegészítőként tudtuk a legkörülmétehetőbb gyűjtés ellenére is anyagukat felhasználni.

A sorozat, jellegénél fogva, kizárólag a jelzett korszak határain belül keletkezett anyagot tartalmaz. Részben a kezdeti szűkkörű írásbeliség, részben az iratok pusztulása is szükségessé tette, hogy a helyi újságok és plakátok híryanagát is felhasználjuk. Mellőzésük néhány nagyon fontos esemény és törekvés figyelmen kívül hagyását jelentette volna. Közlésükkel a történelmi valóságról nyújtott kép hitelesebb.

A dokumentumok sorrendjének megállapításánál kizárólag az iratok keletkezésének időpontját vettük alapul.

Az első kötet anyagába beépítettünk néhány olyan jelentést is, amely 1945 második felében keletkezett. Ezek viszont kivétel nélkül népi demokratikus fejlődésünk ezen első, több szempontból jól elhatárolható időszakának helyi eseményeiről és viszonyairól adnak összegzést. E dokumentumok keltezésük alapján kétségtelenül a következő kötetbe kívánkoznának, de az ott illusztrálandó időszak viszont már merőben más problémákat és célokat vet fel, ezért ott idegenül hatnának, és az anyag kezelését is nehezítenék.

A közölt dokumentumok döntő többsége első alkalommal jelenik meg nyomtatásban. Néhány jegyzőkönyv ismételt publikálásától nem tudunk eltekinteni, mert kihagyásuk nemcsak az anyag kezelését nehezítené, hanem a forrásanyag egységét is megbontaná.

A sorozatban közzétett iratok többsége a Bács-Kiskun megyei Levéltár anyagából került, illetve kerül ki. Ezen kívül felhasználtuk, illetve felhasználjuk a megyei Pártarchívum, a Katona József Múzeum, a Bács-Kiskun megyei Patika-Múzeum, a Pest megyei Levéltár, az Új Magyar Központi Levéltár, a Párttörténeti Intézet Archívumának iratait is. Segítségükért ez úton is köszönetet mondunk.

Az első kötet forrásanyagát a következő fondok, állagok és gyűjtemények iratgyűjtéseiből válogattuk össze:

VI.	502.	Kecskeméti Tanfelügyelőség iratai
VIII.	83.	Kecskeméti Református Tanítóképző iratai
IX.	234.	A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara iratai
XV.	3.	Kecskemét, Plakátok és Hirdetmények gyűjteménye
XVII.	46.	A Kecskeméti Nemzeti Bizottság iratai
XVII.	501.	Pest—Pilis—Solt—Kiskun vm. Földbirtokrendező Tanácsa
Kecskeméti Tárgyaló Tanácsának iratai
XXI.	601.	Kecskemét város főispánjának iratai
XXI.	602.	Kecskemét város th. bizottságának jegyzőkönyve 1943—1945.
XXI.	605.	Kecskemét város Polgármesteri Hivatalának iratai
a) Polgármesteri iratok
Napi jelentések 1944. november—december
i) Körzetvezetők iratai
j) Bugacmonostor közigazgatási kirendeltség iratai
XXI.	613.	Kecskemét város Közigazgatási Bizottságának iratai
XXXI.	1.	Tóth László hagyatéka

Kecskeméti Hírlap
Kecskeméti Lapok

Bács-Kiskun megyei Patika-Múzeum iratgyűjteménye
Kecskeméti Katona József Múzeum iratgyűjteménye

Koltai (König) Ferenc tulajdonában levő iratok
Lakos Imre magángyűjteménye

A dokumentumok közlésekor a Bács-Kiskun megyei Levéltár előző kiadványánál (Bálintné Mikes Katalin—Szabó Sándor: Így kezdődött. Dokumentumgyűjtemény Bács-Kiskun megye 1944—1945. évi történetéhez. Kecskemét, 1972.) alkalmazott formákat tartottuk szem előtt. Az egyes iratokat általában betűhíven közöltük, de eltekintettünk a nyilvánvaló gépelési hibáktól és az értelemzavaró elírásoktól.

Az iratokat szinte kivétel nélkül teljes terjedelmükben adjuk közre. Ettől csak néhány esetben tekintettünk el, amikor a szövegrész forrásértéke és megfogalmazása a közlést nem tette indokolttá. A kihagyott szöveg tartalmára és jellegére a jegyzetben utaltunk.

A feldolgozott időszakban gyakran előfordult, hogy az iratokat nem iktatták. A levéltári jelzet ezért nem lehet mindig pontos.

A kötetben közreadott dokumentumok között a tájékozódást a névmutató, a tárgy- és tartalommutató és a rövidítési jegyzék segíti. A korról alkotott képet fotó-anyagunkkal kívántuk árnyaltabbá tenni.

*

Végül köszönetet mondunk mindazoknak, akik e sorozat kiadását lehetővé tették, és az első kötet megjelenését elősegítették.

1. 1944. november¹

VÁRADY JÓZSEF POLGÁRMESTER FELHÍVÁSA KECSKEMÉT NÉPÉHEZ²

Az 1. feladatunk

A Vörös Hadsereg győzelmét minden eszközzel elősegíteni, mert az ő győzelmük a mi boldogabb jövőnk alapja.

A 2. feladatunk

Kecskemét városának a burzsoázia nélkül való felépítése, és a dolgozókból egy új világ teremtése.

Ezért kell dolgoznunk.

Kecskemét, 1944. évi november hó.

VÁRADY sk.³
polgármester

Sokszorosított röplap.

BKML Kecskemét v. Polgm. Körzetvezetői iratok.

1. A könyvmda vezetőjének 1944. december 9-i jelentésében (33. sz. irat) a röpcédula a felsorolás első harmadában szerepel. Így valószínű, hogy november 10—15 között készült. A röpcédulát 2000 példányban állították elő.
2. A röpirat hátlapján az I. kerületi körzetvezető lakáskimutatáshoz készült feljegyzései vannak.
3. Várady József polgármester személyéről és sorsáról egykori munkatársa, Imre Gábor tájékoztat az 1914—45-ös évekről szóló visszaemlékezésében. L. Bálintné MIKES Katalin—SZABÓ Sándor: Így kezdődött... Dokumentumgyűjtemény Bács-Kiskun megye 1944—45. évi történetéhez, Kecskemét, 1972. 80. o.

2. 1944. november 14.

A POLGÁRMESTER 1. SZÁMÚ UTASÍTÁSA A KERÜLETEK VEZETŐI SZÁMÁRA ÜGYVITELŰK MEGSZERVEZÉSÉRE

1. A kerületi iroda címtáblával ellátandó. Az irodában reggel 8 — du. 5 óráig állandóan szolgálatot kell tartani. Ha szükséges, ebből a célból az irodai alkalmazottak számát növelni kell.

2. További intézkedésig kerületi vezető személyes felelőssége terhe mellett minden reggel 7 órára 50 munkást tartozik a városháza udvarára beállítani. A munkások között nők is lehetnek.

3. Küldöncszolgálat céljára minden kerület tartozik — egész napi szolgálatra — reggel 7 órára 2 ügyes 10—12 éves fiú gyermeket a városházára küldeni. A kerületi irodában is a küldöncszolgálat hasonlóan szervezendő meg.

4. Minden kerületben szervezendő 4—5 tagból álló kerületi polgárrendőrség, melynek feladata az utcai rendőri szolgálat és a karhatalmi szolgálat, különösen az igényelt munkaslétszám előállítására körül.

5. A kerületi vezetők tartoznak minden nap déli 12 óráig a központban írásban jelentést tenni a kerületükben történt lényegesebb eseményekről, és jelentésük másolatát megőrizni tartoznak.

6. Ha a mai nap folyamán meg nem történt volna, a holnapi nap folyamán feltétlenül keresztül viendő a járdák általános kitakarítása, rendbehozása, a szükséghez képest női munkaerők igénybevétele útján is.

7. A külső kerületbe eső körzetekben a járdák rendbehozásáról van szó.

8. Minden 10 ház számára gondnok jelölendő ki, akinek kötelessége a lehetőség szerint gondoskodni a lakatlan házakban levő vagyontárgyak megőrzéséről, első sorban a ház lezárása útján.

9. Amennyiben rendőri karhatalom igénybevételére van szükség s erre saját erők nem elegendők, haladéktalanul a Margit u. 3. sz. a. levő szovjet parancsnoksághoz kell fordulni.

10. Ha valaki ellenszegül a kerületi vezető hatáskörében tett utasításnak, haladéktalanul előállítandó a városházán.

11. A végrehajtás jelentendő.

Kecskemét, 1944. november 14.

Olvashatlan aláírás sk.
h. polgármester.

Egyoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintaceruzával írt aláírással és a város polgármesterének pecsétjével hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. Körzetvezetői iratok 1944. 1. sz.

KERÜLETI VEZETŐK BEOSZTÁSA

1. I. ker. *Faragó László ker. vezető*, Faragó Lászlóné h. ker. vezető. *Székhelye: Petőfi utca 15.*
2. II. ker. *Iványosi Szabó Imre ker. vezető*. *Székhelye: Szélmalom u. 9.*
3. III. ker. *Szabó László ker. vezető*, Dul János h. ker. vezető, Jámbor János küldönc. *Székhelye: Arany János utca 2. sz.*
4. IV. ker. *Horváth Gyula ker. vezető*. Kerekes Ilona beosztott, Papp Sándor küldönc. *Székhelye: Sárkány utca 14. sz.*
5. V. ker. *Dr. Kósa Ferenc ker. vezető*, Kammerer László h. ker. vezető, B. Szabó Antal küldönc. *Székhelye: Werbőczy utca 2. (Bejárat Bercsényi u. felől.)*
6. VI. ker. *Kliment György ker. vezető*, Rimóczi István küldönc. *Székhelye: Csongrádi út 39.*
7. VII. ker. *Sálamon László ker. vezető*, Tormássy Ferenc h. ker. vezető. *Székhelye: Butthyány utca 22.*
8. VIII. ker. *Ferenczi Sándor ker. vezető*, Nagy Mihály h. ker. vezető, Szabó Kovács Ferenc küldönc. *Székhelye: Rendőrjulu, Tűzoltó sor 16.*
9. IX. ker. *Széchényi Ferenc ker. vezető*, Gábor Ferenc h. ker. vezető. *Székhelye: Hunyadi város 57. sz.*
10. X. ker. *Barkóczy József ker. vezető*, Szabó István h. ker. vezető, Szokolai Imre küldönc, Özv. Szepesik Sándorné beosztott. *Székhelye: Hunyadi város 52. sz.*
11. Dárday telep: *Kalosi Antal ker. vezető*, Lengyel Gyula h. ker. vezető, *Székhelye: Dárday telep, III. u. 13. sz.*
12. Voelker telep—Miklovics telep, Gazdasági telep: *Kovács János ker. vezető*, Kovács Jánosné és Sebők Antal h. ker. vezetők, Bóbis István küldönc. *Székhelye: Voelker telep, VII. utca 1. sz.*

3. 1944. november 16.

CSERHÁTI JÓZSEF JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A KECSKEMÉTI GAZDASÁGI VASÚT PÁLYÁJÁNAK HELYREÁLLÍTÁSÁRÓL

Tisztelettel jelentjük, hogy a Kecskeméti Gazdasági Vasút pálya rongálásának helyreállítási munkálatai f. hó 7-től 14-ig tartott. Folyó hó 15-én motorral végig jártuk a vonalat, hogy összeköttetést létesítsünk Kiskunmajsával. Kiskunmajsán már az orosz katonai parancsnok szorgalmazta, hogy a vasút induljon meg.¹

Tisztelettel jelentjük, hogy a vonalon most már a forgalom megindulhat. Kérjük a Polgármester Úrtól a további intézkedést a vasút forgalmának megindításához.

Egyben tisztelettel kérjük Polgármester Urat, hogy a vasút személyzete oly igazolvánnyal láttassék el, hogy az alkalmazottak a Kecskeméti Gazdasági Vasúthoz vannak munkára beosztva . . .²

Kecskemét, 1944. november hó 16-án.

mb. CSERHÁTI JÓZSEF

*Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és a Kecskeméti Gazdasági Vasút Üzemzetősége bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét Polgm. iratok 1944. Napi jelentések.*

1. 1944. december 5-én már 71 alkalmazott dolgozott. December 6-án kelt jelentés is még arról számol be, hogy a személyforgalom nem indult meg, de „az orosz vonatparancsnok engedélyével egyes személyek utazhatnak arra az állomásra, ahonnan a fát hozzák . . .” (Bugacmonostor, Nagybugac).
2. A kihagyott bekezdésben működésük zavartalan biztosítását kéri.

4. 1944. november 19.

REISZMANN GYULA JELENTÉSE A POLGÁRMESTERI HIVATALNAK A VI. KERÜLETBEN LEVŐ ÁLLAPOTOKRÓL

Jelentem, hogy az elmúlt 24 óra folyamán az alábbiak történtek a vezetésem alatt levő VI. kerületben.

A munkásokat az előírt időben a városházára előállítottuk. A munkába küldött munkások a kenyérfejadagjaikat elismervény ellenében megkapták.

Jelentem, hogy kerület ügybeosztását az alábbiak szerint állítottuk fel:

Vezető: Reiszmann Gyula — helyettese: Tóth István aki egyúttal a kerület tolmácsa is. Polgárőrség: B. Szabó János, Németh Mihály, Németh János, Németh Imre, Balla Menyhért, Irodai munkaező: Haine Mária. Házgondnokokat még nem sikerült minden tizedik házba kinevezni, de azok szervezése, folyamatban van.

A kerületben ideiglenes kórházzá alakult át a Tatai tér 2. szám alatt levő

Thúry féle szanatórium, melyet 3 kecskeméti orvos látogat rendszeresen, s mely helyen a sebészet kivételével minden betegség gyógykezelhető, ezt a kerületem lakóival közölni fogom. Hogy a gyermekek megfelelően táplálkozhassanak, az ismeretségem révén, küldönc útján naponként tanyáról tejet fogok beszerezni, s azt a rászoruló betegek fogják kapni.

A kerületben a tisztaság normálisnak mondható.

Kecskemét, 1944. nov. 19.

REISZMANN GYULA sk.
VI. kerület vezetője

*Féldoldal, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással hitelesítve.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944. sz. n.*

5. 1944. november 20.

KÓSA FERENC 1. SZÁMÚ JELENTÉSE A POLGÁRMESTERI HIVATALNAK AZ V. KERÜLETBEN LEVŐ ÁLLAPOTOKRÓL

Ma reggel a munkásokat előállítottam.

Ma átadtam a kerületvezetők szervezőjének a lakásösszeírási íveket azzal, hogy megbízatásom értelmében én az V. kerületnek csak a Szabadságtér, Rákóczi út, Kuruc körút, Nap utca, Kuruc tér, Csongrádi utca, Barát utca és a Szabadság tér által határolt részét írtam össze, mert az V. közigazgatási területnek a többi részét máshova osztották be.

Kerületemben megkezdtem a kenyérosztást.

A november 16-án¹ végrehajtott ellenséges bombázások okozta romok eltakarítását ma reggel megkezdtem, első sorban a főbb útvonalakra fektetem a súlyt.

Egy fel nem robbant, valószínűleg igen nagy űrméretű bomba fúródott be a Mátyási utca 5. szám alatti ház kertjébe. 2 méter mélységben fekszik, krátere beomladozóban. Kérem a Polgármester Elvtársat, hogy eszközöljön ki a Vörös Hadsereg parancsnokságától műszaki embereket a bomba ártalmatlanná tételére.

Eddig más volt ennek a kerületnek a vezetője, aki azonban semmi féle működést nem felejtett ki, tőle semmiféle támpontot vagy írást át nem kaptam, ezért kérem, hogy kifüggesztés végett adják ki nekem a Katonai Parancsnokság 1. számú parancsát.² A tegnapi napig nem volt orosz igazolványom, minden nap elvittek közmunkára, a múlt szombati napot pedig egészen a politikai rendőrségen töltöttem.

Kerületem teljes beszerzése folyamatban van.

Az V. kerület vezetőségének a székhelye a mai naptól kezdve Werbőczy utca 2. szám alatt van (bejárat a Bercsényi utca felől).

Kecskemét, 1944. november 20.

KÓSA FERENC sk.
kerületvezető.

Átvettem:
Kmf.
Olvashatatlan aláírás,

*Egyoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. Körzetvezetői iratok.*

1. A Kecskeméti Lapok 1945. március 29-i számában beszámol az 1944. november 16-i német bombázás pusztításairól. A mérnöki hivatal kimutatásai szerint a legtöbb kárt az V. kerület szenvedte. A Vakbottyán, a Károlyi, a Bezerédy, a Fecske, a Klapka és a Beniczky Ferenc utcák túlnyomó része romhalmazzá vált. Az V. kerületben 50 ház dőlt romba, az I-ben 5, a II-ben 1, a III-ban 15, a IV-ben 4, a VII-ben 5.
2. A szovjet katonai parancsnokság I. és II. számú rendeleteit a Kecskeméti Hírlap 1944. december 6-ji száma is közölte (1. 22. számú dokumentum).

6. 1944. november 22.

DR. MERÉTEY FŐORVOS JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A KÓRHÁZ ÁLLAPOTÁRÓL

Tisztelettel bejelentem, hogy a Szentferenc rend rendházában¹ és a Thúry féle magánkórházban ápolott betegek száma 37. A sebészeti és a gyermekgyógyászati ambulancián ápolott betegek száma 64 és ezenkívül 4 orosz katona. A belgyógyászati ambulancián kezelést kapott 41 beteg és 6 orosz katona. Ezenkívül a rendőrségi szolgálatra jelentkező egyének közül 40 rendőr vizsgálatot felül. Jelentem továbbá, hogy a közkórház készpénz állománya 430 pengő, mely összeg magánosok adományaiából és kezelési díjakból származik. Készpénzkiadása a kórháznak eddig az árúhiány miatt még nem volt. A városi közellátási hivatal november 21-én, tehát az előző napon 13.5 kg. kenyeret, 10 kg. babot, 5 kg sőt, és 2 liter ecetet juttatott a városi közkórház részére. Jelentem végül, hogy a kórház orvosi, gyógyszer, élelmezési és egyéb dologi felszerelése hiányos.

Kecskemét, 1944. november 22.

DR. MERÉTEY
főorvos.

Olvashatatlan aláírás
gondnok

*Féloldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, a gondnok tintával, a főorvos tintaceru-
zával írt aláírásával.*

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.

1 Az egészségügyi létesítmények elszállítása megelőzte a város kiürítését. Liszka Béla polgármester 1944. október 20-án adta ki a kórház igazgatójának a következő utasítást: „Utasítom Kecskemét thj. város közkórházának igazgatóságát, hogy a kórház hadműveleti kiürítéssel kapcsolatos előzetes és végrehajtható intézkedéseit a 367.300/1944. B. M. sz. rendelet ide vonatkozó rendelkezései szerint hajtsa végre, és az eredményről tegyen jelentést . . .” (Polgm. iratok. 1944.—29.522.) A Kecskeméti Lapok a kórház későbbi sorsáról a következőket ismertette 1945. február 15-én a Szabadságra hivatkozva: A kórház megmenekült a Németországba való szállítás elől. Amikor a fővárost már tűz alá vette a szovjet tüzérség, a nyilas parancsnokság a kórházat Székesfehérváron keresztül Németországba irányította, de dr. Simon orvos ezredes, a kórház parancsnoka nem teljesítette a parancsot, és hosszas kerülő után decemberben Budapestre hozta a kórházat. Itt az ostrom alatt 2000 beteget kezeltek, és most 260 fekvő betege van, köztük sok orosz katona.

A város tehát a kiürítés után a legelémbb egészségügyi felszereléssel sem rendelkezett. A súlyos járványok elkerülése végett Dobák István tisztifőorvos fejlett ki eredményes munkát. 1944. december 14-én a következőket kérte a polgármestertől: „Tekintettel a közelmúltban előfordult typhus-esetre, a járványkórház üzembe helyezése feltétlenül szükséges. A régi járványkórház hiánytalan pótlása túl költséges volna, és a nagy távolság miatt az ott elhelyezendő betegek orvosi ellátása fogat hiánya miatt, valamint élelmezési szempontból is nagy nehézségbe ütköznék. Hosszas keresgélés után a legmegfelelőbbnek tartanám a Csongrádi utca 2. sz. alatti volt tisztifőorvosi hivatal öt szobából álló helyiségét, ahol a járványos fertőző betegségekben szenvedők elkülönítése kielégítő megoldást nyerne.

Kérem ezért fent nevezett helyiségekben az ablakok pótlását elrendelni és az ajtókat megjavíttatni, hogy a járványkórház a legrövidebb időn belül megkezdhesse működését.” (Polgm. iratok. Napi jelentések, 1944.)

7. 1944. november 22.

KÁLLAI FERENC JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A TŰZOLTÓSÁG ÚJJÁSZERVEZÉSÉRŐL

Alulírott tisztelettel jelentem, folyó hó 15-én engedély alapján a városi tűzoltóság újjászervezésre kaptam megbízást; ezen szervezkedés jelenleg folyamatban van, A testület áll 4 főből; 1 mozdonyfecskeendő, mely hiányos felszereléssel van ellátva, 1 szerkocsi, amelyen van egy 9 m kihúzó létra, 4 vasvilla, 2 lapát; a további szerek összeállításán dolgozunk.¹ Működésünk folyamán e hó 19-én tetőtűznél, 20-án egy pincze tűznél voltunk munkában. Mivel fecskeendőnk nem használható, így vedrekkel és homokkal fojtottuk el és akadályoztuk meg tovaterjedését.²

Az emberek elhelyezése egyelőre a városházán történt, mivel a tűzoltó lak-tanyában csak dolgozni engednek, élelmezéssel ez ideig csak részben voltunk el-látva.

Kecskemét 1944. nov. 22.

KÁLLAI FERENCZ
tűzoltóság vezetője

*Egyoldalas, tintával írt eredeti tisztázatot, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések*

1. A város kiürítése során a tűzoltóság minden felszerelését az ország nyugati részébe szállították. 1944. november 28-án néhány tucat kézi szármával bővült ugyan a felszerelés, de Baán Lajos még december 2-án is azt kénytelen jelenteni, hogy az árvaházban levő mozdonyfecskeendő kocsit és 16 hiánya miatt nem tudta üzembe állítani.

2. Baán Lajos, akit a polgármester november 28-án bízott meg a tűzoltóság vezetésével, december 7-i jelentéséhez mellékelte azt a kimutatást, amelyet az 1944. október 29-től december 7-ig keletkezett tüzesetekről készítettek. 31 esetet tüntetnek fel, pontosan jelölve a tűz helyét és időpontját. A záró sorok szerint „Ezen tüzeseteknél túlnyomórészt az orosz katonaság, a lakosság, valamint a későbbi időpontban megalakult polgári tűzoltóság csekély felszerelésével lettek a tüzek eloltva.

A tűzoltóság felszereltségének további javulását jelenti a Kecskeméti Hírlap 1944. december 11-i száma: „Lovakat szerzett a város vezetősége az orosz katonai parancsnokságtól. A lovakat elsősorban a tűzoltók kapják, majd a városi gazdaság...”

8. 1944. november 22.

S. BAKOS FERENC JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A POSTAHIVATAL MUNKÁJÁRÓL

Postahivatalnál végzendő munkálatokról

3 ember a megelévő távb.-nél felváltva éjjel és nappal tart szolgálatot.

2 ember asztalosipari munkát végez csomagoláshoz és az újonnan létesítendő távb. központhoz.

1 ember lakatos zárjavítási munkát végzi.

2 ember takarítási munkát végez a hivatal körül.

8 ember új távb. központ építési munkálatokkal van elfoglalva.

Kért levélkézbesítés megkezdését emberlétszám hiány végett megkezdeni nem tudom,¹ főleg postatisztviselő hiány van, mert még egy sem tért vissza. Szegeddel telefonösszeköttetés van már, de csak a postán lehet beszélni.²

Kecskemét, 1944. XI. hó 22-én.

S. BAKOS FERENC
p. v/zo.

*Egyoldalas, ceruzával írt tisztázatot, ceruzával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratai 1944. Napi jelentések.*

1. A felvigyázó november 21-én már azt jelentette a polgármesternek, hogy a levelek kézbesítését hét postaaltiszt tel megindította.

2. Az utolsó mondat más személy tintával írt betoldása.

9. 1944. november 23.

BUGACMONOSTORI KÖZIGAZGATÁSI KIRENDELTSÉG VEZETŐJE ÉS AZ 11291. SZÁMÚ SZOVJET KATONAI PARANCSNOKSÁG KÖZÖTT FAKITERMELÉSRE LÉTREJÖTT SZERZŐDÉS

Szerződést kötünk a 11291. sz. katonai parancsnoksággal.

Egyrésztről a katonai parancsnokság által megbízott mérnökkapitány Kekua Sz. G., másrésztről B. Tóth Pál és Tóth Pál, valamint a hozzájuk csatlakozó munkásokkal, laknak Bugacmonostor faluban, továbbá Bugacmonostor falu vezetője

Szádeczky Dénes, akik vállalják fenti parancsnokság részére a fa behordását és vagonba rakását.

1. A munkavállalók kötelezik magukat, hogy f. évi december hó 15-ig a szükséges famennyiséget az erdőből beszállítják és berakják.

a) Bugacpuszta	4825 ürm.
b) Alsóbugac	3000 ürm.
c) Téглаégető	2000 ürm.
Összesen:	9825 ürméter.

2. A katonai parancsnokság kötelezi magát arra, hogy a Vörös Hadsereg bevonulása előtti munkabéreket kifizeti úgy a bugacmonostori elöljáróság kezébe, mint a kecskeméti polgármester kezébe azzal a feltétellel, hogy a munkások részére hiánytalanul utalja ki. Parancsnokság kiutal a munkások részére napi 2000 munkaórára, a szállító fogatosok részére napi 1200 munkaórára fizetési összeget.

3. Fizetési összeg részletezése:

2000 napi munkaóra X 6—P =	12 000—P
1200 napi munkaóra X 10—P =	12 000—P
Összesen:	24 000-pengő

4. Amennyiben a szerződés feltételeit úgy a munkások, mint a katonai parancsnokság nem teljesítik, a szerződés érvényét veszti.

5. A fenti szerződést kiállítottuk két példányban, melyből egyet a katonai parancsnokság, egyet a polgári vezetőség kap kézhez. Ugyancsak kiállítottuk a szerződést orosz nyelven, melyből szintén egy példány a polgári vezetőséget illeti.

A 11291. sz. katonai parancsnokság nevében aláírja:

Mérnökkapitány: Kekua.

A munkavezetésért felelősök nevében: B. Tóth Pál, Ny. Tóth Pál

Bugacmonostor falu vezetősége nevében:

Szádeczky Dénes

Monostor

Egyoldalas, írógéppel írt másodpéldány, tintával írt aláírásokkal.

BKML Kecskemét v. Polym. bugacmonostori közigazgatási kirendeltségének iratai. 1945. — 2.

Hasonló jellegű egyezség született 1944. december 16-án. Ennek értelmében 3825 ürméter tüzelőanyag szállítását vállalták Bugacpusztáról, 3000 ürmétert Alsóbugacról és 2827 ürmétert a Téглаégetőből.

Az 1944. december 18-i szerződésben a tételek a következőképpen módosulnak:

a) Bugacpuszta állomás	3825 ürméter
b) Alsóbugac állomás	3000 ürméter
c) Téглаégető	3827 ürméter

Egy kocsis fuvarért egy napra 10 P-t, egy munkanapért 6 P-t számoltak.

U. o.

10. 1944. november 23.

SZABÓ LÁSZLÓ PÉNZTÁRNOK JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A VÁROSI BANK PÉNZKÉSZLETÉRŐL

Jelentem, hogy Bőjthe Vilmos¹ banktisztviselő, pénzügyi megbízott távolléte miatt szükségszerűen kénytelen voltam átvenni hivatali munkáját. Ezen körülményt Kecskemét város polgármesterének szóbelileg bejelentettem, aki ezen bejelentésemet tudomásul vette és jóváhagyta.

A bank működéséről a következőkben számolok el: Készpénzkészlet, melyet a pénzszekrényben találtam 153. P

Tóth Dezső tanító 1944 nov. 17-én befizetett a bank pénztárába maradvány összeg címén 24000.— P

Ugyanabba beadott egy 1000—P-ről szóló nyugtát, mely összeget ő egy MÁV tisztviselőnek fizette ki, élelmezési költség címén

1944. november hó 21-én Szelei Sándor és társai befizettek koporsók ára címén 1728,60 P.

összes pénzkészlet: 25 881,60 P

Ezen pénzkészlet a mai napig változatlan.

Kérem tudomásul venni jelentésemet.

Kecskemét, 1944. november hó 23-án.

SZABÓ
h. bankpénztárnok
III. ker. vezető.

*Egyoldulas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.*

1. A bank működéséről az első jelentést 1944. november 16-án küldte Bőjthe Vilmos banktisztviselő a polgármesternek: „Utasítás értelmében a Népbankot a mai napon megnyitottam. A bank készpénzkészlete 153. — pengő... A főbejáratnál a következő szövegű feliratot függesztettem ki: A bank nyitva van reggel 8-tól délután 2-ig.”

Várady polgármester december 9-i összesítőjében megállapítja: „Az előző bűnös vezetőség ellopta az összes készpénzt... s minden értéket.”

11. 1944. november 23.

AZ ÁLLOMÁSFŐNÖK JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK AZ ÜZEM MŰKÖDÉSÉRŐL

Tisztelettel jelentem, hogy a Kecskeméti vasúti állomás létszáma 1944. XI. 22-én 32 ember, ezek közül

I állomásfőnök
I irodakezelő

3 forgalmi szolgálatvevő
6 váltókezelő
9 kocsirendező
3 kocsifelíró
3 tartalék vonatkísérő
1 távirda munkás
2 tolmács
1 külsős és egyéb rendelkező
1 értesítő és takarító
1 raktármunkás
32 fő

Ezen munkások 1944. XI. 5-e óta nappali és éjjeli szolgálatot teljesítenek. Teljesítmény 1944. 22-én, az állomás forgalmának zavartalan és rendben való lebonyolítása. Ezen napon érkezett és indult 17 vonat. Az érkező kocsik kisorozása az orosz parancsnokság által megkívánt helyre való beállítása.

Az induló vonatok kocsijainak összeszedése illetve vonatba való sorozása, az orosz katonai parancsnokság által megkívánt sorrendben.

Kecskemét, 1944. XI. 23-án.

Az állomásfőnök:
ZSIGA LAJOS

*Egy és féloldalal, tintával írt eredeti, tisztázat tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratai. Napi jelentések 1944.*

Ugyanezen a napon Szabó István a fűtőház munkájáról a következőket jelenti: a Kecskeméti Vasúti fűtőház létszáma 1944. XI. 23-án 22 ember ezek közül: 1 fűtőház vezető 1 irodakezelő 12 fűtő 2 géplakatos 6 fűtőházi munkás. 22 összesen. Ezen munkások 1944. XI. 6. óta állandó éjjeli és nappali szolgálatot teljesítenek.

Teljesítmény 1944. XI. 22-én. A fűtőház rendben- és karbantartásán kívül. A gőszivattyú állandó éjjel-nappali fizembentartása. 16 átmenő mozdony kiszerezése. Kisebb lakatos munkák elvégzése. A felsorolt 22 ember valamint ezek összesen 64 főből álló család tagjai élelem szempontjából a lehető legrosszabb ellátásban vannak. Amennyiben lehetséges, tisztelettel kérünk az ellátásukra vonatkozólag szíves intézkedést, annál is inkább, mert nevezettek kimondottan nehéz testi munkát végeznek.

Aradi István nyugdíjas főellenőr a következőket írja az osztálymérnökség nov. 22-i munkájáról: Az osztálymérnökségi létszám 25 fő. Ebből november 22-én 2 ember irodai munkát végzett 6 kinevezett pályáőr és 5 pályamunkás a város illetve az állomástól távolabb eső vonali őrházi lakásánál részben a megrongált pályát javította, részben a kiásott vasúti pályatestet egyengette. 1 pályamunkás Katonatelep állomáson, 1 pályamunkás Kecskemét Alsópályaudvar állomáson váltókezelő helyettesi szolgálatot tesz. 2 pályamunkás Kecskemét állomáson kocsirendezői szolgálatot lát el. 3 pályáőr, 4 pályamunkás Kecskemét állomás kitérő keresztezésének helyreállításán dolgozott. 1 pályamunkás az osztálymérnökségi hivatalos helyiségekben szétszórt berendezési tárgyak és nyomtatványok és iratok rendezését végezte. Ismételten hangsúlyozzuk, hogy személyzetünk élelmezési viszonya a lehető legrosszabb, és kérjük Polgármester urat, hogy annak javítása érdekében a szükséges intézkedést megtenni szíveskedjék.

A vasút felszabadulás utáni munkájáról az első kimutatás 1944. november 14-én készült: Szeged állomásról kirendelt és Kecskemét állomáson rendszeresen szolgálatot teljesítő alkalmazottakról. A névsor Kószó Mihály állomásfőnökkel együtt 12 fő nevével örökíti meg.

12. 1944. november 27.

**A MUNKAELOSZTÓ HIVATAL JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK AZ
EGYES MŰHELYEKBE ÉS ÜZEMEKBE DOLGOZÓ MUNKÁSOK
SZÁMÁRÓL**

Gyufagyárban	72 fő
Gépgyár	81
Villamosművek	60
Sertésmalom	58
Gazdasági malom	45
Hangya és Platter gyár	200
Jámbor készítem	10
Deák-féle üzem	15
Az oroszok által az utcáról vasútállomásokra rakodás, sebesültszállításokra bejelentés nélkül igénybe véve cca	200
Városházáról igazoltan kiadva	275
Kenyérüzem	25
Élelmezési üzem	10
Temetkezési üzem	10
Köztisztasági üzem	10
Vágóhíd	20
Népbank	3
Gazdasági vasút	31
Városi gőzfürdő	20
Piarista kórház	40
Cserepes kórház	30
Külső kórház	30
Kaszap utcai kórház	96
Kecskeméti vasútállomás	30
Máriaváros	50
Polgári rendőrség	53
Tűzoltó	5
Újságyomda	10
Városi alkalmazottak	123
Utcaseprők	16
Vegyesiparosok	514
Kecskeméti konzervgyár	100
Posta	30
Lókórház	70
Batthyány utcai orosz mosoda	11
Halasi-féle orosz sütőde	9
Kézbesítők	23
Kerületvezetők és beosztottak	78
Városháza javítása	10
VII. kerületi orosz sütőde	8

VI. kerületi orosz mosoda	18
I. kerületi orosz mosoda és konyha	12
összesen:	2521 fő

Kecskemét, 1944. november hó 27.

RIGÓ FERENC

*Egyoldalas, írógéppel írt tisztázat, ceruzával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. Napi jelentések, 1944.*

A munkaügyi hivatal 1944. december 15-i jelentése alapján november 27. után a következő újabb üzemek, műhelyek és intézmények kezdték meg működésüket:

Schenk féle kenyérfüzem	24 fő	Papp-féle pékség	35 fő
IX. kerületi pékség	9	Csontos-féle asztalos üzem	6
Fráter utcai kórház	32	Schiffer cipőgyár	77
Árvaházi kórház	27	Helvéciai fegyverműhely	200
Közhűtőház	16	Koháriszentlőrinci lövőde	20
Ferenczi malom	18	Repülőtér	120
Fodor-féle pékség	10	Wéber telep	15
Csongrádi utcai pékség	8	Kisnyíri erdő termelés	120
Horváth húszüzem	18	Középméntelevi erdő	150
Halász-féle pékség	32	Bugaemonostor	250
Bíró tímárság	20		
Törökfái gulyaórzés	30		
Közellátás	3		
Erdőhivatal	nincs adat		

A korábbi munkahelyeken is jelentősen nőtt a munkások száma. Így december 15-én már 4838 fő állott a munkaügyi hivatal rendelkezésére.

13. 1944. november 28.

DÉR ANDRÁS JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A DUNA-TISZA KÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA ÁLLAPOTÁRÓL

Nevezett mezőgazdasági kamara hivatali helyiségei a következők:

1. Hivatali szobák száma	17
2. Tanácsterem	1
3. Talajtani intézet helyiségei	5
4. Altiszti lakás helyiségei	3
Összesen:	26 helyiség.

A hivatali helyiségek takarítását megkezdettük és eddig 9 szobát kitakarítottunk. A takarítás tovább folyik.

A hivatal berendezése alkalmas arra, hogy a munka folytatható. Hiányok megállapítása még nem történt meg, de első benyomás szerint megállapítható az összes írógépek, sokszorosító gépek, órák és vetítőkészülékek, végül a vendégszoba ágy- és fehérmű és az összes szőnyegek eltűnése.

Az írártár és könyvtár sértetlen, csupán újból kell átrendezni, miután széthányták.

A kamara vagyona ezzel kimerült. Ismeretlen illetékhátralék előreláthatólag már nem fog befolyjni. Készpénzét a kamara vezetősége dunántúli bankokhoz utalta át, tudomásom szerint 500 000 pengő körüli összeget.

A kamara nyugdíjalapjának vagyona ingatlanokban van. Ezek között a legfontosabb az alsóúrréti mintagyümölcsös, amelynek területe kb. 140 kat. h. Házingatlanai vannak a Munkácsy útca 9., Széchenyi tér 5. és Klapka utca 12., és a Hunyadiváros 25. Az alsóúrréti gyümölcsös jelenleg minden vezetés nélkül áll és készletei nincsenek. Termésének egy része főként almából szedetlen.

A Duna—Tisza közi Mazógazdasági Kamara működési területe Pest—Pilis — Solt, Bács—Bodrog, Csongrád és Csanád vármegyék területére terjedt és így megállapítható, hogy különösen Bács—Bodrog vármegye területének most már Jugoszláviához tartozó része igényt tarthat a kamara vagyonának bizonyos hányadára. Különösen vonatkozik ez az utóbbi 3 évben vásárolt ingatlanokra. Ismeretes u.i., hogy a kamarai illeték felét Bács—Bodrog vármegye fizette és nagyobb, volt juszláv adóhátralék kamarai illeték része is befolyt a kamarához.

A kamarai tevékenység kétségtelenül szükséges, mert a gazda közönség felvilágosítása, rendelkezések ismertetése, szükséges propaganda keresztülvitele, továbbá az oktatás részbeni biztosítása, háziipari munka bevezetése, mind szükséges kiegészítő része a nagy rendszerváltozásnak és az új rend mielőbbi kialakulásának. De ezenkívül végezhet a kamara szociális feladatokat és befolyással lehet a termelés folytatása érdekében.

A kamarában jelenleg Dér András irányítása mellett egyelőre takarítási és rendezési munkát végeznek: Papp György állattenyésztési ellenőr, Dér András és Muraközy Sári kamarai kezelő. Szükséges volna legalább a Kecskeméten lakó többi tisztviselőre is, így Sima Ferenc szerkesztőre, Veres Lajos előadóra, Albrecht Ilona, Csapó Erzsébet gépírókra és Szücs Pál altisztre.

A kamara teljes erejével szolgálni kívánja Kecskemét város mezőgazdasági érdekeit és önzetlenül kínálja fel segítségét a város Polgármestere útján a város közönségének, bízván abban, hogy az orosz segítséggel elkövetkezett örvendetes rendszerváltozás meghozza a nép sokat hangoztatott, de be nem váltott boldogulását.

Egyúttal kéri a kamara Polgármester Elvtárs megértő támogatását és a város érdekében a gazda közönség munkájának biztosítására irányuló közreműködését.

Kecskemét, 1944. november 28-án.

a Duna—Tisza közi Mezőgazdasági Kamara nevében:

DÉR ANDRÁS sk.

*Egyoldalas fogalmazvány tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok 1944. Napi jelentések.*

1. A legutolsó adatok kézzel írt betoldások.

14. 1944. november 30.

RUDNAI GUIDÓ JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A MÉRNÖKI HIVATAL MUNKÁJÁRÓL

1944. november 29-én

1. A városháza tetőfedő munkálatait délelőtt 11 órakor ideiglenesen beszüntettem, és a munkásokat a színházhoz osztottam be, hogy annak fedele a mai előadáshoz idejében elkészüljön.

2. A színház tetőfedő munkálataihoz szükséges anyag be lett szerezve; pala nincs elegendő, a hiány bádoglemezzel lett pótolva.

3. A piaristák épületében a vízvezeték megvizsgálni nem lehetett, mert az épületbe nem lehetett belépni.

4. A Szabó-féle térszagtágyár rendbe lett hozva. Amennyiben a hiányzó gépszíjat sikerül pótolni, a gyár a villanyáram szolgáltatás ideje alatt üzemképes. Az *üzembelyezés időpontjáig sürgősen szükséges a gyárat őriztetni.*

Kecskemét, 1944. évi november hó 30. napján.

RUDNAI GUIDÓ
A hivatal vezetője

Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és a Kecskemét th. város Mérnöki Hivatala körbélyegzővel hitelesítve.

BKML. Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.

A mérnöki hivatal a beszámolók alapján széleskörű és eredményes munkát végzett. Traktorok és eséplőgépek biztonságba helyezése, a városi kutak fagytaletánása, a középületek javítása, az aluljáró szivattyújának kijavítása stb. közreműködésükkel történt.

15. 1944. november 30.

A MÉRNÖKI HIVATAL SZAKVÉLEMÉNYE BÓDOGH JÓZSEF VEGYÉSZETI GYÁRÁRÓL

1. ÜZEMLEÍRÁS

A nevezett vegyészeti gyár földszintes, eléggé elhanyagolt állapotban levő épület helyiségeiben van elhelyezve. Az üzemben többek között cipőpaszta, festékanyag, légyfogó, növényvédelmi szerek (főleg pácoló-anyagok), erőtakarmány, szappan lettek előállítva. A gépek szintén elhanyagolt állapotban vannak és az üzem felvétele előtt rendbe hozandók. Mivel az előállított készítmények ún. speciáliszerek, az üzem megindításához, amennyiben ezek lennének előállítva, a készítmények receptjeinek megszerzése, vagy hasonló volna szükséges, esetleg

egy vegyész-mérnök igénybevétele pótolhatná ezt, feltéve, hogy az eddigi üzemvezető nem volna megtalálható. Azzal a kérdéssel, hogy a jelenlegi viszonyok között mennyiben volna célszerű a gyár üzemét megindítani 3. alatt röviden még foglalkozom.

2. GÉPLELTÁR

- 1 MÁV gyártmányú, tűzcsöves, 5½ atm. nyomású lokomobil gőzkazán téglalapon gőzgéppel,
 - 1 maghantoló készülék pater nosterral,
 - 1 rovátkolt-vashengerű zúzógép,
 - 1 mag-felmelegítő (pirító) készülék 2 üsttel és beépített keverőkkel,
 - 1 olajsajtoló és ezzel összeköttetésben levő 1 hidraulikus rendszerű présel (olaj),
 - 1 téglaburkolattal ellátott szárítókemence kb. 60 db rostával és 1 szárító elektromotorral,
 - 1 „Erpál” darálókészülék,
 - 1 répagyalugép,
 - 1 centrifugális rendszerű szárítógép,
 - 1 szatinírozó-készülék,
 - 1 kénrúdformáló-prés,
 - 1 pácoló hordó hajtókarral állvány nélkül,
 - 1 melegítőkészülék (kazán) kézipumpával, feshmérővel (20 atm),
 - 1 kis állókazán gőzcsovezetekhez.
 - 1 keverőkészülék szíjtárcsával,
 - 2 kis kályha üsttel,
 - 1 kis kályha üst nélkül,
 - 8 üst,
 - 1 palackozó készülék,
 - 1 dobozzáró készülék,
 - 1 vaskályha,
 - 1 kéthengeres benzinmotor,
 - 1 elektromotor, Max Jahn gyártmányú, 1280 fordulatszám, HP, 500 Volt (tehát a jelenlegi áramfeszültségnél nem használható),
 - 1 beépített tolómércés mérleg,
 - 1 tizedes mérleg,
 - 1 keverőgép takarmánykeverékek stb. előállítására,
 - 1 festéklőgép,
 - 1 gabonarosta,
 - 1 keverőgép ismeretlen célokra,
 - 1 asztalos-szalagfűrés, z
 - 1 szappangyártó berendezés, mely áll 1 fűthető kazánból és 3 üstből.
- Továbbá számos darabból álló kb. 30 fm hevederszija a különböző gépek hajtására, valamint egyéb felszerelés, mint satu, üllő, kézfűrógép, franciakulcs, kalapács stb. azonkívül laboratóriumi berendezés hiányos, elhanyagolt állapotban,

3. SZAKVÉLEMÉNY

Tekintettel a jelenlegi helyzetre, amikor csak fontos közszükségleti cikkek előállítására indokolt, az üzemnek teljes mértékben való felvétele nem volna célszerű. Azonban, amennyiben Kecskeméten több hasonló üzem nem volna, úgy helyesíthető például az olajsajtoló-üzemének a felvétele. Hasonlóképpen indokolható a daráló-készülékek munkába állítása. A sok hulladék (csont stb.) értékesítése céljából (a központi gyűjtését meg kellene szervezni) a szappangyártás megindítása, esetleg enyvcsontliszt stb. gyártásra való átállítás felette aktuálisnak tekinthető.

DR. HIRSCH JÓZSEF

Kétoldalas, írógéppel írt másodpéldány, tintával írt aláírással és Kecskemét th. város Mérnöki Hivatala bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratai. Napi jelentések 1944.

16. 1944. december 2.

FRIGYESY FERENC NÉPMŰVELÉSI TITKÁR JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK AZ EGYESÍTETT ISKOLÁKRÓL

Kapcsolatban folyó évi november hó 17-én kelt előterjesztésemmel, tisztelettel jelentem az alábbiakat:

Szöbéli rendelkezés folytán a tanítást az Ókollégiumban november 18-án kezdtük meg 22 tanulóval. Ma, december 2-án a tanulók létszáma 466 fő. A létszámnak ez az öröndetes emelkedése annak tudható be, hogy a tantestület minden egyes tagját a munkavágy és a jövő nemzedék nevelésével kapcsolatos felelősségtudat hatja át.

Eme, központi fekvésű iskolaépületen kívül a városnak több perifériális részén is folyamatban van új iskolaegység szervezése, és munkába állítása. Ugyancsak kezdetét vette illetőleg szervezés alatt áll több pusztai iskolának működése is.

Az iskola nem csupán a tanítás ügyét szolgálja, hanem résztvesz városunk felépítésének minden más megmozdulásában is. A tanítási órákon kívül a testület és az ifjúság egyaránt munkaszolgálatot is teljesít s ha minden munkáját nem említem is fel, mégis meg kell emlékeznem arról, hogy az iskola épületnek és tantermeinek rendbehozatala az iskolára hárult, a tüzelővel való ellátást fokozatosan magunk biztosítjuk, két ízben már a színházat tettük rendbe, résztvettünk üzletek anyagkészletének mentési munkálataiban és délutánonként a romeltakarítási munkálatokban is kivesszük részünket.

Jelenleg 15 tanteremben folyik a tanítási munka, de a tanulók létszámának öröndetes emelkedése napról-napra újabb tantermek igénybevétele teszi szükségessé, olyannyira, hogy terjeszkedésünk az Ókollégiumban már alig lehetséges, ezért szükségessé válik, a központban újabb iskolaépületnek igénybevétele. A tanítás céljaira elsősorban az üresen álló Újkollégium épületét óhajtanánk igénybevenni, de szóba jöhet a Polgári leányiskola és Kereskedelmi leányiskola épülete,

illetőleg a Beniczki Ferenc utcai internátus épülete. Az egyes iskolaépületeknek egymáshoz való közelségét feltétlenül szükségessé teszi az a körülmény, hogy az egyes iskolafajok tanári kara nem teljes, s a hiányzó szaktanárok tárgyait a tanerőknek kiegészítő együttműködése tudja csak biztosítani.

A tantestület működő tagjai:

Elemi népiskolában:

I. oszt. vezetője	M. Gömöri Etelka tanítónő
II. oszt. vezetője	Detári Katalin tanítónő
III. leányosztály vezetője	Pintér Mária tanítónő
III. fiúosztály vezetője	Lipóczy Katalin tanítónő
IV. leányosztály vezetője	Frigyesy Ferencné tanítónő
IV. fiúosztály vezetője	Kubinyi Margit tanítónő
V. osztály vezetője	Warnusz Anna tanítónő
VI. osztály vezetője	Baja Alojzia tanítónő
VII. osztály vezetője	Törteli Péter tanító
VIII. osztály vezetője	Karácsonyi Kálmán tanító
Mária városi iskolában:	Pap István igazgató
	Pap Istvánné tanítónő
	Kovács Lajos tanító
	Bíró Ilona tanítónő
	Varga Mária tanítónő
	Kovács Gáspárné tanítónő

Belterületen a kerületi iskolák vezetésére a következő tanerők kaptak megbízást: Törteli Péterné, Tóth Dezső, Fülöp Ferencné, Kis Gellértné, özv. Bodóné, Gudricza Katalin, Farkas Sarolta tanítók.

Külterületen is több helyen kezdődött meg, illetőleg szervezés alatt áll a tanítás. Bugacmonostoron Rigó József tanító, továbbá Hunyadi László és Pintér János papnövendék kezdette meg a tanítást; Kisnyírben Tóth Dezsóné tanítónő; Hetényegyháza I. iskolában Felber György tanárjelölt; Szolnoki út II. iskolában Finta Rózsa tanítónő; Koháriszentlőrinc IV. iskolában Csorba Etelka tanítónő; Kiskőrösi úti iskolában Perjéssi Pál tanító.

Polgári fiú és leányiskola tanári kara:

Radnai Antal r. tanár
Radnai Antalné r. tanár
Lipóczy Sára r. tanár
Makári Olga tanárjelölt.

Gimnázium, liceum- és tanítóképző tanári kara:

Gombkötő Antal tanügyi főtanácsos, kir. tanfelügy., óraadó tanár
M. Hajagos Mária r. tanár
M. Lázár Julianna r. tanár
Hatvani Lajos r. tanár
Mester István r. tanár
dr. Beke Ida r. tanár
Kovács Bálintné óraadó tanár
Horák Jenő óraadó tanár

Kereskedelmi és mezőgazdasági középiskola tanári kara:

Barcza József tan. főtanácsos, ig., óraadó tanár

dr. Mándoki Alajos rendes tanár

Fuderer József igazgató, óraadó tanár

Scheitz Antal r. tanár

Tóth Klára kisegítő óraadó tanár

Fodor Mária kisegítő óraadó tanár

Horváth Anna kisegítő óraadó tanár

Harangi Lászlóné kisegítő óraadó tanár

Hitoktatók:

Gémes Mihály rk. lelkész

P. Nagy Konstantin rk. lelkész

dr. Bakos Kálmán rk. lelkész

Hatvani Lajos ref. lelkész

Mester István ref. lelkész

Kecskemét, 1944. december 2.

FRIGYESY FERENC
népművelési titkár

A tanulók száma a következők szerint oszlik meg:

Az elemi iskolában	283 fő
Polgári iskolában	64 fő
Gimnáziumban	50 fő
Tanítóképzőben	10 fő
Mezőgazdasági középiskolában	4 fő
Kereskedelmi középiskolában	55 fő
Összesen:	466 fő

Kecskemét, 1944. évi december hó 4. napján.

FRIGYESY FERENC
népművelési titkár

Kétoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.

17. 1944. december 3.

**AZ IPAR—MUNKAÜGYI—KÖRZETVEZETŐI ELNÖKI OSZTÁLY
UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA A NŐK KÖZELETI
SZEREPÉNEK BIZTOSÍTÁSÁRA ÉS MESEDELUTÁNOK
SZERVEZÉSÉRE**

1. A viszonyok megváltoztak és a nők jogai is, valamint kötelezettségei is mások lesznek az új világban. Ezt mindenkinek tudomásul kell venni. Igen nagy súlyt helyez az új világ a nők közéleti részvételének lehetővé tételére, részint,

hogy egyéni képességei érvényesülhessenek, másrészt, hogy a női lélek értékes tulajdonságai a családon kívül, a közéletben is áldásos hatással működési kört nyerve érvényesülhessenek.

Felhívom a körzetvezetőket, hogy a fentieket szem előtt tartva ezen általános elveket igyekezzenek kerületükben érvényesíteni.

Igyekezzenek az asszonyokat a kerületük munkájába bevonni, odahatni, hogy közéleti szereplést vállaljanak, s általában igyekezzenek erőteljesebb mozgásba hozni őket, hogy a közhangulat és közélet javításával lelkierejükkel részt vegyenek, hogy ez által is megkönnyítsük az orosz katonaságnak a közrend helyreállítására vonatkozó intézkedéseinek keresztülvitelét.

Hassunk mindannyian oda, hogy a közhangulat, közbiztonság minél hamarabb a legteljesebb legyen, mert mindannyiúnknak tudomásunknak kell lenni arról hogy Kecskeméten, s így az egész országban egy teljesen új rend, — mely mindenképpen a közület és általában véve mindannyiunk javát akarja szolgálni, — van kialakulóban. Viszont ehhez elsőrendű fontosságú, hogy magunk igyekezzünk kellő lelki légkört teremteni, hogy idegileg, lelkileg bensőnkben megerősödvé magunk álljunk elő kellő munkakészségünkkel, hogy a boldogabb életben legyen részünk és így jobb viszonyok között élhessünk.

2. Megbízom a körzetvezetőket, hogy minden gyárban két szellemileg és egyénileg erre legalkalmasabb nőt a maga képviselőjével bízom meg. Ezekkel állandóan tartson fenn érintkezést. Az üzemben, illetve annak munkásainak előforduló panaszait, kéréseit azok a körzetvezetővel kellő megértésben megtárgyalják, de hozzám minden ilyen panaszt a körzetvezető jelenteni köteles.

3. Megbízom a körzetvezetőket, hogy kerületükben egy tanítónőt, vagy óvónőt, ha nő nem áll rendelkezésére, tanítót bizzanak meg, hogy a gyermekek részére rendszeresen mesedélutánokat tartsanak. E megszervezés működéséről állandóan jelentést kérek, annál is inkább, mert erre vonatkozólag az orosz parancsnokság nagy súlyt helyez.

Kecskemét, 1944. december hó 3. napján.

DR. ZSIGMOND
hivatalvezető

Egyoldulás, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással és a város számvevőségének pecsétjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944—19. sz.

18. 1944. december 5.

A SCHIFFER CIPŐGYÁR MUNKÁJÁRÓL ÉS ÁLLAPOTÁRÓL A POLGÁRMESTERNEK KÜLDÖTT JELENTÉS

A mai napon kézhez vettük f. hó 5-ről kelt b. felhívását, melynek elintézésében tisztelettel átszármasztatjuk anyag- és gépleltárunkat, valamint a kért napi jelentést megtesszük.

Az idecsatolt leltár kizárólag a Schiffer Cipőgyár anyag- és árukészletét tartalmazza, míg az orosz katonai parancsnokság által rendelkezésünkre bocsájtott anyag és áru mennyiségeket teljesen külön tüntetjük fel.

Üzemünk megindítása a rendkívül válságos idők között sok nehézség leküzdése után sikerült. — Amennyiben üzemünk zavartalanságát biztosítani kívánjuk, úgy a T. Polgármester Úr megértő támogatását és jóindulatát feltétlenül kérni fogjuk, annál is inkább, mert üzemanyagunkat, munkásaink ételmezését, valamint azoknak megfelelő igazolványokkal való ellátását nem nélkülözhetjük. — Megjegyezni kívánjuk, hogy munkásaink 14—16 nap óta dolgoznak s mind a mai napig egyetlen kg kenyeret sem kaptak.

Egyben tisztelettel kérjük, hogy üzemünkben foglalkoztatott létszámunk 83 fő és ennek figyelembevételével kérjük mielőbbi sürgős intézkedését.

Jelen sorainkkal egyidejűleg B) alatt csatoljuk az orosz katonai parancsnokság által rendelkezésünkre bocsájtott anyag- és árukészlet részletes kimutatását.

A parancsnokságtól kapott utasítás szerint *főleg* katonai csizmákat, bakancsokat gyártunk részükre, míg részben civil cipőkhöz alkalmas bőryanagot is feldolgozunk fenti parancsnokság rendelkezése folytán.

Kérjük ezen levelünk szíves tudomásul vételét s vagyunk teljes tisztelettel:

A) melléklet¹

B) melléklet²

mellékelve munkásnévjegyzék,³

SCHIFFER CIPŐGYÁR

olvasathatlan aláírás

Egy és féloldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással, a gyár hosszúbélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.

1. Az A) melléklet fedőlapján:

Leltár

A Schiffer cipőgyár anyag és gépberendezéséről. Kecskemét, 1944. december 4. Hosszú- és körbélyegzővel ellátva. A négyoldalas leltár végén 1944. november 15-i dátum szerepel.

2. B) melléklet:

Kimutatás az orosz katonai parancsnokságtól kapott anyagokról:

mennyiség	mennyiségi egység	megnevezés
1000	pár	cipőfelsőrész (férfi, nő és gyermek)
193	kg	talpbőr
195,5	kg	sertéstalpbélelésbőr
201,3	kg	barna vikszos tehénbőr
26,2	kg	bélelésbőr
36	orsó	cérna 4/915 m
13	orsó	cérna 4/150 m

3. A mellékletek között szerepel még a gyár 83 alkalmazottjának a névsora is.

Figyelemre méltó információkat tartalmaz a gyár december 9-én kelt jelentése is:

„... F. hó 4-én sikerült üzemünket olyannyira helyreállítani, hogy az orosz katonai parancsnokság rendelkezéseinek eleget tudunk tenni. A fenti parancsnokság 9,500 pár lábbeli elkészítésére adott megrendelést, mégpedig olyképpen, hogy az ahhoz szükséges összes bőr és kellékanyagokkal ellátnak bennünket. Míg a kilátásba helyezett anyag- és árumennyiségeket megkapjuk, mindaddig feltétlenül megfelelünk az előírt követelményeknek. Máris sikerült — bár óriási nehézségek árán — részszállításokat teljesítenünk, és azzal az orosz katonai parancsnokság legteljesebb megelégedését kiérdemelnünk. Üzemünkben ez idő szerint 84 fővel dolgozunk, és ezek élelmszer ellátását az orosz katonai parancsnokság intézte. Munkásaink mind ez ideig fizetést nem kaptak, mert szállításaink ellenértékét még ne kaptuk meg...”

19. 1944. december 5.

A DUNA-TISZAKÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA JAVASLATA A POLGÁRMESTERNEK SZÜKSÉGPÉNZ KIBOCSÁTÁSÁRA

Kecskemét város munkásságának és tisztviselőinek közismert panasza, hogy munkájuk ellenértékeképpen az örvendetes rendszerváltozás óta pénzdíjazásban nem részesül. A felszabadító orosz hadsereg által külön igénybevett szakmunkások hetek óta, szünnap nélkül reggeltől estig dolgoznak és ezért csak elvétve kapnak teljesített munkájukkal arányba nem állítható természetbeni javakat.

Értesülésünk szerint a város nehéz pénzügyi helyzetén úgy kíván segíteni, hogy adófizetés iránti felhívással fordul a város közönségéhez, továbbá a házbérek behajtását szorgalmazza. Távol áll tőlünk, hogy a város belügyeibe beavatkozni kívánnánk, de célravezetőnek látszó javaslatunkat ez ügyben mégis előterjesztjük, mert nem hinnénk, hogy adóból befolyhat annyi összeg, ami fedezné a pénzügyi szükségleteket.

E rendkívüli időkben is meg kell mentenünk különösen a szegényebb munkásság jóakarátát és a rendszerváltozás iránti jóindulatát. Ezt csakis akkor biztosíthatjuk, ha teljesített nehéz munkáját megfizetjük. Mivel a városnak jelenleg pénze nincsen, e nehézségen úgy segíthet, ha szükségpénzt bocsát ki, és erre fedezetül leköti később befolyó jövedelmét, amely származhatik akár adókból, akár az ingatlanok jövedelméből. A város által kibocsátandó szükségpénzzel minden fizetést teljesíteni lehetne — még az oroszok által igazolt, de nem fizetett munkát is —, külön nyilvántartásba felvéve a városi fizetéseket, egyéb hivataloknak hitelezett összeget és az orosz hadsereg részére történt fizetéseket. Ez utóbbiakat előreláthatólag minden nehézség nélkül beváltani lehetne az orosz hadsereg által kibocsátott és a pengővel egyenértékű szükségpénzzel.

A város által kibocsátandó szükségpénz beváltási határidejét legfeljebb egy évi határidőben kellene megállapítani, és azok címletei 1, 10 és 100 pengő lennének. A szükségpénz törvényes fizetési eszköz, a Magyar Nemzeti Bank által kibocsátott pengővel teljesen egyenértékű lenne, és mindenki tartoznék azt fizetés teljesítésekor elfogadni.

A városi pénzszükségleten kívül a szükségpénzzel előterjesztett kérelemre a város hitelezési alapon ellátná a többi hivatalt is és üzemetet, hogy ezáltal a munkásság fizetése simán és pontosan történhessék a jövőben.

Abban a reményben, hogy javaslatunkkal a város nehéz helyzetén némileg könnyíthetünk, kérjük azt megfontolás tárgyává tenni és vagyunk

a Duna—Tisza közti Mezőgazdasági Kamara nevében:

DÉR ANDRÁS
titkár

Egy és féloldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és a Duna—Tisza közti Mezőgazdasági Kamara Kecskemét körbélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok 1944. Napi jelentések.

A felszabadulás után a város katasztrofális helyzetben volt. Pénzét és értékeit a régi vezetők magukkal vitték. A polgármester szorult helyzetén úgy próbált segíteni, hogy Kecskeméti Unió néven egy termelő-, beszerző-

elosztó- és fogyasztási szövetkezet beindítását kísérte meg. A Kecskeméti Hírlap 1944. december 14-i híradása szerint az alapításra összegyűlték közül többen jegyeztek 10 000 pengőt. Az Unió létrehozására azonban nem került sor, miként szükségpénzt sem bocsátott ki Kecskemét.

20. 1944. december 5.

IPAR—MUNKAÜGYI—KÖRZETVEZETŐI ELNÖKI OSZTÁLY UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA A KENYÉROSZTÁSRÓL, A ROBBANÓANYAGOKKAL SZEMBENI BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEKRŐL, UTCA ÉS HÁZCSOPORTVEZETŐK KIKÉPZÉSÉRŐL

1. Polgármester 118/1944. számú rendeletéből közlöm, hogy a lakosság között a kenyér a következő sorrendben kerül kiosztásra.

1. Szoptatós anyák.
2. Várandós anyák (5 hónapon felül).
3. 70 éven felüli mindkét nembeli öregek.
4. Közmunkát végzők.
5. Előbbiek (4. pont) 7 éven aluli gyermekei.
6. Kórházak.
7. Ínségesek.
8. Átvonulók.

Felhívom az elvtársakat a sorrend szigorú betartására.

2. Felhívom a kerületvezetőket, hogy jelentéseiket a jövőben kizárólag osztályomhoz adják be, még az esetben is, ha valami jelentést vagy kimutatást a város közigazgatásának valamelyik szerve közvetlenül kéri is. Ugyanis osztályunknak tudnia kell a kerületek bármilyen igénybevételéről, mert arról nyilvántartásokat vezetünk. Ilyen esetben azonban a körzetek jelentéseiket a mai jelentés mellékleteként külön íven kötelesek beadni.

3. Tudomásunkra jutott egyes kerületvezetők révén, hogy a város különböző helyein elhagyott robbanóanyagok¹, vagy a harcok alkalmával fel nem robbant bombák vannak. Kivizsgálandók az utca, illetve házcsoport parancsnokok útján, hogy hol található ilyenek. Ezek után az ügyosztály fog intézkedni, hogy az ilyen veszélyeztetett helyekre a rendőrség őrséget állítson, viszont körzetvezető tartozik gondoskodni, az ilyen veszélyes helyek bekerítéséről, vagy megfelelő méretű jelzótáblával való megjelöléséről, melyre feltűnő betűkkel „Vigyázat fel nem robbant bomba”, vagy „Vigyázat e hely elkerülendő robbanás veszélye miatt”.

4. Visszavonásig naponta reggel 8 órára körzetenként 10 gyermek, vagy korlátolt munkaképességű egyén városháza I. emelet 25-höz okvetlen előállítandó.

5. Külön kimutatás adandó be, a) Iparosok, kereskedők, magán- és köztisztviselőkről. Tartalmazza a kimutatás nevet, lakást, foglalkozást és hol mióta teljesítenek szolgálatot, b) Hol található elhagyott házaknál gabona és milyen mennyiségben. c) Ugyanez tüzelőanyagokra vonatkozólag.

6. Második számú körözüvény 3 pontja alatt elrendelt mesedélutánok megszervezéséről a legrövidebb időn belül várjuk a jelentéseket.²

7. Figyelmeztetem a körzetvezetőket, hogy a megszervezett utca és házcsoporthoz vezetőket kellőképpen kiképezzék, addig is amíg az ügyosztályvezető minden körzetirodát személyesen felkeresni nem tud, amennyiben valakinek e tekintetben valami kérdeznivalója van, keresse fel, készséggel ad felvilágosítást; egyébként folyamatban van az egyes körzetek helyszíni látogatása és felülvizsgálása.

Kecskemét, 1944. december hó 5. napján.

HIVATALVEZETŐ

*Egyoldalas, írógéppel írt tisztazat másodpéldánya, aláírás nélkül.
BKML Kecskemét Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944—23. sz.*

1. A robbanóanyagok veszélyére való felhívás gyakori jelenség november és december folyamán a körzetvezetői jelentésekben. Csaknem minden kerület egy vagy több pontján találtak fel nem robbant gránátokat, bombákat, melyek a harcok során vagy a német bombázás révén kerültek oda.
2. A mesedélutánok eredményes megszervezésére a következő napokban csaknem minden körzetvezetői jelentés kitér.

21. 1944. december 6.

A KECSKEMÉTI HÍRLAP „KÖSZÖNTŐ”-JE AZ ÚJSÁG ELSŐ SZÁMÁNAK KIADÁSA ALKALMÁVAL¹

1944. október 30-án² vonult be a Vörös Hadsereg Kecskemétre. Ez a nap sorsfordulatot jelent a város életében, a szabadulást a német fasiszta elnyomás alól, s városunk történetében örökké emlékezetes nap lesz. Mi, akik évtizedek óta vártuk a szabadság napját, ezt a Vörös Hadseregnek köszönhetjük. A német bérenc nyilas kormány esztelen intézkedése, mellyel elrendelte városunk kiürítését, a legsúlyosabb következményekkel járt a városra, mert a Vörös Hadsereg Románia, Jugoszlávia, Bulgária szövetséges földje után először lépett ellenséges területre, a mi hibánkon kívül egy bűnös társaság üzelmei következtében. Köszöjtjük a Vörös Hadsereget, mint felszabadítónkat, mint azt az erőt, mely országunk szabad fejlődésének alapját megvetette. Meg vagyunk győződve arról, hogy Kecskemét lakossága tisztában van a Vörös Hadsereg bevonulásának történeti jelentőségével, s mindent megtesz a maga részéről, hogy a Vörös Hadseregnek győzelmes útján minden segítséget megadjon.

BKML Kecskeméti Hírlap 1944. december 6. I. évf. 1. szám. 1. l.

1. A Kecskeméti Hírlapnak mindössze négy száma jelent meg. Az első szám december 6-án, a 2. szám december 10-én, a 3. szám december 14-én, a 4. szám december 17-én jelent meg. Megszűnésének okát nem ismerjük. A következő újság, a Kecskeméti Lapok 1. száma 1944. december 27-én jelent meg.
2. A dátum pontatlan. A szovjet katonai alakulatok október 31-én hatoltak be Kecskemétre. (1. Bársony Ferenc: Megyénk felszabadulása eseményeinek vázlatos áttekintése. 1969. Kézirat gyanánt.)

22. 1944. december 6.

A KECSKEMÉTI SZOVJET KATONAI PARANCSNOKSÁG RENDELETEI

Az orosz katonai parancsnokság a városi lakosság részére az alábbi parancsokat adta ki:

1. SZ. PARANCS:

Minden polgári hatóság folytassa kötelessége teljesítését.

Minden kereskedelmi- és iparvállalat tulajdonosa folytassa tevékenységét. Az áruk, élelmiszerek stb. árai olyanok maradnak, amilyenek voltak a szovjet csapatok bevonulásáig. A szeszitalok árusítása további intézkedésig tilos.

A helyi hatóságok és a polgári lakosság minden eszközzel segítse elő az iskolák, kórházak, orvosi segélyhelyek és egyéb kulturális közintézmények és vállalatok szabályszerű működésének biztosítását.

Az istentiszteletek megtartásának a templomokban és imaházakban nincs akadálya.

A lakosság köteles a birtokában levő fegyvert, lőszert, hadianyagot és egyéb katonai jellegű javakat és a rádiókészülékeket a katonai parancsnokságnak beszállítani.

Minden raktár és raktárhelyiség, amely a német és magyar katonai hatóság tulajdonában volt, az összes benne található javakkal együtt, a szovjet parancsnokság rendelkezése alá kerül.

Az utcai közlekedés 5 órától 21 óráig engedélyezve.

Éjjel kötelező a város elsötétítése.

2. SZ. PARANCS:

Magyarország területén a magyar pengőn kívül szabadforgalomban van a szovjet katonai parancsnokság által kibocsátott pengő is.

A fent említett pénznemek árfolyama a következő: Egy hadi pengő egyenlő egy magyar pengővel.

Minden állampolgár, minden hatóság, ipari és kereskedelmi vállalat köteles ezeket a pénznemeket elfogadni, megtartva azokat az árakat, amelyek érvényben voltak akkor, amikor a vörös hadsereg csapatai Magyarország területére léptek.

Aki ezeknek a pénznemeknek az elfogadását megtagadja, vagy elszámolásoknál azok árfolyamát csökkenti, vagy pedig árdrágítást követ el, haditörvényszék elé kerül.

*

E rendeletek megtartása számunkra az életet jelenti. Mindenki tegyen eleget e rendelkezéseknek.

BKML Kecskeméti Hírlap 1944. december 6. I. évf. 1. szám. 1. l.

23. 1944. december 6.

A KECSKEMÉTI HÍRLAP BESZÁMOLÓJA A NOVEMBER 30-I MAGYAR-OROSZ EST SIKERÉRŐL

A Vörös Hadsereg kecskeméti bevonulásának egy hónapos fordulóján, november 30-án magyar-orosz est volt a Katona József Színházban. A dolgozók gyermekeikkel együtt zsúfolásig megtöltötték a színházat, amelynek nézőterén sokan jelentek meg az orosz katonák közül. Képviseltette magát a városparancsnokság is.

A műsort Molnár Erik elvtárs vezette be, majd az ifjúság énekszámai arattak megérdemelt sikert Kremán Sámuel vezénylete mellett. Lelkes ünneplés fogadta a többi szereplőt is, Kardos Ilonkát és Karácsonyi Kálmánt, akik magyar dalokat énekeltek, Kovács-Réti Imrét, aki tárogatón adott elő régi magyar dalokat, továbbá Pipifax-ot, aki bűvészműtányaival kellemes szórakozást és derűs perceket nyújtott. Lelkes ünneplés fogadta a Nemzeti Színház kiváló művészt, Beregi Oszkárt, aki az előadóművészet legnemesebb eszközeivel ragadta el hallgatóságát. Részle volt a sikerben Zsákai László vezetésével a válogatott kecskeméti muzsikusoknak is.

A műsor második részében orosz vendégszereplők tettek bizonyosságot a szovjet zenei életének hatalmas fellendüléséről. Minden számuk elragadta a közönséget, mely lelkesen tapsolta az akrobatákat, a táncosokat, a muzsikusokat, és az énekeseket. Teljesítményük annak bizonyossága, hogy a szovjet sok áldozatot fordít a művészi életre, a dolgozó tömegek pedig mélyszéges hálával viseltetnek azok iránt, akik számukra a tiszta művészet felemelő érzéseit adják. Ennek a magas kultúrának jegyében és a magyar—orosz barátság szellemében történt színházi megemlékezés Kecskemét felszabadulásának első jubileumáról.

BKML Kecskeméti Hírlap. 1944. december 6. I. évf. 1. szám. 2. l.

A kulturális élet szervezett formában csak később bontakozott ki. A Kecskeméti Lapok 1944. december 27-i számában jelentette, hogy az Árpád moziban megkezdődtek az előadások. Naponta, péntek kivételével, egy előadást tartanak délután 3 órakor.

1945. január 18-án az újság arról számol be, hogy négy nap egymás után frontszínház játszik Kecskeméten. Az országjáró frontszínház egyik előadását a sebesült orosz katonák számára tartotta.

Január 28-án az Arany János utca 8. szám alatti kölesönkönyvtár ismét megnyílt.

A színház 1945. március 20-ra hirdette meg a felszabadulás utáni első idényének kezdetét.

24. 1944. december 8.

RUDNAY GUIDÓ VÁROSI FŐMÉRNÖK JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A MÉRNÖKI HIVATAL MUNKÁJÁRÓL

1. Egy traktor és cséplőgép biztonságba helyezés végett meg lett tekintve; lásd a 12/1944. sz. külön jelentést.

2. A városháza pinceablakainak biztosítása meg lett kezdve.

3. A Rákóczi út I. sz. ház üzlethelyiségeinek berendezése vásárcsarnok céljaira nem volt megkezdhető, mivel napszámost nem lehetett kapni.

4. A városháza tetejének fedéséhez szükséges napszámókat ma nem kaptuk meg.

5. 11 db városi kút fagyztalanítva lett.

6. *Villanytelep*

szénkészlet dec. 6-án 6 ^a		389 q
elfogyott dec. 6-án	144 q	
érkezett dec. 6-án	160 q	16 q
<hr/>		
szénkészlet dec. 7-én 6 ^a		405 q
energiatermelés dec. 6-án		7500 kWh
gazdaságosság		1,92 kg szén/kWh
szénkészlet dec. 7-én		405 q
elfogyott dec. 7-én	156 q	
érkezett dec. 7-én	80 q	76 q
<hr/>		
szénkészlet dec. 8-án 6 ^a		329 q
energiatermelés dec. 7-én		8700 kWh
gazdaságosság		1,79 kg szén/kWh

A hálózat túlterhelése igen komoly méreteket ölt, úgyhogy *rövidesen nagyobb, sőt alig helyrehozható üzemzavarokkal* kell számolni, ha a fogyasztást nem sikerül jelentékenyen leszorítani. *Sürgős intézkedések szükségesek* arra nézve, hogy az üresen álló lakás és üzlethelyiségekben a fogyasztást kikapcsolják és egyebütt, különösen a katonaság által lakott lakásokban is az okvetlen szükséges mértékre korlátozzák.

Ezenfelül utalok a csatolt üzemvezetői jelentés 5. pontjára.¹

Kecskemét, 1944. dec. 8.

RUDNAY GUIDÓ sk.
osztályvezető főmérnök

Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintaceruzával írt aláírással és a Kecskemét th. város Mérnöki Hivatal felírású bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.

1. A csatolt üzemvezetői jelentés 5. pontja: „Kérjük polgármester úr utasítását, hogy szénzállításhoz több kocsit rendeljen ki, minthogy a mai napon is csak 4 kocsi hordja a szenet.”

25. 1944. december 9.

CS. SZABÓ JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A KECSKEMÉTI GÉPGYÁRBAN VÉGZETT MUNKÁRÓL

Az üzem megindult 1944. nov. 6-án 35 munkással. Jelenlegi létszám 1944. dec. 9-én: 90.¹

A gyárat energiával saját Diesel-motorja látja el, melyet a megindulás után pár napra sikerült üzembe helyezni, és azóta is állandóan üzemben van.

A megindulás óta 14-szer volt szürkevas és alumínium öntés. Munkaidő napi 8 óra heti 7 napon át.

A gyár termelése autóhoz szükséges alkatrészek. Ű.m. öntöttvas és alumínium dugattyúk, öntöttvas dugattyúgyűrűk, henger fej és autó alkatrész öntések, melyekhez a szükséges öntő modelleket is a gyár készítette el, továbbá katonai autó karosszéria és hasonló javítások.

Eddig szállítottunk: 1380 darabot 6520 kg súlyban és szállítva még: acélrúd vas, lemez cca. 700 kg, 50 kg minium, 122 szerszám és kisebb gép 3700 kg súlyban öntvényt, melyek minősége a termelési nehézségek dacára is megfelelő.

Üzemananyag (nyersolaj) és az öntéshez szükséges öntöttvas töredékben 1—2 héten belül hiány fog mutatkozni, ami az üzem további menetét veszélyezteti.

Az orosz hadvezetőségtől eddig kaptunk kisebb tételben szerszámokat és anyagokat, azonban üzemananyagot és öntődei nyersanyagot eddig a saját készletünkből adtuk.

A munkások ellátására kapunk a gyárban dolgozóknak a hatósági kenyérfejadagot és ebédet, mely itt készül el. (Családtagok nem kapnak.)

Fizetést sem áruért, sem munkabért eddig nem kaptunk.

944. XII. 9.

CS. SZABÓ

Egyoldalas, tintaceruzával írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és a Kecskeméti Gépgyár körbélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.

1. A gépgyár egyik keletkezés nélküli jelentése még a következőkből számol be:

A legutóbbi háborús létszám 150 fő.

A fémmegmunkáló üzem berendezése: 5 esztergapad (cca 1,5 m hosszú), 2 gyalugép, 2 fejpád, 5 kisebb vágógép.

A gépek erősen elavultak, átlag 25—30 évesek. Pontos munka elvégzésére nem alkalmasak.

A helyi harcok során 10 modern szerszámgép és energiát szolgáltatató 45 HP-s nyersolajmotor az összes kézi szerszámokkal és szerelési anyaggal eltűnt.

26. 1944. december 9.

A POLGÁRMESTERNEK KÜLDÖTT JELENTÉS A GYUFAGYÁR MUNKÁJÁNAK BEINDÍTÁSÁRÓL ÉS DOLGOZÓINAK ELLÁTÁSÁRÓL

A vörös hadsereg bevonulása után gyárunkat 1944. november 15-én üzembe helyeztük.

Napi termelésünk 10 1/1 láda (á 50 csomag rózsaszalon 5000 hüvely ládánként). Munkáslétszámunk a munka kezdetén 19 férfi és 40 női munkás volt. A létszám december 9-ig 85 főre emelkedett, ily módon a már félig előkészített filléres anyagot fel tudjuk dolgozni. A termelést különösen rönkfa és szakképzett munkások hiányában nem lehetett fokozni.

Raktárunkból a vörös hadsereg által elszállított készletünk a következők:

651 1/1	láda rózsaszalon gyújtó
200 1/1	láda 3 filléres gyújtó
3 1/2	láda 3 filléres gyújtó
4 3/10	láda 3 filléres gyújtó
17 1/1	láda szikra gyújtó
355 1/5	karton csomagolású szikra gyújtó
21 1/1	láda turul gyújtó
2 1/2	láda turul gyújtó

Burgonya készletből 6000 kg, szénkészletünkéből 22 000 kg-ot szállítottak el. Jelenlegi gyufakészletünk 220 1/1 láda rózsaszalon és 18 1/1 láda filléres gyújtó. Nyersanyag hiányok (rönkfa, gépolaj, gépszír és enyv), amelyek beszerzésére sürgős intézkedést kérünk.

Alkalmazottaink november 15-től a következő ellátásban részesültek:

Munkások	10 kg,
családtagonként	6 kg lisztet
nehéz testi munkások	100 kg burgonyát
többi munkások	50 kg burgonyát
családtagonként	25 kg burgonyát
hulladék puhafából	200—300 kg-ot kaptak fejenként.

Fizetést alkalmazottaink még ez ideig nem kaptak.

1944. XII. 9.

Tisztelettel:
Olvashatatlan aláírás

*Másfél oldalas tintaceruzával írt eredeti tisztázata, tintával írt aláírással és Magyar Általános Gyufaipari R. T. kecskeméti gyára felírású bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét v. Polgm. 1944. Napi jelentések.*

27. 1944. december 9.

A KÖNYOMDA JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK AZ 1944. NOVEMBER 5-TŐL DECEMBER 9-IG VÉGZETT MUNKÁJÁRÓL

F. hó 9-én kelt P 203/1944. sz. felhívására, jelentésemet a következőkben terjesztem elő.

A városi könyomda — Kecskemét városának a Vörös Hadsereg által történt felszabadítása után — 1944. november hó 5-én kezdte meg működését 4 nyomdász, 4 kisegítő és 2 rajzolóval. Ez a létszám azonban az utolsó hét kivételével sohasem volt teljes, mert átlagosan számítva a beosztott személyzet 30%-át mindennap elfogták az utcán és más közmunkára vitték el.

Az üzem 2 db villanyárammal működő és 2 db kézi hajtású géppel van felszerelve. Az alább feltüntetett munkák 25%-a kézi erővel készült, mivel az első időszakban villanyáram egyáltalán nem, s most is csak az esti órákban áll rendelkezésre.

A fentebb említett nehézségeket figyelembevéve szíveskedjék betudni azt is, hogy a gépek rendbehozatala 4—5 napot vett igénybe, mivel a munkaterem mellett becsapódott akna légnyomása a gépeket is megsértette s különösen az egyik villamos gépnél igen nagy deformálódást idézett elő.

Végzett munka 1944. nov. 5-től, december 9-ig:

Orosz—magyar szövegű igazolvány ¹	db	8000
Felhívás Kecskemét népéhez	db	500
Munkaszolgálatosok továbbutazási igazolványa	db	680
Orosz szövegű igazolvány	db	1900
1. sz. Faliújság kézzel írva	db	1
Felhívás jelentkezésre 7. évtől	db	1500
Röpcédula jelentkezésre 7. évtől	db	10500
Felhívás fegyverbeszolgáltatásra	db	3000
Röpcédula fegyverbeszolgáltatásra	db	2000
„1-ső, 2-dik feladatunk” c. felhívás	db	20
Röpcédula „1-ső, 2-dik feladatunk” c. felhívás ²	db	2000
Igazolvány a vasutasoknak	db	500
2. sz. Faliújság	db	1
K. G. V.-vasutasok igazolványa	db	50
3. sz. Faliújság kézzel írva	db	1
Felhívás a fosztogatókhoz ³	db	1500
Röpcédula a fosztogatókhoz	db	3200
Statisztikai lap forgatva	db	1500
„Iskola” felírás kézzel orosz—magyar nyelven	db	60
Hirdetmény a haszonbérletkéhez	db	220
Kézbesítési ív	db	1000
Vétív	db	1000
Felhívás lakbér, haszonbér stb. (számvevőségnek)	db	3000

Iktatókönyv nyomtatvány	db	70
Körzetvezetőknek orosz—magyar nyelvű felírás (kézi)	db	12
Igazolvány hadiüzemi munkások részére	db	1200
Jelentések a munkákról	db	300
Karszalag nyomás a városi főmérnöknek	db	1
Hivatali szobákra táblák kézzel írva	db	20
Városháza kapuira felíratú tábla	db	3
Figyelmeztetés a portásfülkére	db	3
G. P. U. részére orosz nyelvű címtábla díszes kiv.	db	1
Kimutatás kézzel írva	db	6

Kecskemét, 1944. évi december hó 9-én.

KULMAN
nyomdavezető

*Egy és féloldalas írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.*

1. Az orosz—magyar nyelvű igazolványok közül egyet képmellékletünk mutat be.
2. E röpcédula szövegét 1. számú iratunk tartalmazza.
3. E röpcédula szövege is megmaradt, de közlésétől zavaros nagyotmondása miatt eltekintünk.

28. 1944. december 9.

S. BAKOS FERENC JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A POSTAHIVATAL MUNKÁJÁRÓL

Hivatkozással a 203/1944. számú átíratára jelentésemet az alábbiakban terjesztem elő:

A postahivatal 1944. évi november hó 20. napján megnyitotta a levélforgalmat a helyi és a győzedelmes orosz hadsereg által elfoglalt területekre.

A kecskeméti postahivatalon egy 10-es CB. kapcsolót létesítettem, melyből 9 db élőállomás működik.

A postahivatal tisztviselőinek létszáma 6 fő.

Levélkézbesítést, gyűjtést és indítási munkát végez 7 fő.

Rendőrség mellett rádiót őriz 2 fő.

Távírda munkát végez 10 fő.

Telefonkezelői munkát végez 4 fő.

Lakatos és asztalos munkát végez 4 fő.

Rádiójavítást végez 4 fő.

Tolmács 1 fő.

Tehát összesen 38 személy a postahivatal létszáma.

Kecskemét, 1944. évi december hó 9. napján.

S. BAKOS FERENCZ
vonalfelügyelő
postavezető

*Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.*

29. 1944. december 9.

DR. KONCZ ERZSÉBET JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A A SZOCIÁLIS ÜGYOSZTÁLY MŰKÖDÉSÉRŐL

Megkaptam a megbízást, berendeztem a hivatali helyiséget, és megállapítottam a belső tisztviselők létszámát kettő személyben. Mind a XII. kerület mellé szociális gondozókat rendeltem, két két algondozónővel, akik főfeladatának a közegészség és köztisztaság feletti felügyeletet, szoptatós, terhes anyák és mesterségesen táplált csecsemők ellátása feletti felügyeletet rendeltem, valamint napközi otthonok létesítését is kötelezővé tettem minden kerületben. Étrendet dolgoztunk ki a mesterségesen táplált csecsemők számára a tejhiány figyelembevételével. Megállapítottuk a szoptatós anyák, terhes anyák és mesterségesen táplált csecsemők számát és a részükre szükséges minimális tejkontingenst.¹

A napközi otthonok felállítása folyamatban van, az egyes kerületek gondozás alá tartozó és nem iskolaköteles gyermekei számára.

A VI. és VII. kerületben, az előmunkálatok már erősen előrehaladtak, a X. kerületben pedig már virágzó napközi otthonunk van, naponta 40 gyermekkel, ellátásuk kielégítő, hála az orosz katonai parancsnokság alá tartozó „hangya” húsfeldolgozó üzem lelkes támogatásának is.

A „Bodor Zsuzsánna” leány és napközi otthon felállítása folyamatban van.

A szülésznőket táskavizitre rendeltük a tisztí orvosi hivatalhoz.

Elgondolásunk szerint fenntartjuk a kontaktust a tisztí orvosi hivatallal, a kórházakkal, azokat állandóan látogatjuk, a rendőrségi fogdával is és mindent elkövetünk arra, hogy a dolgozók társadalmában a szociális intézkedéseket teljes eréllyel keresztül vigyük.

Körülbelül ez az, amit a hivatal három heti működése után lesűrhetünk, megemlítve azt, hogy minden egyes ügyosztály vezetővel felvettük a személyes kapcsolatot, és a várost érdeklő szociális problémákat együttesen megvitattuk és a jövőben is állandóan érintkezésben állunk.

Megemlítjük még, hogy Kecskemét th. város polgármestere dr. Tornyai László városi aljegyzőt a szociális ügyosztály mellé munkatársnak rendelte.

Kecskemét, 1944. évi december hó 9-én.

DR. KONCZ ERZSÉBET
szociális előadó

Másféloldalas géppel írt tisztázatot, tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.

1. A december 1-én keltezett kimutatás szerint Kecskemét thj. város területén a szoptatós anyák száma 480, a terhes anyák száma 136, a mesterségesen táplált csecsemők száma 37. A szoptatós és a terhes anyák számára napi egy liter tejre lenne szükség, ez összesen napi 616 l. A csecsemőknél napi 3/4 liter fejadagot figyelembe véve 27 és 3/4 liter a szükséglet.

Ez az arány a lakosság számának állandó növekedése miatt változik. A beszerzés komoly gondot okoz.

30. 1944. december 9.¹

BARANYI ISTVÁN JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A VILLAMOSMŰ MUNKÁJÁRÓL

1944. november 4-én² ifj. Baranyi István és Dormány Gergely a villamosművek eddigi alkalmazottai jelentkeztek a városi katonai parancsnokságon szolgálat tételre. Minthogy a villamosmű volt vezetője a várost elhagyta, a katonai parancsnokság ifj. Baranyi Istvánt bízta meg az igazgatói teendők ellátásával. A város villamos hálózatának átvizsgálását, a hibák megállapítását már aznap megkezdték és az egymásután jelentkező munkások közreműködésével azonnal hozzáfogtak a hálózat helyreállításához. Szorgalmas munkával sikerült a hibákat ideiglenesen annyira kijavítani, hogy a nagy orosz nemzeti ünnep napjára, november 7-én este a belváros részére már áramot tudtunk szolgáltatni.

1. Feljegyzéseink alapján 1944. évi november hó 14. napjától kezdve a mai napig a termelt és elhasznált energia mennyiség: 164 800 kWó.³

2. A városi katonai parancsnokság által elrendelt munkákat az alkalmazottak a legnagyobb igyekezettel végezték és egymásután kerültek bekapcsolásra a város területén levő fontosabb üzemek, gyárak stb. a következő sorrendben: Sertés malom, Aluljáró. Árvaházban levő kórház, Ferenc József laktanya, Ferenc-malom, Repülőtér, Színház, Tímár csoport, Molnár Máté és Horváth Pál-féle húsfeldolgozó üzemek, Benedek-telep, Hangya, Otthon mozi és Árpád mozi, Schiffer cipőgyár, Horthy gimnáziumban levő kórház, a mai napon pedig az Iván malmot helyezük áram alá.

3. A jelenleg foglalkoztatott munkások és alkalmazottak létszáma 60 (kb. 130 családtaggal).

4. A munkások fejenként naponta 25 dkg kenyeret és naponta egy tányér meleg ételt kapnak a villanygyárban. Családtagjaikról ezideig semmi gondoskodás nem történt.

5. A munkások és alkalmazottak ezideig semminemű fizetést nem kaptak.

Fentiekkel kapcsolatban a következőket jelentjük: A városi villamosmű alkalmazottai a legelsőők között voltak, akik a város felszabadítása után munkára jelentkeztek. Az üzem megindulásakor nagy nehézségeket kellett áthidalni, mivel 1. a város hálózata erősen megrongálódott, 2. a munkához szükséges szerszám nagyrésze elpusztult, 3. a tartalék transzformátorokat és műszereket a németek elvitték, 4. a szakképzett hálózati szerelők közül csak kettő maradt itthon. Mindezek ellenére azonban a gyár alkalmazottai fáradságot nem ismerve végezték és teljesítették az elrendelt munkákat.

Az üzem vezetősége mindent elkövetett és a jövőben is el fog követni, hogy az áramszolgáltatás terén fennakadás ne történjen.

Kérjük a Polgármester Urat, hasson oda, hogy a villamosmű alkalmazottai szorgos és lelkiismeretes munkájukért a hatóság által megállapított fizetést megkapják, hogy ezáltal önmaguk és családjuk ellátásáról és fenntartásáról gondoskodni tudjanak.

BARANYI ISTVÁN

Kétoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és a Kecskeméti város Villamos Műve bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 32/1944. Napi jelentések.

1. A 33/1944. sz. december 10-i keltezésű. Tehát ezt az iratot valószínűleg december 9-én küldték el.
2. A Kecskeméti Hírlap december 6-i számának jelentése szerint: „A villanytelep volt az első üzem, amely leküzdötte a háborúnak és a város ostromának következményeit . . .” A december 14-i szám híre szerint: „A villanytelep november 3-án kapott parancsot az áramszolgáltatás megindítására, november 7. óta pedig működik a telep . . .”
3. Súlyos erőfeszítések árán sikerült biztosítani a minimális mennyiségű áramszolgáltatást folyamatosan. Illusztrálásként a következő adatsort mellékeljük, melyet a napi jelentések alapján állítottunk össze:

dátum	fogyasztás	készlet	gazdaságosság	termelt áram
november 23.	152 q	nincs adat	2,20 kg szén	7000 kWh
november 30.	140 q	304 q	1,9	7300 kWh
december 5.	140 q	319 q	2,0	7000 kWh
december 9.	148 q	351 q	1,55	9500 kWh

31. 1944. december 9.

A DUNA-TISZAKÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA KÉRI A VÁROSI SZOVJET KATONAI PARANCSNOKSÁGOT, HOGY „SZABAD MAGYAR RÓNA” CÍMMEL ENGEDÉLYEZZÉK SZAKMAI LAPJUK MEGJELENÉSÉT

A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara működési területe az eddig felszabadított országrészben Pest megyén kívül kiterjedő Csongrád, Csanád és Bács-Bodrog vármegyékre és e területeken levő törvényhatósági városokra.

A kamara e területeken megkezdte állandó és rendszeres munkáját. Elsősorban a mezőgazdasági munkásság felkarolását és átszervezését viszi keresztül. Egyidejűleg a kisgazdaközönséget is rendszeres munkára bírja. Feladatának tartja a jövő évi kenyér biztosítását és ennek érdekében a szükséges munkák teljesítését.

A kamarának a Magyar Róna volt hivatalos lapja, amely ideiglenesen beszüntette megjelenését. Levelünkhöz csatolt legutolsó száma még a német elnyomás idejéből ered és azt a győzelmes orosz hadsereg által az időben már felszabadított részekre nem küldhettük át.

E lapunkon keresztül tájékoztatta a kamara a mezőgazdasági munkásságot és a gazdákat, de ezenkívül főleg oktató jellegű, két hetenként megjelenő gazdasági lap volt. Munkánk eredményét nagyban elősegítené ha a lapot újból megindíthatnánk.

Két kérelmet terjesztünk elő a Városi Orosz Parancsnoksághoz:

1. Járuljon ahhoz, hogy az idecsatolt lappéldányt most utólag expedíálhassuk Csongrád, Csanád, Bács-Bodrog és részben Délpest megye területére.

2. Adjon engedélyt, hogy a Magyar Róna, mint a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara hivatalos lapja: „Szabad Magyar Róna” lap címmel, havonként kétszer, a rendelkezésre álló papírmennyiségből függővé téve, 2—4 oldal terjedelemben újból megjelenhessék.

A lap szerkesztője Sima Ferenc hivatásos újságíró, kiadója a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara Dér András és Veress Lajos titkárok által jegyezve.

Kecskemét város Orosz Parancsnokság jóindulatát kérjük mindkét kérésünk elbírálásánál s vagyunk

a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara nevében:

DÉR ANDRÁS
titkár

Egy és féloldalas, írógéppel írt másodpéldány, tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét, Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara iratai. 1945—7251. sz.

1. 1945. január 4-én Dér András titkár ugyanezzel a kéréssel fordult Erdei Ferenc belügyminiszterhez. U. o. 1945 — 14. sz.

A lap megjelenésére utaló iratot nem találtunk. A Kamara felhívásait és cikkeit a helyi és a szegedi lapokban tette közzé.

32. 1944. december 9.

DR. TORNyai LÁSZLÓ JELENTÉSE A POLGÁRMESTERI HIVATALNAK A KÜLKERÜLETI KÖRZETEK ÜGYOSZTÁLYÁNAK TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Alulírott dr. Tornyai László ügyosztályvezető tisztelettel jelentem, hogy a belterületi kerületek megszervezése után, minthogy azokat tőlem vezetésre dr. Zsigmond Kálmán vette át, f. hó 1-én külterületi kerületek megszervezését átvettem.

Első ténykedésemül a városháza 27. sz. alatti helyiséget berendeztem és egy gépiró és egy férfi munkaerőt vettem magam mellé, akik átmenetként a mai napig a volt ügyosztályoknál is szolgálatot teljesítettek.

Ezenfelül szorosan együttműködök a külterületi kézbesítőkkal is, akiknek segítségével az állandó összeköttetést a külterületi körzetvezetőkkel fenn tudom tartani.

Második lépésem volt, hogy Kecskemét 46 pusztáját 26 körzetre osztottam be. Körzetek élére körzetvezetőket állítottam.

A körzetek és a vezetők a következők:

Alsócsalános és Alsószéktó: Hallai Gergely

Belsőballószög: Perjési Pál

Belsőnyír és Méntelek: Gáll Dániel

Borbás: Deák István

Felsőcsalános és Felsőszéktó: Csorba Ferenc

Helvécia, Kadafalva, Belsőnyír: Szabó Sándor

Hetényegyháza és Külsőnyír: dr. Várnagy Ferenc

Katonatelep és Talfája: Lisztes István

Kisfái: Sebők István
Koháriszentlőrinc: Rózsa Károly
Külsőballószög: dr. Bajtay Miklós
Köncsög: Végh János
Kőrishegy: Molnár József
Matkó: Bartha Gergely
Máriahegy: Igó Sándor,
Méntelek: Gáll Dániel
Szarkás: Miklós Imre
Szolnokihegy: Tokaji Sándor
Törökfái: Lénárt Ferenc
Úrihegy: hozzácsatoltatott Hetényegyházához
Úrrét: Kovács József
Vacsihegy: Katona Gyula
Városföld: Poór István

Alsó és Felsőszentkirály közigazgatási kirendeltségnél dr. Kákonyi József és Tóth Matild működnek.

Bugacmonostor Alsó és Felsőmonostor, Kis- és Nagybugac pusztákból alkotott közigazgatási kirendeltségnél Szádeczky Dénes körzetvezető működik, Kürtösi László városi tisztviselővel.

Lakitelek központtal is működik egy közigazgatási vezető, név szerint Sasvári Ferenc, aki Lakitelek, Felső és Kisalpár, Szikra és Árpádszállás pusztákat szervezni, azonban ezen a helyen Harczy István ottani lakos tartja magát vezetőnek és a velük való érintkezésben a fent nevezett tisztviselőt meggátolja. Mindennek ellenére a kézbesítő útján az illető tisztviselő az összeköttetést velem fenntartja. Működésről azonban érdemleges jelentést nem kaptam.

A kerületvezetők a külterületi kézbesítők útján legelsősorban is a munkásellátás kérdését oldottuk meg, úgy, hogy naponta 214—255 munkást 5—18 kocsit vezettek be a városi munkaosztóba.

Ezenfelül naponta közel 300 munkást adtak a helvéciai orosz katonai fegyverjavító műhelyhez és egyéb 4 helyen állomásozó orosz vezetés alatt levő gulyához és lókorházhoz.

A körzetvezetőikkel megszerveztem a városi lakosság visszatelepítését. Összeírtattam a külterületek lakosságát a szoptató és terhes anyákat, az elhagyott házakat, az elhagyott bútorokat és készleteket, az elhagyott házakat velük lezárattattam és ellenőriztettem. Kötelességükké tettem, hogy szervezzék meg a kölcsönös megsegítés intézményét, amelynek útján a még megművelés alá nem került földek megmunkálását elő tudjuk mozdítani. E célból az igákat összeíratom. Gondoskodunk a lakosság tájékoztatásáról, közegészség megszervezéséről, iskolakötelesek iskoláztatásáról.

Polgárőrség megszervezése a lakosság közbiztonsága érdekében folyamatban van, melynek eredményeképpen Voelker telepen, Kőrösi- és Vacsihegyben, Alsószéktóban és Külsőballószögben már működik is a polgári rendőrség, amely szorosabban véve a rendőrpáncsnokság alá tartozik. Köteleztem a körzetvezetőket, hogy ezeknek működéséről jelentéseikben minden egyes esetben emlékezzenek meg.

Körzetvezetőség kötelességévé tétetett, hogy a polgári lakosság panaszait már

csak azért is hallgassa meg, hogy a lehetőségek határain belül azonnali segítséget nyújthassunk, és ezen keresztül a közvélemény kutatást is megszervezhessük.

Körzetvezetők hetenként kétszer tartoznak jelentést tenni, azonban a 20 km. távolságon túl levő körzetvezetők heti egyszeri jelentéstételre és személyes megjelenésre utasítottak.

Tulajdonképpen a munkába állításuk óta csak egy hét telt el, ez azonban nem volt zökkenésmentes, már a város vezetősége által ismert okokból, azonban kijelenthetem, hogy a körzetvezetők segítőtársaikkal együtt a távolsági és időjárási viszonyok mellett nagy eredményt értek el.

Utolsó helyen említtem, hogy a városi szövetkezet eszméjét körzetvezetők útján erősen propagáltam és az erre vonatkozó rendelkezések kiadását várják.

A mai napon a szociális ügyosztály megszervezésében való működésemet is megkezdtem és a nap folyamán börtön és kórházlátogatással és sebesült elhelyezéssel is foglalkoztam. Ennek eredményéről dr. Koncz Erzsébet szociális ügyosztály vezető kartársam külön jelentéssel számol be.

Kérem az áttekintő jelentésem tudomásulvételét.

Kecskemét, 1944 évi december hó 9. napján.

DR. TORNYAI LÁSZLÓ
ügyosztályvezető

*Háromoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással hitelesítve.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944. sz. n.*

A külterületek körzetvezetőinek munkáját és gondjait illusztrálja dr. Kákonyi József Szentkirályról 1945. január 8-án beküldött jelentésének néhány részlete:

A jövő hét folyamán az iskolák megnyitása is lehetővé válik. A szentkirályi gazdáktól kértem az iskolák számára kb. 100 db akácfa, melyet munkaszolgálatlaltal kitermeltettem, és az iskolákhoz behordattam. Az iskolák ugyan csak munkaszolgálatlaltal való rendbehozatala folyamatban van, így a ... jövő hét folyamán megkezdhetik a tanítást.

A hangulat a pusztán igen nyomott volt ... Szentkirály népe azonban lassanként visszatér régi dolgos életéhez, és újra dolgozik a jövőért. Nagy része van ebben a közigazgatás megindulásának, a polgárórség megszervezésének, és Szabó József el nem menekült plébános munkálkodásának ... A helyén maradt és működik Kovács Zoltán református lelképásztor is ...

A polgárórség megszervezése a nyugalmat kissé helyreállította, mert a ... környező helységekből kiözönlő polgári fosztogatók meg lettek fékezve. Az általuk elrabolt és ismert helyen levő lovak, tehének, sertések stb. saját hatáskörben való visszaszerzése folyamatban van ...

... az anyakönyveket beszereztem, és az anyakönyvezést f. évi január hó 1-vel megkezdtem ... a pusztá népét pedig felhívtam, hogy ... a történet születést, házasságot, és halálesetet anyakönyvezés végett azonnal jelentse ...

A búzakötvények jegyzését a pusztá népének kihirdettem.

Személyi lapért eddig jelentkezettek száma: 3072 ...

Levélposta szolgálat a pusztában megindult ...

(Polgm. iratok. 1945—000298. sz.)

VÁRADY JÓZSEF POLGÁRMESTER JELENTÉSE KECSKEMÉT VÁROS KÖZÁLLAPOTAIRÓL A SZOVJET KATONAI PARANCSNOKSÁG SZÁMÁRA

1. A városházáról általában

A városházát bombatalálat érte, több akna, légnyomás folytán a külső ablakok 90%-a, egyéb okokból a belső ablakok nagy része összetörve. Bútorok, helyiségek megrongálva, iratok és kezelési könyvek megsemmisítve. Ajtók zárhatatlanok. Így vettük át 1944. november 4-én.

2. Működés

A működést 1944. november hó 4-én mintegy 12 emberrel kezdettem el egy szobában és szükséghez képest terjeszkedtünk napról-napra. Első feladatunk a parancsnokság részéről átvett 1. sz. parancs és 2. sz. parancs végrehajtása. Ebből elsősorban és azonnal az orvosi segélyhely, utána a kórház létesítése vette kezdetét. Miután Kecskemét városát még a magyar városparancsnokság 1944. október 24-én¹ kelt rendelete folytán a lakosságnak el kellett hagynia, egy teljesen evakuált városban mintegy 1000 lakos lehetett elrejtve különböző helyeken, akik a magyar katonai hatóságok elől rejtőztek elsősorban, miután a parancsot megszegték. Ezen lakosság megnyugtatója és a várost körülvevő szőlőkbe és tanyákba menekült nagyszámú lakosság visszatelepítése volt az a nagy feladat, amelyet november 30-ig nagy részben meg is oldottunk.² Az evakuálás elképesztően súlyos következményeket vont maga után³.

Az 1. sz. parancs szerint megszerveztem a hatóságok, közületek működését, iskolákat megnyitottuk s november 30-án megtartottuk az első ünnepi színház-előadást. Istentiszteleteket szabályosan tartanak az egyes egyházak, melyek az iskolákban vallásoktatást is végeznek. A kereskedők a mai napig több mint 80 üzletet nyitottak meg, részben üres üzletet, részben pedig maradék áruval. — A gyárak és üzemek közül a villanyüzem volt az első, amelyet bár bombatalálat ért, 7 munkással napok alatt rendbehozattunk, hogy a várost villanyárammal ellássuk. Ma állandóan szénhiánnyal küzdve, túlterhelten teljesíti feladatát. A katonai parancsnokság november 4-étől kért nagyobb számú munkaerőt, képzett iparosokat, specialistákat, főként külső munkára napszamosokat. Ennek a lakosság visszatérésének arányában — néha nagy nehézségek árán is — mindenkor eleget tettünk... A fentiek céljára természetesen az első naptól kezdve munkáshivatalt létesítettünk. Nagy munkaerőt kötött le a romhalmazok és a járdát vastagon fedő üvegtörmelék eltakarítása. Üzleteink közül egyetlen egynek sincs kirakata, (így nem is fűthető, bedeszkázva nappal sötétek, kirakat nélkül elvesztették üzleti jellegüket.) Városunk azonban ma — főként a központban — a naponkénti utcatakarítások révén a rend és tisztaság képét nyújtja. Itt kell megemlíteni, hogy külön közigazgatási hivatalt létesíttem a nagyszámú hullák, dögök és egyéb fertőző piszok eltakarítására. A rend fenntartására polgárőrséget

szerveztem, ennek — sajnos — hosszú ideig nem tudtam megfelelő parancsnokot találni. Itt maradt vagy visszatért nyugdíjas rendőrök a múlt szellemét hozták volna vissza a polgárországba, vagy csekély intelligenciájuk révén ebben az anarchikus helyzetben, amikor a polgári lakosság fosztogató bandákat hajlamos megszervezni, nehezen teljesítik feladatukat. Rövid idő óta megfelelő rendőrparancsnokot találtunk.* A városháza átvételével egyidejűleg új és kötelező személyazonossági igazolványok kiállítását rendeltem el. Ez részben statisztikai alapul is szolgál, azonkívül biztos adattal a naponként visszatérő lakosság számáról. Egyidejűleg a város 10 kerületében kerületi vezetőséget állítottam fel, ezen kerületi vezetőség utcavezetőket az utcavezetőség pedig házcsoport vezetőket szervezett meg. Ezen decentralizáció révén bármely rendelkezés a legrövidebb időn belül a kerületi vezetőkön át az utca és házvezetőkön keresztül eljut a lakossághoz. Ezeket keresztül osztjuk ki a lakosoknak 250 gramm fejadagú kenyeret — liszt készletünkhöz mérten: 1., szoptatós és várandós anyáknak, 2., 12 éven aluli gyermekeknek, 3., testi munkát végző munkásoknak, 4., 60 éven felüli aggoknak, 5., kórházi ápolottnak és személyzetnek mindenkor, 6., ugyanígy átvonuló menekülteknek vagy segélykérőknek, ezek részére a városházán szükségkonyhát is létesítettünk, ahol jelenleg már 250—300 adag meleg ételt nyújtunk naponként. Liszthiányunk oly nagymérvű, hogy a fentiekén kívül a lakosság nagy része — néha napokig is — teljesen kenyér nélkül áll. Húst a környékről nagy nehézségek árán kettő ízben szereztünk, ezt csak a szoptatós anyáknak és kórházi betegeknek osztottuk ki. Több húst nem tudtunk szerezni. Megkíséreltük a várost környező tanyákról — a hús mellett egyéb élelmiszert szállítását is, de kísérletünk meddőnek bizonyult . . . Elkerülhetetlen szükségként megszerveztük a városi temetkezési vállalatot, nemcsak a magunk, de számtalan orosz tiszt részére koporsót készítettünk, temetőt rendeztünk, saját halottainkat kézikocsin visszük a temetőbe. A városházán a következő ügyosztályok működnek: a kapuban nappali és éjjeli portás a közönség tájékoztatására, munkaosztó hivatal, kenyérelosztó, kézbesítő hivatal, polgárország parancsnoka, legénységi szobája, fogdája, városi számvevőség, városi adóhivatal, mérnöki hivatal, lakáshivatal, ipari és kereskedelmi vállalatok vezetősége, szociális ügyosztály, közellátási hivatal, gyermek küldöncök szobája, közigazgatási ügyosztály, statisztikai hivatal, anyakönyvi hivatal, kerületek vezetősége, külterületek vezetősége és a polgármesteri hivatal.

A tolmácsok a városházán oly kis számban állnak rendelkezésünkre, hogy az orosz tisztek naponkénti tolmácsigényét nem tudjuk kielégíteni. Eddig a városban több mint 100 tolmácsot szolgáltattunk mindenféle parancsnokság és hatóságoknak. Az orosz tisztek tömeges, szertelen kíváncsi, reggeltől estig való tárgyalásokkal oly nagy időt vesznek igénybe, hogy városházi szervezőmunkánkat alig tudjuk vagy csak éjjel végezni. Személyzetünk azonban nem mer sötétedés után a városházán maradni, főként akik távol laknak, féltik családjukat s maguk sem mernek az utcán járni. Ez megnehezíti városházi munkánkat, miután decemberben a napalok állandóan rövidülnek, ezt csak a teljes közbiztonság helyreállításával lehetne kiegyensúlyozni . . .

3. Gazdasági helyzet

A város vezetését átvéve, átnéztem és átnéztem a városi pénztárakat. Az előző bűnös vezetőség ellopta az összes készpénzeket, de jellemzésül gondolkodásukra elvitték a tűzoltóautó felszerelést, mentőkocsikat s minden értéket! Pénz nélkül dolgozunk mintegy 40 napja. Az, hogy dolgozunk, ez a tőkénk, ezt fogjuk beváltani, ebből építjük fel újra a jövőendő Kecskemétet . . . Népbankot alapítottunk, jóléti üzemeket létesítettünk és az orosz katonai parancsnokság támogatásával minden nehézséget át fogunk hidalni, hogy decemberben még megindulhasson a rendszeres vérkeringés azzal, hogy minden munkást munkabérrrel s a legszükségesebb közszükségleti cikkekkel ellássunk. December végére elkészítjük a város 1945. évi költségvetését, de ezzel egyidejűleg tervezetet készítünk az elpusztult javak, épületek, üzletek, állatállomány, stb. pótlására, amelyre mintegy 3 évet kontemplálunk. Mellékletben nyújtjuk mindazon vállalatokat, gyárakat, üzemeket, üzleteket, amelyek jelenleg működésben vannak.⁵

Mindenre kiterjedő jelentést az idő rövideje folytán nem tudunk tenni. Fentiek csak körvonalak, amelyek egy beteg testű város első diagnosizaként magas lázt mutatnak. Részletekig menő bajmegállapítás a következőképen hangzik:

Túl sok a gazdátlan bor, meglazult közbiztonság, élelmiszerhiány, fizetség nélküli munka, nyitott üzletek, nyitott lakások, anarchiára hajló hangulat. Fegyver nélküli polgárórság, lakosság alaptalan féelme. — Megoldási javaslat: 12 kerületbe orosz katonai őrség, polgárórságnak Szeged, Hódmezővásárhely mintájára fegyverrel való ellátása, az elmaradt november és december havi fizetések, illetve munkabérek kiutalása a Népbank pénztárához, a munkások egyenlőtlen díjazásának megszüntetése, mivel lehetetlen, hogy amíg egyik üzem naponta 3-szori étkezést, lisztet, húst, stb. ad alkalmazottainak, addig a vasgyárban nehéz testi munkát végző munkások naponta legfeljebb egyszer kapjanak egy tál meleg levest — fizetés nélkül. A dolgozó réteg megérti, hogy a vörös hadsereg diadaláért minden áldozatot meg kell hoznia, de a fasiszta kormányok annyira kifosztották őket, hogy nincs tartalékjuk és a 40 napos koplalás — munkateljesítményük mellett — meghaladja testi és lelki ellenálló képességüket. Ez egyúttal idegháború, közbiztonságot kérünk, amely nyugalmat teremt, nyugodtan átaludt éjszakák után kevesebb kalóriával is elvégezhető a napi munka, mint álmatlan, megzavart éjszakák után. Az orosz hatóságok eddig nem mint legyőzött nemzetet kezelnek, hanem nagyrészt sajnálattal szemlélik szerencsétlen sorsunkat. A legegyszerűbb orosz katonai tökéletes világpolitikai tájékozottsággal ismeri helyzetünket. — A legszükségesebb élelmiszerek kiutalását kérjük, mert városi sóraktárunkat a katonaság kiürítette, a sóhiányt semmivel sem tudjuk pótolni. — Gyermek, betegek, aggok hús, cukor és tejhiány folytán megbetegednek, gyógyszerünk nincs, a tavaszi mezőgazdasági munkához hiányzik igavonó jószágunk. — A tüzesetek száma nap-nap után szaporodik, a víztartálykocsikat — lóhiány folytán a tűzoltóság maga húzza.

Az is közbiztonság kérdése, hogy lovainkat ne vegyék el, de a nagykiterjedésű tanyakörzeteinken elvetemült lelkű fasiszta bérencsek rejtőzködnek csoportosan, orosz egyenruhában, a vörös hadsereg ellen látszatot keltve⁶, provokációs eljárással veszélyeztetik a közhangulatot. Ezek ellen csak lovas járőrökkel tudunk eredményes munkát kifejtteni. Ezért sürgősen kérünk legalább 33 lovas őrt, hogy 33 tanyai körzetünkben megteremtsük a közbiztonságot. — Amennyiben

fentieket megkapom, a kiegészítő részt a magunk erejéből teremtjük meg, a lakosság látni fogja, hogy kérését, panaszait továbbítva a katonai parancsnoksághoz, ezek meghallgatásra találtak s az eddigi munkámat megerősíti és a további működést előmozdítja a kért támogatás megadása. — Mert lefelé csak akkor tudunk kemény kézzel, határozott szigorúsággal fellépni, ha felülről a jogos kívánságok és kérések meghallgatásra találnak.⁷

Kecskemét, 1944. december hó 9-n.

Tisztelettel:
polgármester

*Négy és féloldalas, írógéppel irt fogalmazvány, aláírás nélkül.
BKML Tóth László hagyatéka.*

1. A város kiürítését elrendelő parancsot a polgármester kétféle szövegezésben nyomtatta és ragasztta ki. A plakátok szövegét I. Bálintné—Szabó: i.m. 76—78. o. Az egyik plakátot lásd még a kötet kép mellékletében
2. A városban visszamaradt lakosság számának becslése eltérő. A lakosság visszatéréseivel kapcsolatos megállapítás túlzottan optimista és pontatlan. A visszatérés ütemét a 76. sz. irat és annak jegyzetanyaga mutatja be. A lakáshivatal 1944. december 6-i jelentéséhez készített kimutatás is azt igazolja, hogy a lakosság jelentős hányada még nem tért vissza:

kerület	átmenetileg szovjet katonákat szállásoltak be	romos	Üres
I.	16	—	59
II.	39	—	34
III.	193	10	117
IV.	19	7	171
V.	—	27	50
VI.	—	—	34
VII.	9	2	42
VIII.	7	—	14
IX.	—	—	17
X.	—	—	19
Dárdai telep	—	—	15
Voelker telep	—	—	38
összesen:	283	46	610

3. Az egyébként is elég terjedelmes dokumentumból kihagytunk néhány részt, amely a labilis közhangulat hatásaként nyerhetett megfogalmást.
4. A „megfelelő rendőrparancsnok” Imre Gábor volt, aki ebben a beosztásban 1944. november 20-án küldte meg első jelentését a polgármesternek.
5. A jelentéshez készített mellékletek hiányoznak. Ezért a rájuk vonatkozó zárójelbe tett hivatkozásokat a szövegből elhagytuk.
6. A közbiztonság hiányára, a civilek fosztogatására, a szovjet egyenruhába öltözött civilek garázdálkodására több adat utal: a körzetvezetők napi jelentései, a polgárőrség parancsnokának jelentései, dr. Kákonyi József 1945. január 8-i jelentése, a Nemzeti Bizottság 1945. április 20-án kelt jegyzőkönyve stb.
7. A polgármester jelentésének utolsó sorait szó szerint idézte a Kecskeméti Hírlap 1944. december 14-i száma, és ismertette annak rövid kivonatát. A jelentésben szereplő adatok hitelességét alátámasztják a november és december folyamán a polgármesterhez küldött jelentések is.

34. 1944. december 10.

VÁRADY JÓZSEF POLGÁRMESTER HATÁROZATA A VÖLGYI ISTVÁN FÉLE FÜSZERÜZLET MEGNYITÁSÁRÓL

Visszavonásig megbízom Turkevei Nagy Elek fűszerkereskedő, kecskeméti (Sulyok utca 4. sz. a.) lakost, hogy Völgyi István fűszerkereskedőnek Kecskeméten, Mezei utca 47. szám alatt levő fűszerüzletét — felelősség terhe mellett — megnyithassa és azt vezethesse.

Az üzlet — megnyitása előtt — felleltározandó és a kettő példányban felvett leltár egyik példánya a polgármesteri hivatalhoz sürgősen betérjesztendő.

Kecskemét, 1944. december hó 10. napján.

A határozatot átvettem:
Nagy Elek

Polgármester határozatából:

Egyben nevezettet nyomatékosan figyelmeztetem, hogy az üzleti forgalomból eredő bevételek a városi bankba (Népbank) késedelem nélkül befizetendők. —
Polgármesteri határozatból szó alatti záradék ceruzával lejegyezve.

Féloldalas, írógéppel írt másodpéldány. Az eredeti átvételét tintával írt aláírás igazolja.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok, 1944—227.

A város esztelen kiűritése után csak nagy erőfeszítések árán, jelentős idő elteltével bontakozott ki a normális élet. Ennek a folyamatnak a meggyorsítását szolgálták a hasonló jellegű és szövegezésű határozatok. Pl.: december 15-én Kecskeméti Sándort bízta meg a polgármester a Kőrösi Gyula-féle rőfősüzlet megnyitásával. December 21-én Schwartz Miklóst, Zollán Árpádot, és Kozár Aladárt a Beretvás Szálloda megnyitásával, és a tulajdonos visszatéréséig annak vezetésével bízták meg. Ezeknek az erőfeszítéseknek nyomán kezdte meg többek között Bende Péterné „szikvízgyáros” is a munkáját. Január 28-án a Váróczy-féle étterem megnyitására Alpár József kapott meghatalmazást.

35. 1944. december 10.

A POLGÁRMESTER FELHÍVÁSA A TERMÉNYEK BETAKARÍTÁSÁRA ÉS A KÖZÉLELMEZÉS TERÉN JELENTKEZŐ AKADÁLYOK KÖZÖS ÁTHIDALÁSÁRA

A demokratikus Magyarországot, melyben a nép végre maga fogja a saját sorsát irányítani, csak a mezőgazdasági termelő és a városi lakosság együttműködésével tudjuk felépíteni. A mai viszonyok mellett az együttműködésnek meg kell nyilvánulnia a városi lakosság élelmezésének kérdésében is, mely csak úgy biztosítható, ha élelmiszerfeleslegét mindenki a közrendelkezésre bocsátja.

Figyelmeztetem tehát a termelőket, hogy a zárolt terményeket: gabonafélék, olajosmagvak, burgonya, állatok és termékeit (zsír, tojás, tej stb.) a hatóság által megállapított áron csakis a közellátási hivatalnál Kecskemét, Csányi u. 3. sz. a. értékesíthetik, hogyha ily módon a lakosság ellátása nem lenne biztosítva, az esetben kényszerigénybevételhez folyamodunk, ami a termelőkre is hátrányos következményekkel fog járni.

Az elhagyott gazdaságoknál a szomszédok kötelesek a terményeket betakarítani, megőrizni és bejelenteni.

Folyó évi december hó 15-től a vámórlés kezdetét veszi. A lakosság részéről vámórló malomnak a kecskeméti „Iván” féle malom van kijelölve, ahol igazolt személyek minden hónapban egy havi fejadagot örölhetnek meg.

Piaci napok továbbra is: kedd, péntek és vasárnap, de a közellátási hivatalnál Csányi u. 3. sz. a. tekintet nélkül a piaci napokra állandóan értékesíthetők a termények.

Felhívom a lakosság figyelmét a leggondosabb takarékosagra. A városi adóhivatal megkezdte működését és így mindenki eleget tehet az adófizetési kötelezettségének.

A gazdasági élet vérkeringése megkívánja, hogy a felesleges pénzt ne tartsa otthon, hanem helyezze el a Népbank helyiségében megnyílt városi banknál, ahol megfelelően fog kamatozni.

Az alábbi adatokat pontosan és lelkiismeretesen állítsa ki, mert a termények eltitkolásáért, illetve a hatóság félrevezetéséért a termények elkobzása mellett a legszigorúbb büntetések fognak kiszabotni.

Kecskemét, 1944. december 10-én.

SÁNDOR JÓZSEF sk.
h. polgármester.

Kétoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét. Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944. sz. n.

36. 1944. december 10.

VÁRADY JÓZSEF POLGÁRMESTER HIRDETMÉNYE A KÖZMUNKAKÖTELEZETTSÉGRŐL ÉS A KÖZELLÁTÁSRÓL

Minden kecskeméti lakos (7—60 éves)¹, aki a város belterületén és az ehhez kapcsolt kerületekben lakik, tartozik a fennálló általános munkakötelezettség alapján 3 napon belül — nemre való tekintet nélkül — a lakóhely szerint illetékes kerületi vezetőségénél, vagy állandó beosztás esetén azon intézmény vezetőjénél, melyhez be van osztva, amennyiben pedig tanuló, iskolája vezetőjénél, jelentkezni és személyazonossági lapján igazoltatni, hogy folyó évi november hó 1. napja óta végzett-e és milyen közérdekű vagy ezzel egyenértékű egyéb (háztartási, iskolai stb.) munkát. A jelentkezés megismétlendő folyó évi dec. hó 15. napjától kezdve minden hó 1. és 15. napján.

Kenyérsütés

Mindazok, akik saját lisztjük felhasználásával a pékeknél kenyeret kívánnak sütni, kötelesek a rendelkezésükre álló teljes lisztkészletet a lakóhelyük szerint illetékes kerületi vezetőségnél bejelenteni. A kerületi vezetőségek a bejelentés megtörténtéről írásbeli elismervényt adnak s a pékek csak ezen elismervény felmutatása ellenében vállalhatják a kenyérsütést. Az így kisütött kenyérmennyiség személyenként és naponta legfeljebb 250 gram lehet. Ez előírások betartását a pékek a kisütött kenyérré alkalmazott hitelesítő cédulával tartoznak igazolni. Tartoznak továbbá a pékek az így kisütött kenyér mennyiségekről nyilvántartást vezetni, a megrendelők nevének és a részükre kisütött kenyér mennyiségeknek feltüntetésével.

Fűtés

A fűtőanyaggal való takarékoskodás céljából éjjeltől délután 2 óráig minden lakásban csak egy helyiség (konyha) fűthető, míg délután 2 órától éjfélig minden lakásban családonként egy-egy helyiség. Az utóbbi helyiségek hőmérséklete nem haladja meg a 18 C. fokot.

Kecskemét, 1944. december hó 10-én.

VÁRADY JÓZSEF ak.
polgármester

*Egyoldalas, géppel irt eredeti tisztázat, géppel irt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944. sz. n.*

1. Várady polgármester több intézkedése tapasztalatlansága, politikai iskolázatlansága és zavaros elképzelései miatt elhamarkodottnak és megalapozatlannak bizonyult. Ezek közé tartozott a 7—14 éves gyerek közmunkára való bevonása is. Hasonló intézkedései nem csökkentették, hanem növelték a lakosság riadalalmát, melyet a hazug, szovjetellenes propaganda és a fegyveres harcoktól való félelem amúgy is szertelenül felfokozott. Nem véletlen, hogy néhány nappal később megvonták tőle a bizalmat, és 1944. december 17-én Tóth László lett Kecskemét polgármestere.

2. A hirdetményt falragaszként is közzétették.

37. 1944. december 11.

A DUNA-TISZAKÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA FELHÍVÁSA A POLGÁRMESTERHEZ AZ AKTUÁLIS MEZŐGAZDASÁGI TEENDŐK ELVÉGZÉSÉRE

A háború miatt a termény- és takarmánykészletek erősen megfogyatkoztak, emiatt a legszigorúbb takarékosagra van szükség. Rendkívül fontos, hogy minden gazdaság maga gondoskodjék a vetőmagszükségletéről és vetésre előkészítsen tők-, napraforgó stb. tavaszi vetőmagot.

Arról értesültünk, hogy igen sok répa és zöldségféle még mindig kint van a földeken. A legnyomatékosabban felhívjuk a részes munkásokat, gazdákat és az el-

hagyott birtokok szomszédjait, illetve kezelőjét, hogy haladéktalanul gondoskodjanak e rendkívül értékes takarmány- és élelmiszerek szakszerű kiszedéséről és tárolásáról, mert a termények elpocsékolása szabotálás, amiért szigorú büntetés jár. Amennyiben a termények már megfagytak volna, úgy sürgősen felhasználandók a felesleg pedig silózándó, vagy elvermelendő. A kukoricát haladéktalanul le kell törni, a szarát gondosan kúpokba rakni.

Az őszi talajmunkálatok teljes erővel folytatandók. A szőlő fedését az a munkás köteles elvégezni, aki a többi szőlőmunkát végezte. Az őszi szántás annnyival inkább a legnagyobb mértékben végzendő, mert az igaerőhiány miatt a tavasziak alá most kell megkezdeni a munkát, egymásnak segítve.

A zsír és ruhaszükséglet ellátása miatt az olajos- és rostnövények termelését lényegesen fokozni kell. Az istállótrágyázásnál tehát a kenderet és napraforgót kell figyelembe venni. A tök és olajlen vetésterületét a múltéhoz képest növelni kell.

A műtrágyahiány miatt különös gondot fordítsunk az istállótrágya helyes kezelésére, kihordás után azonnal teregezzük és szántuk alá. Igen fontos a fekáliatrágya helyes kezelése. Szeméttel rétegezve, lehetőleg komposztta alakítandó. A kálisó pótlására igen alkalmas még a fahamu, ami egyúttal sok meszet is tartalmaz. Külön helyen (száraz) gyűjtve, vagy az istállótrágyához, illetve komposzthoz keverve az olajos és rostnövények kitűnő trágyaszerek.

Kamaránk Talajtani Intézete tovább folytatja működését. Gyümölcsös telepítése, új növények termelésének bevezetése előtt, ha a talaj szikes, vagy más hibája van, vagy a trágyázást és vetésforgót helyesen akarjuk megállapítani, továbbá mészhiany esetén további utasításért kamaránkhoz kell fordulni.

A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara nevében:

DÉR ANDRÁS
titkár

Egy féldoldals írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara Kecskemét körbélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.

38. 1944. december 13.

KOVÁCS JÁNOS KÖRZETVEZETŐ JELENTÉSE A VOELKER TELEPEN LEVŐ ÁLLAPOTOKRÓL

Tisztelettel jelentem, hogy tegnap f. hó 12-én a Voelker telepen a XVIII. utcában nagyobb mennyiségű bombát találtak a kerítés mellett, s ezt körülkerítettük és a vészjelző táblával elláttuk.

Rendőreim portyázásuk közben egy német gyártmányú géppisztolyt találtak, a pisztolyt beszovaltatták a ker. vezetőségre, tisztelettel kérek utasítást, hova szolgáltatassam be.

Tisztelettel jelentem, hogy kerületemből a munkás létszám, napi átlag:

Iparosok	20
Nők	35
Iparosok	40
Női iparosok	65
Gyermekek	12
Hangyában	100
mávnál	20
malmok és egyéb helyen	180
összesen:	472

Tisztelettel jelentem, hogy tegnap 243 adag kenyeret osztottunk ki terhes, szoptató anyáknak és 60 éven felülieknek és 7 éves korig gyermekek részére.

Tisztelettel jelentem, hogy a tanfelügyelőségtől kint járt a tanfelügyelő, megtekintette az iskola céljára felajánlott IX. u. 14. számú házat, nagyon megfelelőnek találta a házat és intézkedik, hogy a tanítás hamarosan megkezdődjön.

Elgondolása szerint az elemi iskolák 1—4 osztálya részére lesz tanítás.

Berendezésről, tanítóról, tűzrevalóról gondoskodunk, úgy hogy a tanítás pár napon belül megkezdődhet.

Kecskemét, 1944. XII. 13.

Tisztelettel
KOVÁCS JÁNOS
XII. ker. vezető

*Egy és féloldalas, tintaceruzával írt tisztaát, tintaceruzával írt aláírással hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944. sz. u.*

39. 1944. december 14.

A DUNA-TISZAKÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA UTASÍTÁSA TALFÁJA KÖRZETVEZETŐJÉHEZ A TENYÉSZÁLLATOK ÖSSZEÍRÁSÁRA

Kamaránk közbenjárására sikerült a városi orosz Parancsnokságnál tenyészállat igazolványok orosz nyelvű kiadására engedélyt szerezni. Ezek az igazolványok alkalmasak arra, hogy a továbbtenyésztési célt szolgáló apa és anyaállatokat, továbbá baromfiakból legfeljebb egy-egy törzset állattenyésztési érdekből — mind a katonai igénybevételtől, mind pedig a levágástól mentesíthessük.

Felhívjuk, hogy a gazdasági egyesület, vagy a helyi gazdakör vezetőségének bevonásával, írja össze azokat a gazdákat — pontos lakóhelyük megjelölésével —, akiknek tulajdonában továbbtenyésztési célból vannak még bikák, tehenek, üszők, mének, kancák, kosok, anyajuhok, kanok, kocák, emsék és baromfiak és ezek darabszámának, a nagyobb állatok korának megjelölésével terjessze kamaránkhoz az igazolványok kiadása végett.

A felmentett tejelő szarvasmarhák tulajdonosai kötelesek a tehenek tejelőképes-

ségének figyelembevételével később megállapítandó mennyiségű tejet a szövetségi tejszarnokba szállítani, amelyért megállapított árat kapnak.

Sürgős intézkedését elvárjuk, vagyunk

a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara nevében:

DÉR ANDRÁS
titkár

Géppel írt, féloldalas tisztázat, tintával írt aláírással és a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara bélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai, sz. n.

40. 1944. december 17.

FRÁTER TIBORNÉ ÉS BÁBICZKY MATILD JELENTÉSE AZ I. KERÜLET SZOCIÁLIS HELYZETÉRŐL

Az I. kerületben az elmúlt héten meglátogattuk a szoptatós és terhes anyákat. Részükre húst osztottunk ki, meghallgattuk panaszait, csaknem egyöntetűen azzal a kéréssel fordultak hozzánk, hogy a csecsemők részére tejet és cukrot kérnének. Az egészségi állapotuk kielégítő, mindössze csak egy gyermek beteg. Az sem járványos. A tisztaság egy-két szegény család kivételével tűrhető, bár az anyák szappanhiányról panaszkodnak, és szappan kiutalását kérik. Egy családot találtunk névszerint Babinszky Mihálynét a Ladányi u. 10. alatt, ahol a lakás egyáltalán nem alkalmas apró gyermekek nevelésére. Roppant egészségtelen, vizes és hideg. Részükre egy megfelelőbb lakás lenne ajánlatos. Az iskolás gyermekek szülei (szegény sorsúak) arról panaszkodnak, hogy gyermekeiket cipő és ruha hiánya miatt iskolába járattatni nem tudják. Járványos beteget a kerületben nem találtunk sem pedig újszülöttet. A napközi otthon felállítása folyamatban van, de a fuvar nehézsége és az élelmiszerek összehordása és beszerzése nehézségekbe ütközik. De azon leszünk, hogy mihamarabb megoldódjon és, hogy az otthont mielőbb megnyithassuk.

A karácsonyi ünnepélyre, amit az iskolában rendeznek egypár családot meghívunk, hogy minnél meghittebb legyen. Az iskolás és sokgyermekes anyákat összeírtuk és a kimutatást betejesztettük.

Kecskemét, 1944. XII. 17.

FRÁTER TIBORNÉ
szociális védőnő
BÁBICZKY MATILD
szociális védőnő

*Kétoldalas, eredeti tisztázat másodpéldánya, tintaceruzával írt aláírásokkal.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok 1944. sz. n.*

41. 1944. december 17.

KÓSA FERENC JELENTÉSE A POLGÁRMESTERI HIVATALNAK AZ V. KERÜLET LAKOSSÁGÁNAK NYILVÁNTARTÁSÁRÓL ÉS ÖSSZETÉTELÉRŐL

A kerületemben mutatkozó rendkívüli zűrzavar, a lakosság megismerése, a munkakerülők lehetőség szerinti utolérése arra indítottak, hogy kerületemben alapos népszámlálást végezzek és azt időnkint megismételjem. A kerület lakosait egyáltalán nem jellemzi az állandó ittmaradási szándék, pár hónapon belül nem is várható a lakosság teljes megállapodása. A népszámlálást 1944. december 12-én végeztem el, azt leellenőrzésszerűen meg fogom ismételni 1945. január, február és március 1-én.

Renkívüli helyesnek tartom a személyazonossági lapok bevezetését és azok lehető legszigorúbb ellenőrzését. A gyakorlati életben egyre jobban megmutatkozik ennek nélkülözhetetlen szükségessége. De amilyen fontosak ezek, szerény nézetem szerint ugyanolyan fontos, hogy minden kerület minden egyes lakosáról vezessen állandó nyilvántartási lapot, de ne csak a 7 évesnél idősebbekről, hanem a ma született csecsemőkről is. Ide mellékelek egy üres nyilvántartási lapot azzal, hogy nézetem szerint annyi adatot, amint amennyit ez a nyilvántartási lap tartalmaz, minden egyes kerületvezetőségnek legalább is ismernie kell a kerület lakosairól. Hogy a túladminisztrálást elkerüljem, például január 1-én azoknak a nyilvántartási lapjait akik már nem laknak kerületemben, majd el fogom dobni, vagy mint üres hátlapot másra fogom felhasználni. Ez a nyilvántartási lap úgyis csak a kerület és rajta keresztül a központ pontos tájékoztatására szolgál.

Kérem a Polgármester Elvtársat, falragaszokon kötelezze a lakosságot, hogy minden születést, halálozást, a kerületbe vagy onnan való elköltözést 24 órán belül jelentsék a kerületvezetőségen, hogy ott a nyilvántartási adatokat azonnal kiegészíthessék.

Úgy gondolom, hogy az a pár adat, amit az alábbiakban a népszámlálás eredményéből közlök, érdekelni fogja a Polgármester Elvtársat s amennyiben csak egy kicsit is könnyíthetek ezzel a pár adattal óriási munkáján, részben már teljesítek kötelességemet.

1944. december 12-én összesen 1327 ember lakott az V. kerületben, akik közül 1255-nek, vagyis a lakosság 94,58%-ának volt, 72-nek, vagyis a lakosság 5,42%-ának nem volt személyi lapja.

A lakosság megoszlása életkor szerint.

1. 7 éven aluli	145 fő,
2. 12 éven aluli, de 7 évesnél idősebb	79 fő,
3. 60 éven aluli, de 12 évesnél idősebb	857 fő,
4. 70 éven aluli, de 60 évesnél idősebb	150 fő,
5. 70 éven felüli	96 fő,
összesen	1327 fő,

A lakosság megoszlása foglalkozás szerint.

1. ipari munkás	202 fő,	15,22%
2. kereskedelmi munkás	44 fő,	3,31%
3. gyári munkás	49 fő,	3,69%
4. értelmi munkás	70 fő,	5,27%
5. tanuló	154 fő,	11,60%
6. egyéb foglalkozású	644 fő,	48,55%
7. 100%-os felnőtt munkaképtelen	164 fő,	12,36%
összesen	1327 fő,	100,00%

A közellátásban elsősorban részesítendőök.

1. szoptató anyja	24 fő,
2. előrehaladottan terhes anyja	10 fő,
3. 7 éven aluli gyermek	145 fő,
4. 70 éven felüli, -agg	96 fő,
5. 100%-os munkaképtelen és beteg	164 fő,
összesen	439 fő.

Kecskemét, 1944. december 17.

KÓSA FERENC
kerületvezető

*Kétoldalas, írógéppel írt tisztazat, tintával írt aláírással hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgym. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944. sz. n.*

42. 1944. december 18.

A DUNA-TISZAKÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA TITKÁRA ÜDVÖZLI TÓTH LÁSZLÓT POLGÁRMESTERRÉ VÁLASZTÁSA ALKALMÁVAL, ÉS TÁJÉKOZTATÁST AD EDDIGI MŰKÖDÉSÜKRŐL'

Igaz örömnkre szolgál, hogy polgármesterré kinevezése alkalmából a kamara nevében üdvözölhetjük. Nehéz munkájához önként felajánljuk közreműködésünket, s egyúttal kérjük, hogy a kamara munkáját a mezőgazdasági munkásság és kisbirtokosság érdekében támogassa.

Ez üdvözlő sorainkkal egyidejűleg és tájékozás végett jelentjük, hogy a kamara november 11-ike óta működik, az elmúlt hónapban kizárólag takarítási munkálatokat végzett munkára jelentkezett összes tisztviselőivel együtt. Rendes működését december 1-én kezdte meg. Helyet adott a kamara a városi Gazdasági egyesületnek is, miután annak székházát bombatalálat érte. Közöljük, hogy az Egyesület hatáskörébe utaltuk a földművelésügyi tárcához tartozó összes felügyeleti teendők ellátását és a város határában lévő ugyancsak a földművelésügyi tárcához tartozó ingatlanok kezelését és gondozását.

A kamarában és az egyesületben együttvéve jelenleg 18 alkalmazott működik, akik közül 6 előadó, 3 gépíró, továbbá 1—1 a kiadónál, könyvelősnél, a szociális

ügyek intézésénél, talajtani intézetnél, hivatalszolga, a többi a kamarai mintagyümölcsös munkálatait állandóan zavarva és nyugtalanítva végzi.

Működéséhez ismételten szerencsét kívánunk, s vagyunk a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara nevében:

DÉR ANDRÁS
titkár

Egyoldalas, írógéppel írt másodpéldány tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét, Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara, 1944—7269. sz.

1. Tóth László 1944. december 17-től 1948. május 1-ig volt Kecskemét thj. város polgármestere. Az 1919-es kecskeméti direktórium tagot, a jeles újságíró és szerkesztőt, a 30-as évek népies és baloldali tróinak kiadóját, a kiváló sakkszervezőt és szakírórt országSZerte, sőt határainkon túl is jól ismerték. Egyéniségéről és munkásságáról sokan írtak. Ezen méltatások és értékelések közül kiemelkedik Orosz László Tóth László c. írása (A Katona József Társaság Jubileumi Évkönyve 1885—1970. Kecskemét, 1971. 84—87. o.).

43. 1944. december 18.

IMRE GÁBOR SZOLGÁLATI JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A POLGÁRŐRSÉG MUNKÁJÁRÓL

Szolgalati jelentés 1944. dec. 17-ről.

Létszám:	1 parancsnok
	1 parancsnok helyettes
	1 irodatiszt
	3 irodaalkalmazott
	2 bejelentő
	12 nyomozó
	3 fogházőr
	2 szolgalatvezető
	19 vezényelt
	99 belterületi legénység
	68 külterületi legénység
	56 belterületi-körzeti legénység
Összesen:	267 fő

A 24 órás szolgalatot a II. szakasz adta. A nappali járőr nem jelentett semmit.

Fogházgondnoki jelentés:

Az őrizetbevetettek száma 9 fő.¹

Postaőrség jelentése:

Orosz katonák a mai napon 14 drb. rádiót hoztak be.

Tűzőrség jelentése:

17-én említésre méltó esemény nem történt. Foglalkozás tárgya a Kecskeméti-ház takarítása.

Éjfél után 1/2 2 órakor újra sikerült 4 orosz katonát szerezni a parancsnokságtól, melyek polgári rendőrökkel együtt végig járták a város belterületét.

Kecskemét 1944. dec. 18.

u. i. A rendőrség által lenyomozott bűnügyek összetorlódása miatt nagyon fontos volna az ügyészség és a bíróság sürgős munkába lépése.

polgárőr parancsnok
IMRE²

*Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, ceruzával írt aláírással.
BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. 1944. Napi jelentések.*

1. A polgárőrség működéséről az első jelentést 1944. november 13-án küldték a polgármesternek. Ez 17 fő fosztogatás miatti előállításáról számol be.
2. November 24-én még dr. Szőnyi Imre írta alá a jelentést a polgárőrség parancsnokaként. Imre Gábor november 26-án szerepel első alkalommal mint parancsnok. Várady polgármester december 9-én utal az összesítőjében a személyi változásra: „Rövid idő óta megfelelő rendőrpapancsnokot találtunk . . .”

44. 1944. december 18.

A NEMZETI BIZOTTSÁG MEGALAKULÁSÁRÓL ÉS AZ IDEIGLENES NEMZETGYŰLÉSBE DELEGÁLT KÉPVISELŐK KIJELÖLÉSÉRŐL KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Kecskeméten, Őz utca 3. szám alatt a Kecskeméti Nemzeti Bizottság 1944. évi december hó 16. napján délután 3 órakor tartott üléséről.

Jelen voltak

a Független Kisgazda Párt részéről

Csikay Lajos,
dr. Sándor József,

a Magyar Szociáldemokrata Párt részéről

Fekete Sándor,
Kara Balázs,

a Magyar Kommunista Párt részéről

König Ferenc,
Sztraka József.

A megjelentek, mint a megnevezett politikai pártok Kecskeméten működő szervezeteinek megbízottjai megalakítják a Kecskeméti Nemzeti Bizottságot, mint a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front helyi szervét, a bizottság elnökévé megválasztják dr. Sándor Józsefet.

Ezek után Kecskemét városa küldöttjeinek az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe egyhangúlag kijelölik

a Független Kiszgazda Párt részéről

Balla Dömötör gazdálkodó,
dr. Révész László ügyvéd,

a Magyar Szociáldemokrata Párt részéről

Kovács Jenő gyári művezető,
Schmidt József szabó munkás,

a Magyar Kommunista Párt részéről

Básti Ágoston földmunkás,
dr. Molnár Erik ügyvéd

Kecskeméti lakosokat és mint pártonkívülit

vitéz Faraghó Gábor vezérezredest.

A jegyzőkönyv aláíratott.

dr. Sándor József s. k.

elnök

Kara Balázs s. k.

bizottsági tag.

Fekete Sándor s. k.

bizottsági tag.

König Ferenc s. k.

jegyzőkönyvvezető

Sztraka József s. k.

bizottsági tag.

Csikay Lajos s. k.

bizottsági tag.

A kivonat hitelül:

Kecskeméten, 1944. évi december hó 18. napján

DR. SÁNDOR JÓZSEF
nemzeti bizottság elnöke

Egyoldalas, írógéppel írt irat fényképmásolata¹ a Nemzeti Bizottság elnökének tintával írt aláírásával.

BKML Fényképmásolatok. 1975—72.

1. Az eredeti jegyzőkönyv König (Koltai) Ferenc tulajdonában.

A Nemzeti Bizottság megalakulásáról és a küldöttek kijelölésének előkészületeiről a Kecskeméti Hírlap december 17-i száma is közölt híradást.

„Szeged és más magyar városok példáját követve, ma megalakult Kecskeméten is a Nemzeti Bizottság az ország újjáépítéséért együttműködő demokratikus pártok kiküldöttjeiből. A Független Kiszgazdapárt, a Szociáldemokratapárt és a Kommunistapárt egyenként 2—2 tagot küldöttek a Nemzeti Bizottságba. Ezek a tagok a következők:

Független Kiszgazdapárt: Dr. Sándor József és Csikay Lajos. Magyar Szociáldemokratapárt: Fekete Sándor és Kara Balázs. Magyar Kommunistapárt: König Ferenc és Sztraka László.

A Nemzeti Bizottság első feladata az ideiglenes nemzetgyűlésre kiküldendőik választásának megejtése, illetve előkészítése. A Nemzeti Bizottság még a mai napon megejti a jelölést a nemzeti bizottsági kiküldötteket illetőleg s holnap, 17-én délután 3 órára a városháza közgyűlési termében tartandó választói gyűlés elé fogja terjeszteni megerősítés végett a kiküldendőik névsorát. Felhívjuk Kecskemét népét, hogy ezen a gyűlésen minél nagyobb számban jelenjék meg.”

45. 1944. december 22.

A BELTERÜLETEK KERÜLETI VEZETŐSÉGÉNEK UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA A KÖZMUNKA ÉS A KÖZELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSÁRA

Tudomására adom a város lakosságának, hogy a karácsonyi ünnepek alatt munkaszünet nincs. A közmunkára kijelöltek munkakötelességüknek eleget tenni tartoznak. Az üzletek nyitva tartandók. Az üzemek maguk állapítják meg munkarendjüket.

Gondoskodjanak kerületvezetők arról, hogy fentiek dobszó mellett is a lakosság tudomására jussanak, valamint arról, hogy a munkások előállítására zavartalanul történjék az ünnepek alatt is.

Kecskemét, 1944. december hó 22-én.

OLVASHATATLAN ALÁÍRÁS sk.
hivatalvezető.

A lakosság az utca és házcsoportparancsnokságok útján értesítve.

Nyolcsoros, írógéppel írt tisztázat ceruzával írt aláírással és a város pecsétjével hitelesítve.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1944—43. sz.

46. 1944. december 26.

FRIGYESY FERENC NÉPMŰVELÉSI TITKÁR JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK AZ ISKOLÁK BEINDÍTÁSÁRÓL

Hivatkozással a folyó hó 9-én kelt utolsó írásbeli jelentésemre, a Kecskeméten működő iskolákról az alábbiakban terjesztem elő beszámolómat:

I.

1. <i>Az elemi iskolai tanulók létszáma:</i>	
Ókollégiumban 9 tanosztályban	373 tanuló
Kurucz téri iskolában	92 tanuló
Damjanich utcai iskolában	58 tanuló
Mezei utcai iskolában	80 tanuló
Sárkány utcai iskolában	130 tanuló
Gyenes téri iskolában	40 tanuló
Máriavárosi iskolában	276 tanuló
Voelker telepi iskolában	91 tanuló

Összesen: 1140 tanuló

2. Polgári fiú-és leányiskolában:	233 tanuló
3. Gimnáziumban	132 tanuló
4. Líceum és tanítóképzőben:	30 tanuló
5. Mezőgazdasági középiskolában:	9 tanuló
6. Kereskedelmi középiskolában:	109 tanuló
Összesen:	1653 tanuló

III.

Az iskola vezetőségének az a határozata, hogy aki 1945. január 15-ig bármelyik iskolába beiratkozik, annak a folyó tanév beszámít és erről bizonyítványt kap. Január 15-e után csak rendkívüli esetben számítódik be a tanév a tanulónak. Ennek tudomásulvételét kérem.

IV.

A város nehéz anyagi helyzetére tekintettel javasolom a vezetőség részéről, hogy az elemi iskolások ingyenes népoktatására tekintettel a középfokú és középiskoláknál tandíjt szedessék az eddigi rendelkezéseknek megfelelően. A befolyó tandíjakat a város pénztárába befizetjük. Megjegyezni óhajtom, hogy az iskolák tanításánál foglalkozó tanerők 1944. november hava óta minden díjazás nélkül teljesítik kötelességüket, hogy gyermekeinket kiragadja a semmittevés bűnös állapotából, a romokat eltakarítsa és a jövő Magyarország alapjait lerakja.

A tantestület ezt a munkáját továbbra is a legnagyobb odaadással kívánja végezni, de hogy ezt zavartalanul tehesse, ezért tisztelettel kérem Polgármester Urat, hogy a tantestület minden egyes tagja pénzben és természetben díjazáshoz jusson, illetve a havi ellátmányát megkaphassa, mert a tanerők egyike-másika már mindenét felélte.

Kecskemét, 1944. december 26.

Kiváló tisztelettel:
FRIGYESY FERENC

*Egy és féloldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és a Kecskeméti Népoktatási Kerület Kir. Tanfelügyelője bélyegzővel hitelesítve.
BKML Tóth László hagyatéka.*

A kihagyott II. pont az iskolából való távolmaradás vélt okaira utal.

47. 1944. december 27.

A KECSKEMÉTI LAPOK HÍRADÁSA A VÁROSI HATÓSÁG BÚZAKÖLCSÖN KÖTVÉNYEINEK KIBOCSÁTÁSÁRÓL

A törvényhatósági közgyűlés működésének szüneteltetése miatt a közgyűlés hatáskörében eljárva elhatároztam és közhírré teszem, hogy Kecskemét városa részben az állam helyett végzett feladatok, részben pedig a városi szükségletek

költségeinek fedezése céljából 25 000 mázsa, azaz huszonötezer mázsa búza névértékben kölcsönt vesz fel s ennek megfelelő névérték 4%-kal kamatozó kötvényeket bocsát ki.

A kölcsönt Kecskemét városa az alábbi tájékoztató részletes tételei szerint búzaértékben fizeti vissza. A lejárt kamatszelvények beváltására az alábbi szabályok lesznek az irányadók:

A kölcsön visszafizetéséért a város egész vagyonával felel.

Fizetési helyek a következők:

1. Kecskemét thj. város házipénztára.
2. A Kecskeméti Kereskedelmi Iparhitelintézet és Népbank.
3. A Kecskeméti Takarékpénztár Egyesület.

A kibocsátásra kerülő 4%-os városi búzakölcsön részletes feltételei a következők:

A kibocsátásra kerül 1819 db kötvény a következő címletbeosztásban:

A sorozat	625 db	á	5	q	3.125	q	40	P	125 000	P
B sorozat	945 db	á	10	q	9.450	q	40	P	378 000	P
C sorozat	125 db	á	25	q	3.125	q	40	P	125 000	P
D sorozat	62 db	á	50	q	3.100	q	40	P	124 000	P
E sorozat	62 db	á	100	q	6.200	q	40	P	248 000	P
Össz.:	1819 db	á	190	q	25 000	q	40	P	1 000 000	P

2. A kötvények egy q búzának 40 P-vel számított értékén kerülnek kibocsátásra és bemutatásra szólnak.

3. A kötvények kibocsátásának kelte 1945. február 1. napja. A kötvények ettől a naptól kezdve utólagos évi 4%-kal kamatoznak. A kamat évenként egyszer minden év december hó 31. napján válik esedékessé és a kötvényhez tartozó kamatszelvények ellenében kerülnek kifizetésre.

4. A kölcsön törlesztése az 1947. január 1. napján kezdődik és a visszafizetés évenként január 1. napján a jegyzett összegnek 20%-át kitevő összegben öt éven keresztül folyamatosan történik, tehát a törlesztés 1951. január 31. napjával fejeződik be.

5. A visszafizetésre esedékessé vált tőkét a kötvény bemutatása mellett, a lejárt kamatokat pedig a szelvények beszolgáltatása ellenében a felsorolt fizetési helyeken fizetik ki. A fizetési hely a bemutatott kötvényekre a törlesztésként visszafizetett összeget feljegyzi és a kifizetéssel egyidejűleg a kötvényt a bemutatónak visszaadja.

6. A törlesztés és a lejárt kamatok összegének pengő értékben való megállapítása céljából a kölcsön minden 40 pengője egy q búzának számítandó, és minden 40 P az egy q búzának fizetése időpontjában hatóságilag megállapított ára szerint fiztetik ki.

Abban az esetben, ha a törlesztés, illetőleg a kamat fizetése idejében hatóságilag megállapított búzaár nem lenne, akkor a kölcsön törlesztési részletnek, illetőleg a kamatnak visszafizetése a fizetést megelőző utolsó 3 hónapban a tőzsdén 78 kg-os szokványminőségű búza tőzsdei átlagárának megfelelő összegben történik.

A kölcsönkötvények jegyzési ideje a fentebb felsorolt beváltási helyeken 1944. évi december hó 27. napjától az 1945. évi január hó 31. napjáig tart.
Kecskeméten, 1944. évi december hó 24. napján.

DR. SÁNDOR JÓZSEF sk.
előadó

TÓTH LÁSZLÓ sk.
megb. polgármester

BKML Kecskeméti Lapok. 1944. I (77.) évf. I. (14). szám 2.1.

48. 1945. január 1.

A POLGÁRMESTERI HIVATAL HIRDETMÉNYE A KÖZMUNKAKÖTELEZETTSÉGRŐL

Szeged közigazgatási terület közmunkáinak ellátására vonatkozóan egyetértve az orosz katonai parancsnoksággal elrendelem:

Az egyenlő teherviselés és elbánás, de szociális szempontból is közmunkaszolgálatot kell teljesíteni a város

- a) 16—60 évig a férfilakosságnak,
- b) nőknek 16—55 éves korig.

Nők nem vehetők közmunkára igénybe:

1. ha férjezett és háztartási alkalmazottat nem tart,
2. ha gyermeke van 12 éves korig,
3. ha igazolt foglalkozása van.

Minden közmunkára kötelezett közmunkaigazolvánnyal látandó el.

Minden közmunkára kötelezett tartozik a megjelölt helyen és időben legalább 3 napot közmunkában tölteni (teljesen díjtalanul). A közmunkában töltött időért fedett helyen napi 8 pengő díjazás jár, külső munkán napi 12 pengő. A kötelező közmunkán felül bárki tetszés szerint napokat vállalhat díjazás fejében. Az önként vállalt kötelezettség azonban 1 napnál kevesebb nem lehet. (amit a hatóság nem köteles foglalkoztatni.)

A munkaügyi hivatal az orosz katonai hatóság által igényelt munkásokat és szakképzett iparosokat rövid úton behívja, a behívásnak a behívott pontosan tartozik eleget tenni.

A munkahelyén mindenki köteles munkaigazolványát a munkafelügyelőnek leadni. A munkafelügyelő az átvett közmunkaigazolványokat a nap folyamán lebélyegzi, kelettel és aláírással ellátva a napi munka befejezése előtt visszaadja.

A közmunka alól felmentést csak a polgármester által kerületenként kijelölt háromtagú bizottság adhat.

A bizottság kerületenként működik a polgármester felügyeleti joga mellett.

A felmentést és ennek okát a közmunkaigazolványba kell a bizottságnak bevezetni. A közmunka alól felmentésért napi 10 pengő fizetendő, mely közmunkabélyegben rovandó le. Ezen bélyeget a közmunkaigazolványba a bizottság ragasztja be, és bélyegzi le.

(A közmunka alól) Felmentést kaphatnak:

1. A betegek meghatározott időre, kiket a tiszti főorvos mellett működő 3 tagú orvoshbizottság felmentésre javasol

2. Köztisztviselők

2a. A lelkészek

3. Önálló kereskedők és iparosok.

4. Kereskedelmi és iparvállalatok vezetői.

5. 3—4. pont alattiak egy-egy alkalmazottja, ha az alkalmazottak száma 5-ön alul van, 5-ön felül két alkalmazott menthető fel.

Általában 10 alkalmazottnál kettőnél több nem menthető fel.

A felmentést a kereskedő, vagy iparos, illetve a vállalatok vezetői kérhetik s az ezért fizetendő közmunkaváltságot az önálló iparos, illetve a vállalat fizeti, ez alkalmazotttól le nem vonható.

6. Tényleges alkalmazásban álló újságírók.

7. Orvosok, klinikák, kórházak orvosai, ápolószemélyzete, gyógyszerészek.

8. Közüzemek és intézmények nélkülözhetetlen személyzete.

9. Egyetem, a főiskola, közép és elemi iskolák működő tanerői és egyéb személyzete.

Fent felsoroltak felmentésük esetén napi 10 pengő közmunkaváltságot tartoznak fizetni, vagyis havonta 30 pengőt. A fizetés alól felmentést kap az a tényleges szolgálatban álló alkalmazott, kinek havi járandósága 400 pengőt nem haladja meg, ugyancsak felmentést kaphat az a nyugállományban levő közszolgálati alkalmazott, amennyiben havi járandósága 200 pengőt nem haladja meg.

Díjmentes felmentést kaphat:

1. Az orosz hadseregnek dolgozó hadiüzemek munkásai a

2. Az egyetemek a főiskolák, középiskolák, papneveldek ténylegesen beiratkozott 16 éven felüli hallgatói, növendékei, kiknek névsorát az intézet igazgatósága büntetőjogi felelősség mellett tartozik 3 példányban felterjeszteni.

3. Azok, kiket indokolt és szociális okokból a bizottság felment.

Azon önálló iparosok, kik jelenleg az orosz parancsnokságnak dolgoznak, felmentést nem kaphatnak. A szakmunkára igénybevettek az előírt munkabért kapják.

Jelen rendelet 1945. évi január hó 1-én lép életbe.

Géppel írt, egylapos másodpéldány. —

BKML Kecskemét v. Polgm. Körzetvezetők iratai.

Várady polgármester 1944. december 10-én kelt meggondolatlan rendelkezését kívánta helyettesíteni ez az eredetileg Szegeden megfogalmazott, és az ottani körülményekre is utaló hirdetmény.

49. 1945. január 1.

A BELTERÜLETI KERÜLETEK VEZETŐSÉGÉNEK UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA AZ ÖNKÉNTES VÉRADÁS SZERVEZÉSÉRE ÉS AZ IPAROSOK NYILVÁNTARTÁSÁNAK ELKÉSZÍTÉSÉRE

Felhívom a kerületvezetőket, hogy mielőbb jelentsék, hogy véradásra kerületükben hány egyén jelentkezett. Fel kell hívni a lakosság figyelmét, hogy a véradás semmiképp sem káros az egészségre. Az orosz hadsereg egészségi szerve 312 pengőt fizet a véradásért.

Minden kerületvezető köteles a legsürgősebben, de legkésőbb nyolc napi határidőn belül felülvizsgálni a kerületében működő üzleteket és üzemeket. Amennyiben az önálló kereskedőkről, valamint iparosokról annak idején beadott kimutatás elkészítése óta újabb ilyenek üzemüket, vagy üzletüket megnyitották volna, azokról — külön az iparosokról és külön a kereskedőkről — a használatban volt rovatok kitöltése mellett jelentést kell adni. A továbbiakban pedig amint ilyen üzem, vagy üzlet megkezdte működését, azt a szükséges adatok közlése mellett a napi jelentés kapcsán hozzám jelenteni kell.

F. hó 2-án kedden délelőtt 11 órakor hivatali helységemben fontos értekezlet lesz, melyen minden kerületvezetőt kérek, hogy **okvetlen** megjelenni szíveskedjék.

Kecskemét, 1945. január hó 1-én.

OLVASHATLAN ALÁÍRÁS sk.
h. hivatalvezető

Feloldalas, írógéppel írt tisztázatl tintával írt aláírással és a város pecsétjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. iratok. Közretevzetők iratai. 1945—2. sz.

1. A felhívást 1945. január 3-án megismételték. A felhívás eredményéről nem találtunk feljegyzéseket.

50. 1945. január 2.

A KECSKEMÉTI EGYESÍTETT ISKOLÁK TANÁRI KARÁNAK ÉS TANTESTÜLETÉNEK ÜLÉSÉRŐL KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV

Készült Kecskeméten, 1945. évi január 2-án de. 12. órakor, a Kecskeméti Egyesített Iskolák tanári karának és tanítóttestületének az Ókollégiumban tartott üléséről.

Jelen vannak az iskolák vezetősége részéről Gombkötő Antal tanügyi főtanácsos nyug. kir. tanfelügyelő, Barcza József keresk. iskolai igazgató és Frigyesy Ferenc népművelési titkár, továbbá az egyes iskolafajok tanárai, valamint az

elemi népiskolák részéről Gyarmati Pál igazgató. A jegyzőkönyvet Csiszár Albert líceumi tanár vezeti.

Gombkötő Antal üdvözlí a megjelenteket. Visszatekint az elmúlt másfél hónap közös munkájára, a romba jutott iskolák életre keltésére, melynek minden résztvevőjét az igaz magyar kötelességtudás és jóakarát vezetete. A jelen jegyzőkönyvhöz csatolja ezen életrekeltés munkájának feljegyzését.

1. Bejelenti az örvendetes hírt, az egyes iskolák önálló szárnyrakeléséről. A gimnáziumban Mészáros Imre tanár, a kereskedelmi iskolákban Barcza József igazgató, a líceumban és a tanítóképző intézetben özv. Kerekes Ferencné tanárnő, a polgári iskolában Megáll József tanár, az elemi iskolában Pap István igazgató bízatott meg az iskolák vezetésével addig is, míg Kecskemét város polgármestere másképpen nem rendelkezik.

Gombkötő Antal bejelentését az értekezet tudomásul vette.

2. Radnai Antal polgári iskolai tanár hivatkozik a kecskeméti napilap hírére, amely a vezetőség határozatát közölte, hogy a január 15-ig beírt tanulók jelentkezését fogadja el és a tanévük érvényességét mondja ki, határozat hozatalt kér.

Az értekezet elzárjárul Radnai Antal indítványához.

3. Megáll József polgári iskolai tanár indítványozza, hogy a kecskeméti tanárok és tanítók szervezzék meg a főigazgatóság által már régebben elrendelt egyesülést és részükre összejövetele helyiségről gondoskodást.

Barcza József, Gombkötő Antal és Megáll József hozzászólása után a közgyűlés kimondta, hogy az egyesület megszervezését nem tartja időszerűnek, annak megvalósítását későbbre halasztja.

4. Frigyesy Ferenc felolvassa az iskolák vezetőségének a tandíjak szedésére vonatkozólag a Polgármesterhez intézett javaslatát, esszerint az elemi iskolában évi 1.—P a beíratási díj, a polgári iskolákban évi 60. — pengő és a középiskolákban évi 140. — P tandíj szedendő, melyből méltánylás érdemlő esetben kedvezmény adható. — Felolvassa továbbá Frigyesy Ferenc a Polgármesternek P 735/1944. számú leíratát, amely a vezetőség javaslatát elfogadja és hozzáfűzi, hogy az így beszedett pénzt a város pénztárába kell befizetni.

Az értekezet a bejelentést tudomásul veszi és utasítja az igazgatókat, hogy a polgármester rendelkezései szerint járjanak el.

5. Gombkötő Antal indítványozza, hogy az úttörő munka emlékéül értekezet foglalja jegyzőkönyvbe a tanerők névsorát, akik eddig működtek. Ezt és az iskolák tevékeny körzeműködését a romok eltakarítása körül, jelen jegyzőkönyvhöz csatolja.

Az értekezet az indítványt helyestőleg tudomásul veszi.

6. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri elnök M. Hajagos Mária és dr. Mándoki Alajos tanárokat.

7. Gombkötő Antal az ülést berekeszti.

K.m.f.

CSISZÁR ALBERT
jegyzőkönyvvezető

GOMBKÖTŐ ANTAL
elnök

Hitelesítjük:
DR. MÁNDOKI ALAJOS
M. HAJAGOS MÁRIA

*Egy és féloldalas, írógéppel írt eredeti tisztázatot, tintával írt aláírásokkal hitelesítve.
BKML Tóth László hagyatéka.*

A jegyzőkönyv egyik melléklete tartalmazza azoknak a tanerőknek névjegyzékét, akik 1915. január 2-án Kecskeméten az egyesített iskoláknál működtek.

A másik melléklet „Az újjászervezett iskolák vázlatos történetét” ismerteti. Az alábbiakban ebből közlünk részleteket.

... A város lakossága a kényszerkiürítés következtében elmenekült, vagy a közeli pusztákba húzódott ki. November első napjaiban családommal én is visszaköltöztem városi lakásomba. November 11-én munkára jelentkeztem Kecskemét város akkori polgármesterénél, akitől a kecskeméti iskolaügyek újjászervezésére és a tanfelügyelői ügykör ellátására kaptam megbízást. Még aznap hozzáálltam alkalmas épületek kiszemelésére és tanerők felkutatására, amelynek eredményeképpen november 17-én írásban tettem jelentést az iskolák újra megkezdésére. Két épületet szemeltem ki iskolai célra: az egyik a Batthyány utca 23. szám alatti Hammerschmidt ház, amelyet az oroszok még napokkal előbb hangversenyteremnek használtak és nagyon sok összehordott szék volt ott együtt ebben akartam az elemi iskolát megnyitni, a másik épület a Damjanich utca 13. szám alatti ház lett volna, amelynek iskolává történő berendezése után a középiskolákat nyitottuk volna itt meg. Az elgondolás szerint ezek az iskolák lettek volna az első iskolamagvak, amelyek, ha benépesülnek, utána más kerületekben is új iskolamagvakat létesítünk, és így építjük ki városunk iskolaügyét.

A polgármester utasítására nem a megjelölt épületekben, hanem az Ókollégiumban kezdtük meg a tanítást, így volt ez célszerű, mert a közbiztonság csak a város közepében és a városháza közelében volt akkor még annyira megnyugtató, hogy a polgármester ide ajánlotta az iskolák megnyitását. Másnap november 18-án az Ókollégium első emeletén két tantermet hoztunk rendbe (romokat eltakarítottuk, a szemétből az értékeket kiválogattuk, a padokat összehordottuk és elrendeztük stb. stb.: (M. Hajagos Mária, M. Lázár Juliánna, M. Gömöri Etelka, Frigyessy Ferencné, Gombkötő Klára és Radnai Antal tanerők, valamint 12 gyermek segítségével. A 2 tanterem közül az egyik az elemi iskolák —, másik a középiskolák közös terme volt. A következő napokban újabb és újabb termeket kellett rendbehozni és elfoglalni, mert a tanulók tömeges jelentkezése megkívánta, hogy az elemi iskolát osztályokra tagoljuk, a középiskolákat pedig iskolafajonként szétválasszuk. November 20-án, az első tényleges tanítási napon, a tanítás megkezdése előtt értekezletre gyűlt össze a tantestület, amelyen melegen üdvözöltem a munkába álló első tanerőket és kértem, hogy komoly időkhöz mért komoly munkával végezze mindenki a romeltakarító, nevelő és nemzetépítő munkát. Nem politikálni akarunk, semmiféle politikai érdek szolgálatába állni nem akarunk előttünk csak a magyar gyermek, a nemzet jövője lebeg, és ezért, kéz a kézbe téve fogunk együtt munkálkodni. Miután vezetőre is szükségünk van, azt javasoltam, hogy korára és viselt hivatali állására tekintettel Gombkötő Antal tanügyi főtanácsos, nyugalmazott kir. tanfelügyelő bizassék meg a testület vezetésével. A testület a javaslat-hoz hozzájárult. Azután Kovács Bálint református lelkész bejelentette, hogy a Csokonay utcában Hatvani Lajos, Mester István és Csiszár Albert tanárok már napokkal előbb iskolát nyitott, de örömmel csatlakoznak a most szervezett központi iskolához.

November 17-i jelentésemben szerepelt és az értekezleten a központi iskolához csatlakozott tanerők névsora a következő: Kubinyi Margit, Pintér Mária, M. Gömöri Etelka és Frigyessy Ferencné tanítók, Gémes Mihály és Bakos Kálmán dr. hitoktatók, Gombkötő Antal, M. Hajagos Mária, M. Lázár Juliánna, Gombkötő Klára, Radnai Antal és Horák Jenő tanárok, Vásárhelyi Zoltánné zenetanárnő, Gombkötő Márta óvónő és Frigyessy Magdolna tanítónő jelölt, továbbá Hatvani Lajos, Mester István és Csiszár Albert tanárok. Őket tekinthetjük a romeltakarítás után az iskolák újjáélesztésében az éharcosoknak.

A tantestületnek odaadó és lelkiismeretes munkája rohamos fejlődésnek indította az iskolát. Az Ókollégiumban nem volt már elegendő férőhely az egyre szaporodó osztályok számára s ezért a város több kerületében újabb és újabb iskolák szervezése, iskolaépületek elfoglalására került sor. Ennek a fejlődésnek folyománya lett az, hogy

1945. január 2-án az egyes iskolafajokat szárnyra kellett bocsátanunk. A szárnyabocsátáskor a következő volt a helyzetkép: Az Ókollégium földszinti 4 termében váltakozó rendszer mellett 8 elemi osztály működött: az épület első emeletén 5 tanteremben a kereskedelmi középiskola és a mezőgazdasági középiskola foglalt helyet; a második emeleten 7 tanteremben és a földszinten 1 tanteremben a polgári iskola működött. Ezenkívül a Csongrádi út 2 szám alatt a központhoz tartozó 2 tanterem szolgálta az elemi iskola céljait, továbbá a Máriavárosi, Danjanich utcai, Mezei utcai, Kuruc téri, Gyenes téri, Sárkány utcai, Voelkertelepi és a Halasi úti belterületi iskolákban működött a népiskola. A külterületen ezen a napon 18 puszta iskola működéséről volt már tudomásunk. Január 2-án vettük birtokba az angolkisasszonyok leánygimnáziumának épületét, és ezen a napon költöztött át az Ókollégium épületéből ebbe az épületbe a gimnázium, a liceum és a tanítóképző.

A pedagógiai kiépülésen, a termek rendbehozásán kívül tanári és tanítói felügyelet mellett az iskolák növendékei sikeres munkaszolgálatokban is tevékenykedtek. Nevezetesen: megmentették a „Kültúra” könyvkereskedés anyagának nagy részét a megsemmisüléstől: a Kőrösi-féle üvegkereskedés raktáryagából sokat segítettek áthordani a városház épületébe; részt vettek a Pecske utcai bombázott házak és lakások romjainak eltakarításában; áthordták a piarista gimnázium segélyező könyvtárának nagy részét és az angolkisasszonyok rendházakönyvtárának nagy részét; az iskola fűtéséhez fűtőanyagot hordtak; a kereskedelmi középiskola tanfelszerelését rendezték; két ízben kitakarították a színház helyiségeit; ezenkívül ünnepi előadást rendeztünk a színházban és karácsonyi iskolai ünnepséget tartottunk az Újkollégium dísztermében, valamint a kerületi iskolákban is. Megalakítottuk az iskola diákterndőrséget, igyekeztünk fegyelmet, rendet, munkaszeretetet teremteni. Végül meglelégedéssel állapíthatjuk meg azt is, hogy a tanuló ifjúság szabad közlekedése indította meg újra az életet a városban. Visszavonultságban elzárkózottságban élt emberek látták a gyermekek zavartalan mozgását a templomba-templomból való tömeges felvonulását, ez bátorságot öntött a felnőttekbe is, és így benépesültek az azelőtt kihalt utcák.

Miután mindezen munkásság az egyes iskolatípusok életéről és élniakarásáról, a tanárok—tanítók ambíciójáról tanúskodnak, ezért megokolt, hogy az iskolák működésének második hónapja után az egyes középiskolai iskolatípusok saját lábukra álljanak és folytassák, fejlesszék a kecskeméti magyar iskolázás szép ügyét . . .

51. 1945. január 3.

A DUNA-TISZAKÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA VÁLASZA A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM II. SZÁMÚ KÉRDŐÍVÉRE

1. *Mennyi munkaerő áll rendelkezésre a tavaszi mezőgazdasági munkákra a község, (járás) területén?*

Számításba véve, hogy a város bel- és külterületi lakosságának még 30%-a nem tért vissza, továbbá, hogy éppen a mezőgazdasági munkásság köréből történik a legnagyobb mértékben a katonai munkára igénybevétel és naponta több száz embert vesznek igénybe a lovak hosszabb útra kísérésére, a mezőgazdasági munkaerőnek csupán mintegy 35%-a van biztosítva.

2. *A rendelkezésre álló munkaerővel biztosítható-e a tavaszi szántás-vetés? Semmi szín alatt sem.*
3. *Ha nem, mennyi idegen munkaerőre van szükség?*

Jelenleg nem állapítható meg, az állandó, változó katonai igénybevétel miatt.

4. *Mennyi a mezőgazdasági napszámber?*

15 pengő koszttal, 20 pengő koszt nélkül (január hónapra)

5. *A határban levő nagybirtokok tulajdonosainak neve:*

Kecksemét thj. város az egyedüli.

Gazdasági területe: 42 000 kat. hold.

Ebből mennyi a szántóföld: mintegy 32 000 kat. hold szántó és 10 000 kat. hold körüli erdő. Ebből a bugaci gazdaságban mindössze 900 hold van házi kezelésben, a többi kisbérlet.

6. *Az uradalmi cselédek száma?* 131.
7. *Mennyi időre kapták meg természetben járandóságukat?* 44 gazdasági cseléd 1944. július hó 31-ig megkapta, 87 részére pedig a fent említett időpontig kenyérgabona járandósága biztosítva van.
8. *Ha nem kapták meg, mennyi a hátralék és milyen terményből (búza, rozs, árpa, kukorica stb.?)*
9. *Hány traktor és hány gőzeke van a községben, (járásban)?* 15 traktor. *Mennyi van közülük üzemképes állapotban?* 8 traktor.
10. *A javításra szoruló traktorokat és gőzeket a helyszínen végzendő javítással üzemképes állapotba lehet-e hozni?* Részben.
11. *Mennyi benzinre, kenőolajra és fűtőanyagra van szükség a traktorok és a gőzek üzemeltetésére a tavaszi szántás idejére?* Részben fedezve van.
12. *Mennyit tudnak a helyi készletekből fedezni?* Orosz katonai parancsnokság kilátásba helyezte, hogy 8 traktor részére ad üzemanyagot.
13. *Mennyi volt 1944 tavaszán az állatállomány? (ló, szarvasmarha, sertés, juh?)* Szarvasmarha: 8651. ló: 7420, sertés: 17 440, juh: 6410 drb. *és mennyi most?* Szarvasmarha 5200, növendék 1200 összesen 6400, ló 1360, csikó: 285, összesen: 1645 drb sertés 3 hónapon felüli 4 720, 3 hónapon aluli 2 500 drb. összesen 7 220 drb. juh: 1910 drb.
14. *Mennyi az igavonó jószág és mennyi a haszon- és tenyészállat? (darabszám külön-külön feltüntetve ló, szarvasmarha, sertés, juh)* ló: 1656, ökör: 264. összesen 1 924 drb. haszon és tenyész tehén. 4 398, üsző 1 942, bika 17, mén 1, juh: 1 487, kos 3, kecske 222 drb.
15. *A kényszerhelyzet folytán mennyi tehenet lehet igavonásra felhasználni? A tehenállomány 30%-át, tehát 1 319 darabot.*
16. *Egy pár igavonó jószágra a község határából hány kat. hold szántóterület esik?* 84 kat. hold.
17. *Biztosítva van-e az állomány szálás és egyéb takarmányszükséglete?* Répa, pelyva elegendő. Szalastakarmány március végéig, alomszalma elegendő.
18. *Milyen az állatállomány egészségi állapota?* Szórványos betegségek, kondíció legyengült. *Hol van ragályos állatbetegség és milyen?* Száj és körömfájás szórványos baromfikolera, rühösség.
19. *Milyen állapotban vannak az árvédelmi művek?* A lecsapoló szükségárok a volt harctereken javításra szorulnak. A főcsatornák iszaptól tisztítandók. *Hol fenyeget árvízveszély és milyen segítségre van szükség?* Felsőszentkirályi kerület hirtelen olvadás esetén belvíztől erős kárt fog szenvedni.

Kecskemét, 1945. évi január hó 3-án.

A Duna—Tiszaközi
Mezőgazdasági Kamara nevében:
DÉR ANDRÁS
titkár
hivatalvezető.

Kétoldalas, írógéppel irt másodpéldány.

BKML Kecskemét, Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara irati. 1945. sz. n.

52. 1945. január 3.

A BELTERÜLETI KERÜLETEK VEZETŐSÉGÉNEK UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA TŰZELŐFAIGÉNY FELMÉRÉSÉRE

A polgármester az orosz parancsnokságtól Matkón és Fehértón lágyményfát kapott az ellátatlan lakosság részére. Ezért sürgősen írja össze a kerületi vezetőség azokat, akiknek tűzrevalójuk egyáltalán nincs, s így tűzrevalóra igényük van.

I. kerület részére 30 úrméter fa lesz szétosztható, miért is a kerület vezetősége ennek arányában vegye figyelembe az ellátatlan, s leginkább rászorultakat.

A kerület vezetősége nyilatkozatot vegyen ki, hogy büntetőjogi felelősségük tudatában kijelentik, hogy tűzrevalóval egyáltalán nem rendelkeznek, ezt a nyilatkozatot írassák alá az igénylővel.

A kerület vezetősége ezt szigorúan ellenőrizze, s csak akkor tegyen javaslatot, ha tényleg igazat mondott be az igénylő.

Szükségesnek tartom már most felhívni a figyelmét, hogy az Erdőhivatal repülő bizottsága fogja ellenőrizni a tűzrevalót igénylők szükségleteit. A kerület vezetősége ha meggyőződött a tűzrevalót igénylők szükségletéről, úgy egy úrméter fára adjon ki utalványt azzal, hogy azt a városi erdőhivatalba mutassa be, s ott készpénzfizetés mellett az igénylő megkapja a fautalványt.

A beszállításról mindeki sajátmaga gondoskodik.

Kecskemét, 1945. január hó 3-án.

DR. ZSIGMOND
hivatalvezető.

*Géppel írt, féloldalsi tisztázat kézjeggyel és bélyegzővel hitelesítve.
BKMI, Kecskemét, Polgym. Körzetvezetők iratai.*

Várkonyi László már november 24-én jelentette a polgármesternek Bugacról, hogy az erdőgondnokság területén kb. 6000 köbméter tűzifa van. Ennek 88%-a kemény, 28%-a lágyményfás és dorong. Nagyobb mennyiségű rőzsét és tuskót is tároltak, amelyet részben fel lehetne a város szükségletére használni. Kellő számú munkás beállításával további tűzelt lehetne termelni. A közlekedési nehézségek miatt e lehetőség kihasználására nem került sor (Polgym. iratok. 1944. Napi jelentések)

53. 1945. január 4.

A MUNKÁSELOSZTÓ HIVATAL UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA A KÖZMUNKAKÖTELEZETTSÉGRŐL

Utásítom a körzetvezető elvtársakat, hogy 1945 évi január hó 5-én reggel pontosan 7 órára a városi tűzoltó udvarra 16—60-ig a munkaképes férfiakat és 16—50-ig szintén a munkaképes nőket munkára feltétlenül előállítani a kiküldött polgárj

rendőrök segítségével szíveskedjenek. (Mindenki lapátot, csajkát és evőkanalat hozzon magával).

Nyomatékosan felhívom a körzetvezetők figyelmét, hogy a munkára előállítandók közül kivételt képeznek: minden katonai üzemben foglalkoztatott férfi vagy nő, beosztott városi tisztviselő orvosi bizonyítvánnyal ellátott vagy saját jóindulatú belátása szerinti munkaképtelen beteg, főként 12 éven aluli gyermekes anyák és végül feltétlen szükség esetén házörzés szempontját is kérem figyelembe venni.

Ismételten utasítom a körzetvezetőket, hogy minden egyes utca parancsnokát, kerületi rendőret, kézbesítőjét, vagy körzetébe beosztott egyént kioktatni, hogy a szociális szempontokat mindenkor vegyék figyelembe és mindenféle rémhírtérjesztéstől óvakodjanak, különben a hatóság a szigorú eljárást kénytelen indítani mindazon egyén ellen, aki utasításainkat be nem tartja. Munkáselőállításától mentesülnek még: orvosok, gyógyszerészek, kórházak, és vasútak személyzetei:

Ezen körözvényem erre a rendkívüli munkáselőállítással kapcsolatosan illetve ennek időtartamára érvényes, mert egyébként munkáskérdésre a vonatkozó rendeletek ma-holnap úgy is megjelennek.

Mindezek szíves tudomásul vételét kérem.

Kecskemét, 1945. január hó 4. napján.

RIGÓ FERENC
hivatalvezető:

*Géppel írt, féloldalas tisztázat, bélyegzővel és tintával írt aláírással hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

54. január 12.

A HETÉNYI KÖRZETPARANCSNOK JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A KOMMUNISTA PÁRT KIKÜLDÖTT KÉPVISELŐINEK TEVÉKENYSÉGÉRŐL ÉS A PUSZTÁN LEVŐ ÁLLAPOTOKRÓL

Jelentem, hogy f. hó 7-én du. 1/2 2 órakor Haraesi Mihály és Halász Béla kecskeméti lakosok a hetényegyházi I. sz. iskolában a Kommunista Párt kiküldöttjeiként megjelentek és ott cca. 150 főből álló gyülekezet előtt beszédet tartottak. Majd következő napra összehívták a polgári őrséget és azokat illetve a megjelentek közül kettőt figyelmeztettek, hogy a jövőben humánusabban kezeljék a lakosságot, mert több panasz merült fel magatartásuk ellen. Az ügy részletes kivizsgálását másnapra halasztották.

Dr. Bittner József városi orvos azzal a kérelemmel fordult hozzám, hogy jelentsem Polgármester úrnak, hogy az általa kiadott bizonyítványokat a belsőnyíri körzetparancsnok nem fogadja el azzal az indoklással, hogy Dr. Bittner, már nem városi orvos, mert ebből a tisztségéből eltanácsolták.

Tisztelettel kérek 200 ellátatlan részére sürgősen kenyér, illetve liszt kiutalást.

Ezek a személyek, már hetek óta rokoni, szomszéd támogatásból tudnak csak kenyérhez jutni a legnagyobb nélkülözések között vannak. Ezt a közellátáshoz már jelentettem illetve a róluk készített kimutatást beküldtem, azonban semmi támogatást ebben az ügyben még a mai napig nem nyújtottak.

A hetényegyházi II. sz. elemi iskolában Derdák György ny. tanító a tanítást f. hó 8-án megkezdte. Az iskolát, amely igen elhagyatott állapotban volt a környező lakosság rendbehozta. Csupán kályhacsóhiány mutatkozik a jelen pillanatban, annak pótlását kéri a tanító. Szükséglet iránti jegyzékét előbbi jelentésem mellé csatoltam.

Hetényegyháza, 1945. jan. 12-én.

DR. VÁRNAGY
Közzetparancsnokság

*Egyoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét, Polgm. iratok. 276/1945.*

55. 1945. január 16.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV
TÓTH LÁSZLÓ POLGÁRMESTER VISSZAVONULÁSI KÉRELMÉRŐL,
A MEZŐGAZDASÁGI KAMARA BETERJESZTÉSÉRŐL, A
NÉPBÍRÓSÁG MUNKÁJÁRÓL, SZÉKELY JÁNOS SZAKSZERVEZETTEL
KAPCSOLATOS JOGKÖRÉRŐL, A KECSKEMÉTI
RENDŐRKAPITÁNYSÁG HATÁSKÖRÉNEK BŐVÍTÉSÉRŐL**

Jelen vannak: Dr. Sándor József elnök, König Ferenc, Kara Balázs, Fekete Sándor, Csikay Lajos, továbbá Tóth László polgármester.

60/1945.

Tóth László polgármester írásban kéri a Nemzeti Bizottságot, hogy polgármesteri állásából való visszavonuláshoz a hozzájárulást adja meg. A felmentése iránti kérelmét élő szóban külön is megindokolta.

A Nemzeti Bizottság élő szóval tudomására hozta a polgármesternek, hogy az állásától való felmentését nem tudja megadni és egyben kérte, hogy az egész város lakosságának érdekeit tartva szem előtt a polgármesteri állást és az azzal járó nehéz munkát továbbra is vállalja. A Nemzeti Bizottság teljes bizalmáról továbbra is biztosítja és ígéri, hogy tőle telhetőleg mindent elkövet és megtesz, hogy a teendői elvégzésében segítségére lehessen. Szükségesnek tartja a Nemzeti Bizottság, hogy ebben az ügyben a pártok közös ülésre jöjjenek össze.

61/1945. sz.

Dr. Sándor József elnök ismerteti a Mezőgazdasági Kamara azon átíratát, amelyben kéri, hogy a Nemzeti Bizottság a Kamarával együtt járjon el az orosz katonai

parancsnokságnál abban a kérdésben, hogy a vörös hadsereg részére az apa és anyaaállatokat ne vegyék igénybe.

Miután ezt a kérdést már az orosz parancsnokságnál számtalanszor tárgyalták és tolmácsolták, az átiratnak irattárba helyezését rendelte el.

62/1945.

König Ferenc indítványozza, hogy a már felállított népbíróság a munkáját azonnal kezdje meg a politikai vonatkozású s azonfelül mindazon ügyekben, amelyek a rögtönítélő bíróság alá tartoznak. Utasítja az Ügyészséget, hogy az ilyen természetű ügyeket azonnal tegye át a Népbírósághoz, legfőképpen pedig a már nála levő Bankós és Deák-féle bűnügyeket. Az ilyen természetű ügyek nagyobb számára való tekintettel javasolja, hogy a Népbíróság tagjainak száma 5-ről 11-re emeltesse fel.

Indítványozza, hogy a Népbírósághoz dr. Garbera Sándor ügyész is beosztassék. A Népbírósághoz a jegyzői teendők végzésére dr. Sági Sándor törvényszéki jegyző is beosztassék.

A Népbíróság átmenetileg csak addig működjék, amíg az igazságügyi kormány ezen kérdést rendeletileg vagy törvényhozás útján szabályozza.

A Nemzeti Bizottság a határozatot elfogadta.

63/1945.

König Ferenc javasolja, hogy addig az időpontig is, amíg kecskeméti szabad szakszervezetek felállítása megtörténik, és amíg azok saját kebelükből külön vezetőséget nem választanak, ideiglenesen minden szakszervezetet érintő kérdésben teljes jogkörrel megbízást nyerjenek Székely János Kecskemét, Óz utca 5. szám alatti és Friedenthal Simon, Budai utca 33. sz. alatti lakosok.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta és nevezettek részére a megbízást megadta.

64/1945.

Kara Balázs javasolja, hogy a kecskeméti rendőrparancsnokság hatásköre a kecskeméti kir. törvényszék egész területére terjesztessék ki, és azon is a közbiztonsági szervezet működését Bánó Mihály irányítsa. Ezt szükségessé teszi a közbiztonsági szervek működésének és munkájának megkönnyítése és azoknak eredményesebbé tétele. Kéri, hogy a politikai pártok is a közbiztonságot előbbre tegyék a pártmozgalmi működésnél. Szükséges továbbá, hogy az egyes pártok a rendőrség munkáját megkönnyítsék.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

65/1945.

Kara Balázs az igazságszolgáltatás munkájának megkönnyítése és gyorsabbá tétele céljából javasolja, hogy a polgármester az orosz katonai parancsnokságtól kérje a törvényszék épületének visszaadását;

a polgárőrség kötelékében szolgálatot teljesítő 5 fogházőrnek a kir. Ügyészséghez való visszarendelését;

Törvényszék, járásbíróság és Ügyészség összes alkalmazottai az orosz katonai parancsnokság által olyan igazolvánnyal láttassanak el, amely a biztonságot úgy a saját személyükre, mint családtagjaikra és lakásukra vonatkozólag biztosítja.

Indítványozza továbbá, hogy a bíróság és kir. ügyészség alkalmazottai is legáláb bolyan fizetésben részesüljenek, mint a városi alkalmazottak és azoknak a kiutalásáról a polgármester gondoskodik az esetben, ha ezt a város vagyoni helyzete megengedi.

A Nemzeti Bizottság a határozatot elfogadta.

66/1945. Dr. Sándor József elnök javasolja, hogy a Nemzeti Bizottság tagjai részére is ugyanakkora fizetés állapíttassék meg, mint az Ellenőrző Bizottság tagjai részére, mert a Nemzeti Bizottság munkája egy-egy tag teljes munkaerejét veszi igénybe és ennek folytán a Nemzeti Bizottság tagjai máshol jövedelemhez nem juthatnak. Azonban a közpénztárból csak egy címen kaphat bárki is fizetést.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

Felolvasás után helybenhagyva aláíratott.

Kelt, mint fent.

DR. SÁNDOR JÓZSEF
elnök
CSIKAY LAJOS

KARA BALÁZS
KÖNIG FERENC
FEKETE SÁNDOR

*Háromoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírásokkal.
BKML Kecskest, Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.*

56. 1945. január 16.

A KÖZELLÁTÁSI HIVATAL HIRDETMÉNYE A VÁMŐRLÉS RENDJÉRŐL

A polgármester rendelete alapján a közellátási hivatal következő hirdetményt adta ki:

1. Minden gazdakönyvvel rendelkező termelő, valamint azok, akik, ha nem is rendelkeznek gazdakönyvvel, de kenyérgabona birtokában vannak, gabonájukat az alábbi rendelkezések szerint, a közellátási hivatal termény-nyilvántartó osztálya (Csányi u. 3.) által nyert őrlési tanúsítvány megszerzése után a Gazdasági Gőzmalomban, a Ferenc malomban, az Erzsébet malomban és az Iván malomban megőröltethetik.

2. Tekintettel a malmok üzembentartására szükséges tüzelőanyag hiányára átmenetileg — kényszerhelyzet folytán — az őrltető közönségnek üzemanyag

hozzájárulása szükséges, olymértékben, hogy minden őrltető a megőrlendő gabona métermázsája után 10 kg szenet, vagy 20 kg kemény, vagy 30 kg lágyfát köteles őrlményével együtt azon malomnak beszoigáltatni, amelyben gabonáját megőrltetni szándékozik. A beszoigáltatott tüzelőanyagmenntyiséget a malom a megállapított maximális áron köteles az őrltetőktől átvenni. 1 q keményhasábfa 9,94 P, 1 q keménytuskó 6,48 P, 1 q lágyhasáb 8,32 P, 1 q lágytuskó 5,40 P, 1 q szén 9 P.

Az őrltető, akinek nincs módjában, hogy a fentebb megállapított tüzelőanyagmenntyiséget beszoigáltassa, az a megőrlendő gabonamenntyiséget a közellátás céljaira átvételre ajánlja fel és akkor, mint ellátatlan, családtagjaival együtt a megállapított kenyér- és lisztfejadagban fog részesülni.

3. További intézkedésig az őrlési tanúsítványok 1945. január 15-től kezdődően 1945. március 31-ig szólnak és ezáltal minden őrltető családfe családtagonként 2 és fél hónapi, vagyis fejenként 50 kg kenyérgabonát őrltetethet meg.

A malmok a megőrlendő gabonamenntyiséget általánosan 80 százalékban tartoznak kiörölni és 2 százalék koptatási, 2 százalék porlási és 20 százalék vámörlesi díjon felül semmi más költséget nem háríthatnak át az őrltetőkre. Hlyképen azon őrltetőnek, aki őrlés céljából, ha 100 kg gabonát ad át a malomnak, 21 kg finom lisztet, 40 kg kenyérlisztet és 15 kg korpát kell kézhez kapnia.

Az őrlési tanúsítványokat a fentebb jelzett helyen, a közellátási hivatal terménynyilvántartó osztálya (Csányi u. 3.) január 15. napjától kezdődően állítja ki, minden nap reggel 8 órától délután 3 óráig tartó munkaidőben, de a közellátási hivatal nyomatékosan felhívja az őrltető közönség figyelmét, hogy az őrlési tanúsítványok kiállításáért a város külterületi lakossága főképen kedden és pénteken jelentkeznek, míg a város belterületi lakossága a heti piaci napok és vasárnap kivételével igényelheti az őrlési tanúsítványok kiállítását.

Az őrlési tanúsítványokat a hivatal a megjelenés sorrendjében fogja kiállítani, kivételt senki nem igényelhet, ezért a torlódások és a hiábavaló váarakozások elkerülése, a rendfenntartás érdekében, valamint az őrlési tanúsítványok kiállítását végző tisztviselők munkájának megkönnyítése céljából a hivatal elvárja az őrltető közönség fegyelmezett magatartását, és ha a belterületi lakosság úgy észleli, hogy a tömeges megjelenése folytán az őrlési tanúsítványok kiállításáért esetleg hosszabb ideig váarakoznia kellene, úgy az előbb megjelenteknek engedje át a tanúsítványok kiállítását és a következő, de ne hetipiaci napokon jelentkeznek őrlési tanúsítványának kiállítása végett.

A jelen rendelet ellen vétőkkel szemben a törvény teljes szigorával fogok eljárni és ezekkel szemben a bíróság a törvényben megállapított szabadságvesztést és pénzbüntetést fogja kiszabni.

BKML Kecskeméti Lapok. 1945. 2. (78.) évf. 4. szám 1. l.

57. 1945. január 16.

A KECSKEMÉTI LAPOK HÍRADÁSA A NEMZETI BIZOTTSÁG ÁLTAL MEGÁLLAPÍTOTT ÉLELMISZEREK IRÁNYÁRAIRÓL

A Nemzeti Bizottság megállapította az élelmiszerek irányárait. Ezek nem tekinthetők maximális áraknak, mert a forgalomban az egyes cikkek árainak olcsóbbnak kell lenni, szemben az alanti árlap a végső határ, amelynek túllépése esetén a bíróság árdrágítás címén ítéletet hoznak. Az árlap a következő:

	kg-ként
Marhahús	8,— P
Borjúhús	10,— P
Sertéshús	10,— P
Birkahús	8,— P
Élősertés 120 kg-on felül	10,— P
Élősertés 120 kg-on alul	8,— P
Sósszalonna	22,— P
Zsírnak való szalonna	20,— P
Tisztított hizott liba, kacsá bél és háj nélkül	12,— P
Tisztított sovány liba, kacsá bél és háj nélkül	10,— P
Tisztított baromfi bél nélkül	10,— P
Élő baromfi	8,— P
Élő hizott liba, kacsá	12,— P
Libazsír	25,— P
Tojás db-ként	1,20 P
Tej literenként	1,20 P
Túró kg-ként	6,— P
Tejszín literenként	8,— P
Vaj kg-ként	25,— P
Étolaj kg-ként	20,— P
Burgonya kg-ként	—,50 P
Búza q-ként	70,— P
Rozs q-ként	65,— P

BKML Kecskeméti Lapok 1945. 2. (78.) évf. 4. szám 2. l.

58. 1945. január 18.

A KECSKEMÉTI LAPOK JELENTÉSE A SZAKSZERVEZETI MUNKA MEGINDULÁSÁRÓL

Illetékes helyről értesültünk, hogy a kecskeméti szabad szakszervezetek megkezdték munkájukat. Munkájuk célja: egy táborba tömöríteni Kecskemét város dolgozó munkásságát. A közeljövőben sor kerül az összes szakmai szakszervezetek

felépítésére. Ebben a szervező munkában minden öntudatos dolgozó munkásnak, — legyen ipari, értelmiségi, vagy mezőgazdasági munkás, — kötelessége, hogy a részét kivegye. Nem is kell külön hangsúlyoznunk, hogy mennyire fontos ezen gazdasági szervezetek tökéletes kiépítése. Ha körülnézünk, látjuk azt, hogy a múltban, a régi gazdasági rendszerben milyen sokat szenvedett és nyomorgott a munkásság nagy tömege a szervezetlensége miatt. Szabadon ki volt szolgáltatva a kapzsi és harácsolni vágyó kapitalista rendszer uralmának. Most azonban az új, demokratikus Magyarország felépítésében szava lesz a dolgozó munkásnak is. Itt az ideje, hogy az eddigi tespedésből felébredjen a munkásság és törődjék saját sorsának irányításával.

A szabad szakszervezetek célja: a munkásság gazdasági és kulturális felemelése arra a nívóra, amely őt méltán megilleti.

Felhívjuk tehát Kecskemét város és környéke dolgozó munkásságát, minél nagyobb tömegekben sorakozzanak fel a szakszervezetek zászlója alá!

BKML Kecskeméti Lapok 1945. 2. (78.) évf. 5. szám 2. l.

Az első szakszervezet megalakulásáról a Kecskemét Lapok január 25-i száma adott hírt:

Vasárnap (21-én) megalakult Kecskeméten a Kereskedők Szabad Szakszervezete. Az alakulógyűlésen igen nagy számban megjelentek Kecskemét kereskedői. Elnökül választották: Reiszmann Gyulát, alelnök: Miklós Imre, jegyző: Végh Sándor, aljegyző: Tatár János, pénztárnok Benkő István, pénztári ellenőr: Makári Béla, ügyész: dr. Gruder János.

Az ellenőrző bizottságba beválasztották: Blau László, Aszódi József, Dézsi István, Héjjas János, if. Gerber Ferenc, Csongor Ede, Sándorffy István kereskedőket.

A gyűlésen megjelentek a pártok küldöttei, Nagyhatású beszédet mondott a Kommunista Párt részéről Básti Ágoston, a Szociáldemokrata Párt részéről Kovács Jenő, a Kisgazdapárt részéről dr. Révész László, a szakszervezet vezetősége nevében Székely János.

Ugyanekkor jelentette a helyi újság a szakszervezeti székház megnyitását a Rákóczi út 32–34. szám alatt, ahol az összes szabad szakszervezetek elhelyezést nyertek.

Januárban még a következő szakszervezetek alakulógyűlésére hívták az érdekelteket a szervezőbizottságok:

27-én: a kereskedelmi alkalmazottak,

28-án a vas- és fémmunkások,

29-én a nyomdaipari munkások,

30-án a pékek,

A következő hónapokban sorra alakultak meg a többi szakma és foglalkozási ág érdekszervezetei is.

59. 1922. január 22.

**DR. ZSIGMOND LÁSZLÓ KÖRZETVEZETŐI HIVATAL VEZETŐJE
MEGBÍZZA FÖRDÖS LAJOS ÉS GYENES ISTVÁN
GYÓGYSZERÉSZEKET, HOGY A GYÓGYSZERTÁRAK ELHAGYOTT
GYÓGYSZEREINEK LETÁROZÁSÁNÁL MŰKÖDJENEK KÖZRE**

A népjóléti miniszter 40 001 számú rendelete alapján megbízom Fördös Lajos és Gyenes István okleveles gyógyszerész kecskeméti lakosokat, hogy Kecskemét város területén elhagyott gyógyszertárak összegyűjtött gyógyszereit hatósági orvos jelenlétében törvényhatósági két megbízottal együtt leltározásoknál közreműködjenek.

Értesítendők: Fördős Lajos és Gyenes István okleveles gyógyszerész, Papper István, Énekes János törvényhatósági megbízottak.

Kecskemét, 1945. január hó 22-én.

BÁTHORY JOLÁN

DR. ZSOGMOND
hivatalvezető

Féldoldalal írógéppel írt tisztázat, tintával írt szignóval, ceruzával írt aláírással és Kecskemét th. város pecsétjével hitelesítve. —

Kecskeméti Patika-múzeum iratgyűjteménye. Kecskemét thj. város Közegészségügyi hatóságától. Ip 52/1945. sz.

60. 1945. január 22.

A PÁRTKÖZI ÉRTEKEZLETEN FELVETT JEGYZŐKÖNYV AZ ELHAGYOTT BIRTOKOK ÜGYÉRŐL, AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG HATÁSKÖRÉNEK KIVŐBÍTÉSÉRŐL ÉS A HAZATÉRŐK ÜGYÉRŐL

Felvétetett Kecskeméten 1945. január 22-én délelőtt 8 órakor, a Magyar Kommunista Párt kecskeméti csoportja, a Szociáldemokrata Párt kecskeméti Szervezete és a Független Kisgazda Párt által a Városháza 35. számú hivatali helyiségében tartott pártközi értekezleten.

Megjelentek: a Kommunista Párt részéről: Básti Ágoston, Sztraka József, Kónig Ferenc és Szili István, a Szociáldemokrata Párt részéről: Schmiedt József, Kovács Jenő, Fekete Sándor és Kara Balázs; a Független Kisgazda Párt részéről: Dr. Sándor József, Györffy Pál és Reizsmann Andor.

A pártértekezlet kívánságára az elnöki széket Kovács Jenő foglalja el, aki az ülést megnyitván, jegyzőkönyv vezetésével Kovács Lászlót bízta meg.

Kovács Jenő bejelenti, hogy a mai pártközi értekezlet tárgysorozata a következő:

1. Az elhagyott birtokok ügye.
2. Az Ellenőrző Bizottság hatáskörének kiterjesztése.
3. A hazatérők ügye.

Básti Ágoston indítványozza, hogy az elhagyott földbirtokokat közkezelésbe kell venni, központi irányítással, szövetkezeti alapon, addig, amíg a földművelésügyi miniszter ebben az ügyben nem intézkedik. A mezőgazdasági munkákat, ha kezdetlegesen is, de meg kell kezdeni. Indítványozza, hogy az elhagyott birtokokon a termelést a három párt által kinevezett 2—2 tagból álló bizottság irányítsa, melynek tagjai lehetőleg mezőgazdasági szakemberek legyenek.

Dr. Sándor József Básti Ágoston indítványát elfogadja, azzal, hogy a termelésből mutatkozó eredmény a közellátást szolgálja.

Kónig Ferenc javasolja, hogy az újságban és falragaszokon hirdetményt kell közzétenni, melyben figyelmeztetést kapjanak a földbirtoktulajdonosok, amennyiben 1945. február 15-ig nem jelentkeznek, abban az esetben földbirtokukat elhagyott birtoknak fogják tekinteni.

Reizsmann Andor: a város vegye kezelésbe az elhagyott birtokokat, mert jobban elő tudja teremteni a szükséges igavonó állatokat és eszközöket.

Kara Balázs: ellenzi Reizsmann indítványát, mert a városnak elég nagy gazdagsága van, úgyhogy nem jut majd idő és mód arra, hogy az elhagyott magánbirtokokat is kezelje. Ami a tavaszi munkát illeti, ő már összeírt a város területén 25 traktort, boronát és ekét, csak üzemanyag kell.

A pártközi értekezlet a következő határozatot hozta: javaslatot intéz a Nemzeti Bizottsághoz, hogy bocsásson ki hirdetményt, melyben a földbirtokosokat jelentkezésre felszólítják, azzal, hogy aki 1945. február 15-ig jelentkezik, annak az ingatlanát elhagyott birtoknak fogják tekinteni. Az elhagyott birtokokat pedig a pártokból kiküldött 2—2 tagból álló bizottság kezelje, ehhez a bizottsághoz a város is hozzá járul egy kiküldöttel, így a bizottság létszáma hét. A bizottság az Ellenőrző Bizottság ellenőrzése alatt áll.

Básti Ágoston indítványozza, hogy az Ellenőrző Bizottság hatásköre kiterjesszék a magángazdaságra is: az iparra és a kereskedelemre. Minden kiskereskedőt be kell szervezni a szakszervezetbe. Indítványozza továbbá, hogy a pártértekezlet hatalmazza fel a Kommunista Pártot arra, hogy a kereskedők tevékenységét ellenőrizze. Javasolja, hogy az árdrágító kereskedőkkel szemben szigorú rendszabályokat alkalmazzanak: az iparigazolvány bevonása, árujának közraktárba való szállítása, elkobzása és a kereskedők költségén való kiosztása, vagy értékesítése. Csak ezzel a szigorú eszközzel reméli, hogy a kereskedők és a fogyasztók érdekei összeegyeztethetők lesznek. Az árakat maximálni kell.

Reizsmann Andor: egy-két hétig várjunk az árak maximálásával, mert Budapest elfoglalásával, az ott fellépő áruhiány sokkal magasabb árakat fog elérni, mint a kecskeméti, és minden áru Budapestre fog tódulni, városunk pedig nem kap elegendő mennyiségűt. Legyenek a kereskedelemben irányárak, az Ellenőrző Bizottság pedig ügyeljen arra, hogy a kereskedő haszna a rendes polgári hasznot, 20—25%-ot ne haladja meg.

Básti Ágoston: nem fogadja el Reizsmann indítványát és azt kívánja, hogy a kereskedők szakszervezete központilag szervezze meg az árubeszerzést és elosztást.

Győrffy Pál: javasolja, hogy állítsanak fel szövetkezetet, melyben a fogyasztók minimális szükségletüket a maximális áron beszerezhetik, az ezen felüli igények pedig a szövetkezeten kívül beszerezhetők legyenek magasabb áron.

Fekete Sándor: Básti Ágoston indítványát tartja helyesnek.

Kara Balázs: az eddig megállapított maximális árak is a kisemberek által szinte megfizethetetlenek, s rosszabb lesz a helyzet, ha az árak további emelkedését megengedik. A kiskereskedők tömörüljenek szövetkezetbe és kutassák fel az árukat.

Reizsmann Andor: a kecskeméti és környéki áruk elszállítását meg kell akadályozni.

Kovács Jenő: a kiskereskedők osszák meg az árut, és elégedjenek meg a minimális polgári haszonnal. A kereskedők ellenőrzését ne a Kommunista Párt végezze, mert ez a városban visszatetszést szül. Végezze az ellenőrzést a három párt az Ellenőrző Bizottságon keresztül. Árdrágítás esetén a hatóság: rendőrség, vagy a bíróság koboza el az árukat és az Ellenőrző Bizottság felügyeletével osszák ki.

Básti Ágoston: hozzájárul ahhoz, hogy a kereskedők felett az ellenőrzést a három párt gyakorolja az Ellenőrző Bizottságon keresztül. Ragaszkodik ahhoz, hogy az

elkobzott és közraktárba szállított árukat elsősorban azoknak osszák ki, akik közmunkakötelezettségüknek mindig eleget tettek. Végül javasolja, hogy a zugpiacokat, Rávagy téri állomás stb. szüntessék meg és a zugkereskedőket szigorúan büntessék meg.

A pártközi értekezlet elhatározta; előterjesztést tesz a Nemzeti Bizottság elé, hogy az Ellenőrző Bizottság hatáskörét terjessze ki a magángazdaságra: az üzemekre, iparra és kereskedelemre. Az árakat maximálni kell, a kereskedők árait az Ellenőrző Bizottság ellenőrizze. Amelyik kereskedő a maximális árnál többet kér, azt szigorúan meg kell büntetni, iparigazolványát bevonni, és áruját el kell kobozni. Az elkobzott áruk közraktárakban helyezendők el, elsősorban azoknak a dolgozóknak osztandók ki, akik munkakötelezettségüket mindig teljesítették. A zugpiacokat szigorú intézkedéssel meg kell szüntetni.

Básti Ágoston: Budapest elfoglalásával lehetővé vált, hogy az odamenekült kecskemétiiek visszatérhessenek. A visszatérők száma többezerre tehető. Mindent el kell követni, hogy a hazatérők fedél alá kerüljenek és ételmelet kapjanak. A lakáshivatal sűrűszen mutassa ki, hogy hány lakással rendelkezünk. Senki sem tarthat fenn magának egy szoba konyha és mellékhelyiségeknél nagyobb lakást. Akinek ennél nagyobb lakása van, személyváltogatás nélkül köteles legyen eltűrni, hogy lakását igénybevegyék. Ami a hazatérők ételmezését illeti, a közellátási hivatal készüljön fel, hogy a megfelelő mennyiségű ételmezzer rendelkezésre álljon. Ha a szükséges ételmezert másképpen előteremteni nem lehet, rekviráláshoz kell folyamodni.

A pártközi értekezlet Básti Ágoston indítványát elfogadta és indítványát teljes egészében, változtatás nélkül a Nemzeti Bizottság elé terjeszti.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést berekeszti.

kmft.

KOVÁCS LÁSZLÓ

Jegyző:

CSIKAY LAJOS

SZTRAKA JÓZSEF

SZILI ISTVÁN

REISZMANN ANDOR

KOVÁCS JENŐ

Elnök

Három és féloldalas írógéppel írt jegyzőkönyv másodpéldánya, tintával írt aláírásokkal.

Katona József Múzeum Kecskemét. Dr. Révész László Hagyatéka.

61. 1945. január 22.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁG ÚJJÁALKÍTÁSÁRÓL, A A KÖZALKALMAZOTTAK IGAZOLÁSÁRÓL, A MEZŐGAZDASÁGI INGATLANOK MŰVELÉSÉRŐL . . .

Készült Kecskeméten a Nemzeti Bizottságnak 1945. évi január hó 22. napján tartott üléséről.

Jelen vannak: Dr. Sándor József elnök, König Ferenc, Sztraka József, Kara Balázs, Fekete Sándor, Csikay Lajos bizottsági tagok és Aszódi József h. polgármester.

67/1945. Dr. Sándor József elnök előterjeszti, hogy a 14/1945. M. E. sz. rendelet értelmében a Nemzeti Bizottságon keresztül az önkormányzati testületeket és így a törvényhatósági bizottságot is újjá kell alakítani oly módon, hogy abban minden demokratikus párt arányos képviselést nyerjen.

A hivatkozott rendelet 4. bek. aként intézkedik, hogy a törvényhatósági jogú városokban a bizottsági tagok száma megközelítőleg fele legyen annak, mint amennyi előzőleg volt.

Többek hozzászólása és indítványa után a Nemzeti Bizottság a következőképpen határozott:

A választott törvényhatósági bizottsági tagok számát 75 rendes és 15 póttagban állapította meg. Tagjai továbbá hivatalból a főispán mint elnök, a polgármester, a h. polgármester, a főjegyző és a főügyész. Bizottsági tagságot nyernek a róm. kath. egyház, a ref. egyház és izr. hitközség egy-egy papja, továbbá az orvosi kamara, az ügyvédi kamara és a mezőgazdasági bizottság egy-egy kiküldöttje.

Az érdekképviseleti tagokat ideiglenesen a Nemzeti Bizottság jelölte ki. Így ezek tagsága megszűnik az esetben, ha az érdekképviseletek az ő kiküldöttjeiket megválasztják, illetve kijelölik.

68/1945. A 15/1945. M.E. sz. rendelet intézkedik a közalkalmazottak igazoltatásáról és elrendeli az igazoló bizottságok felállítását. Dr. Sándor József javasolja, hogy a pártok a saját tagjaik közül 5—5 személyt jelöljenek meg abból a célból, hogy azok közül a főispán sorsolás útján az igazoló bizottságot majd megalakíthassa.

A Nemzeti Bizottság az előterjesztést tudomásul vette azzal, hogy az egyes pártok a kijelölt személyek névsorát a másik pártokkal előzetesen közölik.

69/1945. Básti Ágoston képviselő a pártközi értekezleten indítványozta, hogy az elhagyott mezőgazdasági ingatlanok megmunkálásáról és vezetéséről a Nemzeti Bizottság gondoskodjék akként, hogy az ellenőrző bizottságból mindegyik párt 2—2 tagja a városi gazdasági osztály vezetőjével egyetértve keresse a megoldási lehetőségeket.

König Ferenc az indítványt azzal kéri kiegészíteni, hogy a mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosai felhívassanak arra, hogy f. évi február hó 15. napjáig jelent-

sék be a város gazdasági hivatalánál, hogy az ingatlanokat a város segítségével kívánják-e megmunkáltatni és bevettetni. Azoknak, akik a földjeiket maguk tudják kezelni, nem kell jelentkezniök. A város által megmunkált földeknek termését a közellátási hivatal a közellátás céljára fogja igénybe venni.

A Nemzeti Bizottság az indítványokat elfogadta.

70/1945. Kara Balázs indítványozza, hogy a város gazdasági osztálya a városban levő mintegy 25 traktor rendbehozásáról gondoskodjék és az orosz katonai parancsnokságtól üzemanyagot kérjen, mert egyéb munkaerő hiányában a traktorral való szántásra feltétlenül szükség lesz. A 25 traktorral naponta 150—200 hold földet lehet megmunkálni.

A Nemzeti Bizottság az indítványt elfogadta.

71/1945. A pártközi értekezlet javaslata alapján a Nemzeti Bizottság kimondotta, hogy

az ellenőrző bizottság mindenfajta forgalmi cikkek az árakat ellenőrizze és a visszaéléseket az illetékes hatóságnak jelentse. Meg kell szüntetni a zugsziacokat és a zugsziacok kereskedelmét.

72/1945. Básti Ágoston a pártközi értekezleten indítványozta, hogy a város vezetősége mindent megtegyen a most hazatérő menekültek megfelelő elhelyezése és ételmezése céljából. Senki sem tarthat igényt, — ha a szükség kívánja —, 2 szobánál nagyobb lakásra. 3 családtagig csak egy szoba használható.

Amennyiben a szükséges élelmiszer vásárlás, vagy önkéntes felajánlás útján nem szerezhető meg, úgy az esetre a Nemzeti Bizottság a rekvirálást elrendeli.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

73/1945. Kónig Ferenc a Nemzeti Bizottság határozatképességének biztosítása céljából indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság 3 póttaggal kiegészítettessék.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta és póttagoknak a Szociáldemokrata Párt részéről Szimlő Józsefet, a Kommunista Párt részéről Fejős Bélát, a Független Kisgazdapárt részéről pedig Györffy Pált, megválasztotta.

74/1945. Kónig Ferenc indítványozza, hogy az 1945. évi január hó 15. napján 53/1945. szám alatt a zsidóvagyon kezelésére vonatkozó határozatát a Nemzeti Bizottság helyezze hatályon kívül.

A Nemzeti Bizottság az indítványt elfogadta.

75/1945. Kónig Ferenc javasolja, hogy a kormányelnök nyilatkozatára támaszkodva a Nemzeti Bizottság függessze fel a zsidók ellen hozott összes törvények és rendeletek hatályát. Függessze fel továbbá a népellenes törvények és rendeletek hatályát is.

A Nemzeti Bizottság az indítványokat elfogadta.

76/1945. Kőnig Ferenc javasolja, hogy az arra rászoruló körzetvezetők és melléjük beosztott alkalmazottak méltányos díjazásban részesüljenek.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta azzal, hogy a polgármester bizassék meg annak mikénti végrehajtásával.

77/1945. Knöpfler László Erdőhivatali vezető előterjesztésére
a Nemzeti Bizottság elhatározta, hogy a tűzifa árát a helyszínen, vagyis a kitermelés helyén 25%-kal, a városbani eladás esetében pedig 50%-kal felemeli.

78/1945. Kara Balázs indítványára

a Nemzeti Bizottság Konferszki Lajost polgármesteri titkári állásától felmenti és őt az OTI politikai vezetőjének nevezi ki.

79/1945. Sztraka József indítványára

a Nemzeti Bizottság a polgárőrség vezetőjét megkeresi eziránt, hogy a tanyákon állítsanak fel fegyverekkel bíró rendőrséget.

80/1945. Az előterjesztett kérelem folytán

a Nemzeti Bizottság Sztraka László részére a borbélyipar folytatására szóló iparigazolvány kiadását engedélyezte.

81/1945. Kérelem folytán

a Nemzeti Bizottság gyümölcs, zöldség és baromfi árusítására szolgáló iparenge-dély kiadását Csapó Lajos Tibor részére engedélyezte.

82/1945. Kérelem folytán

a Nemzeti Bizottság Weisz Ignác részére élelmiszer árusítására és étkezde felállít-ására szóló iparigazolvány kiadását engedélyezte.

83/1945. *A Nemzeti Bizottság Babar Erzsébet személyi adatainak megállapítása céljából a kérvényt az I. fokú iparhatóságnak visszaadja.*

Felolvasás után helybenhagyva aláíratott.

Kmft.

jegzőkönyvvezető
ELNÖK

KARA BALÁZS
FEKETE SÁNDOR
SZTRAKA JÓZSEF

*Négyoldalas, írógéppel írt tisztázat másolata, a tagok tintával írt aláírásával.
BKML Kecskemét Nemzeti Bizottság jkv, 1945. — szám nélkül.*

62. 1945. január 25.

A KECSKEMÉTI LAPOK HÍRADÁSA A KOMMUNISTA IFJÚMUNKÁS SZÖVETSÉG MEGALAKULÁSÁRÓL

A Kommunista Ifjűmunkás Szövetség kecskeméti szervezete vasárnap délután alakuló gyűlést tartott.¹

A gyűlést Básti Ágoston, a Kommunista Párt titkára nyitotta meg az ifjűmunkás szervezkedés fontosságáról tartott beszédével.

Az első előadó Csák Júlia az ifjűmunkáslányok, diáklányok és nők kérdéseiről beszélt.

Albrecht István politikai visszatekintést olvasott fel. Kell-e az ifjűságnak politizálni — tárgygyal Kalmár Tamás tartott előadást.

Bánó Mihálynak² az ifjűmunkásokat érintő kérdésekről, a mozgalom múltjáról és jövő céljairól tartott érdekes előadása után Bódi János lendületes beszédben üdvözölte az ifjűség mozgalmát.

Több felszólalás, hozzászólás és a vezetőség megválasztása után a gyűlés lelkes hangulatban végződött.

BKML Kecskeméti Lapok. 1945. 2. (78.) évf. 7. szám 3. l.

1. A január 21-i számban a következő felhívás jelent meg: IFJÚMUNKÁSGYŰLÉS. Az ifjűmunkás szövetség kecskeméti szervezete január 21-én vasárnap délután fél 3 órakor ifjűmunkás gyűlést tart a szervezet székházában. (Rákóczi út 3.) A szervezőbizottság felhívja az ipari és a mezőgazdasági ifjűmunkásokat, lányokat, hogy jöjjenek el. A cél: felépíteni a szabad Magyarországot. A dolgozó ifjűség a diákok és a szellemi munkások felé nyújtja kérges tenyerét, hogy együtt harcoljanak. Így fogják megteremteni a szellemi és fizikai munkásifjűség harcos egységét, az új, jobb világ felépítését.
2. Bánó Mihály rövid, eredményekben jelentős, de botrányoktól sem mentes kecskeméti szerepléséről egykori munkatársa, Imre Gábor adott részletes ismertetést a kecskeméti rendőrség megszervezéséről készített visszaemlékezésében. Bálintné—Szabó: i.m. 85—88. o.

63. 1945. január 27.

BARTHA KÁLMÁN, A KÖZELLÁTÁSI HIVATAL FŐNÖKE UTASÍTTJA A KÖRZETVEZETŐKET A KENYÉRJEGY KIOSZTÁSÁNÁL KÖVETENDŐ ELJÁRÁSRA

1. A körzetvezető megolvassa veszi át a jegyelosztó és terménynyilvántartó osztálynál a jegyeket. Az átvett mennyiséget aláírásával az összesítő kiosztási jegyzéken elismeri.

2. Nyomatványhiány miatt egy jegyzéken több utca is szerepel.

3. A jegyeket az utcaparancsnokok kézbesítik ki, akik a jegyeket a körzetvezetőtől felelősség terhe mellett megolvassa veszik át.

4. A kenyérjegyre jogosultak több személy esetén a családfők aláírással ismerik el a jegyek átvételét.

5. Minden egyes kenyérjegyért — tehát személyenként — 20 fillért kell beszedni az arra jogosultaktól.

6. A kenyérjegyek kiadásánál a következőkre kell figyelemmel lenni: A sok lakásváltozás miatt könnyen előfordul, hogy egyes személyek az egyik körzetből a másik körzetbe költöztek, és ott is be vannak jelentve. E személyek részére csak akkor adható ki a kenyérjegy, ha írással igazolják, hogy a másik helyen nem vették fel a jegyüket. Ez az igazolás a jegyzékhez csatolandó. A kenyérjegyet igénylők kötelesek büntetőjogi felelősségük tudatában a kenyérjegy átvétele alkalmával kijelenteni, hogy birtokukban sem kenyérgabona-, sem kenyérliszt-készlet olyan mennyiségben nincs, amely kenyérszükségletüket két hétnél hosszabb időre biztosítaná.

Az utcaparancsnokoknak a kiadásnál figyelmeztetni kell az igényjogosultakat, hogy a jegyre azonnal írják rá a nevüket tintával vagy tintaceruzával, mert a kereskedők és pékek csak névvel és pontos lakcímmel ellátott jegyekre adhatják ki a kenyeret.

Figyelmeztetni kell továbbá az igényjogosultakat arra is, hogy gondosan őrizzék meg a jegyeket, mert azok elvesztése esetén a Hivatalnak nem áll módjában újabb jegyeket adni.

Fel kell hívni az igénylők figyelmét arra is, hogyha közben vámórlési tanúsítványt kaptak, jegyüket nem vehetik át.

Ha az igénylő bármely oknál fogva jegyét nem vette át, az átvétel rovatába semmiféle bejegyzést nem szabad írni. Az maradjon üresen.

7. A jegyeket az igényjogosultak részére legkésőbb január 31-én estig ki kell kézbesíteni.

8. A körzetvezetők a jegykiosztásról szóló jegyzékkel, a visszamaradt jegyekkel és a beszedett díjakkal legkésőbb február 3-án délig kötelesek elszámolni a jegyelosztó és terménynyilvántartó osztálynál.

Kecskemét, 1945. január 27.

BARTHA KÁLMÁN s.k.
a közellátási hivatal főnöke

ZOMBORY S.K.
előadó

*Egyoldalas írógéppel írt tisztázat másodpéldánya az előadó tintával írt aláírásával.
BKML Kecskemét. Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai.*

A közellátási hivatal a város ellátatlan lakossága számára a kenyér és lisztjegy bevezetéséről hozott határozatáról első alkalommal január 14-én értesítette a körzetvezetőket.

64. 1945. január 28.

A FÜGGETLEN KISGAZDA PÁRT BETERJESZTI A FŐISPÁNNAK A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGBA JELÖLT TAGJAINAK NÉVSORÁT

Kecskeméti Független Kisgazda Párt¹ részéről a megalakuló törvényhatósági bizottságba következő párttagjainkat jelöljük:

Sahin Tóth Sándor

Laczi János

Győrffy Pál

Mészáros László

dr. Révész László

Hajnal János

Csikai Lajos

Reiszmann Andor

Kovács Lajos igazgató-tanító

Tantó Sándor

Domián István

Zsigó József

Marsa János

Csorba Sándor

dr. Héjjas István

Balla Dömötör

Kelő János

Zs. Kovács István

Kis Károly

Poór István Bánffy u. 12.

Keresztes János Bánffy u. 14.

Farkas István

Igmándi Sándor

Aszódi Imre Ágasegyháza

dr. Egry Ferenc

Kecskemét, 1945. január 28.

DR. RÉVÉSZ LÁSZLÓ

*Egyoldalas, írógéppel írt, eredeti tisztázattal, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 12.*

1. Bár a Kisgazdapárt alakuló gyűléséről csak 1945. január 4-én adott hírt a Kecskeméti Lapok, a párt a város közéletében december derekától a többi párttal együtt jelentős szerepet játszott. A Nemzeti Bizottság 1944. december 16-i alakulógyűlésén a pártot Csikai Lajos és dr. Sándor József képviselte. Az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe Balla Dömötört és dr. Révész Lászlót delegálta.

Az alábbiakban közöljük a párt plakáton közzétett felhívását.

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Pártban van a helye minden földműves munkásnak, gazdának, iparosnak, kereskedőnek, de még a szellemi munkásoknak is!

A törvénytelen Szálasi kormány lelkiismeretlensége és rövidlátása végromlásba döntötte az országot, amely romlásból egyedül a népi erők összefogásával emelkedhetünk fel. Új és újonnan szervezkedő pártok veszik át az országvezetés gondját.

Az építés nagy munkájában orozslán rész vár a régi Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Pártra.

Pártunk bátran emelte fel szavát a háborúba való beavatkozás ellen, valamint a polgári szabadságjogok megsemmisítése ellen is. Fvtizedes kemény helytállásával megszerezte a jogot ahhoz, hogy élére álljon annak az országépítő munkának, amelynek célja a független, népi MAGYARORSZÁG felépítése.

Múltjánál fogva is ez a párt hivatott arra, hogy a földreform megvalósításában előljárjon és azt gyorsan és tökéletesen keresztül is viszi, mert híven ismeri és képviseli minden magyar termelő munkás gondját, baját, érdekét.

A Kisgazdapárt biztosítja mindazokat a társadalmi, politikai és gazdasági reformokat, amelyek alapján a demokratikus Magyarország felépül.

Itt a cselekvés ideje, gyertek hozzánk valamennyien, férfiak, nők, de gyertek ifjak is, mert országépítő munkánk elsősorban a ti jövőtöket biztosítja.
 Összefogásban az erő! Mindannyiótokat hív és vár a Független Kisgazdapárt Vezetősége.
 Párthelyiség: Kecskeméten, László Károly-uca 5. szám.

65. 1945. január 29.

A DUNA-TISZA KÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA VÁLASZA A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM I. SZÁMÚ KÉRDŐÍVÉRE A

1. *Mekkora a község, a járás (a nem szükséges törlendő) szántóterülete kat. holdakban?* 85 000 kat. hold.
2. *Mekkora az őszi gabonával bevetett terület?* búza: 2424, rozs: 4950, őszi árpa: 1220 kat. hold. 2800 hold őszi vetésterület a harcok következtében tönkrement.
3. *Mekkora volt a tavaly bevetett terület?* búza: 10 250, rozs: 30 450, árpa: 2520 kat. hold.
4. *Mekkora volt ebből a tavaszi vetés területe? (külön kimutatva búza, rozs, árpa zab (Előbbiek folytatva):* 3200 árpa, 1180 zab, kukorica, 16 900 kat. hold. olajos 5600, takarmány 2600, burgonya 7120 kat. hold.
5. *Hány elhagyott, vagy vezető nélkül maradt birtok van a határban és mennyi szántó területük van? Mennyi közülük a 100 holdon feletti nagybirtok?* Összeírás alatt. 449 középbirtokosból elmenekült kb. 100.
6. *Mennyi vetőmag áll rendelkezésre mázsánként külön-külön kimutatva?*

tavaszi búza:	—	rozs:	—	árpa:	500 q
zab:	100 q.	borsó	120 q	bükköny:	250 q
tengeri:	van elég.	burgonya:	8000sq	répa:	15 q
lóhere:	—	lucerna:	15 q	olajosmag:	van elég.

7. *Milyen terményből mennyi vetőmag hiányzik ahhoz, hogy ne maradjon a határban bevetetlen terület?*
 Árpa: 2060 q, zab: 720 q, lucerna: 35 q, burgonya: 98 800 q, Takarmány-répa: 100 q.
8. *Hol milyen és mennyi vetőmag készletek vannak zár alá véve az orosz katonai közegek által?*
 A katonai raktárakban és a Futura raktáraiban ismeretlen nagy mennyiség volt, legalább 100 vagonnal a négy kalászosból. A malmokban tárolt mintegy 20 vagon gabona is igénybevetetett az orosz katonaság által.
9. *Mennyi volt az olajosmagvakkal (napraforgó, ricinus, len és kender) bevetett terület 1944-ben?* 5600 kat. hold túlnyomórészt napraforgó.
10. *Elegendő olajos vetőmag áll-e rendelkezésre?* Elég, sőt felesleg van.
11. *Miből mennyi hiányzik a tavalyi területnagyság bevetéséhez?* Ha az előbbi pontra vonatkozik a kérdés úgy feleletet adtunk.
12. *Mennyi be nem takarított és el nem csépell gabona van a határban?* Nincsen.

13. *Mennyi be nem takarított tengeri, burgonya, répa és olajos növény (napraforgó, ricinus, len és kender) van a határban?* Tengeri 16%, napraforgó 25%, ricinus és szója 35—40%, burgonya 20%, répa 70—80%, len, kender elenyésző csekély mennyiségben.
14. *Van-e a földművelésügyi minisztérium vagy a mezőgazdasági kamarák alá rendelt állami, vagy mintagazdaság a határban?* kettő szőlőtelep, egy gyümölcsös.
15. *Ha igen, mekkora a területe, mi a fő termelési ága és biztosítva van-e a munka folytonossága? Ha nem, miért?* I. 196 hold szántó, II. 120 hold szőlő, III. 61 hold gyümölcsös. A munka folyamatossága biztosítva nincsen.
16. *Milyen mezőgazdasági intézmények, vagy szervek működnek a község, város, járás, vagy megye területén?* Mezőgazdasági Kamara, th. mezőgazdasági bizottság, gazdasági egyesület.
17. *Hol működnek gazdasági felügyelők (járási, megyei)?* A városban gazdasági felügyelő nincsen.

Kecskemét, 1945. január 29.

Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara
nevében

DÉR ANDRÁS s.k.
titkár
hivatalvezető

Kétoldalas, írógéppel írt másolat, írógéppel írt aláírással.

BKML Kecskemét Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara. 1945. sz. n.

1. A mondat utolsó részét a benne szereplő fogalmi zavar miatt elhagytuk.

66. 1945. január 29.

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT BETERJESZTI A FŐISPÁNNAK A KÉPVISELŐTESTÜLETBE JELŐLT TAGJAINAK NÉVSORÁT

Név	Szül. év.	Lakás	Foglalkozás
1. Dr. Molnár Erik	1909.	Kőrösi u. 29.	ügyvéd
2. Básti Ágoston	1904.	Népbank palota	földm. ²
3. dr. Stachnik János	1902.	Rákóczi u. 3.	mérnök
4. Farkas Viktor	1893.	Kőrösi u. 27.	író
5. Bódy János	1876.	Kőrösi hegy 112.	építőm.
6. Fejős Béla	1885.	Budai u. 21.	asztalos
7. Székely Sándor	1910.	Verbőczy u. 8.	tisztv.
8. Szili István	1889.	Kisfaludy u. 10.	asztalos
9. Zsámboki János	1906.	Helvécia	földm.

10. Berente Antal	1895.	Tűzoltósor 9.	kőműves
11. Sztraka József	1906.	Budai u. 22.	asztalos
12. König Ferenc	1907.	Széchenyi u. 47.	cipész
13. Szalai Sándor	1910.	Toldi u. 10.	asztalos
14. B. Komorov Pál	1898.	Kőrösi hegy 131/b.	sütő
15. Hegedűs László	1895.	Epreskert u. 29.	cipész
16. Kalmár Imre	1891.	Rákóczi u. 3.	autószer.
17. Ollé Gyula	1905.	Egressy u. 9.	sütő
18. Kovács Pál	1896.	K. Ballószög 53.	földm.
19. D. Nagy József	1902.	Árpád krt. 4.	lakatos
20. Tompos Sándor	1907.	Búzatermelő u. 3.	cipész
21. Mihályi Sándor	1909.	László K. u. 10.	lakatos
22. Galla József	1898.	Szabadkai u. 22.	munkás
23. Győrfi István	1913.	László K. u. 10.	szobafestő
24. Rádi Ilona	1914.	Horváth D. u. 13.	tisztv.
25. Sz. Tóth Teréz	1910.	Mátyási u. 5.	tisztv.

Kecskemét, 1945. január 29. napján.

SZILI ISTVÁN
a Magyar Kommunista Párt
kecskeméti szervezetének elnöke

*Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 12.*

1. A Magyar Kommunista Párt a felszabadulás után a város közéletében első alkalommal 1944. december 16-án vállalt hivatalosan szerepet (1. 44. számú irat). Ettől kezdve minden jelentősebb népi, társadalmi és közigazgatási szervezetben képviseltette magát. Így az élet megindításában és az újjáépítés legelső mozzanataiban kezdettől fogva részt vett.

A negyedszázados üldöztetés után ismét elkezdte tömegbázisának kibővítését, és helyi szervezetének kiépítését. Ezt szolgálta a ma már fogalmazásában szokatlan felhívás is.

Eltársak!

Demokratikus alapokon nyugvó, szabad Magyarország újjáépítése a programunk. Szeretetet, igazságot és szabadságot hirdetünk fajra, nemre, felekezetre és nemzetiségre való különbség nélkül. A dolgozó tömeget akarjuk szellemileg és anyagilag felemelni.

Minden igaz magyar embernek ezen célok megvalósításáért kell teljes erejét latba vetnie. Ne szítsunk osztályharcot, tömörüljünk egy zászló alá! Harcunk megvívásában nemcsak a parasztságra, hanem az értelmiségre is szükségünk van. Egységben az erő! Jöjjetek! Segítsetek!

Köteleességünk új Magyarországot felépítésében tevékenyen részt venni. — Lépjetekek be a Magyar Kommunista Pártba! Mindenkit szívesen fogadunk, aki igaz lélekkel, hűséggel szolgálja az Esmét.

1945. januárjától az egyre aktívabb pártélet kibontakozását kísérhetjük figyelemmel a Kecskeméti Lapok hírei és beszámolóí alapján. Nyilvános gyűlések, szeminariumok és előadások foszlatták szét azt a tévhitet, amely a párt célkitűzéseitől a korábbi rágalmak nyomán kialakult.

2. A rövidítéseket az eredeti iratban szereplő formában közöljük.

67. 1945. január 29.

A SZABAD SZAKSZERVEZETEK FELTERJESZTIK A FŐISPÁNNAK A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGBA JELÖLT TAGJAIK NÉVSORÁT

A 14/1945. M. E. sz. rendelet értelmében a Szabadszakszervezetek részéről a törvényhatósági bizottságba a következő tagokat jelöljük:

1. Friedenthal Simon, szobafestő és mázoló, Budai utca 33.
2. Nyers Imre, Cipészsegéd, Kőrösi hegy 14.
3. Csontos József, kőműves munkás, Szarvas-utca 15.
4. Nagy Antal vasmunkás Gyufagyár.

Tisztelettel
a Kecskeméti Szabad Szakszervezetek nevében:

FRIEDENTHAL SIMON
SZÉKELY JÁNOS

*Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírásokkal.
BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 12.*

68. 1945. január (29)¹

A SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT BETERJESZTI A FŐISPÁNNAK A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGBA JELÖLT TAGJAINAK NÉVSORÁT

A 14/1945. M. E. sz. rendelet értelmében megalakítandó törvényhatósági bizottságba pártunk részéről a következő tagjainkat jelöljük:

1. Baranyi Imre, ács Vacsihegy 62. sz.
2. Báron László, asztalos Szegedi u. 13. sz.
3. Bíró Lajos, bognár Vízkeleti utca 9.
4. ifj. Bíró Sándor, tímár Árok u. 27. sz.
5. Csongor Ede, kereskedő Vacsí út 1. sz.
6. Dávid Sándor, ipartestületi jegyző, Horváth Cyrill u. 3. sz.
7. Fekete Sándor, földmunkás, Óz utca 15. sz.
8. Gaál Valéria, háztartás, Vízkeleti utca 9. sz.
9. Hajdú Ernő, hírlapíró, Külsőszabadság u. 5. sz.
10. Herceg Mihály, földmunkás, Sórház utca 16. sz.
11. Kapás Ferenc, nyomdász, Borz utca 10. sz.
12. Kara Balázs, munkás, Bethlen körút 31.
13. Katona Gyula, cipész Vacsí hegy 19. sz.
14. Konferszky Lajos O. T. I. tisztviselő, Rákóczi út 17/19. sz.
15. Kovács Jenő, cipész, Szarvas utca 15. sz.
16. Kovács László, banktisztviselő Szarvas utca 27. sz.

17. Rác Gergely, szabómunkás, Erzsébet körút 23. sz.
18. Rigó Sándor, kereskedő, Tabán utca 2. sz.
19. Schmiedt József, szabómunkás, Árok utca 39. sz.
20. Sima Ferenc, hírlapíró, Nagykőrösi utca 9. sz.
21. Szalai Gyula, asztalosmunkás, Széchenyi város 25.
22. Székely János, vasmunkás, Őz utca 5. sz.
23. Szmilkó József, szabómunkás, Jókai utca 32. sz.
24. Udvari Lászlóné, tanítónő, Bethlen körút 31. sz.
25. Virágh Ferenc, vasmunkás, Zápolya utca 3. sz.

Tisztelettel
SCHMIEDT JÓZSEF
elnök

Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és a Kecskemét Szociáldemokrata Pártszervezet bélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 12.

1. Az irat keltezése hiányzik, de ugyanazzal az iktatószámmal rendelkezik, mint az előző két dokumentum. Tehát keltezésének időpontja valószínűleg január 29.
2. A Szociáldemokrata Párt a város közéletében a felszabadulás után első alkalommal 1944. december 16-án vett részt hivatalosan (1. 44. számú irat.) A pártszervezet megalakulásáról a Kecskeméti Lapok 1944. december 27-i száma adott hírt: „A Szociáldemokrata Párt kedden délután tartott rendkívül népes ülést Hajnal József korelnök elnöklétével. Kovács Jenő lendületes beszédben vázolta a párt céljait, majd egyhangúlag megválasztották a 11 tagú végrehajtó bizottságot.
A gyűlésen több felszólalás hangzott el. A felszólalók jobbára a munkáselosztás régi rendjét sérelmezték, és a még mindig mutatkozó fosztogatásokat, rablásokat tették szóvá, akasztófát követelve a gonosztevőkre.
A gyűlés után a végrehajtó bizottság elnökké választotta Schmiedt Józsefet és titkárrá Kovács Jenőt. Választottak még két pénztárost.
A Nagykőrösi utca 21. szám alatti párhelyiségben állandóan jelenkeznek az új tagok.”
Ettől kezdve az SZDP minden jelentősebb szervezetben képviseltette magát.

69. 1945. január 29.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV
DR. SÁNDOR JÓZSEF TISZTIFŐÜGYÉSZ ELNÖKI TISZTSÉGÉRŐL
VALÓ LEMONDÁSÁRÓL, A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGI TAGOK
SZÁMARÁNYÁNAK MÓDOSÍTÁSÁRÓL, A PIACI ÁRAK TERÉN
FELBURJÁNZOTT VISSZAÉLÉSEKRŐL**

Készült Kecskeméten a Nemzeti Bizottságnak 1945. évi január hó 29. napján tartott üléséről.

Jelen vannak: Homoki József elnök, Kőnig Ferenc, Sztraka József, Kara Balázs, Fekete Sándor, dr. Egry Ferenc, Csikay Lajos nemzeti bizottsági tagok.

84/1945. Dr. Sándor József tisztifőügyész bejelentette, hogy elnöki tisztéről lemond, miután ez hivatali állásával összeférhetetlen.

A Nemzeti Bizottság a lemondást elfogadta, és elnökké Homoki József hírlapírót választotta meg, akít a Nemzeti Bizottság ülésére nyomban meg is hívott. Homoki

József az elnöki állást elfogadta. Ugyancsak behívta a Nemzeti Bizottság tagjai sorába dr. Sándor József helyett dr. Egrý Ferencet is a Kisgazda Párt részéről.

85/1945. A Nemzeti Bizottság ülésén megjelent Márkus Ferenc főispán úr észrevételei értelmében

a Nemzeti Bizottság az 1945. január 22-én tartott ülésén hozott 67/1945. számú határozatát oly módon helyesbíti, hogy a választott törvényhatósági bizottsági tagok száma 85, amelyben a Kommunista Párt 25, a Szociáldemokrata Párt 25, a Kisgazda Párt 25, a szakszervezet mint érdekképviselet 4, az egyházak: rom. kath., ref., és izr. 1—1, az Ügyvédi Kamara, Orvosi Kamara és a Mezőgazdasági Bizottság 1—1 taggal képviselteti magát.

86/1945. Ugyancsak a főispán úr felvilágosításai kapcsán

a Nemzeti Bizottság hatálytalanítja azt az előző határozatát, amely szerint felülbírálati jogot gyakorol az iparigazolványok kiadásánál. Megállapítja, hogy az Iparhatóságnak hivatali kötelessége a benyújtott kérelmek lelkiismeretes felülvizsgálata, annál is inkább, mert az iparigazolványok kiadásáért felelősséggel tartozik. König Ferenc javaslatára azt is kimondja, hogy az új iparigazolványokat, addig is, amíg ebben a tárgykörben generális kormányzati intézkedések történnek, ideiglenesen, 30 napos határidőre adatja ki.

87/1945. Kara Balázs szóvá teszi, a piaci árak terén felburjánzott visszaéléseket.

A Nemzeti Bizottság megállapítja, hogy a legtöbb kereskedő nem tartja be a megállapított maximális árakat. Elhatározta, hogy a sajtó útján felhívással fordul a kereskedőkhöz az árak pontos betartása végett azzal a figyelmeztetéssel, hogy azok be nem tartása az árak elkobzását, pénzbüntetést és az iparigazolvány megvonását vonja maga után. Megkeresi az árak ellenőrzése végett a rendőrséget is azzal a kérelemmel, hogy a legnagyobb körültekintéssel tartsa rajta a kezét az árak ellenőrzésén és azonnal torolja meg a visszaéléseket. Sztraka József indítványára a Nemzeti Bizottság felkéri a város vezetőségét: lépjen érintkezésbe az orosz katonai parancsnoksággal, hogy a vidéken beszerzendő piaci árak intézményesen megszervezendő bevásárlásához megfelelő járművet és katonai kíséretet biztosítson a kereskedői szakszervezet megbízásából eljáró bevásárlók részére. Ilyen módon elérhetőnek véli azt a célt, hogy a kereskedők tisztességes haszna az árak felhajtása nélkül is biztosítható legyen.

88/1945. König Ferenc előadja, hogy a Nemzeti Bizottság egyik korábbi határozatával kimondta a 3 mozinak a város házi kezelésébe való utalását azzal, hogy az egyiket, az Árpád mozit a város a Kommunista és Szociáldemokrata Pártnak fogja bérbeadni méltányos összegért. Ebben az ügyben még semmi intézkedés nem történt, ami annál is inkább sajnálatos, mert a mozik üzembehelyezése jelentős bevételekhez tudja juttatni a várost. Sürgeti az ügy elintézését.

A Nemzeti Bizottság úgy határoz, hogy felkéri a város vezetőségét a mozik mielőbbi üzembehelyezésére, illetőleg az Árpád mozinak a Kommunista és Szociáldemokrata Párt részére való bérbeadására.

89/1945. Fekete Sándor előadja a városi Szikrai Szőlőtelep munkásainak (60 kapás és 18 belső cseléd) panaszát, amely szerint munkabérük utolsó részletét, fejenként mintegy 150—150 pengőt még mindig nem kapták meg, annak ellenére, hogy tudomásuk szerint Miklós János városgazda azt részükre felvette. A Nemzeti Bizottság ebben az ügyben meghallgatta Tóth Dezső úrnak, a Gazdasági Osztály vezetőjének véleményét, aki felvilágosításul közölte, hogy a munkások követelése összességében valószínűleg megfelel a tényleges helyzetnek. Arra vonatkozóan azonban, hogy Miklós ezt az összeget valóban felvette-e, csak későbbben, a könyvek áttanulmányozása után tud nyilatkozni.

A Nemzeti Bizottság úgy határozott, hogy Tóth Dezső úr részletes jelentése után fog majd ebben az ügyben intézkedést tenni. Egyben megbízást adott Tóth Dezső úr részére, hogy a város tulajdonát képező gazdaságok ügyeiről, illetve helyzetéről pontos adatokat tartalmazó, részletes bejelentését mielőbb nyújtsa be.

90/1945. Kara Balázs indítványt tesz a Nemzeti Segélynek Kecskeméten való megalakítására. Előadja, hogy ennek a segélyező bizottságnak felállítása az országban már mindenütt megtörtént, mégpedig mindenütt a Nemzeti Bizottság kezdeményezésére.

A Nemzeti Bizottság kimondja a Nemzeti Segély megalakítását, illetve felállítását és elhatározza, hogy kéréssel fordul az egyházakhoz, pártokhoz és minden alkalmasnak látszó szervezethez abban az irányban, hogy minél szélesebb körű gyűjtéssel vehesse ki részét Kecskemét a szörnyű katasztrófa inséget szenvedő áldozatainak megsegítéséből.

Felolvasás után helybenhagyva aláíratott.

Kmft.

HOMOKI JÓZSEF
elnök

KÖNIG FERENC
CSIKAY LAJOS
KARA BALÁZS
FEKETE SÁNDOR
SZTRAKA JÓZSEF
DR. EGRY FERENC

Háromoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírásokkal.

Katona József Múzeum Kecskemét. Dr. Révész László hagyatéka.

70. 1945. január 30.

A NEMZETI BIZOTTSÁG 1945. JANUÁR 15-I ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVÉBŐL KÉSZÜLT KIVONAT, MELY AZ IPARIGAZOLVÁNYOK KIADÁSÁT SZABÁLYOZZA

Készült Kecskeméten, a Nemzeti Bizottságnak 1945. évi január hó 15. napján tartott ülése jegyzőkönyvéből. 49/1945.

Tóth László polgármester a Nemzeti Bizottságnak tudomására hozza, hogy az

utóbbi időben több nem kecskeméti illetőségű és olyanok, akik a megszállás előtt nem is voltak kecskeméti lakosok, kérnek iparigazolványokat, amiknek az alapján a lakáshivatal részükre üzlethelyiségeket és iparműhelyeket utal ki. Ebben veszélyt lát atekintetben, hogy ha majd visszajönnek azok az iparosaink és kereskedőink, akik saját hibájukon kívül kénytelenek voltak Kecskemétről eltávozni, nem tudják visszakapni a saját helyiségeiket és esetleg azoknak a berendezéseit. Az iparigazolványok kiadásánál szabálytalanság történik atekintetben, hogy a törvényben megállapított kellékek igazolását az Iparhatóság nem kívánja és azok személyére vonatkozólag, akik az iparigazolványokat kérik, az Iparhatóságnak nem áll rendelkezésére megfelelő adat.

A Nemzeti Bizottság egyhangú határozattal kimondja, hogy az Iparhatóság új iparigazolványt csak az esetben adhat ki hatáskörében, ha a kérelmező a törvényben megállapított összes kellékeket megfelelőképpen igazolja. Egyébként a kérvényeket előzetes hozzájárulás céljából a Nemzeti Bizottságnak köteles bemutatni és köteles betérjeszteni ugyancsak a Nemzeti Bizottsághoz azoknak a névsorát, akiknek a városnak a vörös hadsereg által történt megszállás óta akár végleges, akár ideiglenes iparigazolványt adott ki.

Kecskemét, 1945. január 30.

A kivonat hitelül:

OLÁH
tb. főjegyző

*Egyoldalas, írógéppel írt másolat, tintával írt aláírással hitelesítve.
BKML Kecskemét Polgm. 1945. — 1099.*

A jegyzőkönyv többi része nem maradt fenn.

A kivonat megjelent Bálinté—Szabó: I.m. 183. 1.

A dokumentumot ennek szövegével azonos formában tesszük közzé.

71. 1945. január 31.

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT KECSKEMÉTI SZERVEZETÉNEK KÖRLEVELE A TANERŐKHÖZ A REAKCIÓS SZELLEMI PEDAGÓGIAI ELJÁRÁS FELSZÁMOLÁSA ÉRDEKÉBEN

Tudomásunkra jutott, hogy a tanítás még mindég a régi szellemben, a letűnt reakciós mederben folyik. Nem akarunk elébe vágni a legközelebb megjelenő kormányrendeletek intézkedéseinek, amelyek ezzel a rendkívüli fontosságú kérdéssel behatóan fognak foglalkozni. Mindazonáltal kénytelenek vagyunk már előre is felhívni figyelmüket, anélkül, hogy pártbefolyásunk tekintélyét ebben az irányban érvényesíteni akarnánk, hogy az eddigi pedagógikus rendszernek, amely egy gyászosan levitézlett éra nevelő exponense volt, teljesen meg kell szűnnie.

Kérjük tehát a továbbiakban oktató és előkészítő segítségüket az egyre megerősödő demokratikus Magyarország felépítéséhez, hogy a jövő generációja szellemi-

leg és érzéileg egészséges és hatalmas lehessen, s méltán képviselhesse az új irány szellemét.

Kérjük felvenni nevelési programjukba a kommunizmus és úttörőinek ismertetését, a szociális fejlődés nevezetesebb korszakainak, törekvéseinek, a munkás-organizációk leírásának tanítását, az orosz nép hősiességének ismertetését. gondosan elkerülendő minden olyan célzás, amely a kommunizmus egységét és annak követőit kisebbsíthetné, esetleg úgy tűntetné fel, hogy az a jövő kialakulására káros következményekkel járhat.

Fentiek teljesítésére annál inkább nyomatékosan felhívjuk figyelmüket, mivel a helybeli orosz hatóságok már ily értelemben eljárak Pártunknál. Nem szeretnénk tehát, az általunk is igen méltányolt tantestülettel szemben az említett orosz hatóságok ismételt kifogást támasztanának és esetleg saját hatáskörükben intézkednének.

Elvtársi üdvözléssel

BÁSTI ÁGOSTON
titkár

Egyoldulas könyvmdai lenyomat, tintával írt aláírással és a Magyar Kommunista Párt Kecskeméti Szervezete bélyegzőjével hitelesítve.

BKML A kecskeméti református Tanítóképző Intézet iratai. 1945 — 5.

A körlevél jelentőségét kiemeli az a tény, hogy a központi közigazgatási szervek működése még nagyon kevésbé éreztette hatását ekkor Kecskeméten. Ugyanakkor a pedagógusok szinte maradéktalanul távol maradtak a népi-, a politikai- és a tömegszervezetektől. Azok hatása így nem érvényesülhetett az iskolai munkában. Az egyetlen jelentős útmutatás számukra Révész Imre református püspök, tankerületi főigazgató utasítása volt, melyből a Kecskeméti Lapok december 31-i száma közölt részleteket. A lényegében antifasiszta, de a népi demokratikus forradalomtól nagyon távol álló püspöki utasítás nem idézhetett elő jelentős változást a pedagógiai gyakorlatban. Egyes megállapításai („Az iskolában természetesen semmiféle pártpropagandának nem lehet helye . . .”) a korábbi politikai passzivitásra buzdítottak.

72. 1945. január 31.

MÁRKUS FERENC FŐISPÁN FELKÉRI KERESKES FERENCNÉ LICEUMI IGAZGATÓNŐT AZ OROSZ NYELV NEM KÖTELEZŐ JELLEGŰ TANÍTÁSÁRA

Az orosz katonai parancsnokság felkérése alapján felhívom a közép és középfokú iskolák vezetőit, hogy a középiskolák tanulói részére, a rendelkezésre álló oroszul tudó tanerők számának, helyiségeknek és fűtési lehetőségnek figyelembevételével, intézetenként, vagy az összes intézetek együttesen, nem kötelező jelleggel, ingyenes délutáni orosz nyelvtanfolyamokat, illetve tanfolyamot megszervezni szíveskedjenek heti 2—3 tanóránál addig is, míg e tárgyban esetleg országos jellegű intézkedés nem történik.

A tanfolyam, illetve tanfolyamok felállításának megtörténtét, a jelentkezett tanulók számának felemlítésével lehető sűrűsben jelenteni sziveskedjék.

Kecskemét, 1945. évi január hó 31. napján.

MÁRKUS FERENC
főispán

Egyoldalas, írógéppel írt másodpéldány, tintával írt aláírással és Kecskemét thj. város Főispánja bélyegzővel hitelesítve.

BKML A kecskeméti református Tanítóképző Intézet iratai. 1945 — 6.

1. Ugyanilyen szövegű felkérést kapott a többi közép és középfokú iskola igazgatója is.

Leviczky Oroszt, az iparostanonc iskola igazgatója hamarosan jelentette, hogy oroszul tudó tanára nincs, de két testületi tag orosz nyelvtanfolyamon vesz részt, ha a nyelvet kellően elsajátítják, megkezdik a tanítást. Márkus Ferenc főispán válasza február 19-én ez volt: „... nem rendelkeztem oly módon, hogy az orosz nyelv oktatása a tanrend keretében vételesség fel... Felhívásom szövege szerint csak arról volt szó, hogy a lehetőségek fennforgása esetén orosz nyelvtanfolyamot szervezzen intézete tanulói számára...” A félreértés máshol is megtörtént. Március elején Mészáros Imre, a Kecskeméti Egyesített Gimnázium igazgatója jelentette a főispánnak, hogy iskolájában a III—VIII. osztályokban rendszeres tárgyként heti négy órában tanítják az orosz. A német nyelv óraszámát pedig eggyel csökkentették. Az orosz nyelvet tanulók száma 205 fő, a szaktanár Megáll József. Az egyesített katolikus és református tanítóképzőben heti két órában folyt az orosz tanítása, a szaktanár itt is Megáll József. A tanulók az I. és az V. évfolyamon év végén nem kaptak osztályzatot. A többi évfolyamon a tanulók többségét leosztályozták.

A kereskedelmi fiúiskolában február 1-től folyt orosz nyelvből tanítás Szidor József, polgári iskola igazgatójának közreműködésével. A szaktanár elfoglaltsága miatt (6 volt a város hivatalos tolmácsa is) a képzés hamarosan megszűnt. Év végén a tanulókat nem osztályozták. A kereskedelmi leányiskolában is Szidor József tanította az orosz heti egy órában. Az I. és II. osztályban a tanulóknak csak egy töredéke, a III. és IV. osztályban szinte minden tanuló kapott érdemjegyet.

(Iványosi—Szabó Tibor: Az 1914—45-ös tanév Kecskeméten. Művelődésügyünk, 1975. 93. o.)

A Kecskeméti Lapok már január elején felhívást tett közzé: „Orosz nyelvtanfolyam felnőtteknek. Kezdődik január 16-án. Jelentkezni lehet január 13-, 14- és 15-én 4—6 óráig IV. Sárkány u. 14. szám alatt. Bővebbet jelentkezők.”

A február 4-i számban a Kommunista Párt Rákóczi út 3. szám alatti székházában rendezett tanfolyam indítását hirdetik. Az orosz nyelvet Szidor József tanítja.

73. 1945. február 4.

A NEMZETI PARASZTPÁRT ALAKULÓ GYŰLÉSÉT BEJELENTŐ HÍRDETMÉNY

A Nemzeti Parasztpárt

1945. január hó 28-án,¹ vasárnap délután fél 3 órakor

ALAKULÓ GYŰLÉST TART AZ ÚJKOLLÉGIUMBAN²

A párt tömöríti

a földmunkásokat, napszámosokat, sommásokat, gazdasági cselédeket, kisbérloket, törpebirtokosokat és dolgozó kisgazdákat.

A párt célja:

Az elnyomott és a feudális viszonyok alól mindmáig fel nem szabadult parasztság gazdasági felszabadítása, kulturális felemelése és teljes társadalmi és politikai egyenjogúsítása.

Parasztok!

A mi bajunkat magunk tudjuk. Magunknak kell kiharcolnunk jobb életünket.

Minél nagyobb számban jelenjetekek meg.

Egyoldalas, nyomtatott plakát.

BKML Kecskemét, plakátok és hirdetémények gyűjteménye.

1. A plakáton a dátumot színes ceruzával február 4-re javították. A Kecskeméti Lapok 1945. február 1-i és 4-i számában levő felhívás is ezt a dátumot jelöli meg. Az alakuló gyűlést ebben az időpontban meg is tartották.
2. A gyűlésről a Kecskeméti Lapok február 8-i száma a következő ismertetést tette közzé:
— A NEMZETI PARASZTPÁRT Kecskeméten is megalakította a helyi szervezetét. A Nemzeti Parasztpárt várja és hívja sorai közé a parasztság minden rétegét: a földmunkásokat, a kisbérletet, a sommásokat, a kisgazdákat, a napszámosokat, a gazdasági cselédeket, a törpebirtokosokat, a parasztsággal sorsközösségre ítélt munkásokat és a vele együttlévő értelmiségét. A párt megalkuvást nem ismerően küzd az elnyomott és feudális viszonyok között vergődő parasztságért, annak kulturális felemelkedéséért és politikai jogaiért! A párt február 11-én vasárnap délelőtt 10 órakor Kisfaludi-utca 23. szám alatti ideiglenes párhelyiségében értekezletet tart.

A párt elnöksége különben a következőképpen alakult meg. Elnök Debszki Béla, alelnök Domokos János, titkár Csosz Gergely, jegyző Szabó Gyula, aljegyző Pető Sándor, pénztáros Pulai István, ellenőr Domokos István.

74. 1945. február 4.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV AZ ÜGYELETES SZOLGÁLAT BIZTOSÍTÁSÁRÓL, SEGÉLYOSZTÁSÁRÓL, A RENDŐRSÉG LÉTSZÁMÁNAK NÖVELESÉSRŐL ÉS A KATONAI KÓRHÁZ SZÁMÁRA RENDEZENDŐ GYŰJTÉSÉRŐL

Készült a Nemzeti Bizottság 1945. évi február hó 4-én tartott üléséről.

Jelen vannak: Homoki József elnök, Kónig Ferenc, Sztraka József, Kara Balázs, Fekete Sándor, dr. Egry Ferenc és Csikai Lajos nemzeti bizottsági tagok, valamint Márkus Ferenc főispán, Tóth László polgármester és Rigó Ferenc a munkaosztó hivatal vezetője.

96/1945. Rigó Ferenc azt a kérelmet terjeszti elő, hogy a Nemzeti Bizottság minden napra rendeljen ki egy vagy két ellenőrző tagot a reggeli órákra a munkaosztó hivatalhoz azzal a megbízással, hogy személyesen segítsenek a nagy-számban feltorlódo mentesítési ügyek elintézésében.

A Nemzeti Bizottság hozzájárul azzal, hogy a bizottság tagjai egymás között intézik el, kire mikor kerül rá az ügyeletes szolgálat.

97/1945. Rigó Ferenc bejelenti, hogy a befolyt munkaváltságdíjakból mintegy 65 000 pengő áll már rendelkezésre, hozzájárulást kér, hogy ebből az összegből a nagyon rászorultaknak segélyt nyújtson.

A Nemzeti Bizottság hozzájárul, kibővítve Sztraka József indítványával, aki azt kéri, hogy a maximális áron kiárusításra kerülő húsfajtákat ezek között a rászorultak közt osszák ki elsősorban.

98/1945. Az időközben megjelent Bánó Mihály a rendőrség vezetője előadta, hogy a rendőrség létszámának rendkívül csekély volta miatt a közbiztonság ügye még mindig igen gyenge lábakon áll. Márkus Ferenc főispán komoly figyelmeztetést intéz a pártok jelenlevő képviselőihez, felszólítva a pártokat, hogy minél nagyobb számban toborozzanak tagjaik között megbízható férfiakat rendőri szolgálatra, mert különben ezt az állapotot nemcsak a közbiztonság súlyli meg, hanem maga a rendőrségi intézmény is, és vele együtt közvetve a pártok működése is nevetségessé válhatik.

A Nemzeti Bizottság magáévá teszi a főispán figyelmeztető szavait és felhívással fordul a pártokhoz minél nagyobb számú rendőrlegénység toborzására.

99/1945. Tóth László polgármester bejelentést tesz arról, hogy az egyre fokozódó katonai igények következtében a helyzet az utóbbi napokban rendkívül súlyosbodott Kecskeméten. Bejelentette, hogy a következő napon 4 katonai autóval a kecskeméti politikai pártok kiküldöttei a környékbeli városokba mennek át gyűjtést végezni főleg ágyneműk előteremtésére, mert a Kecskeméten feltalálható készletek nem elegendők az újonnan létesítendő nagy katonai kórházak berendezésére. Bejelenti továbbá, hogy a főispán táviratot intézett a Debrecenben székelő kormány fejéhez, amelyben segítséget kért a város részére, hangsúlyozva, hogy Kecskemét, ez a rendkívüli mértékben tönkretett és igénybevett város már nem tudja kielégíteni a vele szemben támasztott katonai igényeket.

A Bizottság a polgármester jelentését tudomásul veszi.

A jegyzőkönyv felolvasás után aláíratott.

Kelt mint fent.

HOMOKI JÓZSEF s.k.
elnök.

KARA BALÁZS sk.
FEKETE SÁNDOR sk.
SZTRAKA JÓZSEF sk.
CSIKAY LAJOS sk.

Kifüggesztve: 1945. II. 14-én.

Levétel: 1945. II. 23-án.

SZABÓ
irodatiszt

*Kétoldalas, írógéppel írt tisztazat másolata, az irodatiszt tintával írt aláírásával.
BKML Kecskemét Nemzeti Bizottság jkv, 1945. — szám nélkül.*

Megjelent Bálintné—Szabó: i.m. 191—192. 1.

75. 1945. február 7.

KECSKEMÉTI VÁROS FŐISPÁNJÁNAK JELENTÉSE A HONVÉDELMI MINISZTERIUMNAK A KIEGÉSZÍTŐ PARANCSNOKSÁG FELÁLLÍTÁSÁRÓL

A 20.035/Eln. I. 1945. sz. rendeletre való hivatkozással jelentem, hogy a Kecskeméti 13. kieg. parancsnokság személyzetéből a Kecskeméti Lapokban közzétett hivatalos hirdetményre¹ az alábbiak jelentkeztek:

1. Rácz Ferenc hivatásos törzsőrmester (Deák tér 3.).
2. Szatlóczky Gyula hivatásos törzsőrmester (Talfája 4.).

Nevezettek ideiglenesen a 20.022/Eln. 1945. H. M. rendelettel elrendelt toborzás fogyanatosításával bíztattak meg.

Egyben megbízást nyertek a Kieg. parancsnokság helyiségeinek, ingóinak, iratainak helyrehozásával, számbavételével és rendezésével.

A megbízott törzsaltisztek jelentése szerint a Kieg. parancsnokság újbóli felállítását csak új keretek között lehet megvalósítani, mert az eddig használt utasításokat, kimutatásokat, nyilvántartásokat az elmenekült Kieg. Par.-nokság magával vitte.

Igy teljesen új nyilvántartást kell felfektetni, amely felfektetés csak a népmozgalmi hivatal helyreállításával és működésével oldható meg, ha a hivatal nyilvántartásai megvannak.

A volt Kieg. parságtól semminemű irat, okmányminta avatási és állítási jegyzőkönyv nem maradt. Ezek új beszerzéssel pótolhatók.

A népmozgalmi hivatal felállítása, iratainak számbavétele a működésének megkezdése iránt intézkedtem.

A Kieg. parancsnokság biztonságba helyezett ingóságaiból az idemlékelt leltár szerinti ingók maradtak meg.

Kecskemét, 1945. február hó 7.

Csatolva:
1 db leltár

főispán

*Egyoldalas, írógéppel írt másodpéldány, aláírás nélkül.
BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 1.*

1. A felhívás a Kecskeméti Lapokban 1945. február 4-én jelent meg a következő szövegezésben: „Kecskemét város főispánjától. Hirdetmény. A honvédelmi miniszter felszólítja a felszabadított ország területén visszamaradt összes hivatásos tiszteket, tiszthelyetteseket és altiszteket, akik magukat a hazaérülő Szálasi parancsa alól kívonták, hogy hivatalomban (városháza) azonnal jelentkezzenek. Kecskemét, 1945. február 3. Márkus Ferenc főispán.”

76. 1945. február 7.

LACZI PÁL FŐJEGYZŐ STATISZTIKAI JELENTÉSE A VÁROS LÉLEKSZÁMÁNAK ALAKULÁSÁRÓL

A közigazgatási ügyosztálynak a mai napig beérkezett jelentkezőkről.	
1945. évi február hó 7. napján a belterületből	94
az előző napokon a belterületből	23 178
a belterületből összesen:	23 272
személy jelentkezett.	
1945. évi február hó 7. napján a külterületből	13
az előző napokon a külterületből	34 509
a külterületből összesen:	34 522
személy jelentkezett.	
A bel- és külterületből összesen:	57 794
személy jelentkezett.	
1945. évi február hó 7. napján a bel- és külterületből összesen:	450,— P.
bírságpénz folyt be.	

Kecskemét, 1945. február hó 7-én.

LACZI.
tb. főjegyző h.

*Féldoldas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Tóth László hagyatéka.*

1. Kecskemét lakosainak száma az 1944-es helységnévtár adatai szerint 87, 269 fő volt.

Az 1944. október 24-én elrendelt teljes kiürítés után Várady József polgármester 1944. december 9-i jelentése szerint kb. ezer ember maradt a városban.

A felszabadulás után a lakosság visszatérése a következő ütemben történt: a polgármesternek 1944. december 13-án küldött összesítés alapján a belterületen 19,303, a külterületen 9,770 fő jelentkezett be. A Kecskemét Lapok híradása szerint 1945. január 18-ig bezárólag 55, 133 lakos jelentkezett. Ebből a belterületen lakott 21,579, a külterületen 33, 554 fő. Január végéig 57,077-en jelentkeztek. Közülük belterületen élt 22, 742, a külterületen 34,335 fő. Laczi Pál főjegyző 1945. február 16-i statisztikai adatai szerint a belterületen 24,047, a külterületen 36,097 fő jelentkezett. Összesen: 60,144 fő. A március 7-i jelentése alapján a belterületen 25, 411, a külterületen 37, 131 (összesen: 62,542) ember lakott.

77. 1945. február 7.

A BELTERÜLETI KERÜLETI VEZETŐSÉGÉNEK UTASÍTÁSAI A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA A MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉS FOLYTONOSSÁGÁNAK BIZTOSÍTÁSA VÉGETT

Utasítom a kerületvezetőket, hogy a város Polgármesterének 987—II/1945. sz. határozatát — melyet az alábbiakban közlök — hajtsák végre.

„1. A mezőgazdasági termelés folytonosságának biztosítása végett utasítom

a gazdasági ügyosztályt, hogy az elhagyott 100 kat. holdon felüli és a körzetvezetőket, hogy a 100 kat. holdon aluli elhagyott gazdaságok továbbvitelére, valamint a gazdaságban található értékek megmentése érdekében gondnokok megbízatására előterjesztést tegyen.

2. A távollévő zsidó tulajdonosok birtokait a Földhivatalintézet által megbízott birtokkezelők továbbra is, illetve addig tartoznak kezelni, amíg a Zsidó Tanács által igazolt tulajdonos, vagy jogutóda átvételre nem jelentkezik. A birtokkezelésben nyilvánvaló tényleges állapot ideiglenes fenntartása azonban nem jelenti a birtoklás jogosságának elismerését. Amennyiben a birtokkezelő is eltávozott, a gondnok kinevezésére a Zsidó Tanács hozzájárulásának a kivétele után a gazdasági ügyosztály tegyen előterjesztést. A Zsidó Tanács értesítendő, hogy az egyes birtokok kezelése és illetve kinek a kezelése alatt vannak.

3. Az elhagyott birtokokról a gondnok körzetvezető által kiküldött tanúval (kézbesítő) két példányban leltárt tartozik azonnal felvenni, s a gazdaság állapotáról szóló jelentésével azt a gazdasági ügyosztálynak bemutatni tartozik. Leltárnak tartalmaznia kell: terület (művelési ágak szerint szántó, kert, szőlő, rét, legelő, erdő, nádas, adómentes terület) épület, eszköz, termés, állat és vetésterület.”

Ezek szerint gondnokok kinevezésére f. hó 12-ig bezárólag a kerületvezetők előterjesztésüket megtenni kötelesek. Amennyiben az eltávozott tulajdonosoknál rokon lakik a város területén — feltéve, hogy megbízhatóságuk és a birtok kezelésére alkalmasságuk is fennáll — elsősorban terjesztendőek elő. Az előterjesztés hivatalomhoz adandó be, azt rövidesen a hatóság felülbírálja. A gondnokok kinevezéséről azokat és az illetékes körzetvezetőket hatóság értesíteni fogja, mikor is a körzetvezető a határozat szerinti leltározási munkálatokat köteles elvégezni.

Kecskemét, 1945. február hó 7.

DR. ZSIGMOND
ügyosztályvezető

Géppel írt, egyoldalas tisztázat, tintával írt kézjeggyel és Kecskemét thj. város pecsétjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.

78. 1945. február 7.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN FELVETT JEGYZŐKÖNYV A TERMELÉSI BIZOTTSÁGBA DELEGÁLTAKRÓL, SZEMÉLYES JELLEGŰ KÉRELMEKRŐL, A MENEKÜLTEK ÉLELMEZÉSÉNEK SEGÍTÉSÉRŐL ÉS A KÖZELLÁTÁS GONDJAINAK ENYHÍTÉSÉRŐL

Készült a Nemzeti Bizottság 1945. évi február hó 7-én tartott üléséről.

Jelen vannak: Homoki József elnök, Sztraka József, Neuwirth Miklós, Kara Balázs, Szmilkó József, dr. Egry Ferenc és Csikai Lajos.

100/1945. A város gazdasági ügyosztálya kéri, hogy a Nemzeti Bizottság a pártok részéről két-két mezőgazdasági ügyekkel foglalkozó, vagy termelő tagot küldjön ki a mezőgazdasági termelési bizottságba.

A Nemzeti Bizottság a pártok képviselőinek előterjesztésére Francia Kiss Károly és Domián István kisgazdapárti, Lovas András és Rácz László szociáldemokrata, Zsámboki János és Kovács Pál kommunista párt tagokat küldi ki a termelési bizottságba.

101/1945. Dr. Donászi Jenő kéri, hogy a Nemzeti Bizottság helyezze vissza előző állásába, a polgármesteri hivatalba.

Tóth László polgármester meghallgatása után a Nemzeti Bizottság úgy határoz, hogy ideiglenesen a lakáshivatalban ad beosztást kérelmezőnek, mindaddig, amíg a polgármesteri hivatal jelenlegi túlszűfolttsága lehetővé teszi, hogy ott íróasztali biztósitanak számára.

102/1945. Dr. Révész László országgyűlési képviselő felmentést kér a maga, felesége és a gimnázium növendékeit angol nyelvre oktató fia részére a közmunkakötelezettség alól azzal, hogy váltságot sem kelljen fizetniök.

A Nemzeti Bizottság megállapítja, hogy a képviselő mentelmi jogánál fogva hivatalból mentesül a szolgálat alól, feleségét a méltányossági okokra való tekintettel felmenti, fia részére azonban nem áll módjában a mentességet biztosítani.

103/1945. A Nemzetközi Vöröskereszt helyi segélyakciója 50 kg burgonya-cukor kiutalását kéri az elcsigázottan éhező menekültek étkezésének feljavítására.

A Nemzeti Bizottság a kérelmet teljesíti.

104/1945. A minisztérium 78/1945. M. E. számú rendelete alapján a Nemzeti Bizottság a Kecskemét thj. városban alakítandó munkabérrendező bizottságba a pártok előterjesztése alapján Schmidt Józsefet és Básti Ágostont küldi ki tagokul, viszont a vállalatok vezetői közül Szabó József mérnököt, a Gépgyár vezetőjét és Kemény Endrét, a Húsárugyár vezetőjét terjeszti a főispán elé kinevezésre.

105/1945. A közellátási hivatal a város gazdasági osztálynál tárolt 13 q denaturált marhasóból 10 q-t kér kiutalni közellátás céljaira azzal, hogy a város megfogyatkozott állatállománya részére egy évre összesen 200 kg só az egész szükséglet.

A Nemzeti Bizottság a kért 10 q marhasót kiutalja.

106/1945. A Bódogh olajmalom írásban bejelenti, hogy a Húsárugyár által rendelkezésre bocsátott csontanyagból nagymennyiségű szappant tudna előállítani, amennyiben

1. rendelkezésre bocsátanák a Húsárugyár birtokában levő, üzemen kívüli állapotban fekvő csontfőző üstöt,

2. a Kecskeméti Konzervgyár telepén szintén használaton kívül álló egy db Vacuum üstöt,

3. továbbá a közellátási hivatal birtokában levő 60 q ammóniák szódát.

Kéri továbbá, hogy a Nemzeti Bizottság utaljon ki részére 60 000 db téglát, amelyre abból a célból lenne szüksége, hogy megfelelő tároló raktárakat építhessen az ideai termelési évben fokozottan termelendő és beszállítandó zsírpótló olajos magvak, elsősorban napraforgó magvak tárolására.

A Nemzeti Bizottság az első három kéréshez hozzájárul azzal, hogy interveniál a berendezési tárgyak kölcsönképpen való átengedéséhez, illetve fokozatosan rendelkezésre bocsátja a 60 q ammóniákszódát, kiköti azonban, hogy a termelési folyamat teljes produktumát a közellátás részére köteles az olajmalom átadni és biztosítja magának a jogot a termelés ellenőrzésére.

107/1945. Kara Balázs indítványozza, hogy a Pető Lajos gabonabizományos birtokában levő 8—10 vagon mennyiségű befülledt, de átforgatással még használhatóvá tehető rozsot a Nemzeti Bizottság engedélyezze kis tételekben a fogyasztóközönség részére szétosztani olyan formában, hogy ki-ki kenyérfegyére kaphassa meg belőle a szükséges mennyiséget.

Tekintettel arra, hogy a rozs nem 100%-ban de igen nagy mértékben használható, a tekintélyes mennyiség megmentése céljából a Nemzeti Bizottság hozzájárul a kiárusításhoz azzal, hogy a rozs ára q-ként 46—, a csekély tételben rendelkezésre álló búza 50— P, a leginkább romlott, tisztán csak takarmányozási célra használható rozs és búza pedig egyformán 35 pengős árban kerülhet kiosztásra.

108/1945. Csikai Lajos indítványozza, hogy a város birtokában levő téglakészletből semmiféle új építkezés részére ne utaljanak ki addig, amíg a tavaszi építkezési munkálatok megkezdése során ki nem derül, hogy milyen készletekre van szükség a bombasérült házak rendbehozása, illetve újjáépítése céljaira.

A Nemzeti Bizottság az indítványt magáévá teszi.

Felolvasás után a jegyzőkönyv aláíratott.

Kelt mint fent.

KARA BALÁZS sk.
CSIKAY LAJOS sk.
SZMILKÓ JÓZSEF sk.
SZTRAKA JÓZSEF sk.

HOMOKI JÓZSEF sk.
elnök.

A másolat hitelül:
Szabó
irodatiszt

Kifüggesztve: 1945. II. 14.
Levétel: 1945. II. 23.
Szabó
irodatiszt

Háromoldalas, írógéppel írt másolat, tintával írt aláírással és a város Nemzeti Bizottságának bélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai. 1945. sz. n.

79. 1945. február 9.

MÁRKUS FERENC FŐISPÁN ÉRTESÍTI KARA BALÁZS ELNÖKÖT A BÉRCSEPLŐK ÉS BÉRSZÁNTÓK SZÖVETSÉGÉNEK ADOTT ENGEDMÉNYEKRŐL

Azon bejelentését, hogy a Kecskeméti Bércseplők és Bérszántók f. évi február hó 2-án a helyi szövetséget megalakították, jóváhagyólag tudomásul veszem. A kérelemben előadott szántási munkálatok, mikénti elvégzésére vonatkozó javaslatát helyesnek ítélem, ezért a kívánt segítséget megadom.

Mester Antal személyének és gépjavitó műhelyének, valamint a traktorokon és ekéken dolgozó munkások személyének közmunkák alóli mentességére vonatkozó és az orosz katonai parancsnokság által is kiadott igazolványokat idemellékelten megküldöm azzal, hogy a munka végezetével az igazolványokat vonja be és a Polgármesteri Hivatalban adja le.

Elvben hozzájárulok ahhoz, hogy az elhagyott, vagy el nem hagyott, de közérdekből a javításhoz szükséges anyagokat a szövetség igénybe vegye, az igénybevételhez azonban az I. fokú iparhatóság hozzájárulása szükséges.

Éppen így hozzájárulok elvben ahhoz, hogy az elhagyott traktorokat igénybevegyék és hogy az itthon tartózkodó és a munkában részt venni nem akaró traktortulajdonosokat a szövetség munkájában való részvételre szorítsák. Mindez azonban ismét csak az I. fokú iparhatóság jóváhagyásával, illetve közreműködésével történhet.

A város katonai parancsnokánál el fogok járni az iránt, hogy a kijavított traktorokat katonai célokra ne vegyék igénybe. Végül, hogy a fontos, nemzetgazdasági érdekeket szolgáló munka elvégzéséhez szükséges üzemi anyagok beszerzéséhez a szövetséget segítse hozzá.

Kecskemét, 1945. február hó 9.

főispán

*Egyoldalas, írógéppel írt fogalmazvány, aláírás nélkül.
BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 22.*

80. 1945. február 10.

A POLGÁRI FIÚISKOLA FELAJÁNLÁSA BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROST SEGÉLYEZŐ AKCIÓ JAVÁRA

Budapest Székesfővárost Segélyező Akció javára a következő természetbeni ajándékot nyújtázzuk köszönettel: Fölajánlotta a Polgári Fiúiskola.

1. 107 kg kenyérliszt
2. 22 kg ggliszt

3. 42 8kg bab
4. 53 kg horsó

5. 25 kg rozs	18. 0,5 kg gríz
6. 107 kg burgonya	19. 2,5 kg szalonna
7. 17 kg tarhonya	20. 0,8 kg zsír
8. 4,05 kg levestészta	21. 1,5 kg faggyú
9. 8,05 kg buris	22. 1 kg füstölthús
10. 10 üveg paradicsom	23. 4 kg kenyér
11. 1 üveg zöldborsó	24. 4 kg zöldség
12. 2 üveg lekvár	25. 1 kocka szárított zöldbab
13. 1,05 kg mák	26. 3 csomag kávépótló
14. 1 kg lencse	27. 2 csomag tea
15. 2 kg vöröshagyma	28. 2 csomag szárított hagyma
16. 0,5 kg köleskása	29. 0,6 kg tojás, 13 db
17. 3 kg só	

Kecskemét, 1945. évi február hó 10. napján.

SZABÓ FERENCZ
raktár kezelő

*Egyoldalas, írógéppel írt másodpéldány, ceruzával írt aláírással.
BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 213.*

1. Budapest lakosainak megmentése érdekében a hónapok óta rendkívül súlyos ellátási gondokkal küzdő Kecskeméten is széles körű és eredményes mozgalom indult meg. Február 1-én a Kecskeméti Lapok a következőket jelentik: „Kecskemét főispánjának kérésére szava nyomán megmozdult a város lakossága, hogy a lehetőségekhez képest segítségére siessen Budapest szörnyű sorsba került népének. A gyűjtést az iskolák vállalták magukra, a kereskedők, szabad szakszervezete azonban nem várta meg, hogy a diákok gyűjtőivel bekopogjanak a tagok lakására, hanem önként jelentkezett, hogy elsőnek vegye ki részét a megsegítésben.

Követendő példának közöljük a kereskedői szakszervezet néhány adományát: Miklós Imre 300 kg szilvalekvár, egy vagon alma és 10 000 pengő, Varga András 25 q szárított zöldség és 5 000 pengő, Berényi László, Sallai Mihály, Makári Béla, Kertész Dezső -cég 5—5,000 pengő, Héjjas János 20 kg liszt, 20 kg burgonya és 2000 pengő. A többiek sem adtak 1000 pengőnél kisebb adományt.”

Az újság február 4-i száma arról tudósít, hogy az első szállítmány kocsikaraván kenyeret, baromfit, lekvárt vitt Budapestre.

A február 22-i szám a közellátási hivatal felszólítását tette közzé, melyben kéri a járművekkel rendelkező gazdákat, hogy az összegyűjtött adományok felszállítását vállalják.

81. 1945. február 10.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV NEUWIRTH MIKLÓS BEJELENTÉSEIRŐL ÉS INDÍTVÁNYAIRÓL, AZ ÁTUTAZÓK BEJELENTKEZÉSI KÖTELEZETTSÉGÉRŐL, AZ ELHAGYOTT LAKÁSOK KITAKARÍTÁSÁRÓL, A KÖRZETI IRODÁK MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSÉRŐL

Készült 1945. február hó 10-én a Nemzeti Bizottság ülésén.

Jelen vannak: Homoki József elnök, Sztraka József, Neuwirth Miklós, Kara Balázs, Fekete Sándor, dr. Egry Ferenc és Csikai Lajos bizottsági tagok és Bánó Mihály a közbiztonsági szolgálat vezetője.

110/1945. Neuwirth Miklós szóváteszi, hogy dr. Végh Sándor járásbíróát indokolatlanul visszahívták az I. sz. Igazoló Bizottságból. Kéri, hogy a főispán hozzájárulásával dr. Végh Sándort azonnal helyezték vissza az Igazoló Bizottságba.

A Nemzeti Bizottság az ügyet intézkedés végett a főispán elé terjeszti.

111/1945. Neuwirth Miklós bejelenti, hogy a Laczy Pál aljegyző Székely Sándornak, a Kommunista Párt tagjának tanúvallomása szerint hivatali helyiségében pártpropaganda anyagot adott át valakinek, és így meg nem engedett módon pártpolitikai tevékenységet folytatott hivatali helyiségében. Kéri, hogy főispán hozzájárulásával azonnal függeszték fel állásától.

A Nemzeti Bizottság úgy határoz, hogy mind Laczy Pált, mind Székely Sándort meghallgatja és azután terjeszti az ügyet a főispán elé.

112/1945. Neuwirth Miklós sürgeti a népbíróság felállítását. Sztraka József felvilágosításul közli, hogy néhány napon belül kormányhatósági rendelet jelenik meg a népbíróságok felállításáról. Kéri, hogy a kérdést a Nemzeti Bizottság addig vegye le a napirendről.

A Nemzeti Bizottság ebben az értelemben határoz.

113/1945. Neuwirth Miklós előadja, hogy az elmúlt napokban, amidőn a németek Székesfehérvárt elfoglalták, a kecskeméti törvényszék és ügyészség úgyszólván semminemű tevékenységet nem folytatott, nyilvánvalóan abban a reménykedésben, hogy a németek és a fasiszták visszatérhetnek Kecskemétre is. Kéri ennek a szabotáló tevékenységnek kivizsgálását.

A Nemzeti Bizottság az ügyet kiadja az Ellenőrző Bizottságnak.

114/1945. Neuwirth Miklós bejelenti, hogy Valentiny igazságügyminiszter legutóbbi kecskeméti tartózkodása alkalmával bizonyos személy illetéktelenül indokolatlan támadást intézett Bánó Mihály, a rendőrség vezetője ellen. Kéri a főispánt nevezze meg az illető támadót, hogy ténykedését számon lehessen kérni.

A Nemzeti Bizottság az ügyet a főispán elé terjeszti.

115/1945. Neuwirth Miklós indítványozza, hogy Garzó Lajos ny. rendőrfőtanácsost a Nemzeti Bizottság hívja be a rendőrséghez szolgálattételre. Biztos tudomása van róla, hogy a főtanácsos beosztotti minőségben hajlandó szolgálatot teljesíteni.

A Nemzeti Bizottság az indítvány értelmében szolgálattételre hívja be Garzó Lajos ny. rendőrfőtanácsost.

116/1945. Homoki József elnök bejelenti a Kommunista Párt telefonon érkezett indítványát arról, hogy minden egyes, a városba érkezett, vagy átutazás alatt itt tartózkodó idegent kötelezzenek az azonnali rendőrségi bejelentkezésre.

Bánó Mihály bejelenti, hogy a jelentkezések tudomásul vételéhez a rendőrség hozzá sem tudna fogni, mert a kért 100 000 db bejelentőlaphból még egyetlen példányt sem kapott meg.

A Nemzeti Bizottság sürgős intézkedés végett átteszi a kérdést a polgármesterhez.

117/1945. Bánó Mihály állandó szolgálatra egy kocsit és két lovat kér a rendőrség részére.

A Nemzeti Bizottság intézkedés végett a polgármesterhez teszi át az ügyet.

118/1945. Básti Ágoston indítványt terjesztett elő abban a tekintetben, hogy a polgármester haladéktalanul rendelje el az üresen álló lakások kitarakítását, mert lépten-nyomon elhagyott állati hullamaradványok miatt a tavasz beálltával óriási járvány fog kitörni a városban.

A Nemzeti Bizottság az indítvány értelmében határoz.

119/1945. Csikai Lajos indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság rendeljen el szigorú ellenőrzést a körzetvezetői irodákban. Általános a panasz, hogy visszaélések történnek olyan formában, hogy egyesek 10—15-ször is munkabehívót kapnak addig, amíg másokra egyetlen egyszer sem került sor. A visszaélések szigorú megtorlását indítványozza.

A Nemzeti Bizottság elrendeli az ellenőrzés megejtését.

120/1945. Sztraka József bejelenti, hogy a kecskeméti postánál a nagy arányokban megindult levélforgalom folytán már öt cenzor működik, akiknek fizetése még nincs rendezve. Kéri a várost, hogy a postahivatallal való későbbi elszámolásra előlegezze a cenzoroknak a méltányosan megállapítandó fizetést.

A Nemzeti Bizottság intézkedés végett a polgármesterhez teszi át az ügyet.

121/1945. Bánó Mihály indítványozza, hogy az úgyszólván éjjel-nappal szolgálatot teljesítő rendőrlegénység feleségeit a Nemzeti Bizottság minden megváltási kötelezettség nélkül mentse fel a munkaszolgálat alól.

A Nemzeti Bizottság ebben az értelemben határoz azzal, hogy ugyancsak felmenti a szolgálatot teljesítő 9 tűzoltó feleségét is.

122/1945. Neuwirth Miklós indítványt terjeszt elő, hogy mindazokat a belterületi lakosokat, akik még mindig indokolatlanul külterületen tartózkodnak, csakhogy magukat az általános munkakötelezettség alól kivonják, kötelezzék azonnali visszatérésre és amennyiben távollétüket megfelelő módon igazolni nem tudják, büntető eljárásnak vessék alá őket.

A Nemzeti Bizottság felhívja a polgármestert, hogy ebben az értelemben hirdetményt bocsásson ki.

A jegyzőkönyv felolvasás után aláíratott.

Kelt, mint fent.

HOMOKI JÓZSEF
elnök

CSIKAY LAJOS
SZTRAKA JÓZSEF
FEKETE SÁNDOR
KARA BALÁZS
NEUWIRTH MIKLÓS
DR. EGRY FERENC

Két és féloldalas, írógéppel írt jegyzőkönyvi másodpéldány, tintával írt aláírásokkal. Katona József Múzeum Kecskemét. Dr. Révész László hagyatéka.

82. 1945. február 11.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁG FŐISPÁNBEIKTATÓ KÖZGYŰLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV TÓTH LÁSZLÓ POLGÁRMESTER HELYZETELEMZÉSÉRŐL ÉS MÁRKUS FERENC FŐISPÁN PROGRAMBESZÉDÉRŐL

Készült Kecskeméten, a város törvényhatósági bizottságának 1945. évi február hó 11. napján tartott főispánbeiktató közgyűlésről, amelyen Tóth László polgármester elnöklete alatt jelen vannak: Básti Ágoston, Stachnik János, dr. Farkas Viktor, Fejős Béla, Székely Sándor, Szili István, Zsámboki János, Berente Antal, Sztraka József, Szalai Sándor, Hegedűs László, Kalmár Imre, Ollé Gyula, Kovács Pál, D. Nagy József, Tompos Sándor, Mihályi Sándor, Galla József, Gyórfy István, Tiringer Sarolta, Sz. Tóth Teréz, Sahin Tóth Sándor, Mészáros László, Hajnal János, Csikai Lajos, Reiszmann Andor, Kovács Lajos, Tantó Sándor, Domián István, Marsa János, Csorba Gábor, Balla Dömötör, Keló János, Zs. Kovács István, Fr. Kiss Károly, Poór István, Keresztes János, dr. Egrý Ferenc, Baranyi Imre, Báron László, ifj. Bíró Sándor, Csongor Ede, Dávid Sándor, Fekete Sándor, Gaál Valéria, Hajdú Ernő, Kapár Ferenc, Kara Balázs, Katona Gyula, Konferszky Lajos, Kovács Jenő, Kovács László, Rác Gergely, Rigó Sándor, Schmidt József, Sima Ferenc, Szalai Gyula, Székely János, Szmilkó József, Udvardi Lászlóné, Virág Ferenc, Friedenthál Simon, Nyers Imre, Csontos József, Nagy Antal, Baranyi László, Kovács Bálint, Kecskeméti Hugó és dr. Szabó József ügyvéd, th. bizottsági tagok, továbbá Aszódi József h. polgármester, dr. vitéz Sándor József t. főügyész és Laczi Pál tb. főjegyző, mint tisztviselő bizottsági tagok.

1. Elnök polgármester a közgyűlés tárgyalását 12 óra 5 perckor megnyitja, üdvözlí a törvényhatósági bizottság megjelent tagjait és az ülésen megjelent Dondé úrnagy orosz katonai városi parancsnokot.

Bejelenti, hogy a mai közgyűlés egyetlen tárgya Márkus Ferenc főispán beiktatása, főispáni székébe és a beiktatott főispán fogadalomtétele.

Tudomásul feljegyezzetük.

2. Ezt követőleg elnök polgármester felkéri Balla Dömötör, Básti Ágoston és Schmiedt József th. bizottsági tagokat, hogy a távollevő főispánt küldöttségileg hívják meg a közgyűlési terembe. Ezt követőleg a közgyűlés tárgyalását 12 óra 7 perckor felfüggeszti.

3. Elnök, polgármester a közgyűlés tárgyalását 12 óra 9 perckor újból megnyitja. A közgyűlési terembe érkező Márkus Ferenc főispánt az alábbi beszéddel üdvözlí:

„Főispán Úr! Tekintetes Közgyűlés!

Kecskemét ötödik hónapja arcvonalban él. Szív és kar nem pihenhet, minden óra új izgalmakra ébreszt. Hordozzuk némán a vesztett háború és az esztelen kiűrités nyomasztó terheit. Hanyatló hitünket újból és újból életre kelti annak tudata, hogy új világ születésének kínjait szenvedjük.

Ezért kell helytállanunk és a háború megrövidítése érdekében vállalnunk minden áldozatot. Küzdelmünk most elcsendesedik arra a néhány ünnepi pillanatra, amelyben beiktatjuk Kecskemétnek az ideiglenes nemzeti kormány által kinevezett főispánját, s meghallgatjuk fogadalmát. Rokonszenves egyéniségét, józan ítéletét, alapos tájékozottságát már megismertük, s érezzük, hogy kapcsolatlank egyre szorosabb és barátiabb lesz. Kérjük zárja szívébe a mi homoki tájhazánkat, s harcoljon velünk a rend megszervezésében, az élet megindításában, a megtépett város és letarolt környéke megmentésében.

Az új életért, szebb és emberibb holnapért megvívandó harcban mögötte áll e törvényhatóság, amely új arculatot kapott, a dolgozók képvisletét. Ez a réteg még nem otthonos a közigazgatás irányában, de öntudatos és elszánt. Keserves megpróbáltatások forradalmasították gondolkodását, acélozták erejét s most, amikor szerepet vállal a köz szolgálatában, boldogabb jövőndő áhítata száll lelkére. A tudomány minden tanítása, szívünk minden dobbanása hirdeti a jövőndőt: az új társadalmi és gazdasági rend megteremtését, a szocializmus megvalósítását. Ez a mi hitünk könnyel, fájdalommal és verítékkel öntözött talajból és két világháború szenvedéséből sarjadt. Ez a hit számunkra a mindennapi kenyér, az élet.

Hiszünk e város feltámadásában is. Tornyai állanak, házaiban sokkal kevesebb a pusztulás mint másutt, a földjeire, melyek átviharzott a háború, tegnap már meleg nap sütött. Az élet örök rendje megint elhozza a tavasz csodálatos erőit, s ha jól megszervezzük a termelő munkát, talán már akkor arathatunk, amikor elhallgatnak a fegyverek, s milliók sorakoznak öldöklés és pusztítás helyett építő munkára.

Főispán Úr! Munkás életének útján emlékeztetes állomás ez az óra, amelyben Kecskemét sorsával lélekben összeforr. A pillanat komoly. Nem pompáznak sem feszes hajdúk, sem tarka virágok. Mélybe zuhantunk, szegények lettünk, s az örökre elmerült múltira emlékeztető e díszes teremben csak hitünk melegíti a fáradt és fázó szíveket. Főispán úr tanúja e város hősi küzdelmének, erőfeszítésének. Látja milyen veszélyek között járunk még ma is. Kérjük adja segítségét,

a kormány tekintését, a maga férfi erejét, döntéseknek mérsékletét, küzdelemben lendületét, s ha mi lankadunk biztatását és vigasztalását.

Dondé őrnagy Kecskemét orosz katonai parancsnoka nem egyszer mondotta már nekem, amikor a feladatok súlya alatt bizony megrendülten állottam előtte.

Sajnálom a polgármester urat, mert tudom, hogy ezek a napok sok fájdalmat okoznak.

Az ilyen emberi hang úrrá lesz a kétségbeesésen. S ha megfogyatkoznak az erők, biztat ez a hang: küzdeni tovább kenyérért, otthonért, városért, új világért, a dolgozók uralmáért.

Ilyen emberi hangon szeretnék szólni. Csendesedjék a háborúnak bennünket még mindig közletről sújtó vihara, némuljon el minden indulat és szenvedély, a Kecskemét törvényhatósága köszöntse főispánját meleg szívvel, a nemzeti fel-támadás rendületlen hitével. Lásson mielőbb dermedt, meggyötört, nélkülöző és szeretetre szomjazó város helyett derűs, munkás virágzó Kecskemétet, elalélt nemzet helyett független magyarságot.

Mindnyájunkhoz pedig kösse harcokban megedzett, megértő, áldozatkész és nemes barátság.¹¹

5. Ezt követőleg elnök polgármester felkéri a város főispánját, hogy a fogadalmat a törvényhatósági bizottság előtt tegye le.

Elnök főispán a következő fogadalmat tesz: Én, Márkus Ferenc, Kecskemét thj. város főispánja becsületemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy Magyarország alkotmányához, az Ideiglenes Nemzetgyűléshez és az Ideiglenes Nemzetgyűlés által választott Ideiglenes Nemzeti Kormányhoz hű leszek, — Magyarország törvényeit, törvényes szokásait, az Ideiglenes Nemzetgyűlés határozatait, az Ideiglenes Nemzeti Kormány rendeleteit megtartom, hivatali előjáróimnak engedelmeskedem, a hivatali titkot megőrzöm és hivatali kötelességeimet pontosan, lelkiismeretesen, a nép érdekeinek szem előtt tartásával teljesítem.”

6. Ezt követőleg elnök polgármester a közgyűlés elnökségét 12 óra 25 perckor a város főispánjának átadja s ugyanakkor ő az elnöklést átveszi.

Tudomásul feljegyeztetik.

7. Elnök főispán az üdvözlésekre a következő beszédet mondja:

„Tisztelt Közgyűlés! Polgármester Úr!
Tovaris Major!

Ne csodálkozzanak rajta, hogy egy kicsit megilletődött vagyok, talán még jobban, mint amikor tudomásomra jutott, hogy főispánná neveztek ki. Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegye és Kecskemét főispánjává is. Akkor is meg voltam illetődve, talán nem annyira, mint most és akkor is tudtam azt, hogy ez a kinevezés ma nem dísz, pompa, hanem munka, nagyon-nagyon erős munka, különösen Pest vármegyében. De nem ijedtem meg, mert tudtam és hiszem azt, hogy ha akadnak, s meg vagyok győződve, hogy akadnak, munkatársak és kettőzött erővel fogunk hozzá a munkához, akkor azt a munkát becsülettel, mindnyájunk meglegedésére s főleg a köznek javára feltétlenül el tudjuk és el fogjuk végezni. Amikor beszélek nem szabad megfélemlenünk Angliáról, Amerikáról, de elsősorban a hatalmas népi Oroszországról, s elmondhatjuk, hogy ezekben a küzdelmekben

nem vagyunk egyedül, mert ezeket a szövetségeket mindenkor és mindig magunk mellett tudjuk és érezzük.

Tény az, hogy sokkal nehezebb valamit felépíteni, különösen egy országot felépíteni, mint azt lerombolni. A lerombolást elvégezték, s most rajtunk a sorunkunk kell újjáépíteni. Mielőtt azonban az építés munkájához hozzálátunk, nemcsak a romokat kell eltakarítani, hanem el kell takarítani a közéletből azokat a személyeket is, legelsősorban azokat, akik megindították ezt a lavinát és hozzájárultak ahhoz, hogy szerencsétlen hazánkat rombadöntsék. A romok eltakarításában és szerencsétlen hazánk demokratikus újjáépítésében elsősorban számítok a demokratikus pártokra. Tudom, hogy ezeknek a demokratikus blokkba tömörült pártoknak helyzete nagyon súlyos, különösen akkor, amikor én felelős helyről kijelentem azt, hogy az építőmunkában hatásosan számítok az ő munkájukra és segítségükre. Azonban ezeknek a pártoknak a segítségei csak akkor és csak abban az esetben lehetnek tökéletesek, csak akkor adhatnak tökéletes munkát, ha ők maguk is pártjukon belül, saját pártjukban a demokrácia szellemét mindenkor végre tudják hajtani. Nem akarjuk, de nem is tűrjük, hogy még egyszer bekövetkezzenek az 1918—1919-es időszakok, amikor mindenki igyekezett a baloldali pártokban elhelyezkedést találni, csak azért, mert tudják azt, hogy ezek a pártok azok, amelyek nekik menedéket tudnak biztosítani. Tudjuk azt, hogy az elmúlt rezsim és Szálasi szökevényei meg fogják próbálni és igyekezni fognak a munkásság jóhiszeműségének, a munkásság felültettségének alapelveivel ezekben a baloldali pártokban elhelyezkedni. Itt kell azután a pártoknak éber szemmel vigyázni és figyelni arra, hogy egyenesen lehetetlenné tegyék, bármennyire szükséges az illető munkássága, hogy ezekben a pártokban el tudjanak helyezkedni, ezeket azonnal ki kell söprözni, munkásságukat lehetetlenné tenni. Ha a pártok erre az álláspontra fognak helyezkedni és kell, hogy erre az álláspontra helyezkedjenek, akkor meg fogják érteni: Nem a mennyiség, hanem a minőség a fontos! Ez lenne a politikai része, mely a pártokra vonatkozik, s ha ezzel a pártok készen vannak, akkor hazánk felépítése a romokból már sokkal könnyebb lesz, mert olyan dolgozók és munkások fognak hozzá a pártokon keresztül az ország újjáépítéséhez, akik telítve vannak ambícióval, s akiknek alkotásai után végre be fog következni hazánk egyik legnagyobb fiának a mondása: Magyarország nem volt, hanem lesz!

Ezt üzenem a demokratikus blokkba tömörülő Kecskemét város lakosságának, de üzenem azoknak is, akik egyik párthoz sem tartoznak, hogy mindenkitől elvárom azt a munkát, sőt a mai körülmények között fokozottabb mértékben mint valaha. Ugyancsak innen üzenem mind a városi, mind a megyei tisztviselőknek, hogy a múlt szelleme letűnt, az soha többé nem fog feltámadni. Nemcsak a munkásságtól és polgárságtól várjuk szerencsétlen hazánk romokból való felépítését, hanem ők is vegyék ki részüket ott, ahová őket a sors állította. Nem tűröm azt, hogy az a tisztviselő réteg, amely mindegyik eddigi rezsimnek uszályhordozója volt, ezt a súlyos jelzőt továbbra is viselje, hanem értse meg egyszer végre, hogy nem a nép van értük, hanem ők a népért. Tisztviselőknek is megadatott az a jog, hogy szervezkedjenek, lehetőségük van arra, hogy bármelyik pártba tartozó tisztviselő, városi, vagy megyei tisztviselő, vagy bármelyik intézmény tisztviselője azokon a falakon belül, ahol ő van és munkáját végzi, pártpolitikát folytasson, vagy bármilyen véleményt nyilvánítson. Ha úgy érzi valaki, hogy nem tud, vagy nem akar ezeknek a követelményeknek megfelelni, s ezzel velom együtt

működni, vonja le a konzekvenciát, mert bármennyire nehezemre esnék is, kénytelen lennék azt és vele levonni, ha ezt nem tudja, vonja ki magát a pártmunkából, mert bármennyire nehezemre esnék is kénytelen lennék én letartóztatni.

Beszédem első felében említettem, hogy vannak szövetségeseink. Azonban a tapasztalat, tisztelt közgyűlés, mégis csak azt bizonyítja, hogy egyedül vagyunk, sőt nagyon egyedül vagyunk. Hiába kiáltjuk a világnak, hogy élni akarunk, senki sem hallja meg, senki sem akar vagy tud rajtunk segíteni. Csak arra az álláspontra helyezkedhetünk, segíts magadon, az Isten is megsegít. Ezt a gondolatot kell az ország népének megérteni, ezzel a gondolattal kell ébredniünk és lefeküdniünk, ezt a gondolatot kell belevézni mindnyájunk agyába, ezzel a gondolattal kell hozzáfognunk az építómunkához, s eredményes is lesz az építő munka, ha ezzel a szent elhatározással fogunk hozzá. Ezt kérem, sőt ezt követelem a város lakosságától, valamint a tisztviselő karától. A magam személyére vonatkozóan csak az a kérés, mint már a pártoknál tett látogatásom alkalmával elmondtam, csak egyet kérek: bizalmat. Bizalmat kérek arra, hogy együtt tudjunk működni, együtt tudjunk dolgozni. Ezt a bizalmat én munkámmal akarom viszonzni és meghálálni. Talán egyedül vagyok, aki nem tud ígérni, s nem áll módomban ígéretet tenni. Egyet mégis ígérhetek, hogy azt, ami módomban áll a város és a megye lakosságának érdekében, legjobb tudomásommal meg fogom tenni. Ez a kívánságom olyan csekély és előleg arra, hogy a mi együttműködésünk zavartalan és eredményes legyen.

A pártoknál tett látogatásaim alkalmával kifejezésre juttattam, hogy csak becsületos és egyenes munkát tudok és kívánok támogatni. Nem tudok, nem is akarom, hogy titok legyen: én a szociáldemokrata pártnak vagyok a tagja. Ezt azért tartottam szükségesnek kijelenteni, hogy már most megnyugtassak mindenkit, hogy ennek ellenére párton felül állok és nem fogom túrni azt, hogy akár az egyik, akár másik pártnak rovására, vagy előnyére bizonyos engedményeket tegyenek. Nem a pártoknak, hanem mindenkinek a főispánja vagyok és jogos panaszaival mindenki bármikor felkereshet.

Nem lenne beszédem teljes, ha nem emlékeznék meg erről a helyről a szerencsétlen Budapest már megindult és egyre javuló felsegítéséről. Innen mondok hálás köszönetet pártokon keresztül a város lakosságának és a pártokon kívülállóknak, az őszinte, igaz szívvel történő megnyilatkozásról. S kérek mindenkit, s ismételtelen felhívom mind a pártokat, mind a párton kívülállókat, Kecskemét város egész lakosságát, hogy igyekezzenek minél jobban és minél többet segíteni.

Beszédemet azzal fejezem be, hogy ha szavaim, melyeket elmondtam, megértésre találnak, együtt kiálthatjuk: Hiszünk egy demokratikus Magyarország felépítésében”.

8. Ezt követően elnök főispán a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére dr. Egrý Ferenc, Fekete Sándor és Szili István törvényhatósági bizottsági tagokat felkéri és a közgyűlés tárgyalását 12 óra 45 perckor berekeszti.

Kelt mint fent.

Hitelesítettett 1945. évi márc. hó 20. napján.

TÓTH LÁSZLÓ
polgármester
LACI
tb. főjegyző

MÁRKUS FERENC
főispán
DR. SÁNDOR JÓZSEF
t. főügyész

Fekete Sándor, Szili István, dr. Egry Ferenc hitelesítő th. bizottsági tagok.

*Hét és féloldalas, írógéppel írt tiszttáza másolata, tintával írt aláírásokkal.
BKML Kecskemét Th. Biz. jkv. 1943—1945. köt. lapszám nélkül.*

Megjelent Bálintné—Szabó: i. m. 201—208. l.

1 A kihagyott 4. pont Kovács Jenő th. bizottsági tagnak a pártok nevében elmondott üdvözlését tartalmazza.

83. 1945. február 12.

TÓTH LÁSZLÓ POLGÁRMESTER ÁRVÍZVÉDELMI INTÉZKEDÉSEI

A 31 000/1945. F. M. sz. rendelet értelmében Kecskemét thj. város területére kiterjedő hatáskörrel a törvényhatóság első tisztviselője által 1464/1945. sz. határozattal megalakított Árvédelmi Bizottság közlekedés és egyéb háborús nehézségek miatt nem hívható össze, ennél fogva a bizottság nevében elnökiileg a következő árvédelmi intézkedéseket teszem:

1. a 31 000/1945. F. M. sz. rendelet I. pontja alapján felkérem a Kécske—Kecskemét-Tiszai Ármentesítő Társulatot, hogy a Tisza folyam kecskeméti szakaszán az érdekkörébe eső árvédelmi töltéseket és műveket megvizsgálni és a rendeletben megszabott védelmi intézkedéseket sürgősen megtenni szíveskedjék.

Tekintettel arra, hogy a vörös hadsereg a gyalogos és ígás közerőt állandóan olyan mértékben veszi igénybe, hogy a közerő kimutatás elkészítése esetén a kimutatásban szereplő gyalogos és ígás közerő biztos felhasználásával nem lehetne számolni, a közerő kimutatás elkészítését ezidőszertől mellőzöm. A közerő igénybevételét szükség esetén úgy fogom megoldani, hogy azokon a helyeken, — ahol az árvíz, vagy belvíz veszély fellép, a környező területek lakosságát és ígás közerejét a külterületi körzetek útján fogom munkába állítani. Erre a szükséges intézkedést akkor fogom kiadni, amikor a közerő igénybevételére sor kerül és akkor fel fogom kérni a vörös hadsereg illetékes parancsnokát, hogy az árvédelemhez igénybe veendő közerőt a katonai igénybevétel alól mentesítse.

Éppen ezért felkérem a társulat vezetőjét, hogy a közerő kirendelésére vonatkozó kérését kellő időben hozzám juttatni szíveskedjék.

2. Felhívom Várkonyi László m. kir. erdőmérnököt, hogy a Holt-Tisza kiseréti gátját sürgősen vizsgálja meg és az esetleg szükséges intézkedések megtételére tegyen előterjesztést. Utasítom továbbá Sasvári Ferenc lakiteleki közigazgatási kirendeltség vezetőjét, hogy a kiseréti Holt Tisza gát megvizsgálásánál Várkonyi László m. kir. erdőmérnöknek legyen segítségére és mindazokat az intézkedéseket tegyék meg, amelyek árvédelmi szempontból szükségesek. Az esetleg szükséges közerő kirendelését az illetékes külterületek körzetvezetőinek igénybevételével ugyancsak a kirendeltség vezető lesz köteles eszközölni. A közerő feletti rendelkezési joggal Sasvári Ferenc kirendeltség vezetőjét bízom meg.

A Tisza folyam áradása esetén a közerőt elsősorban Szikra, Lakitelek, Árpád-szállás, Kisalpár és Felsőalpár területéről kell igénybe venni. Ha azonban ezekről a területekről a szükséges gyalog és ígás közerő bármely oknál fogva nem volna

kirendelhető, úgy a szükséghez képest a legközelebbi környező puszták közereje is igénybe vehető.

3. A belvíz levezetéssel kapcsolatban megállapítom, hogy Kecskemét thj. város területét a földművelésügyi miniszter úr négy vízi társulat között osztotta meg. Ezek a társulatok a következők: a Csongrád—Kecskeméti Ármentesítő Társulat.) (a Kécske—Kecskeméti Ármentesítő Társulat) a Pest megyei Dunavédgát Társulat és a Hármás-Algyői Ármentesítő és Belvízlevezető Társulat. A terület felosztására vonatkozó rendelet azt is megszabja, hogy az egyes társulatok mely területeken illetékesek, illetőleg kötelesek a belvíz levezetéseket eszközölni. Az érdekelt négy ármentesítő társulat az 1942—43. és 44. évekre az ármentesítési járulékokat ki is vetette, jórészből be is szedette, azonban a beszédett összegek legnagyobbbrészt nem kerültek felhasználásra. Nyilvánvaló tehát, hogy az esetleg fellépő belvíz veszedelemmel szemben a szükséges intézkedéseket az érdekelt vízi társulatok kötelesek megtenni.

Tekintettel arra, hogy az 1939—43. vizes esztendőben Kecskemét város területén jelentős számú hatóság által létesített belvízlevezető csatorna létesült s ezeknek fenntartása szintén az érdekelt ármentesítő társulatok kötelessége, felkérem az érdekelt társulatokat, hogy ezeket a csatornákat sürgősen tisztíttassák ki és hozassák karba, hogy a netalán bekövetkező belvíz veszély esetén a vizek levezetésére alkalmasak legyenek.

Általában felkérem az érdekelt társulatokat, hogy mindazokat az intézkedéseket tegyék meg, amelyeket a 31 000/1945. F. M. sz. rendelet III. fejezete a belvizek levezetése tekintetében előír.

Amennyiben bármely érdekelt társulatnak az Árvédelmi Bizottság segítségére, vagy közbelépésére volna szüksége, kellő időben tegyen az érdekelt társulat a szükséges intézkedésre előterjesztést.

4. Felkérem a budapesti kultúrmérnöki és a szolnoki folyammérnöki hivatalokat, hogy a Tisza folyam árvédelmi berendezését felülvizsgálják és a kecskeméti szakaszon esetleg szükséges intézkedések megtételére javaslatukat megadni szíveskedjenek.

5. Miután pedig a közelmúltban történt belvíz elvezetésekkel kapcsolatban a hatóság által elkészített belvíz levezető csatornák mellett nagyszámú magán csatorna is létesült, újság-hirdetményben fogom felhívni az érdekelt ingatlan tulajdonosokat, hogy a csatornákat saját érdekükben is sürgősen tisztítsák ki és helyezték használható állapotba.

Értesítendő: a Kultúrmérnöki Hivatal Budapest, Eszterházy u. 25, a Folyammérnöki Hivatal Szolnok, a Csongrád—Kecskeméti Ármentesítő és Belvízszabályzó Társulat Csongrád Szentesi út 1, a Kécske—Kecskemét-Tiszai Ármentesítő Társulat Újkécske, a Hármás-Algyői Ármentesítő és Belvízszabályzó Társulat Szeged, Folyammérnöki Hivatal, a Pest megyei Dunavédgát Társulat Budapest

Eötvös u. 45. Rudnay Guidó főmérnök, Várkonyi László m. kir. erdőmérnök, Laczi Pál tb. főjegyző és Sasvári Ferenc közigazgatási kirendeltség vezető Laki-telek.

Kecskemét, 1945. február 12.
Tóth László sk.
polgármester.

kiadvány hitelül:
OLVASHATATLAN ALÁÍRÁS
sk. igazgató. h.

Kettő és féloldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással és a város bélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. iratok. 1945— sz. n.

84. 1945. február 16.

DOBÁK ISTVÁN MB. TISZTIFŐORVOS JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÁLLAPOTOKRÓL

Az utóbbi hónapokban a város utcái igen elhanyagolt állapotba jutottak. Az utcákon, tereken és az udvarokon felhalmozott szemét és trágya az olvadás beálltával súlyos járványos betegségek melegágyává válhat.

Szükségesnek tartom ezért, hogy az utcák, terek, udvarok és illemhelyek kitarítását közmunka keretében végeztessék el.

Ugyancsak szükségesnek tartom, hogy mindazok a városi rendelőben való jelentkezésre hívassanak fel, akik tetvességet észlelnek önmagukon vagy környezetükben. A tetveseknek találtakat a városi fertőtlenítő intézetben fogjuk fertőtleníteni.

Kecskemét, 1945. február hó 16.

DOBÁK ISTVÁN
mb. tisztifőorvos

Féloldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással és a M. kir. Tiszti orvos Kecskemét, bélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. iratok. 1945 — 001721. sz.

85. 1945. február 16.

TÓTH LÁSZLÓ POLGÁRMESTER FELHÍVÁSA A KOMMUNISTA ÉS A SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT GYŰJTÉSI AKCIÓJA NYOMÁN A MAGYAR HADIFOGLYOK MEGSEGÉLYEZÉSÉRE

A MAGYAR KOMMUNISTA és SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT gyűjtési akciót indított Kecskeméten betegállományban levő *magyar hadifoglyok* megsegélyezésére. Igen fontosnak tartom, hogy az adakozásból az összes közszolgálati alkalmazottak kivegyék részüket.

Felkérem ennélfogva a hivatalok és ügyosztályok vezetőit, hogy az alájuk rendelt tisztviselők és egyéb alkalmazottak körében a *legszeleesebb mederben propagálják a nemes célra való adományozás fogamatosságát.*

Adakozni lehet: élelmiszereket, ruha- és fchémiumt, készpénzt.

Adományok a MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT hivatalos helyiségében (Rákóczi út. 3. szám. 1. emelet) adandók.

Kecskemét, 1945. február hó 16-án.

FŐISPÁNI HIVATAL
részére

TÓTH LÁSZLÓ
polgármester

Féloldalas stencil.

BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 91.

86. 1945. február 17.

MÁRKUS FERENC FŐISPÁN UTASÍTÁSA II. SZÁMÚ IGAZOLÓ BIZOTTSÁG ELNÖKÉNEK

A 15/1945. M. E. számú rendelet 20. §-a alapján utasítom,¹ hogy az igazoló bizottság működése eredményéről az eljárás befejezéséig egy-egy ügyosztály, szakcsoport, üzem, vállalat, vagy intézmény alkalmazottaira vonatkozó eljárás befejezése után tegyen hivatalomnak tájékoztató jelentést.

Kecskemét, 1945. február hó. 17.

MÁRKUS FERENC
főispán

Féloldalas, írógéppel írt eredeti tisztázata, tintával írt aláírással és Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegye és Kecskemét thj. város Főispánja körbélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskeméti II. számú Igazoló Bizottság iratai. 1945. — 148.

1 Az Igazoló Bizottság munkájának megindulásáról a Kecskeméti Lapok 1945. február 1-én a következőket tette közzé:

Amint már jelentettük, rendelet írja elő az összes tisztviselőknek igazoló eljárás alá való vonását. A pártok már kijelölték tagjaikat az igazoló bizottságba a következőképp:

Kisgazdapárt: Dr. Egry Ferenc, Györfly Pál, id. Keló János, Pető Lajos, Poór István, Rigó László, Sahin Tóth Sándor, Sváb Kovács István, dr. Szabó József, Tantó Sándor.

Kommunista Párt: Parkas Viktor, Fejős Béla, B. Komrov Pál, Neuwirt Miklós, Polgár Jenő, Sándorfi István, Székely Sándor, Szili István, Sztraka József, Tompos Sándor.

Szociáldemokrata Párt: Biró Lajos, Fekete Sándor, Hajdú Ernő, Kara Balázs, Kovács Jenő, Leindler János Schmidt József, Sima Ferenc, Szalai Gyula, Székely János.

A felsoroltakból Márkus Ferenc főispán sorshúzás útján két bizottságot alakított:

I. bizottság: Biró Lajos, Pető Lajos, Sztraka József, dr. Egry Ferenc, Fekete Sándor.

II. bizottság: Sima Ferenc, György Pál, Tompos Sándor, Kara Balázs, Szili István.

Ez a két bizottság fogja a kecskeméti tisztviselőket igazoló eljárás alá vonni. A bizottság tagjai esküt tettek, majd Sztraka Józsefet, illetve Györfly Pált elnökké választották, azután az elnökök hirdetményt fogalmaztak meg, amelyben felsorolják az igazolás alá vonandó tisztviselők névsorát és felhívják a lakosságot, hogy jelentkezzen mindenki, aki a tisztviselők népelles magartatásáról bármit tud.

87. 1945. február 18.

A NEMZETI PARASZTPÁRT KECSKEMÉTI SZERVEZETE KÉRI A FŐISPÁNT, HOGY BIZTOSÍTSA A VÁROSI BIZOTTSÁGOKBAN VALÓ KÉPVISELETÉT

A *Nemzeti Parasztpárt* — mint a Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült pártok egyike — Kecskeméten is megalakította helyi szervezetét. Kérjük ennek működése elismerését.

Az „*Ideiglenes Nemzeti Kormány*nak” a közigazgatás ideiglenes rendezéséről szóló 14—1945. M. E. sz. rendelete pártunknak is lehetőséget ad arra, hogy az önkormányzati testületek újjáalakításában és az egyes városi bizottságokban többi demokratikus pártokkal együtt arányos képviselést nyerjünk. Az említettekre való tekintettel a *Nemzeti Parasztpárt Kecskeméti Szervezete* a következő bizottságokban kér képviselést a már működő demokratikus pártok arányszámának megfelelően.

1. A „*Nemzeti Bizottságban*”¹ 2. az „*Ellenőrző Bizottságban*” 3. az „*Igazoló Bizottságban*” 4. és a „*Th bizottságban*”.

A „*Nemzeti Parasztpárt*” kérését Főispán Úr szíves figyelmébe ajánlva maradtunk a *Nemzeti Parasztpárt Kecskeméti Szervezete* megbízásából

Kecskemét, 1945. február 18-án.

hazafias üdvözlettel és tisztelettel:

SZABÓ GYULA
párttitkár
(Lakás: Csányi -utca 1. szám)

DEBSKI BÉLA
elnök
Bocskay u. 21.

*Egyoldalas, tintával írt tisztázat, tintával írt aláírásokkal hitelesítve.
BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 112.*

Nemzeti Parasztpárt bizottsági tagjai:
Nemzeti Bizottság: Szabó Gyula siketnéma-isk. igazgató
Ellenőrzőbizottság: Csósz Gergely
Th. Bizottság: Szabó Gyula
Kecskemét Csányi u. 1.
Csósz Gergely belső Ballószög
Debszki Béla Bocskay u. 21.
Pulai István
Domokos János. Belső Ballószög.

88. 1945. február 18.

A KECSKEMÉTI LAPOK HÍRADÁSA A KTE ÚJJÁALAKULÁSÁRÓL

Rendkívüli közgyűlésen új tisztikart választottak a KTE-ben. Elnök: Kovács Jenő, alelnök: Blau László, Magó János, dr. Vogt Károly, ügyvezető elnök: Rigó Ferenc, főtitkár: dr. Kákonyi József, jegyző: Kovács László, pénztáros: Szabó János, háznagy: Pécsi József, ellenőrök: Szolvik Károly, Csorba László, főrendező: Faragó Gábor.

A kézilabda és atlétikai szakosztály elnöke Domiján János, intézője Mőcza Lajos, a birkózó szakosztály elnöke Miklós Imre, intézője Gyulai Ferenc, a labdarúgó szakosztály elnöke Báron László, intézői Aszódi Lipót és Csongor Ede.

Kecskeméti Lapok. 1945. 2. (78.) évf. 14. szám 1. l.

A sportkör működésének kezdetéről a Kecskeméti Lapok 1945. január 25-i száma adott hírt. Merőben új színfoltot jelentett Kecskemét labdarúgó életében az a szezonnyitó barátságos mérkőzés, amelyet a szovjet katonai válogatott és a KTE vívott 1945. március 11-én. Az újjáéledő labdarúgás újabb rendezvényére március 25-én került sor, amikor a KAC pályán a KTE és a KAC játszott barátságos mérkőzést. Április 15-én már bajnoki pontokért folyt a küzdelem a KAC pályán a KTE és a Kiskunfélegyházi TK labdarúgó csapatai között.

89. 1945. február 19.

A MUNKAÜGYI HIVATAL UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA A FOGATOK KÖZMUNKÁRA VALÓ ELŐÁLLÍTÁSÁRA

Értesítem a Körzetvezető Elvtársakat, hogy f. hó 20-án és 21-én a szokásos módon munkásokat és minden kocsit előállítani szíveskedjenek. Továbbá tudomásomra jutott, hogy a kerületükben több kereskedő soha munkára nem jár, holott a rendkívüli munka minden kereskedőre is kivétel nélkül kötelező. Különösen nem

járnak munkába a nagy keresettel rendelkezők, akik rendeleteimet kijátszva különböző igazolványra hivatkozva munka alól kibújnak. Utoljára figyelmeztetem az igen tisztelt Elvtársakat, hogy kivétel nélkül minden kereskedőnek holnap reggeltől kezdve munkára kell jönni, kivéve azokat a kereskedőket, akik a Szakszervezeti Elnöknél a munkás-segélyezéshez hozzájárultak és fényképes igazolvánnyal el vannak látva.

A mai napon szomorúan tapasztaltam, hogy a Körzetvezető Elvtársak a kocsikat nem állították elő, ezért nyomatékosan felhívom a figyelmüket, hogy holnap reggeltől kezdve a kerületükben minden kocsit szankció terhe mellett állítsanak elő. Kérem azokat a kerületeket, akik a szorgalmasan dolgozó munkásokról szóló kimutatást ezideig nem adták be, a holnapi nap folyamán gyűjtőívvel együtt hivatalomba küldjék be.

Úgy előző mint jelen utasításaim betartását elvárva vagyok

Kecskemét, 1945. évi február hó 19.

elvtársi üdvözléssel:
GALGÓCZY
hivatalvezető. h.

*Géppel írt, féloldalas tisztázat tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

90. 1945. február 22.

AZ I. KERÜLET KÖRZETVEZETŐJÉNEK ÖSSZESÍTÉSE AZ IPAROSOK ÉS KERESKEDŐK HAVI FORGALMÁRÓL

Varga András ker. Burga u 4. a.	— 500—P havi forgalom.
Virágh István kovács Burga u. 7.	— 100 —P havi forgalom.
Sárai Józsefné borbély Kisfalu 2.	— 300—P h. tiszta jöv.
Kovács Boldizsár bognár Kisfalu ¹ 33.	— 160—P h. tiszta jöv.
Csertő Gábor fűsz.keresk. Kisfalu 41.	— 30—P h. tiszta jöv.
Bencsik István fű. ker. Nm. út 1.	— 100—P h. tiszta jöv.
Zsadányi István villanyszerelő Lechner Ö 3/5.	— 5—600 pengő havi jöv.
Gara Béla cukrász m. Lestár tér 1.	— 1500—1600 P havi jöv.
Szablics István bórker. Lestár tér 1.	— 1600—1700 P havi jöv.
Grötzer Pál edényker. Lestár tér. 1.	— 3000—4000 P havi jöv.
Kökény Gergely zöldségker. Lestár tér 1.	— 6000—8000 P havi jöv.
Gróber Mátvás kalapos m. Damjanics 14.	— 200—300 P havi jöv.
Zziros Gábor kovács m. Damjanics 11.	állandó oroszoknak dolg.
Manó Sándor férfi sz. Petőfi u 5.	— 300 P tiszta jöv.
Golovics János ker. rőfös Petőfi u 7.	— 30 P tiszta jöv.
özv. Gindert Istvánné ker. Petőfi u 9.	— 50 P tiszta jöv.
Klátik Jenő Károly vasker. Petőfi u 12/14.	— 200 P tiszta jöv.

Klátik Gyula pék Petőfi u 12/14.	az oroszoknak dolg.
ifj. Soós Pálné asztalos és ker. Petőfi u 6.	— 200 tiszta jöv.
Ugró Balázsné varrónő Petőfi 12.	— 200 P tiszta jöv.
Végh Józsefné fogtechnikus Petőfi 4.	— 300 tiszta jöv.
Raskó Ferencz szobafestő m. Petőfi u. 4.	jövedelem nincs jelenleg útcaparancsnok
Bíró Elek műszerész Festő u. 11.	— 300 tiszta jöv.
Máté Mihályné bodegás Festő u. 11.	— 150 tiszta jöv.
Végh Sándor ker. Festő u. 3.	— 400—500 P tiszta jöv.
Kovács Imre kárpitos Festő u. 9.	— műhely rendezés alatt
Szabó Lajos cipész Festő u. 9.	— jelenleg oroszoknak dolg.
Nász Gusztáv bográn m. Festő u. 7.	— műhely rendezés alatt
Bárkányi László vasker. Dobó I u. 1.	— 200 P tiszta jöv.
Molnár Péter ker. Dobó I. u. 5.	— 200 P tiszta jöv.
Pilmayer János hentes és m. Dobó I. u. 8.	— 100 P tiszta jöv.
Fehér Mihály temetkezés v. Dobó I u. 10.	— 500 P tiszta jöv.
E Mérő Sándorné ker. Batthyány 39.	— 300 P havi jöv.
Solyom András fodrász Batthyány 33.	— 180 P tiszta jöv.
Pleskó Lőrincz szabó Batthyány 33. özv. Gindert Istvánné festékker. Batthyány 33.	— 250 P havi for.
Ifj. Kedvek Ferencz zöldker Batthyány 29.	— rendezés alatt áll.
Kökény József szíjjártó Batthyány 25.	— 1000 P havi forgalom.
Szentmiklósi Imréné fűszer. Bagi S. 2.	— oroszoknak és közellátásnak dolg.
Kenderesi Mihály zöldségker Kada E. 14.	— 250 P havi jöv.
Katona Margit gyógyysz. Kada E. 7.	— 1000 P havi forg.
	— 4000 P havi forg.

*Másfél oldalas, kézzel írt fogalmazvány.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

1 A rövidítések ugyanolyan formában szerepelnek mint az eredeti iratban.

91. 1945. február 22.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁG RENDKÍVÜLI ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV A MEZŐGAZDASÁGI MUNKA BEINDÍTÁSÁRÓL ÉS A VÁROS HELYZETÉNEK ÁLTALÁNOS ELEMZÉSÉRŐL

Készült Kecskeméten a törvényhatósági bizottság 1945. évi február hó 22. napján tartott rendkívüli közgyűléséről, amelyen Márkus Ferenc főispán elnökle-
te alatt jelen vannak: Tóth László polgármester, Aszódi József h. polgármester,

dr. Sándor József t. főügyész, Laczi Pál tb. főjegyző, továbbá: Básti Ágoston, dr. Stachnik János, Fejős Béla, Székely Sándor, Szili István, Zsámboki János, Berente Antal, Sztraka József, Szalai Sándor, Hegedűs László, Ollé Gyula, D. Nagy József, Tompos Sándor, Galla József, Farkas Ferenc, Domokos László, Géro Sándor, Sahin Tóth Sándor, Laczy János, Pethó Lajos, Mészáros László, dr. Révész László, Hajnal János, Csikai Lajos, Reizsmann Andor, Kovács Lajos igazg. tanító, Tantó Sándor, Domián István, Zsigó Mihály, Marsa János, Csorba Sándor, Balla Dömötör, Keló János, Zs. Kovács István, Kiss Károly, Keresztes János Bánffy u. 14. Farkas István, dr. Egry Ferenc, Baranyi Imre, Báron László, Bíró Lajos, Csongor Ede, Gaál Valéria, Hajdú Ernő, Kapás Ferenc, Konferszky Lajos, Kovács Jenő, Kovács László, Rác Gergely, Rigó Sándor, Schmiedt József, Sima Ferenc, Szalai Gyula, Székely János, Udvardi Lászlóné, Virágh Ferenc, Nyers Imre, Nagy Antal, Baranyi László, Kovács Bálint és dr. Szabó József törvényhatósági bizottsági tagok.

Elnök főispán a közgyűlés tárgyalását 10 óra 9 perckor megnyitja és üdvözlí a törvényhatósági bizottság megjelent tagjait.

9. Bejelenti, hogy miután a törvényhatósági bizottság 22 tagja írásban kérte a rendkívüli közgyűlés összehívását, a közgyűlést az 1929: XXX. tc. 23. §-ának (3) bekezdésbe alapján a mai napra összehívta.

Tudomásul feljegyeztetik.

10. Ezt követőleg elnök főispán figyelmeztetést intéz a törvényhatósági bizottság tagjaihoz a pontos megjelenés érdekében, mivel eredményes munkát csak fegyelemmel lehet elérni.

Tudomásul feljegyeztetik.

11. Ezt követőleg elnök főispán felteszi a kérdést, hogy az indítványozók közül kívánja-e valaki a mezőgazdasági termelőmunka megindítására benyújtott indítványt megindokolni?

Kovács Jenő th. bizottsági tag röviden élőszóval megindokolja, hogy a rendkívüli közgyűlés összehívását azért kérték, mivel a mezőgazdasági termelőmunkák megindítása rendkívüli sürgős és azonnal meg kell tenni a termelés megindítására szükséges intézkedéseket. Kéri a város polgármesterét, közölje, milyen intézkedéseket tett a város mezőgazdasági termelési munkák megindítása érdekében és mik a tervei, hogy a termelőmunka meg is induljon.

Balla Dömötör th. bizottsági tag ugyancsak röviden megindokolja a rendkívüli közgyűlés összehívásának szükségességét és a maga részéről is rámutat a kérdés roppant fontosságára.

12. Ezt követőleg Tóth Dezső, a gazdasági osztály vezetője ismerteti a város terveit és már megtett intézkedéseit a mezőgazdasági termelőmunka megindítása érdekében.

„Tisztelt Közgyűlés!

Első szavam a köszönet szava, hogy ezen a rendkívüli közgyűlésen ma a legfontosabb problémát: a megélhetést célzó mezőgazdasági termelés biztosításának kérdését fogja a közgyűlés tárgyalni.

Köszönöm elsősorban a közgyűlés támogatását, mivel a város polgármestere a 675/1945. sz. határozatával engem és a vezetésem alatt álló osztályt bízta meg a

tavaszi mezőgazdasági munkák biztosítására vonatkozó 30300/1945. F.M. sz. rendelet végrehajtásával.

A hivatkozott rendelet alapján a Nemzeti Bizottság a Termelési Bizottságba pártonkint 2—2 tagot, a mezőgazdasági bizottság pedig szintén 2 tagot delegált. Az így megalakult 8 tagú Termelési Bizottság már két ízben összeült és nemcsak általánosságban, hanem már részleteiben is foglalkozott a tavaszi munkálatok biztosításával.

A termelés érdekében maga az orosz vörös hadsereg-parancsnokság részéről Vorosilov marsall két küldöttje is megjelent a városunkban és foglalkozott a termelési kérdések megoldásának lehetőségeivel. Ez a tárgyalás inkább elméleti, statisztikai adatokon alapult.

Elméletben a miniszteri rendelet alapján szép tervet lehetne kidolgozni, de a helyi nehézségek miatt a tervezetnek gyakorlatban való kivitele kétséges.

A termeléshez talajra, talajművelő eszközökre, munkára és forgótőkére van szükség. A talaj az a tényező, amely egy-két lövészteknő vagy harkocsi nyom mellett megmaradt, mint a legnagyobb tőke forrása. Ez is megéri azonban a háború súlyát, mivel a közbiztonság és igaerő hiánya miatt soványabban, tápszegényebben áll rendelkezésre. A talajművelő eszközökben sem mutatkozik komolyabb hiány.

A munkáról, mint a termelés ezidőszerint legfontosabb tényezőjéről kell legtöbbet szólnom. A munka: gépi, állati és emberi. E három közül a háborús viszonyok az állati erőtsújtotta legjobban. Közel 10 000 drb. lóból jelenleg kb. 1200, 540 drb. ökörből 64 drb. maradt meg. Ez is főleg selejtezett és takarmány hiánya miatt leromlott anyag. A megművelendő 60 000 kat. holdnál tehát az igaerő komoly számításba nem jöhet.

A jelenlegi állapotok mellett a tavaszi szántás 80—90 %-át gépi erővel, illetőleg traktorral lehetne megoldani, ha az üzemanyag kellő időben rendelkezésünkre állna.

Keckskeméten cca. 40 traktor volna munkába állítható. Itt kell megemlékez-nem Kara Balázs munkásságának elismeréséről, aki a traktorok üzembehelyezése körül lelkesen és eredményesen fáradozik.

A traktorok munkája mellett biztosítani kell az emberi munkát. Az ember fizikai és különösen ma a spekulatív szellemi munkáját mint termelési tényezőt szinte forradalmasítva kell a termelés szolgálatába állítani. Március 1-től, de legkésőbb március 15-től a mezőgazdasági munkásokat, termelőket ne legyen szabad más célra felhasználni. Állítom, hogy a hetényi 100 kubikos 20—25 P-s napszám mellett pl. a repülőtéren eredményesebb munkát végezne, mint ezer kényszerített ingyenes munkás. Ha a kórházat is ellátnák fizetett munkásokkal a mezőgazdasággal foglalkozó tanyai munkásokat nem kellene igénybe venni a városi munkákra. Tehát az emberi munkaerő biztosítása is tüzetesebb tárgyalást és intézkedést igényel.

Végül mint termelési tényező, a forgótőkét hozom fel. Ez lehet készpénz és termény, mely alatt ezúttal a vetőmagot értem. Ezen a téren is nehézséget látok. Munkás fizetés nélkül hosszabb időn át nem dolgozhat. A vetőmag árpat és zabot szinte katasztrofális mennyiségben vette igénybe a katonaság. Hogy jelenleg mennyi vetőmag árpa és zab áll rendelkezésre, arról egy esetleges összeírás sem adna tiszta képet. Bizonyos az, hogy egy-egy gazdaságban több, mint a minimális vetőmag szükséglet, nincs elrejtve.

Ezzel a néhány kecskeméti vonatkozású gondolattal próbáltam a termelés általános részét ismertetni.”

Ezt követőleg előadó teljes részletességgel ismerteti a földművelésügyi miniszter úr 30 300/1945. sz. rendeletét. Bejelenti egyben, hogy a város polgármestere a hivatkozott rendetre a következőket jelentette:

Kecskemét thj. város területének szántóterülete 85 000 kh. Ebből őszi vetés búza 6 300 kh., rozs 16 200 kh., őszi árpa 2 200 kh., összesen 24 700 kh., mely a szántóterületnek 29%-át, az 1943. évi vetésnek pedig 57%-át teszi ki.

A háborús viszonyok miatt az őszi szántás is elmaradt és a tényleg felszántott terület nem lehet több cca 1000—1500 kh-nál.

Tavasszal szántandó és vetendő cca. 60 000 kh. szántóterület.

A termelés biztosítására termelési bizottság alakult, melynek irányításával a város polgármestere a gazdasági osztály vezetőjét bízta meg.

Ha traktorok részére az üzemanyag biztosítva lenne, a város területén a legújabb összeírás szerint 32 drb. üzemképes és 8 drb. még javításra szoruló traktor volna a mezőgazdálkodás szolgálatába állítható.

Közel 10 000 drb. lóállományunk 1230 lóra, 540 drb. ökör 64 drb. -ra csökkent. De a megmaradt igaerő is a volt állománynak csak a selejt anyaga.

Folyamatban van az igaerők tökéletes kihasználására kartotékos feldolgozás alapján az intézkedés. Folyamatban van továbbá az elhagyott birtokok összeírása, gondnokok megbízatása és a leltárak felvétele.

A zab és az árpa vetőmag hiánya miatt a zab szokásos vetőterületének előreláthatólag csak a 10—15%-a cca 300 kh., a tavaszi árpa szokásos vetésterületének pedig 20—25%-a cca 600—700 kh. lesz bevethető.

Előadó a rendkívüli közgyűlés összehívásából azt látja, hogy a megújulás nemcsak a politika mezején történik, hanem az élet mindennapi kenyérkérdésének: a magyar földnek új tavaszát hozza. A közelgő tavasz a magyar ugart verejtékkel fogja öntözni, de ez a verejték a mezőgazdasági munkásság és kisgazda társadalom gyöngyszemévé fog rövidesen átváltozni.

„Kell, hogy a kialakuló új demokratikus élet az emberiséget a szeretet szellemében kovácsolja össze, hogy ez a legfenségesebb fegyver mindnyájunk számára igazságosabb és jobb megélhetést biztosítson.”

13. Ezt követőleg a város polgármestere emelkedik szólásra és a város helyzetéről a következőkben számolt be a szokásos polgármesteri jelentés helyettesítésképpen:

„Főispán Úr! Tekintetes Közgyűlés!

Mielőtt Tóth Dezső barátom szakszerű tájékoztatója felett vita indulna meg, szükségét érzem, hogy a szokásos polgármesteri jelentés helyett rámutassak arra a szoros kapcsolatra, amely fennáll a termelő munka és a város helyzete között.

Nem szeretnék csüggedést kelteni, de a felelősség arra kötelez, hogy őszintén és a valósághoz híven szóljak. A felelősség tudatában kell megállapítanom, hogy Kecskemét helyzete rendkívül súlyos és veszélyes. Január első napjaiban jelentős és örömdetes lépéseket tettünk a biztonság, rend, munka és fegyelem útján, a körülmények azonban nemcsak a javulástól fosztottak meg bennünket, hanem olyan visszaesés következett be a városra és a lakosságra, amely súlyos terheket jelent. Ezért meg kell ismételnem a várokat az okokat, amelyek Kecskemétet ilyen válságos helyzetbe sodorták:

1. Kiürítés. Makón csak három főtisztviselő menekült el a tizenegy napos ostromban 30 polgári egyén halt meg, nálunk a bor miatt közel száz. Erdészetnél, mérnöki hivatalnál, gazdasági ügyosztálynál senki sem maradt itthon. Ez az egyik oka annak, hogy az oroszokkal való érintkezés is igényeikről való tárgyalás a munkahivatal kivételével szinte egészében a polgármesterre nehezedik, s ez vonja el a legfontosabb feladatoktól, főként az ügyosztályok munkájának irányításától és ellenőrzésétől.

2. Kecskemét népének főként a gyümölcs és bor adja munkáját és kenyerét. A búza és burgonya békében sem volt elegendő. Bora alig maradt néhány embernek, s a munkáltatás megindítása szinte leküzdhetetlen nehézségekkel jár. Külterületen 2000 ember erdőt irt.

3. A kórházak ellátása rendkívül súlyos áldozatokat követel tőlünk. A tanyákon szigorú rekvirálás van folyamatban s a lakosság tartalékai állapotban és terményben kimerülőben vannak. Napról-napra újabb akadályok mutatkoznak a kenyérellátásban. Legalább egy malmot szerettünk volna biztosítani a polgári őrítés számára. A parancsnok részéről megértést tapasztaltunk ugyan, de az arcvonal közelsége, s az egyes alakulatok önkénye keresztülhúzza számításainkat. Ezért jelent minden mázsa liszt megőrlése ismétlődő küzdelmet.

4. A város fekvése valósággal vonzza a hadsereget és a polgári lakosságot. A műutak kereszteződése teremt olyan forgalmat, mely a békében áldás, háborúban veszély és megterhelés. Kecskeméten kell átvonulni nemcsak a hatalmas katonai alakulatoknak, hanem a polgári lakosságnak és szerencsétlen munkaszolgálatos rétegnek, amely vagy Budapesten keresi hozzátartozóit vagy onnan menti az éhség elől.

5. A fentiekből ered a közellátás minden nehézsége és az árak hirtelen felszökése. Tiszántúl a tojás 1,20 pengő, s ezért az árért bőségben beszerezhető, nálunk viszont 5 pengőt ígér a tojásért az, aki néhány nap alatt még Budapesten az éhség rémével vívódott, s gyermeke szemében már tűnni látta az élet fényét. Hacsak a kecskeméti helyzetet látnánk, fel kellene adnunk a feltámadás reményét. Tiszántúl van kenyér, Pécsen 20 fillér a villamos közlekedés, Budapesten a kenyér hiánya ellenére halad a szervezőmunka, világos tehát, hogy a kecskeméti helyzetnek okai a háborúban, annak közelségében, az itt állomásozó alakulatok nagy számában és a kórházak igényeiben rejlenek.

6. Az elmondottak mindenkinek kötelességévé teszik, hogy részt vállaljon abban a küzdelemben, amelyet a város jövődjéért vívunk. Ez a kötelesség elsősorban a pártokra hárul. Tudom, hogy a pártemberben a legnagyobb a felszabadulás érzése. Ez arra ösztönzi, hogy vallott eszméit megvalósítsa, a maga erőit pártja érvényesülésének szolgálatába állítsa. Mint polgármesternek az a kötelességem, hogy az elvi síkról tekintetem a sűrű hétköznapiakra irányítsam, és arra kérem a pártokat, hogy semmit ne várjanak a várostól, semmit ne kérjenek, segítsenek, s amíg az új élet alapjait meg nem vetettük, minden erőt és időt a termelőmunkának szenteljenek. Politikai kérdésekre kitérni nem óhajtok, csak hangsúlyozom, hogy bár a haretől soha nem féltem, a mérséklet híve voltam és maradok. Semmiképpen sem szeretném, ha bűnök megtorlatlanul maradnának, de vallom, hogy ilyen veszélyes és válságos időkben az ifjonti hév a személyes bosszú s az apró vétkek üldözése semmit sem használ, de jelenthet helyrehozhatatlan károkat.

Mikor tisztetrem megbízást kaptam, megmondtam, hogy a megpróbáltatások ezután jönnek. Tények ismeretében most sem tudok mást mondani. Sorsunkat el-

kerülni, a terheket elhárítani nem tudjuk, de népünk szenvedését enyhíthetjük, ha a kecskeméti tájon a föld olthatatlan szeretetével, az élet ösztönével, elveink bátor megvallásával és győzelmének reményével fogunk a termelő munkához.”

14. A törvényhatósági bizottság a város polgármesterének a gazdasági osztály vezetője útján megtett előterjesztését és jelentését, valamint a város polgármesterének a város helyzetéről előterjesztett jelentését Básti Ágoston, dr. Szabó József, Konferszky Lajos és Sima Ferenc felszólalása után egyhangúlag elfogadta, illetőleg jóváhagyólag tudomásul vette.

15. Elnök főispán az elhangzott felszólalásokra válaszulva figyelmezteti a közgyűlést, hogy a hangulatkeltéstől mindenki tartózkodjék. A hatóságokat munkájukban támogassák. A Budapestről élelmiszer beszerzés végett lejövéket ne kárhoztassák, mert ha a gyermek szeméből a fény kialszik, akkor a szülőknek semmi sem drága. A hatóság mindent megtesz a termelés megindítására és a bajok orvoslására. Petróleumot szerzünk. A munkát minden körülmények között igyekszünk biztosítani. Ötleteket kérünk a th. bizottsági tagoktól és minden hasznos és gyakorlatilag kivihető tanácsot megfogadunk.

Tudomásul feljegyeztetik.

16. Ezt követőleg elnök főispán bejelenti, hogy a közigazgatás ideiglenes rendezéséről kiadott 14/1945. M.E. sz. rendelet alapján újjáalakult törvényhatósági bizottságnak a közeljövőben meg kell alakítani mindazokat az önkormányzati szerveket és bizottságokat, amelyek működésére feltétlenül szükség van. 12 ilyen szerv megalakítására fog sor kerülni. A megalakítandó szervek és bizottságok szervezésére vonatkozó kimutatást a demokratikus pártok vezetőségének azzal a kéressel adja át, hogy az egyes szervezetbe és bizottságokba választandó személyeket jelöljék ki.

Tudomásul feljegyeztetik.

17. Ezt követőleg elnök főispán a mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Balla Dömötör, Básti Ágoston és Sima Ferenc th. bizottsági tagokat kijelöli és a közgyűlés tárgyalását 12 órakor berekeszti.

Kelt mint fent.

Hitelesített, 1945. évi március hó 20. napján.

DR. SÁNDOR JÓZSEF

t. főügyész

LACZI PÁL

tb. főjegyző

MÁRKUS FERENC

főispán

TÓTH LÁSZLÓ

polgármester

BÁSTI ÁGOSTON

BALLA DÖMÖTÖR

SIMA FERENC

hitelesítő th. biz. tagok

*Hat és féloldalas, írógéppel írt tisztázat másolata, tintával írt aláírásokkal hitelesítve.
BKML Kecskemét th. biz. jkv. 1944—1945. év. 9—15. 1.*

92. 1945. február 23.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN FELVETT JEGYZŐKÖNYV A NEMZETI PARASZTPÁRT KÉPVISELŐINEK BEVONÁSÁRÓL, AZ EGYES PÁRTOKNAK A NÉPBÍRÓSÁGBA DELEGÁLT TAGJAIRÓL, A SAJTÓBIZOTTSÁG FELÁLLÍTÁSÁRÓL AZ IPARENGEDÉLYEK KIADÁSÁRÓL

Felvételett Kecskeméten a városháza 35. sz. alatti helyiségében 1945. évi február 23. napján tartott Nemzeti Bizottsági ülésről.

Jelen vannak: Fekete Sándor, Kara Balázs, Kovács Jenő, dr. Egry Ferenc, Csikai Lajos, Reiszmann Andor, Básti Ágoston, Sztraka József, Blau László.

A Nemzeti Bizottságban általában az a vélemény alakult ki, hogy a Nemzeti Bizottság tagjainak számát fel kell emelni s azonkívül a Nemzeti Bizottságban Nemzeti Parasztpárt képviselőtének is helyet kell adni.

Ezen okok folytán a Nemzeti Bizottság elhatározta a Nemzeti Bizottságnak kibővítését és a Magyar Kommunista Párt részéről ajánlott Básti Ágostont, a Magyar Független Kisgazdapárt részéről ajánlott Reiszmann Andort és a Szociáldemokrata Párt részéről ajánlott Kovács Jenőt a Nemzeti Bizottság tagjainak elfogadta és tudomásul vette, hogy a Nemzeti Parasztpárt az ő részéről kiküldendő két tagnak nevét a legközelebbi Nemzeti Bizottsági ülésen fogja bejelenteni.

Egyidejűleg Homoki József eddigi volt elnök távozását tudomásul vette és a Nemzeti Bizottságban kifejtett munkájáért köszönetét fejezte ki.

A Nemzeti Bizottság a megüresedett elnöki állásra Kovács Jenőt és jegyzőnek Reiszmann Andort választotta meg.

A Nemzeti Bizottság a népbíráskodásról megjelent 81/1945. M.E. sz. rendelet 39. §-ában foglalt rendelkezés alapján következő javaslatot terjeszti a Főispán Úr elé.

Tudomásul vette, hogy a Független Kisgazda Párt Pethő Lajost, Domián Istvánt, Tantó Sándort, Balla Dömötört, Keresztes Jánost, a Magyar Kommunista Párt Sztraka Józsefet, Kalmár Imrét, Nyers Imrét, Hegedűs Lászlót, Fejős Bélát, a Szociáldemokrata Párt Székely Jánost, Bíró Ferencet, Katona Gyulát, Rácz Gergelyt, Szinnyai Sándort, a Szabad Szakszervezet Székely Sándort, Friedenthál Simont, Halász Pált, Cseh Sándort, Hidi Andrást hozta javaslatba a népbírórságba való kijelölés céljából.

A Nemzeti Bizottságnak a kijelölésre vonatkozólag az a javaslata, hogy a pártok által beterjesztett névjegyzéken levők közül az első helyen levő rendes tagnak, a második helyen levők pedig póttagnak jelöltessenek ki a Főispán Úr által.

Básti Ágoston panasz tárgyává teszi, hogy a Kecskeméten megjelenő egyedüli lap a Kecskeméti Lapok szerkesztése nem szolgálja a pártok érdekeit, mert túlnyomórészt az anyagi hasznot hajtó hirdetések foglalják le és különböző politikai megmozdulásokat és a gyűléseken elhangzott beszédeket csak kivonatossan hozza és kéri, ennek az állapotnak a megszüntetését.

A Nemzeti Bizottság kimondotta, hogy sajtókérdésben előbb hozott határozatát hatályon kívül helyezi és elhatározta, hogy a sajtót tulajdonába veszi. Felállít egy sajtó-bizottságot, amelynek már most kötelességévé teszi, hogy a Kecskeméti Lapok című újsághoz szerkesztőt küldjön ki. Elhatározta a Nemzeti Bizottság, hogy a Részvény Nyomda rt-ul a lap nyomtatásának költségeire megállapodást fog kötni.

Blau László indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság a legszigorúbban és újból nyomatékosan utasítsa az I. fokú iparhatóságot, hogy az újabb iparengedélyek kiadásánál a kérelmezők megbízhatóságát minden tekintetben a legszigorúbb vizsgálat alá vegyék és csak teljesen megbízható egyéneknek adjanak ki iparengedélyeket.

A Nemzeti Bizottság ezt az indítványt elfogadta.

Básti Ágoston előterjeszti, hogy a Mansz szövődéjének jelenlegi vezetőjét, aki csak ideiglenes jelleggel van megbízva, — politikai szempontból nem tartja megbízhatónak s éppen ezért indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság utasítsa a polgármestert, hogy ezt a vezetőt az állásától mentse fel és a megbízatást tőle haladéktalanul vonja vissza.

A Nemzeti Bizottság a határozatot elfogadta.

Kmft.

elnök.

jegyző,
Nemzeti Bizottsági tag.
REISZMANN ANDOR sk.

nemzeti bizottsági tagok.
FEKETE SÁNDOR sk.
SZTRAKA JÓZSEF sk.
CSIKAY LAJOS sk.
BÁSTI ÁGOSTON sk.
DR. EGY FERENC sk.
KARA BALÁZS sk.
BLAU LÁSZLÓ sk.

A másolat hitelélül:

Kifüggesztetett: 1945. II. 28.
Levétetett: 1945. III. 9.

SZABÓ
irodatiszt

SZABÓ
irodatiszt.

*Háromoldalus, írógéppel írt másolat, tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottsági iratok. Jegyzőkönyvek. 1945. sz. n.*

93. 1945. február 24.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN FELVETT JEGYZŐKÖNYV HOMOKI JÓZSEF FŐSZERKESZTŐVÉ VALÓ KINEVEZÉSÉRŐL ÉS A SAJTÓBIZOTTSÁG ÖSSZETÉTELÉRŐL

Készült Kecskeméten a Városháza 35. sz. alatti helyiségében 1945. évi február hó 24. napján tartott Nemzeti Bizottsági ülésről.

Jelen vannak: Básti Ágoston, Blau László, Fekete Sándor, Reiszmann Andor, Kara Balázs, Csikai Lajos, Sztraka József, dr. Egy Ferenc.

Blau László előterjesztette, hogy nagyon fontos közérdek, hogy a sajtót minden tekintetben és így politikailag is teljesen megbízható személyek irányítsák. Éppen ezért javasolja, hogy a Kecskeméti Lapokhoz főszerkesztőnek Homoki Józsefet, munkatársaknak pedig Rázsó Ernőt és Sima Ferencet nevezze ki a Nemzeti Bizottság.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

Básti Ágoston javasolja, hogy a tegnapi napon létesített sajtóbizottságba minden párt egy-egy tagot küldjön ki és egyben bejelentette, hogy a Kommunista Párt Szántó Györgyöt, a Szabad Szakszervezet pedig Dávid Sándort hozta javaslatba. Felhívandó a Független Kisgazdapárt és a Szociál Demokrata Párt, hogy sürgősen nevezék meg azokat a párttagokat, akiket sajtóbizottságba kiküldeni óhajtanak.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

Következő tárgy a Nemzeti Bizottság tagjainak részére jelenléti díj megállapítása.

A Nemzeti Bizottság határozatilag kimondotta, hogy a tagjai részére ülésenként 10 P. azaz Tíz pengő jelenléti díjat állapít meg.

Felolvasás után helybenhagyva aláíratott.

Kmft.

jegyző és Nemzeti Bizottsági tag
REISZMANN ANDOR sk.

elnök.
Nemzeti Bizottsági
tagok.
FEKETE SÁNDOR sk.
BLAU LÁSZLÓ sk.
DR. EGRY FERENC sk.
SZTRAKA JÓZSEF sk.
CSIKAI LAJOS sk.
KARA BALÁZS sk.
BÁSTI ÁGOSTON sk.

A másolat hitelül:
SZABÓ
irodatiszt

Kifüggesztetett 1945. II. 28-án

*Egyoldalas, írógéppel írt másolat, tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.*

94. 1945. február 25.

A KECSKEMÉTI LAPOK HÍRADÁSA A VÖRÖS HADSEREG MEGALAKULÁSÁNAK 27. ÉVFORDULÓJÁN RENDEZETT ÜNNEPSÉGEKRŐL

Impozáns keretek között, nagy lelkesedéssel ünnepelte meg pénteken Kecskemét népe a Vörös Hadsereg születésének 27. évfordulóját. Már a kora délelőtti órákban benseg keretek között a város rendőrségének egy díszraja vonult ki az Október harmincadika téren levő orosz hősi halottak sírjához, hol egy ismeretlen orosz katonai sírjára koszorút helyezzen. Az orosz tisztek társaságában megjelenő Bánó Mihály, a közbiztonsági osztály főnöke lépett ezután elő és többek között a következőket mondotta az Új Rend kemény arcú őreinek.

— Az a puska, amit a szabadságot hozó szovjet hadsereg adott kezetekbe, sokra kötelez benneteket. A ti vállatokon nyugszik Kecskemét város rendje és közbiztonsága és hiszem, hogy ennek tudatában is vagytok.

Kemény, pattogó vezényszavak elhangzása után két díszsisakos rendőr állt őrséget egész nap az orosz hősi sírok mellett.

Délután 3 órára a Függetlenségi Frontba tömörült pártok a Városi Színházban jöttek össze, hogy Kecskemét népe együtt ünnepelje a Vörös Hadsereg 27. évfordulóját. Már 2 órakor a gyári munkásság zárt sorokban vörös és nemzetiszínű lobogókkal kezdett gyülekezni a végére zsúfolásig megtelt teremben.

Az ünnepélyen megjelent Márkus Ferenc főispán, Bánó Mihály a közrendészeti osztály vezetője és Kellő Sándor százados az új demokratikus magyar hadsereg századosa. A mind végig lelkes lefolyású ünnepély előtt a Magyar Kommunista Párt munkáldalárdája az Internacionálét, majd a közönséggel együtt a Himnuszot énekelte el. Tóth László polgármester emelkedett szólásra ezután és a következő rövid beszéddel nyitotta meg az ünnepséget:¹

A Vörös Hadsereg huszonhetedik születésnapjának ünnepéből részt kért Kecskemét népe is. Az ünnepi szónokok elmondják majd, milyen hatalmas teljesítmények fűződnek a hadsereghez, amely világtörténelmi szerepet vállalt a népek felszabadításáért.

Magam részéről bevezetőül a maradandó élményről szólok, aminek hatása alatt állok. Ez a hadsereg ünnepelt délelőtt a színházban. Énekük és zenéjük megragadott. Katonáikban csodáltam az áhítatos fegyelmet és benseg odaadást. Éreznem kellett a művészet örök szépségét és bámulatos erejét, amely új lelket önt harcosok százezreibe, szebb, emberibb holnap nemes vágyával és felemelő áhítatával tölti meg a bátor szíveket.

Az eszméért küzdő hadsereget köszöntöm, s mindazokat, akik a harcosokat ünnepelni jöttek.

Kecskeméti Lapok. 1945. 2. (78.) évf. 16. szám 1. l.

¹ Az ünnepségen beszédet mondtak még: Sima Ferenc, a Magyar Szociáldemokrata Párt részéről, Dobó István nemzetgyűlési képviselő, a Magyar Kommunista Párt részéről, Kéry József a Nemzeti Parasztpárt részéről és végül Básti Ágoston a Magyar Kommunista Párt titkára.

95. 1945. február 25.

FELHÍVÁS A MAGYAR DEMOKRATIKUS IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG ALAKULÓ GYÜLÉSÉN VALÓ RÉSZVÉTELRE

MAGYAR LÁNYOK ÉS FIÚK! ÉRTELMISÉGI, MUNKÁS ÉS PARASZTI!

Hívunk mindnyájatokat a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetségbe. ALAKULÓ GYÜLÉSÜNK február 25-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor Székházunkban, Batthyány u. 13.

Minden hazafiasan gondolkodó ifjúnak itt van a helye! Együtt kell dolgoznunk és harcolnunk az új, demokratikus Magyarország felépítéséért!

M. D. I. SZ. Szervező Bizottsága

Egyoldalas, nyomtatott plakát.

BKML Kecskemét, plakátok és hirdetések gyűjteménye.

1 Március 1-én a Kecskeméti Lapok a következő beszámolót közölte az ifjúsági gyűlésről:

Kecskemét Ifjúsága is kibontotta zászlaját a demokratikus

Magyarorszáért

Február 25-én vasárnap délelőtt tartotta alakuló gyűlését a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség. A terem a gyűlés kezdetére teljesen megtelt lelkes diák és diáklányokkal, munkás és paraszti ifjakkal.

A gyűlés kezdete után megválasztották a következő vezetőséget: Elnök: Vári László; alelnök: Székely György; Titkár: Kalmár Tamás; titkártárs: Rajnák Borbála; könyvtáros: Albarecht István; jegyző: Pethő Sándor; pénztáros: Csák Júlia; ellenőrök: Szigeti László és Huszár Sándor. Majd Kolin Lajos, Kalmár Tamás, Mőcza Lajos és Csák Júlia ismertették a szövetség célkitűzéseit. Lelekes beszédekben rámutattak arra, hogy a demokratikus Magyarország felépítésénél nem hiányozhat egyetlen becsületes magyar ifjú sem. Tanulni vágyásunknál csak az akaratunk nagyobb — mondták — és ha akaratunk munkává válik, akkor boldog részesei leszünk egy szebb és boldogabb demokratikus Magyarországnak. Ezután elhatározták különböző sport és szórakozó szakosztály megalakítását utána a mindvégig lelkes gyűlés véget ért.

96. 1945. február 27.

A KÖZELLÁTÁSI HIVATAL ÉLELMISZERT SZÁLLÍT PESTÚJHELY KÖZSÉGNEK

Közellátási kormánybiztosi hivatal által 167/1945. számú átirat elintézése képen Pestújhely község inségeseinek élelmiszerral való ellátása ügyében a kormánybiztos főispán úrral történt szóbeli bejelentés után az alább felsorolt élelmicikkeket adattam ki:

1. 5. q. finomliszt
2. 5. q. kenyérliszt Rl.
3. 5. q. bab

4. 200 kg kelkáposzta
5. 100 kg sárgarépa
6. 7. q szárított zöldbab,
7. 720 darab tojás

A 6. tétel alatt kiadott szárított zöldbab a Kecskeméti Konzervgyárnak a Székesfőváros megsegítési akciójára adott önkéntes adományából származik.

A felsorolt és kiadott élelmicikkek a szárított zöldbab kivételével készpénzfizetés ellenében lettek kiszolgáltatva.

Kecskemét, 1945. II. 27.

olvashatatlan aláírás
hivatalvezető

Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázatot, tintával írt aláírással és a polgm. bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét város főispánja. 1945. — 180.

97. 1945. február 27.

BARANYI ÉPÍTÉSFEÜGYELŐ JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A VÁROS TERÜLETÉN KELETKEZETT HÁBORÚS KÁROKRÓL

Alulírott építési felügyelő tisztelettel jelentem, hogy megvizsgáltam a város területén levő olyan épületeket, amelyek bombatalálat következtében megsemmisültek vagy megrongálódtak és ezekről részletes kimutatást készítettem. Külön tüntettem fel azon épületeket, amelyek a rongálódás következtében a közbiztonságra veszélyessé váltak s így ott az intézkedés haladéktalanul szükséges volna.

Tekintettel arra, hogy a már közel két hete vezető nélkül álló th. mérnöki hivatal állandóan le van kötve a katonaság felmerült különböző munkáinak végrehajtásával s így az ott felmerült problémákkal szemben is az alkalmazottak több esetben tanácstalanul állanak. Ilyen körülmények között városunkban levő veszélyes épületek veszélyességének megszüntetésére gondolni is alig lehet.

Így ezek végrehajtását az alábbi javaslatban terjesztem elő:

A közbiztonságra veszélyes épületek tulajdonosai utasíttassanak a veszélyesség azonnali megszüntetésére. A tulajdonossal nem rendelkező épületeknél pedig, ezen munkálatokat az ingatlan terhére a város hajtassa végre.

Utasíttassanak a körzetvezetők, hogy a kerületükben lépten nyomon felhalmozott közegészségre is ártalmas szemét gyűjteményeket a kerületükben levő fogatok igénybevételével, a városon kívül levő szemétyűjtő telepekre hordassák össze, ahol azok elásása vagy fertőtlenítése akadálytalanul megtörténhet.

Javaslom továbbá a később felmerült problémák megoldására, hogy a külön-

böző politikai pártok egy-egy személyéből építési szakbizottságot állítsanak fel, hogy azok a hozzájuk benyújtott műszaki javaslatok alapján a teendők végrehajtása felett döntsenek és azt a Polgármester úrnak hozzájárulás végett terjesszék elő.

Kecskemét, 1945. febr. 27-én.

Tisztelettel

BARANYI
építésfelügyelő

*Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázatot, tintával írt aláírással.
Katona József Múzeum. Kecskemét. Tóth László hagyatéka.*

A jelentéshez mellékelve egy kimutatás. Az I—X. kerületig pontos házszámozással felsorolja a kárt szenvedett épületeket, összesen 210-t. A számozás során csak 200-ig jutottak el. A számozásba ugyanis hiba csúszott. A 164. után ismét csak 155. sorszám következik, és most már hiba nélkül jut el 200-ig. Itt csak kerületenként összegezzük a kárt szenvedett épületeket, és tájékoztatásul utalunk a rongálódás mértékére is.

	összesen	leégett	nagyfokúan rongált	részben vagy egészen összeomlott
I. kerület:	12	1	4	—
II. kerület:	6	5	1	—
III. kerület:	40	1	20	—
IV. kerület:	26	1	5	—
V. kerület:	75	3	21	19
VI. kerület:	7	—	3	2
VII. kerület:	13	—	2	4
VIII. kerület:	24	—	5	1
IX. kerület:	3	—	—	—
X. kerület:	4	—	4	—
összesen:	210	11	65	25

A melléklet a következő szöveggel zárul:

Javaslom az alább részletezett csoportok beosztása szerint, **közérdekszemponjtájából**, hogy elsősorban is a nagyforgalmú útvonalakon levő nagyfokú veszélyes épületek véttessenek munkálatok alá:

- I.
 1. Nagytakarék Pénztár épülete
 2. Népbank épület
 3. Rákóczi úti Zsidó bérház
 4. Magy. kir. Törvényszék
- II.
 1. Rom. Kat. Nagytemplom
 2. Rom. Kat. leégett bérház
 2. Rom. Kat. Czolner téri Erzsébet templom
- III.
 1. Nagy Magyarországi Áll. Gimn.
 2. Mezei úti Polg. Leány isk.
- IV.
 1. Rákóczi úti Gazdakör
 2. Rákóczi úti Társasház
 3. Rákóczi úti Dr. Markó Imre épülete
- V.
 1. Nemzeti Bank
 2. Wesselényi utca Dr. Hegedűs Ferenc ép.
- VI.
 1. Városháza
 2. Színház
- VII.
 1. Az összes laktanyák és iskolák

Baranyi
építésfelügyelő
Lesi István
kőm. mest.

98. 1945. március 1.

JEGYZŐKÖNYV A MAGYAR DEMOKRATIKUS IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG HELYSÉG IGÉNYÉRŐL

Felvétetett 1945. évi március hó 1. napján Kecskemét thj. város lakáshivatalánál.

Jelen vannak alulírottak:

Megjelent a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség képviselőjében Csák Júlia a kecskeméti Arany János utca 3. sz. alatti lakos és kéri a Szövetség részére Horog utca 10. sz. alatt levő Keresztény Munkás egyesület által bérelt, jelenleg bérlő nélkül levő üzlethelyiséget kiutalni.

Hajlandó az üzlethelyiségben talált bútorokat leltár mellett átvenni és a megállapítandó lakbért megfizetni.

Kmft.

KBÁL OTTMÁRNÉ
Hivatal vezető h.

CSÁK JÚLIA

*Féldoldal, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírásokkal.
BKML Kecskemét, Polgm. iratok. 1945—002233. sz.*

99. 1945. március 1.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN FELVETT JEGYZŐKÖNYV A NEMZETI PARASZTPÁRT KÉPVISELŐINEK KIJELÖLÉSÉRŐL, A TÖBBI PÁRT KÉPVISELŐINEK SZEMÉLYCSERÉIRŐL, A KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ MUNKÁJÁNAK MEGKEZDÉSÉRŐL, A KÖZÉLELMEZÉS NEHÉZSÉGEIRŐL ÉS A KÖRZETVEZETŐK MUNKÁJÁRÓL

Felvétetett Kecskeméten a városháza 35. sz. alatti helyiségében az 1945. évi március hó 1. napján tartott Nemzeti Bizottsági ülésről.

Jelen vannak: Kovács Jenő, Fekete Sándor, Kara Balázs, Básti Ágoston, Sztraka József, Blau László, dr. Egry Ferencz, Csikay Lajos, Reiszmann Andor.

133/1945. sz. a Nemzeti Parasztpárt kecskeméti szervezete a Nemzeti Bizottságba Szabó Gyulát és Csösz Gergelyt küldte ki.

Szabó Gyulát és Csösz Gergelyt a Nemzeti Bizottság tagjainak elfogadta.

134/1945. sz. A Magyar Kommunista Pártból Sztraka József és Rózsa János, a Szociáldemokrata Pártból Kara Balázs és Szmilkó József, a Független Kisgazda Pártból Györffy Pál, az ellenőrző bizottsági tagságukról lemondottak és helyettük a Magyar Kommunista Párt Hegedűs Lászlót és Juhász Antalt, a Szociáldemokrata Párt Ráczy Gergelyt és Bíró Ferencet, a Független Kisgazda Párt Csikay Lajost ajánlotta.

A Nemzeti Bizottság Hegedűs Lászlót, Juhász Antalt, Rác Gergelyt, Bíró Ferencet és Csikay Lajost az Ellenőrző Bizottság tagjainak elfogadta.

135/1945. sz. Sajtóbizottságba a Szociáldemokrata Párt Kovács Jenőt, Független Kisgazda Párt dr. Dunszt Jenőt hozta javaslatba.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

136/1945. sz. Elnök ismerteti Szokoly Gyula színigazgatónak a Nemzeti Bizottsághoz beadott azon kérelmét, hogy Kecskeméten a Katona József színházban társulatával színjelőadás sorozatot kezdhesen.

A Nemzeti Bizottság akként határozott, hogy a kérelmet a város polgármesteréhez átteszi abból a célból, hogy a színigazgatóval az előadások megkezdésének részleteit tárgyalja meg. A játszási engedély kiadása előtt tartozik azonban színigazgató a saját és társulata minden tagjának a Budapesti Nemzeti Bizottság által történt igazolását felmutatni, továbbá a műsor tervezetét azon célból bemutatni, hogy azokat a mai kor által megkívánt demokratikus szellem szempontjából felülvizsgálja a Nemzeti Bizottság.

137/1945. sz.¹

138/1945. sz. A Nemzeti Bizottság tudomására jutott, hogy egyes körzetvezetők nem teljes lelkiismeretességgel és kötelességérzettel látják el feladatukat, ami a mostani súlyos élelmezési lehetőség mellett alkalmas lehet az elégedetlenség fokozására.

A Nemzeti Bizottság akként határozott, hogy az Ellenőrző Bizottság tagjai körzetvezetőket fokozottabb mértékben ellenőrizze és ahol hanyagságot tapasztal, azokat a polgármesternek jelentse, hogy a polgármester azokat azonnal leváltssa.

139/1945. sz. sz. Blau László indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság a súlyos közellátási helyzet ismeretében hírlapi felhívással forduljon a város tehetősebb lakosaihoz abból a célból, hogy azok az élelmszer feleslegeiket a nincstelenek és éhező lakosság részére — bármilyen csekély mértékben is — bocsássa rendelkezésére és az adományokat juttassa el a város szociális ügyosztályához szétosztás céljából.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

Kmft.

jegyző és Nemzeti Bizottsági tag:
A másolat hitelül:

SZABÓ
irodatiszt

elnök.
Kif 1945. III. 3-án
Lesz. 1945. III. 12-én
SZABÓ
irodatiszt

*Négyoldalas, írógéppel írt másolat, tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.*

1 Bartha Kálmán a város közellátási hivatalának vezetője a közismert ellátási nehézségeket vázolja.

100. 1945. március 2.

A BELTERÜLETI KERÜLETEK VEZETŐSÉGÉNEK KÖRÖZVÉNYE A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA AZ UTCÁK TISZTÁNTARTÁSÁRÓL

Felhívom a kerületvezetőket, hogy a kerületében levő összes utcákat, tereket, folyókákat állandóan tartsák tisztán. A kerületvezetők kötelesek gondoskodni arról, hogy az utcaparancsnokok a rájuk bízott utcákban és tereken a tisztaságot ellenőrizték. Minden háztulajdonos, illetve lakó tartozik a háza előtt nemcsak a járdát, hanem az úttestet és folyókát tisztán tartani. Amennyiben háztulajdonos, vagy lakó nincs, úgy a mellette levő háztulajdonos, illetve lakó tartozik úgy a járdát, mint az úttestet és folyókát tisztán tartani.

Felhívom a kerületvezetőket, hogy az utcákon, tereken levő minden nemű szemetet (trágyát, állati hullát) a kerületben levő ló és kocsitulajdonosokkal kötelesek közmunka keretében elvégeztetni, illetve a szemétygyűjtő-helyre kiszállítani.

Már most figyelmeztetem a kerületvezetőket, hogy amennyiben az egyes kerületekben az utcákon és tereken ezen rendelkezéseknek nem tesznek eleget, a tisztaságot nem ellenőrzik, úgy az esetleges panaszok, amelyek a tisztasággal kapcsolatban merülnek fel, egyedül és kizárólag a kerületvezetőket teszem felelőssé, ami elzárást is vonhat maga után.

Kecskemét, 1945. március hó 2-án.

DR. ZSIGMOND
fogalmazó

Géppel írt, féloldalas tisztázat, tintával írt kézjeggyel és Kecskemét thj, város pecsétjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.

101. 1945. március 3.

A TERMELÉSI BIZOTTSÁG UTASÍTÁSA AZ I. KERÜLET KÖRZETVEZETŐJÉNEK MEZŐGAZDASÁGI HASZONBÉRLETTEL KAPCSOLATOS ELJÁRÁSÁRÓL

Körzetéből nap-nap után jönnek hozzánk olyan értelmű kéréssel, hogy ezt vagy azt az elhagyott mező vagy szőlőgazdasági területet haszonbérelni szándékoznak.

Mi ezeknek a kérelmeknek csak abban az esetben adunk helyt, ha t. cím bérelni szándékozót oly értelmű igazolással látja el, hogy a szóbanforgó terület tényleg elhagyott és a bérelni szándékozó erre alkalmas.

Az idő előrehaladottságára tekintettel kérjük az ily értelmű igazolást soron kívül kiadni.

Kecskemét, 1945. március 3.

Olvashatatlan aláírás
Termelési Bizottság.

*Géppel írt, féloldalas tisztázatot, tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

102. 1945. március 4.

A KECSKEMÉTI LAPOK HÍRADÁSA AZ OTI ORVOSOK RENDELÉSÉNEK MEGKEZDÉSÉRŐL

Az Országos Társadalombiztosító Intézet kecskeméti kerületi pénztára közli az érdekelt munkavállalókkal, hogy 1945. február 26-tól a betegek orvosi kezelését az alább nevezett orvosok látják el:

Körzeti kezelő orvosok:

Az I, II, III, és VII. kerületben lakók intézeti biztosítottak részére naponta délután 2-től 3 óráig: Dr. Kovács Péter Kápolna u. 4.

A VII. és VIII. kerületben lakó biztosítottak részére délután 2-től 3-ig: Dr. Daubner Erzsébet, Mezei-u. 25.

A VI. és X. kerületben lakó intézeti biztosítottak részére a kerületi pénztár székházában (Nagykőrösi u. 15). Dr. Lax László délelőtt 8 órától 9 óráig.

Az V. és IX. kerületben lakó intézeti biztosítottak részére a kerületi pénztár székházában: Dr. Molnár György, délután 2-től 3 óráig.

Szakrendelések:

A székház rendelőjében.

Fogászat: 9 órától 10 óráig szakorvos: Dr. Tajthné dr. Szand Mária.

Nőgyógyászat: 12 órától 1 óráig. Szakorvos: Dr. Fischer Jenő.

Szakrendelés a Szent Ferenc rend székházában elhelyezett ideiglenes közkórházban:

Gyermekgyógyászat: 9 órától 11 óráig: Dr. Merétey Sándor főorvos rendelőjében, vasárnap és ünnepnap kivételével Tatay-tér 1. sz. alatt.

Sebészet: 11 órától 12 óráig, szakorvos: Dr. Pataky Zoltán.

Bőr és nemibetegek részére: Dr. Feszler György szakorvos magánrendelőjében: Wesselényi-u. 8. Naponta 10—11-ig.

Az igényjogosultság életveszélyes sürgős szükség esetét kivéve, munkaadói igazolvánnyal kell igazolni. A város belterületén fekvő betegek vonatkozó hívásokat az illetékes orvosnál 9 óráig kell bejelenteni.

BKML Kecskeméti Lapok. 1945. 2. (78). évf. 18. szám 4. 1,

103. 1945. március 7.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN FELVETT JEGYZŐKÖNYV
A DEMOKRATIKUS POLGÁRI PÁRT BEKAPCSOLÓDÁSÁRÓL,
BUDAPESTI GYEREKEK ELHELYEZÉSÉRŐL, A NEMZETI
PARASZTPÁRT, A DEMOKRATIKUS POLGÁRI PÁRT ÉS A
SZAKSZERVEZETEKNEK A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGBAN
VALÓ KÉPVISELETI ARÁNYÁRÓL, MÁRCIUS 15.
MEGÜNNEPLÉSÉRŐL, AZ ANTIFASISZTA PROPAGANDÁRÓL,
A MEZŐGAZDASÁGI MUNKA MEGINDÍTÁSÁRÓL
ÉS AZ ÉLELMISZERUJSORA MEGAKADÁLYOZÁSÁRÓL**

Készült Kecskeméten a városháza 35. sz. alatti helyiségében 1945. évi március 7. napján tartott Nemzeti Bizottsági ülésről.

Jelen vannak: Kovács Jenő elnök, Blau László, Sztraka József, Fekete Sándor, Kara Balázs, Reizsmann Andor, Csikay Lajos, dr. Egry Ferenc, Szabó Gyula, dr. Nagy László és Reizsmann Gyula.

140/1945. Blau László indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság ülésének idejéről a tagok kellő időben nyerjenek értesítést és velük a tárgysorozat is közöltesék.

A Nemzeti Bizottság az indítványt elfogadta.

141/1945. sz. Elnök bejelenti, hogy az újjonnan megalakult Demokratikus Polgári Párt a Nemzeti Bizottságba dr. Nagy Lászlót és Reizsmann Gyulát küldte ki.

A Nemzeti Bizottság a bejelentést tudomásul vette.

142/1945. sz. Elnök bejelenti, hogy a budapesti pedagógusok szabad szervezete megkereste Kecskemét thj. város Nemzeti Bizottságát abban a kérdésben, hogy hány budapesti gyermeket lehetne Kecskeméten ellátás és ételmezés céljából elhelyezni.

Kovács Jenő elnöknek az a javaslata, hogy a városi szociális ügyosztályt és a közellátási hivatalt keressék meg arra vonatkozólag, hogy a város közellátási viszonya hány budapesti gyermeknek Kecskemétre való költöztetését engedélyezi és hogy nevezett hatóságok jelentéseiket 3 nap alatt tegyék meg a Nemzeti Bizottsághoz.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

143/1945. sz. Kovács Jenő elnök a Nemzeti Bizottság döntését kéri abban a kérdésben, hogy a törvényhatósági bizottságban a Nemzeti Paraszt Párt, a Demokratikus Polgári Párt és a Szabad Szakszervezetek hány tagsági helyet nyernek.

Szabó Gyula a Nemzeti Paraszt Párt képviselőjében azt kéri, hogy a Pártja 12 tagsági helyet, dr. Nagy László, Reizsmann Gyula szintén azt kéri, hogy a Demokratikus Polgári Párt 12 tagsági helyet nyerjenek a törvényhatósági bizottságban. Kovács Jenő a Szabad Szakszervezeteknek 12 tagsági helyet kér.

A Nemzeti Bizottság az indítványt elfogadta és kimondotta, hogy a Nemzeti Párt részére, a Demokratikus Polgári Párt részére és a Szabad Szakszervezetek részére 12—12 tagsági helyet biztosít, illetve nyújt a törvényhatósági bizottságban és egyidejűleg hatályon kívül helyezi azt az előbbi Nemzeti Bizottsági határozatot, mely a Szabad Szakszervezetek részére 4 tagsági helyet állapított meg. Így a törvényhatósági bizottság létszáma 121-ben nyert megállapítást.

144/1945. sz. Kovács Jenő elnök javaslatot terjeszt elő a március 15-ének méltó megünneplésére.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta. Az ünnepség műsorát a következőképpen állította össze:

1. *Talpra Magyar, szavalat,*
2. *Egy gondolat bánt engemet, Szavalat.*
3. *Ünnepi beszéd.*
4. *Ifjúsági beszéd.*
5. *Himnusz.*

Az ünnepség megrendezésére kiküldi Kara Balázs, dr. Nagy László, Reiszmann Andor, Szabó Gyula Nemzeti Bizottsági tagokat.

Felkéri a pártokat, hogy az ünnepség nagyszabású kiviteléhez segítségüket nyújtják.

145/1945. sz. Kovács Jenő elnök bejelenti, hogy a Szovjet Unió moszkvai politikai kiküldötte a két marxista párt vezetőjét magához kérte és közölte velük, hogy Kecskeméten a demokratikus Magyarország felépítése érdekében, pártokban, mozikban, újságokban, hirdetőnyelvekben, fasisztaellenes propagandát kell folytatni. Az előadandó filmeket, az újságok kefelenyomatát, valamint a hirdetőnyelvek szövegét is megjelenésük előtt kötelesek őhöz bemutatni.¹

A mezőgazdasági munka megindításáról haladéktalanul gondoskodni kell, mert azzal él, vagy bukik a demokratikus Magyarország. Kéri a Nemzeti Bizottságot, hogy egy tervet dolgozzon ki a munkásszázadok felállítására és a mezőgazdasági munkálatok megindítására és ezt a tervet mutassák be hozzá.

Igéretet tett arra nézve is, hogy az összes pártok részére rádiót ad és csak a pártok gondoskodjanak olyan helyiségekről, ahol a lakosság széles rétegei elérnek és hogy ott azok megfelelő irányítást és vezetést nyerjenek.

A Nemzeti Bizottság a bejelentést tudomásul veszi.

146/1945. sz. Blau László indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság üléséről felvett jegyzőkönyvek egyes példányát a Belügyminiszterhez is terjesszék fel.

Az indítvány elfogadást nyert.

147/1945. sz. Blau László indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság küldjön ki egy olyan ellenőrző bizottságot, amelynek feladata lesz a most már tűrhetetlen élelmiszer uzsora árakat letörni.

Dr. Nagy László a javaslatot azzal kéri kiegészíteni, hogy a Nemzeti Bizottság a polgármester és a közellátási hivatalt keresse meg abban a tárgyban, hogy az élelmiszer és egyéb közszükségleti cikkek maximális árai megállapítást nyerjenek.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

Kmft.

KOVÁCS JENŐ sk.
Nemzeti Bizottság elnöke

REISZMANN ANDOR sk.
jegyző

Nemzeti Bizottsági tag:

SZABÓ GYULA sk.
KARA BALÁZS sk.
SZTRAKA JÓZSEF sk.
FEKETE SÁNDOR sk.
DR. EGRY FERENC sk.
CSIKAY LAJOS sk.
DR. NAGY LÁSZLÓ sk.

A másolat hitelül:

Kif. 1945. III. 9-én
Lesz. 1945. III. 19-én

SZABÓ
irodatiszt

SZABÓ
irodatiszt

Háromoldalas, írógéppel írt másolat, a másolat hitelül tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.

1 A megfogalmazás ilyen formában pontatlan és félreérthető. Nem egyéni kezdeményezésről van szó, hanem a fegyverszüneti egyezmény 1. a 15. és 16. pontjának, valamint az ennek alapján kiadott 530/1945. M.E. számú rendelet végrehajtásáról. Megjelent: Magyar Közlöny 1945. március 17.

104. 1945. március 11.

**A KECSKEMÉTI BELTERÜLETI ELEMI NÉPISKOLÁK
TESTÜLETÉNEK ÉRTEKEZLETÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV
A TANÍTÁSI IDŐ MEGHATÁROZÁSÁRÓL, MÁRCIUSI SZABADSÁG-
ÜNNEPÉLYRŐL, A MEZŐGAZDASÁGI MUNKA TÁMOGATÁSÁRÓL,
A FELSŐ TAGOZAT TANÍTÁSI IDEJÉNEK MEGHATÁROZÁSÁRÓL,
AZ ISKOLALÁTOGATÁSOK TAPASZTALATAIRÓL . . .**

Készült a kecskeméti belterületi elemi népiskolák tantestületének 1945. március hó II-én megtartott értekezletéről.

Jelen vannak: Papp István igazgató-elnök, Frigyesy Ferenc népművelési titkár és a tanítótestület. Távolmaradásukat igazolták: Lőrincz Béláné, Karátsony Kálmán.

Elnök szeretettel üdvözlí az értekezleten megjelent Frigyesy Ferenc népm. titkárt és a tantestület tagjait, az értekezletet megnyitja. Jelenti, hogy a múlt

hónapban megtartott értekezlet jegyzőkönyvét a tanfelügyelőség megjegyzés nélkül hagyta jóvá. A mai értekezlet jegyzőkönyvének írására Lőrincz Béla, hitelesítésére pedig Kiss Gellértné és Törteli Péterné testületi tagokat kéri fel . . .¹

1. Elnök felhívja a tantestület figyelmét arra, hogy a tavasz beálltával, a napok meghosszabbodásával a tantestület a régi órarendeket igazítsa ki oly módon, hogy a tanítás a délelőtti órákban 8—fél 1, délután 1—5 óráig történjék. A tanítási időnek ilyképeni beosztásával a tanulókkal behatóbban foglalkozhatunk és a tanítandó anyag elvégzését jobban biztosíthatjuk magunknak.

Tudomásul szolgál.

2. Elnök jelenti, hogy a márciusi szabadság-ünnepet minden iskola a városi ünnepségtől függetlenül iskolai ünnepély keretében tartsa meg.

Tudomásul szolgál.

3. Kéri elnök a tantestületet, hogy mind egyénileg, mind pedig a tanulók szorgalmaztatása által fokozottabb mértékben kapcsolódjék bele a mezőgazdasági többtermelés akciójába. Mindannyiunk előtt tisztán áll hazánk jelenlegi mezőgazdasági helyzete és ennek tudatában tegyünk meg minden tőlünk telhetőt arra nézve, hogy ezen a nehéz helyzeten segítsünk. A várostól mindenki kaphat 400 négyszögöl kiskertet, amit a legbelterjesebb gondozással kell megművelni. Hívjuk fel erre tanulóink útján a lakosságot is.

Kovács Lajos: Kiskertet a város gazdasági ügyosztályánál lehet igényelni. Lehet 400 négyszögöl területnél nagyobb földet is igényelni, amelyet a város esetleg feles művelésre ad ki az igénylőnek.

Tantestület örömmel veszi tudomásul elnök bejelentését és a hozzászólást.

4. Elnök bejelenti, hogy a népiskolákra vonatkozó rendelkezések értelmében az iskolák felsőtagozatának tanítási ideje a közeljövőben lejár. Kéri a tantestület tagjainak hozzászólását arra nézve, hogy kívánatosnak tartják-e a felsőtagozat tanidejének — a jelen rendkívüli tanévben is — rendes befejezését, avagy a tanítási idő meghosszabbítását.

Szolnoki Emma: Javasolja, hogy a pusztai iskolákban és a városhoz közel levő iskolákban a felsőtagozat rendes idejében fejezze be a tanévet és a tanulók kapcsolódjanak bele a gazdasági munkálatokban. Azon tanulók számára pedig, akik szüleik más foglalkozására való tekintettel nem kapcsolódnak bele a gazdasági munkálatokba, nyisson a tantestület egy központi felsőtagozatú osztályt, ahol tovább folytathatják tanulmányaikat.

Salamon Mária: Szerinte felesleges újabb felsőtagozatú osztályt szervezni. Tanítson minden tanító a megrövidített tanévnél tovább. Amelyik szülőnek szüksége van mezőgazdasági munkánál gyermekére, az úgysem engedi tovább az iskolába. Ahol pedig a gyermek nem foglalkozik gazdasági munkával, ne akasszuk meg a további iskolába való járástól.

Kovács Lajos: Ma, amikor a mezőgazdasági munkálatok tavaszi megindulásától függ jövő megélhetésünk, igen fontos, hogy minden ember és minden gyermek teljes mértékben vegyen részt a termelésben. Ma mindenki kaphat kisebb nagyobb föl-

det megművelésre. Tartsuk elsődrendű kötelességünknek, hogy hívjuk fel tanulóink útján a szülők figyelmét is erre. Erre való tekintettel kívánatosnak tartja a felsőtagozatú évfolyamok minél hamarabbi befejezését.

Lőrincz Béla: A felsőtagozat tanulóinak a tavaszi munkálatokba való bekapcsolása függ attól is, hogy a szülőknek módjukban lesz-e minden erejüket és igyekeztüket a gazdasági munkákba fektetni. Ez pedig attól függ, hogy a közmunka hivatal a mindennapi munkakötelezettséget a gazdasági munkával foglalkozó lakosság számára felfüggeszti-e? Mivel erre nézve pontos tájékozódásunk nincs, nem tartja szükségesnek, hogy a felső tagozat iskolai foglalkozási idejére vonatkozólag a tantestület akár általános, akár részleges tekintetben határozzon. A tanév befejezésére vonatkozólag különben is felsőbb rendelkezés fog véglegesen döntést hozni.

Hujber Józsefné: Szolnoki Emma javaslatát a központi felső tagozatú osztályok felállítására vonatkozólag nem tartja célszerűnek, mert pusztákon a nagy távolságok miatt *központi* osztályokat nem lehetne felállítani.

Gyarmati Pál: A város belterületén nem is kellene ilyen céllal az osztályokat beállítani, mivel itt két VII. és VIII. osztály működik, ez felöllelhetné a mezőgazdasági munkálatokba be nem kapcsolódó tanulókat is.

Elnök: Ahol a körülmények megengedik, illetőleg megkövetelik, ott a tanulók teljes mértékben vegyenek részt a gazdasági munkákban. Ahol lehet, ott zavartalanul folyjék a tanítás. Ismételten felhívja a testület figyelmét, hogy tanulók útján szorgalmazza a föld fokozatos megmunkálását. Az iskolaév befejezésére határozatot most nem hoz a testület.

Tudomásul szolgál.

5. Elnök beszámol a múlt hónapban végzett iskolalátogatásainak eredményéről. Meghatva mond köszönetet kartársainak a rendkívül nehéz körülmények között is nagy buzgalommal, kitartással és igazi magyar tanítói lélekkel végzett munkájáért. Az az általános tapasztalata, hogy a tantestület tagjai nemcsak legyőzik a munkájuk elé tornyosuló akadályokat, de mindannyiszor hatványozottabb szorgalommal és nagyobb lelki erővel próbálkoznak a rögös úton tovább haladni a szent cél felé, amelyet pályaválasztásukkor tűztek ki maguk elé. Minden testületi tag igaz lélekkel szolgálja a magyar gyermek ügyét. Meleg szeretettel fog kezet minden kartárral, mert úgy érzi, mindenki megértette a mai idők parancsát és ezzel a gondolattal végzi nehéz de annál szebb, nagyráhivatott munkáját. — A tanítási eredményre vonatkozólag örömmel jelenti, hogy ebben a háborús időben igen sok osztályt talált, amelyek nemcsak megütik, de jóval felül is múlják a békeidők tanítási eredményének színvonalát. Igen dicséretreméltó eredményt talált Kiss Gellértné és Karátsony Kálmán kartársak osztályaiban. Kéri a tantestületet a további lelkes és buzgó munkálkodásra.

Tudomásul szolgál.

6. Elnök felhívja a testület figyelmét arra, hogy a gazdátlan értesítőket egy korábbi értekezlet határozata értelmében hozza az irodába minden kartárs. Ennek megfelelően hiányzó értesítőket itt az irodában keresse a tantestület.

Tudomásul szolgál.

7. Elnök jelenti, hogy tudomása szerint Kecskeméten megkezdli működését a Központi Állampénztár. Remény van arra, hogy a köztisztviselők elmaradt illetményeiket megkapják. Ezért kellett az állami, ill. államsegélyes köztisztviselőknek a városházán jelentkezniük.

Tantestület Elnök bejelentését örömmel veszi tudomásul.

8. Elnök felhívja a tantestület figyelmét a Kecskeméti Lapokban megjelent polgármesteri hirdeteményre, amely a katonai szolgálatra bevonult városi, állami, ill. állami fizetéskiegészítésben részesült tanérek ellátására jogosult hozzátartozói részére fizetésrészlet kiutalványozására vonatkozik. Hívjuk fel a hirdeteményre távollévő kartársaink hozzátartozóinak figyelmét.

Tudomásul szolgál.

Több tárgy nem lévén, elnök az értekezletet berkeszti.

K. m. f.
Hitelesítők:
TÖRTELI PÉTERNÉ
KISS GELLÉRTNÉ

LŐRINCZ BÉLA
jegyzőkönyvívó

PAPP ISTVÁN
elnök

151/1945. tfsz.

J Ó V Á H A G Y O M az alábbi észrevételekkel:

1. A 4. pontban a tanév befejezésére vonatkozólag szemelött tartandó a rendkívüli idők s ezért Salamon Mária, Lőrincz Béla és Gyarmathi Pál tanítók felszólalásával egyetértve, a felsőbb osztályok további megtartását indokoltnak tartom azzal, hogy mezőgazdasági munkára igénybe veendő tanulók felmentését engedélyezem.

2. Örömmel veszem tudomásul az igazgatói jelentésből, hogy a tanítói kar hivatása magaslatán áll és a nehéz időkhöz mért komolysággal végzi nevelő munkáját. Kérem, hogy buzgalmát a jövőben is tartsa meg, de egyben felhívom Igazgató urat, hogy amennyiben mégis akadna hivatásáról megfélekedező tanító, úgy a tanítási eredménytelenséget ide írásban jelentse.

Kecskemét, 1945. márc. 21-én.

FRIGYESY FERENC
népművelési titkár
mb. hivatalvezető

Háromoldalas, írógéppel írt másodpéldány, tintával írt aláírásokkal. A záradék eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és Kecskeméti Népoktatási Kerület Kir. Tanfelügyelője bélyegzővel hitelesítve.

BKML A kecskeméti Tanfelügyelőség iratai. 1945. — 151.

1 A következő bekezdés a testület halottairól emlékezik meg.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV
SZOKOLY GYULA SZÍNHÁZIGAZGATÓ KÉRELMEÉRŐL,
A KÖZMUNKAHIVATAL VEZETŐJÉNEK BESZÁMOLÓJÁRÓL
ÉS A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁG ÖSSZETÉTELÉRŐL**

Felvétellett Kecskemét thj. város Nemzeti Bizottságának 1945. március 13-án délután 3-órakor a Városháza I. em. 35. sz. hivatali helyiségében tartott ülésén.

Megjelentek: Kovács Jenő elnök, Básti Ágoston, Blau László, Csikay Lajos, dr. Egry Ferencz, Fekete Sándor, Kara Balázs, dr. Nagy László, Reiszmann Andor, Reiszmann Gyula, Szabó Gyula és Sztraka József.

1. 148/1945. Básti Ágoston javasolja, hogy a Nemzeti Bizottság tagjai közül állandó titkárt válasszon az ülések előkészítése és a Bizottság munkájának megkönnyítése érdekében. A titkár feladata legyen az ülés előkészítésén kívül a hozott határozatok végrehajtásának ellenőrzése is.

Reiszmann Andor bizottsági tag, Básti Ágostont ajánlja.

A Nemzeti Bizottság az indítványt elfogadta és Básti Ágostont titkárává megválasztotta.

2. 149/1945. Kovács Jenő előterjeszti Szokoly Gyula színházigazgató kérelmét, melyben játszási engedélyért folyamodik. Közli a színtársulat névsorát. A színtársulat tagjai a Magyar Művészek Szabad Szakszervezetének tagjai.

A Nemzeti Bizottság Szokoly Gyula kérelméhez hozzájárult.

2. 150/1945. Rigó Ferencz a közmunkahivatal vezetője beszámol a közmunkaváltás címén befolyt összegekről:

Befolyt közmunkaváltásból	284 350,75
Befolyt a kerületek gyűjt.-ből	21 526,10
Befolyt a Keresk. Szab. Szaksz. összesen	60 080,—
összesen	<u>365956,85</u>
Kifizetve 2760 személy részére munka- bérsegély címén	285 468,—
rendelkezésre áll	80 288,85

További kifizetések a nincstelen, szorgalmasan dolgozó munkások részére a körzetek útján folyamatban vannak. A mérnöki hivatal által 167 személy után 17 068 P. visszautalása folyamatban van, tehát a fenti 80 288,85 P. összeg emelkedik 17 068 P.-vel, — 97 356,85 P.-re.

A Nemzeti Bizottság Rigó Ferenc jelentését tudomásul vette.

7. 151/1945. Kovács Jenő javaslata a th. bizottság összeállításáról. A régi rendszer alatt a th. bizottság létszáma 172 volt, a most érvényben levő rendelet értelmében a thj. városokban a th. bizottságok létszáma a régieknek megközelítőleg a felét érheti el. Eddig a Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt és a Független Kisgazda Párt a th. bizottságban 25—25 taggal van képviselve, a többi érdekképviselések és a szakszervezetek képviselői. A th. bizottság megalakítása óta megszervezett Polgári Demokrata Párt és a Nemzeti Paraszt Pártra való tekintettel javasolja, hogy a th. bizottság összeállítása a következő legyen:

Magyar Kommunista Párt	20
Szociáldemokrata Párt	20
Független Kisgazda Párt	20
Nemzeti Paraszt Párt	10
Polgári Demokrata Párt	8
Szabad Szakszervezetek	8
	<hr/>
	86

Márkus Ferenc főispán ismerteti a Nemzeti Bizottság feladatát: politikai működés, a demokratikus blokk szellemében. Volt ugyan felügyeleti joga is, míg a th. bizottság meg nem alakult. Azonban a Nemzeti Bizottság bármelyik tagjának, bármilyen közügyben javaslattevési joga van. A th. bizottság ügyében hozott legutóbbi Nemzeti Bizottsági határozat nem felel meg a törvény szellemének. Kecskemét nem szolgálhat precedenssel azáltal, hogy a th. bizottsági tagok száma a réginek a felét meghaladja. Kovács Jenő javaslatát elfogadásra ajánlja.

Szabó Gyula a Nemzeti Paraszt Párt nevében a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Dr. Nagy László: a főispán felfogása a th. bizottság taglétszámát illetően megfelel a törvény szellemének. A th. bizottság összeállítását sérelmezi, mert a Polgári Demokrata Párt a többi pártokkal egyenlő mértékben akarja kivenni a felelősséget, tehát a többi pártokéval egyenlő képviselője legyen a th. bizottságban.

Blau László kívánja, hogy a szakszervezeteknek is adják meg azt a taglétszámot, mint a pártoknak.

Básti Ágoston indítványt tesz Kovács Jenő javaslatával szemben és tiltakozik, hogy a szakszervezet csak 8 taggal legyen képviselve. Emeljék fel a Szakszervezeti tagok számát azzal, hogy a Kommunista, Szociáldemokrata és a Független Kisgazda Párt 2—2 tagsági helyet adjon át a szakszervezeteknek.

Reizsmann Andor a következő összeállítást javasolja:

Kommunista Párt	20
Szociáldemokrata Párt	20
Független Kisgazda Párt	20
Nemzeti Paraszt Párt	10
Polgári Demokrata Párt	10
Szabad Szakszervezetek	6
	<hr/>
	86

Kovács Jenő az eredeti javaslatot ajánlja elfogadásra.

A Nemzeti Bizottság Kovács Jenő javaslatát elfogadva az 1945. március 7-én a th. bizottság ügyében hozott határozatát hatályon kívül helyezi és th. bizottság összeállítását a következőkben állapítja meg:

Magyar Kommunista Párt	20
Szociáldemokrata Párt	20
Független Kisgazda Párt	20
Nemzeti Paraszt Párt	10
Polgári Demokrata Párt	8
Szabad Szakszervezetek	8
	<hr/>
	86

A javaslat mellett szavazott 8, ellene 4 bizottsági tag.

Básti Ágoston a Kommunista Párt nevében jegyzőkönyvi tiltakozást jelentett be a határozat ellen.

5. 152/1945. Bartha Kálmán a közellátási hivatal főnöke teszi meg jelentését a Nemzeti Bizottságnak. Azt tapasztalja, hogy az élelmiszerpiacon a kereskedők nem elégednek meg a 30—40%-os haszonnal, hanem 300—400%-ra is dolgoznak, ezáltal a mai időkhez nem méltó igen nagy nyereségre tesznek szert. Ezért javasolja az irányárak megállapítását és kéri, hogy a kormánybiztos főispán olyan rendeletet adjon ki, melyben elrendeli, hogy minden kereskedő csak nyílt üzlet-helyiségben árusíthat közszükségleti cikkeket és üzletében tartozik ártáblázatot kifüggeszteni. Javasolja további, hogy azon kereskedők, akik eladás céljából vidékről hoznak fel élelmiszereket, az eladási ár megállapítását az általuk bemutatott kalkuláció alapján közellátási hivataltól kérjék. Olyan rendelet kiadását is szükségesnek látja, mely a kereskedőket figyelmezteti arra, hogy mindazon árukkal, melyek szabad forgalom tárgyát nem képezik, nem kereskedhetnek. Ha azonban ilyen árut, például hús, zsír, szalonna, vidéken beszereznek, azt kötelesek a közellátási hivatalnak 20%-os haszonnal átengedni.

Kéri a Nemzeti Bizottság hozzájárulását, hogy Rigó Ferenc közmunka hivatali vezető, rendelkezésre álló 100 000,— pengő fele a közellátási hivatal rendelkezésére álljon. Ennek az 50 000 P.-nek keretében biztosítson a közellátási hivatal a dolgozók részére maximális áron élelmiszert.

Sztraka József javasolja, hogy csak a közmunkákban résztvevők és arra rászoruló dolgozók kapjanak élelmiszert a közellátási hivatalból. A jogosultságot a közmunkahivatal vezetője állapítsa meg. Bejelenti, hogy a Sertésmalomban visszaélések vannak, kéri ezek kivizsgálását.

Bartha Kálmán kéri, hogy a dolgozók részére kiutalt áruk kiadását az Ellenőrző Bizottság egy tagja állandóan ellenőrizze, ez az egy tag állandóan a közellátási hivatalnál legyen.

Bartha Kálmán bejelenti, hogy a Budapesti Pedagógusok Szabad Szakszervezete megkereste a thj. város közönségét, hogy hány budapesti szegény gyermeket helyezhetne el városunkban. A közellátási hivatal 200 gyermek ellátását vállalni tudja.

Básti Ágoston javasolja, hogy hívja fel a Nemzeti Bizottság a város lakosságát, ki hajlandó elhagyott pesti szegény gyermeket elvállalni. A polgármesteri hivatal ebben az értelemben hírdetményt bocsásson ki.

A Nemzeti Bizottság Bartha Kálmán jelentését tudomásul vette. Hozzájárult ahhoz, hogy a közmunka hivatal 100 000 pengőjéből 50 000 pengő a közellátási hivatal rendelkezésére álljon és ebben a keretben a közmunkahivatal utalása alapján adjanak az arra rászoruló, a közmunkákban résztvevő dolgozók részére élelmiszert maximális áron, az Ellenőrző Bizottság egy tagjának állandó ellenőrzésével.

Egyben elhatározza, hogy 200 pesti szegény gyermeket a közellátás terhére ellát és a Pedagógusok Szakszervezetét értesíti, az ezen felüli elhagyott szegény pesti gyermekek ügyében Básti Ágoston javaslatához képest megkeresi a polgármesteri hivatalt.

Sztraka József által a Sertésmalomban észlelt visszaéléseket kivizsgálás végett átteszi az Ellenőrző Bizottsághoz.

153/1945. Kovács Jenő javasolja, hogy a jövőben a Nemzeti Bizottság ülésein minden egyes pártból kiküldött tagok közül más-más elnököljön.

A Nemzeti Bizottság a határozatot elfogadta és kimondta, hogy minden egyes ülésen már előre megállapítja, hogy a következő gyűlésen melyik párt képviselője fog elnökölni. Elhatározta a Nemzeti Bizottság, hogy a legközelebbi ülésen a Kommunista Párt kiküldöttje fog elnökölni.

2. 154/1945. Reiszmann Andor a Sajtóbizottságba pótlólag javasolja Szabó Gyulát a Nemzeti Paraszt Párt részéről és dr. Nagy Lászlót a Polgári Demokrata Párt részéről.

A javaslatot a Nemzeti Bizottság egyhangúlag elfogadta.

Kmft.

KOVÁCS JENŐ
Nemzeti Bizottság elnöke

REISZMANN ANDOR
jegyző

CSIKAY LAJOS
Nemzeti Bizottsági tag.

Hatoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírásokkal.

BKML Kecskemét Nemzeti Bizottság jegyzőkönyvei. 1945. márc. 13. szám nélkül.

Megjelent Bálintné—Szabó: i.m. 250—253. 1.

106. 1945. március 14.

A POLGÁRMESTER JELENTÉSE A NÉPJÓLÉTI MINISZTERIUMNAK A GYERMEKMENHELY ÉS A GYERMEKGONDOZÁS ÁLLAPOTÁRÓL

A 40645/1945/II. N. M. számú rendeletére hivatkozással az alábbiakat jelentem:

A gyermekmenhely központi intézetében, amely gyermekkórházi célokat is szolgál, de ahol átmenetileg egészséges gyermekek is elhelyezést nyertek, jelenleg nincsenek gyermekek, mert mindezen ideig katonai célokra volt lefoglalva és felszerelésétől csaknem teljesen kifosztva. Az intézet üzembe helyezését a gyermekmenhely sürgősen megkezdi, hogy gyermekvédelmi szempontból rendkívül fontos feladatát tovább folytathassa. Ezenkívül a telepekre kihelyezett nagy létszámú beteg gyermekanyagot is ebben a központi intézetben kell elhelyezni.

A menhely területéhez tartozó 23 telepen elhelyezett gyermekek létszáma 1944. év októberében 3800 fő volt. Jelenlegi pontos létszámukat megállapítani nem sikerült, mivel a telepfelügyelőnőtől bekért adatok eddig még nem érkeztek meg, de előre-láthatólag egy hónapon belül nem is érkezhetnek meg a posta és közlekedési eszközök nehézségei miatt. Gondozási díjak utoljára 1944. évi június hó 30-ig nyertek kiegyenlítést.

Gondozási díjak a harmadik negyedévre szeptember 30-ig számfejtve voltak, azonban a közbejött és állandóan fokozódó háborús nehézségek miatt a posta azokat nem kézbesítette. Ezek szerint 1945. március 31-ig háromnegyedév gondozási díjával van a menhely hátralékban, ami 3.800-as létszámot véve alapul,

kb. 600 000,— pengőt tesz ki. Hátraléki kimutatást a nevelőszülők nevének, lakóhelyének és a hátralékos gondozási díj pontos összegének feltüntetésével jelenleg elkészíteni nem lehet. Ennek oka a már említett nehézségek a postát és közlekedést illetőleg. Minden telepfelügyelőnél nincsen meg a menhely kapcsolata. A nevelőszülők is sok helyen elhagyták lakóhelyüket. Számos gyermeket közvetlen az orosz bevonulás előtt a szülők is magukhoz vettek. A telepfelügyelőtől 1944. október 1-től kezdődőleg a telepről eltávozott gyermekek feltüntetését is kérte a menhely kimutatni.

A gyermekmenhelynek, hogy működését zavartalanul folytathassa sürgősen pénzügyi ellátásra van szüksége. A központi intézet rendbehozatalára vonatkozó költségvetést csak szakemberek bevonásával lehet megadni, hogy a gyermekmenhely a jelenlegi szükségnek megfelelőleg is elláthassa feladatát azonnal, mintegy 100 000,— pengő javadalomra van szüksége. Ugyancsak a főépület tetejét két bombatalálat érte, az ablakokat jórészt pótolni kell, az alagsorban feltörő 40 cm talajvizet le kell szivattyúztatni, néhány kórtermet, amely hangsúlyozottan csak igen rövid időre szóló kívánalmat elégít ki, ki kell festetni és be kell rendezni. Normális körülmények között a gyermekmenhely 76 betegágygal rendelkezik, de ez a 76 betegágy még normális időkben is kevésnek bizonyult. Az általános helyzet javulásáig ennek talán a felével is lehetne érní. Néhány irodahelyiség rendbehozására is sürgősen szükség van. Tehát a fent említett 100 000,— pengő azt a célt szolgálná, hogy a közegészségügyi és gyermekvédelmi intézmény, ha nem is a régi keretekben, de azonnal eleget tehessen feladatának. A felvételek száma a mostani nehéz időben előreláthatólag növekedni fog. Valószínűleg a budapesti gyermekmenhelyből is több gyermeket fog a menhelyünk ellátásra kapni.

Kecskemét, 1945. évi március hó 14. napján.

polgármester.

Egy és féloldalas, írógéppel írt másolat.

BKML Kecskemét, Polgm. iratok. 1945—2465. sz.

A város a gyermekmenhely működéséhez szükséges minimális összeg előteremtése érdekében gyűjtést rendezett. Ennek eredményeként gyűlt össze az V. kerületben 1406.—pengő, melynek átvételét a szociális előadó 1945. április 23-án igazolta vissza.

107. 1945. március 14.

A BELTERÜLETI KERÜLETEK VEZETŐSÉGÉNEK KÖRÖZVÉNYE A KÖRZVETEZETŐK SZÁMÁRA A KÖZEGÉSZSÉG FENNTARTÁSA ÉRDEKÉBEN

A népjóléti miniszter 40.656/1945. számú rendelete alapján utasítom a kerületvezetőséget, hogy a kerületében esetleg temetőn kívül elföldelt halottakat 8 napon belül Tisztiorvosi hivatalba jelentsék be.

Ugyanezen rendelet alapján utasítom, hogy amennyiben kerületében állati

tetek a föld fölött vannak, vagy elföldelve, de 2 méter mélyre nincsenek letéve, hogy ezeket 2 méter mélyre közmunka keretében földeljék el, s ennek megtörténtét a kerületvezetők kötelesek személyesen ellenőrizni.

Már korábban utasítottam a kerület vezetőségét, hogy a kerületében levő utcák, terek, köz és magán épületek udvarainak a tisztaságát is ellenőrizze, s amennyiben bárki valami okból a tisztaságnak eleget tenni nem tudna, úgy a kerületvezetőség köteles a tisztasággal kapcsolatos összes intézkedéseket saját hatáskörében megtenni. Ennek megtörténtét hivatalos közegeimmel, így a tisztiorvossal is ellenőriztetem.

A tisztiorvosnak f. évi március hó 14-én tett előterjesztésében jelenti a polgármesternek, hogy tisztasággal kapcsolatos intézkedéseket még mind a mai napig nem hajtották végre, mert szemétdombok nemcsak a mellék utcákon, hanem a város főterén, és a legforgalmasabb utcákon is vannak. Jelentése szerint megtörtént az is, hogy a Batthányi utcából a Horváth Döme utcába hordták át a szemetet.

Amennyiben a kerületi vezetőség a köztisztasággal kapcsolatos összes intézkedéseket a legrövidebb időn belül végre nem hajtja, a járványok fellépése esetén magamról már most minden felelősséget elhárítok. Az esetleges mulasztásokért pedig, kizárólag az egyes kerületvezetőséget teszem felelőssé.

Azt, hogy a tisztasággal kapcsolatos intézkedéseket végrehajtották-e, azt a városi orvosokkal fogom ellenőriztetni. Minden egyes udvart megfognak nézni, hogy a szükséges intézkedéseket a köztisztasággal kapcsolatban végrehajtották-e.

Felhívom továbbá a kerületvezetők figyelmét arra, hogy amennyiben kerületükben tetvesseget észlelnék, úgy ezen egyéneket utasítsák arra, hogy a tisztiorvosi hivatalban jelentkezzenek fertőtlenítés végett.

Kecskemét, 1945. március hó 14.

DR. ZSIGMOND
ügyosztályvezető

*Egyoldalas, géppel írt tisztázat. Kecskemét thj város pecsétjével hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

108. 1945. március 14.

A VÁROSI ADÓHIVATAL HÍRDETMÉNYE A DOHÁNYTERMESZTÉS SZABÁLYOZÁSÁRÓL

A Magyar Pénzügyminisztérium 15423—1945. P. M. számú rendelete alapján felhívjuk mindazokat, akik dohánytermelési engedéllyel nem rendelkeznek, de a termeléshez szükséges szakismereteik megvannak és birtokuk (bérleményük) a dohánytermelésre alkalmas, hogy a termelési engedély elnyerése iránt és a szükséges adatokat tartalmazó kérelmüket a községi elöljáróságnál (városi adóhivatalnál), illetőleg a pénzügyőri szakasznál terjesszék elő.

Mindazok, akik 1944. évre dohánytermelési engedélyt kaptak, a törvényes ren-

delkezések szerinti keretek között az 1944. évi engedély alapján kötelesek 1945. évben is dohányt termelni.

A teljes szövegű rendelet a városi adóhivatalnál közszemlére van kitéve.
Kecskemét, 1945. évi március hó 14.

Városi adóhivatal.

BKML Kecskeméti Lapok. 1945. 2. (78.) évf. 23. szám 3. l.

109. 1945. március 15.

TÓTH LÁSZLÓ POLGÁRMESTER HÍRDETMÉNYE A TAVASZI MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁK MEGKEZDÉSE ÉRDEKÉBEN

A Földművelésügyi Minisztérium 30.300/1945. F. M. sz. rendelete alapján felszólítom Kecskemét thj. város közönségét, hogy a rendelkezésre álló erőforrások igénybevételével (igaerő, gépek, kézierő vetőmag, stb.) a tavaszi mezőgazdasági munkálatokat *azonnal* kezdje meg!

A munkálatok irányítását, a városháza fsz. 4. sz. ajtó alatt székelő *Termelési Bizottság* látja el.

1. Azokat a mezőgazdasági munkásokat, törpe és kisgazdákat, akik a termelési szolgálatában állnak, gazdaságunként az alább felsorolt közmunkadíjválság megfizetése esetén, f. évi május hó 1-ig a kötelező közmunka alól mentesítem.

(Fizetendő: 5 k.holdig 60 P., 5—10—k.h-ig 80 P., 10—15 kh.-ig 100 P., 15—20 kh.-ig 120 P., 20—25 kh.-ig 140 P., 25—50 kh.-ig 180 P., 50—100 kh.-ig 250 P. és 100 kh.-on felüli birtokosok 300 P.)

2. Az a termelő, aki hanyagság, közönyösség miatt a termelést akadályozza, mint szabotáló ellen eljárást indítok és a birtokát a Termelési Bizottság rendelkezésére fogom bocsátani.

3. Azokkal a mezőgazdasági munkásokkal szemben, akik a Mezőgazdasági Bizottság által megállapított napi 20 P (ellátással 15 P.) napszám ellenében a munkálatokat megtagadják, visszavonom a közmunka alóli mentesítést és közmunkálatokra rendelem be.

4. Azok a gazdasági munkások (cselédek) és kisparasztok, akik a tavaszi mezőgazdasági munkák során becsületes munkájukkal tanújelét adják gazdasági képességüknek és szorgalmuknak az előkészületben levő földreform során előnyben részesülnek!

5. Szántáshoz szükséges igaerő kölcsönösség alapján veendő igénybe. Ha ilyen irányban panasz merülne fel, forduljon a Termelési Bizottsághoz.

6. A gyümölcsfák kötelező ápolását (fák tisztítását, hernyó fészkek leszedését, moniliás és száraz ágak levágását, ritkítását stb.) annál is inkább végezze el, mert a permetezőanyagok hiánya már ezen munkálatokkal is megmentheti a gyümölcstermést.

7. Felszólítom a zöldségkertészeket, hogy a múlt évekhez viszonyítva nagyobb mennyiségű palántát termeljenek, hogy a kiosztott 800 kiskert tulajdonos részére is biztosítható legyen a palánta szükséglet.

8. A mezőgazdasági termelőket felszólítom, hogy a kölesönös igaerő és vetőmag igénybevételével az *árpát és a zabot* a legrövidebb idő alatt vessék el.

9. A sertésállomány nagy arányú csökkenése miatt elrendelem, hogy az étolaj biztosítására, az elmaradt őszi vetések helyett, többszörösre növelje a *napraforgó* termesztését.

10. Az elmaradt mezőgazdasági munkálatok sürgőssége miatt, a Nagypéntek és Húsvét elsónapjának kivételével, f. évi április hó 31-ig a vásár és ünnepnap munkaszünetet felfüggesztem.

Az új és boldogabb demokratikus életet csak úgy tudjuk biztosítani, ha a parasztság is verejtékes munkájával járul hozzá az ország felépítéséhez!

Kecskemét, 1945. március 15.

TÓTH LÁSZLÓ
polgármester

*Egy és féloldalas, írógéppel írt tisztázatot, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét. Polgm. iratok. 1945—003125. sz.*

Az irat külzetén a következő feljegyzés található: „300 db plakát és 5000 db röpirat. 3125—II—1945. szám. Tót A benti szövegű hirdetmény annak idején úgy plakát, mint röpirat alakban közhírré lett téve. Irattárba! Kecskemét, 1946. január 16. Olvashatatlan aláírás — tanácsnok.”

110. 1945. március 16.

A BELTERÜLETEK VEZETŐSÉGÉNEK KÖRÖZVÉNYE A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA ÉLELMISZER KIOSZTÁSA ÜGYÉBEN

Utásítom az összes kerületvezetőket, hogy f. hó 17-én d. e. 9. órakor kivétel nélkül jelenjenek meg a közellátási hivatal főnökénél Bartha Kálmán úrnál. Ez alkalommal a közellátási hivatal a dolgozó munkásság részére a kerületvezetők útján nagyobb mennyiségű tyúktojást kíván szétosztani, mely szétosztásra vonatkozó utasításait és a kerületek részére igénylendő mennyiséget kívánja megállapítani, valamint utasítást kíván adni a szétosztandó tojás értékének elszámolása tekintetében.

Már előzetesen tegyenek a körzetvezetők intézkedést a kerületek részére kiutalandó mennyiség elszállítására (ládákat a közellátási hivatal fog kölesönözni), mert a kiutalandó tojást f. hó 18-án kötelesek lesznek a lakosság részére kiszolgáltatni.

Kecskemét, 1945. március hó 16-án.

Olvashatatlan aláírás
h. hivatalvezető.

*Géppel írt, féloldalas tisztázatot tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

III. 1945. március 16.

A DUNA-TISZAKÖZI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA FELHÍVÁSA A LEGFONTOSABB MEZŐGAZDASÁGI TENNIVALÓKRA

A fennálló nehézségek ellenére mindent el kell követnünk, hogy a tavaszi munkálatok a még rendelkezésre álló erővel folyjanak. Munkások és gazdák az éhhaláltól mentik meg a szegény gyermekeket, ha több területet vetnek be és a kapás növényeket gondosan művelik. Lelkiismereti kötelessége, hogy az iga és emberi erőt igazságosan úgy ossza el, hogy a saját föld megművelése után a legjobb minőségű földet műveljék meg előbb. A gyommentesen, porhanyón visszamaradt talajt boronálással, villázással, tárcsázással, vagy ekekapálással, illetve egészen sekély szántással is elő lehet készíteni a vetésre.

A meglevő árpa, zab, köles, bab, borsó stb. készleteket vetés céljára kell igénybe venni. Különösen fontos a kölesmag összegyűjtése, mert ötször annyi területet vethetünk be, mint p. o. zabbal vagy árpával. Amellett vethető egész nyár derekáig.

Az őszi rozsvetésekre mielőbb vessük rá a somkórót, míg a rozs szárba nem indul. A lucerna vetésterületét is fokozzuk, mert az bimbózás kezdetén vágott somkóró és a lucerna a mostani korpánál jóval értékesebb takarmányt szolgáltat és a nagy jószágok abraksükségletét is jórészt fedezheti. Az évelő pillangósok (lucerna, somkóró, lóhere, baltacín, nyúlszapuka stb.) termelése azért is kívánatos, mert művelésükkel igen sok igaerőt takarítunk meg.

Már most gondoskodjunk arról, hogy jövőre lehetőleg minden növényből termeljünk magot, sőt célszerű eladásra is termelni. Különösen fontos a *veteménymagvak lucerna és somkórómag* minél nagyobb arányú termelése.

Minden erőfeszítés mellett nagy területek maradnak parlagon. Lehetőleg a tanya körül hagyjunk nagyobb területet parlagon, hogy azt a baromfiak és a tanya körüli jószág hasznosíthassa. *A parlag hasznosítása végett minél nagyobb arányban ki kell fejleszteni a baromfi, házinyúl-, és kecsketenyésztést.* Különösen nagy jelentősége van a kecsketenyésztésnek a sokgyermekes családok tejellátásánál. A kecske jórészt a parlagon maradt területen kaszálható gyenge minőségű szénával is eltartható.

A szakszervezetek, gazdakörök és a termelési bizottság feladata, hogy az apró háziállat tenyésztőanyagot összegyűjtse és a község, vagy környék rászorulóit hoz juttassa, illetve az erősen ínséges vidékekben kiosztásra a mezőgazdasági kamarának (Kecskemét Rákóczi út 5. I. 1.) felajánlja.

Kecskeméti Lapok Szerkesztősége

K e c s k e m é t

Kérjük, hogy a mellékelt saját cikkünket közölje, a makói cikket pedig — a szükséghez képest — ismertesse.

A DTMK nevében:

1945. III. 16.

DÉR
titkár

Egy és féloldalas, írógéppel írt másodpéldány, tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét, Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara iratai. 1945. sz. n.

112. 1945. március 19.

A TERMELÉSI BIZOTTSÁG UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA AZ ELHAGYOTT 100 HOLDON ALULI BIRTOKOK MEGMŰVELÉSÉRŐL

A termelés biztosítása érdekében az elhagyott 100 holdon aluli birtokokra vonatkozóan az alábbiakat hozzuk körzetvezető úr tudomására.

1. Minden elhagyott birtokról a Termelési Bizottság által kiadott leltáriveret kell kitölteni és a Term. Biz.-nak benyújtani.

2. Azon bérlők akiknek folyó gazdasági évre vonatkozó bérleti szerződésük van és a birtok tulajdonosa jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik, kötelesek szerződésüket a Term. Bizottságnál bemutatni, amennyiben bérletükben megmaradni szándékoznak. U. is jelen gazdasági évben az ismeretlen helyen tartózkodó tulajdonosokat a Term. Bizottság képviseli. Jelentkezésüket kérjük ellenőrizni.

3. A jelenleg bérlő nélküli birtokokat a Term. Bizottság bérbe adja. A bérelni szándékozókat a Term. Bi.-hoz kell utasítani a körzetvezetőség oly értelmű igazolásával, hogy a birtok tényleg elhagyott és az új bérlő tudomásuk szerint meg tudja oldani a reá váró feladatot.

A már kitöltött és beküldött leltáriverkek helyett nem kell újakat kitölteni, illetve beküldeni.

Kérjük az elhagyott birtokok ügyét figyelemmel kísérni, egyrészt nehogy ugyanazt a birtokot több pályázónak is odaígérjék, másrészt, nehogy valamely birtok kiadatlan maradjon.

Kecskemét, 1945. március 19-én.

Tisztelettel.

*Sokszorosított, egyoldalas, olvashatatlan bélyegzővel hitelesített.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

113. 1945. március 19.

A KÖZELLÁTÁSI HIVATAL FELHÍVÁSA AZ ELLÁTOTTAKRÓL VALÓ KIMUTATÁSOK ELKÉSZÍTÉSÉRE

Felhívom az összes városi ügyosztályok, továbbá az állami hivatalok, intézmények, valamint a közellátási hivatal útján kétheti időközben ellátásban részesülő gyárak, üzemek stb. vezetőit, hogy március 26. napjának déli 12. órájáig írásban, kimutatás alakjában közöljék hivatalommal a szokásos kétheti ellátásban részesülő alkalmazottak

pontos nevét,
munkakörét,
jelenlegi pontos lakcímét (ha 1944. november 1-e után lakást változtatott, régi lakcíme is közlendő),

saját háztartásában élő családtagjai nevét, lakóimét és számát, akik az eltartására szorulnak s eddig utánuk is élvezték a szokásos járandóságokat. Az esetben, ha az illető nem családtag, megjelölendő a jegyzet rovatban az esetleges rokonsági fok, vagy az a körülmény, hogy milyen jogcímen élnek ezek az alkalmazott háztartásában.

Megjegyezni kívánom, hogy az adatok valóságát és helyességét megfelelő módon ellenőrizni fogom, s ezért felkérem a hivatal, stb. vezetőket, figyelmeztessék az alárendelt beosztottaikat arra, hogy a szükséges adatokat a legpontosabban, a valóságnak megfelelően jelentsék be.

Kecskemét, 1945. március 19.

DR. SAHIN
hivatalvezető

*Sokszorosított, egyoldalas, tintával írt aláírással hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

114. 1945. március 19.

**A KECSKEMÉTI BELTERÜLETI NÉPISKOLÁK TANTESTÜLETÉNEK
RENDKÍVÜLI ÉRTEKEZLETÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV
A TANTESTÜLET RÉSZÉRE KIOSZTANDÓ KISKERTEK ÜGYÉRŐL,
A BUDAPESTI GYEREKEK KECSKEMÉTI ELHELYEZÉSÉRŐL,
A TANÍTÓK SEGÉLYEGYLETÉNEK TOVÁBBMŰKÖDÉSÉRŐL,
A TANÍTÓK ILLETMÉNYFÖLDEKRŐL ÉS A TANÍTÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK MEGALAKULÁSÁRŐL**

Készült a kecskeméti belterületi népiskolák tantestületének 1945. március 19-én megtartott rendkívüli értekezletéről.

Jelen vannak Papp István igazgató elnök és a tanítótestület teljes számmal.

Elnök szeretettel üdvözi a tantestület tagjait. Jelenti, hogy fontos ügyek tették szükségessé a rendkívüli értekezlet összehívását. Az értekezlet jegyzőkönyvének vezetésére Lőrincz Béla, hitelesítésére pedig Salamon Mária és Karátsony Kálmánné testületi tagokat kéri fel.

1. Elnök felkéri Frigyesy Ferenc népm. titkárt, ismertesse a tantestület részére kiosztandó kiskertek ügyét. Frigyesy Ferenc népm. titkár közli a tantestülettel, hogy a város gazdasági ügyosztálya 400 négyszögöles kiskerteket bocsájt a tantestület rendelkezésére megművelés végett. Az ügyosztály elgondolása az, hogy a város határában ne maradjon föld megműveletlenül és senki se maradjon kiskert nélkül. A Mezőgazdasági Szakiskola területén 28 parcellás terület áll a testület rendelkezésére. Ez gyümölcsös. Ugyanitt van 22 parcellás szántóterület is konyhakerti növények termelésére. Kéri a testület tagjait, hogy a gyümölcsös, valamint a konyhakerti terület megművelésére, valamint kezelésére vonatkozólag tegyen javaslatokat.

Salamon Mária: Úgy gondolja, az volna a célszerű, ha az egész területet közös műveléssel kezelné a testület.

Kovács Lajos: Rossz kilátások vannak a föld megművelésére. Ugyanis sem védekezőszereket a gyümölcsös kezelése végett, sem napszámosokat a föld megművelésére nem fogunk kapni. — Szerinte célszerűbb lenne, ha valaki a tantestületből vállalná az egész terület kezelését.

Kürtössi András: Azt tanácsolja, álljanak össze négyen és így műveljék meg a földet, ennek arányában osztozzanak majd.

Frigyesy Ferenc népm. titkár kéri a testület tagjait, hogy csütörtökig jelentkezzenek nála azok a testületi tagok, akik a föld gondozására ajánlkoznak.

Tudomásul szolgál.

2. Frigyesy Ferenc népm. titkár körrendeletet olvas fel a budapesti gyermekek kecskeméti elhelyezése és ellátása ügyében. Kéri a testület tagjait, a legmesszebbmenően tegyen meg mindent, hogy minél több éhező fővárosi gyermeknek tudjunk ideiglenes otthont nyújtani. Kecskemét mindenkor megértette a nélkülözök segélykiáltását, tudja, hogy e sokat szenvedett nép a sok csapás ellenére is kinyújtja kezét a sok éhező kisgyermek felé. Tudjuk, hogy Kecskemét a gyermek városa, tudja és érzi, hogy e városnak a szíve most is megmozdul. Kéri a testület tagjainak munkáját e nemzetmentő ügy érdekében. Az ellátás 5—6 hónapra szól, Szombatig kér jelentést a következő adatokkal: ellátó neve, foglalkozása, lakása. hány gyermeket vállal, milyen időset, fiút, leányt.

Tudomásul szolgál.

3. Elnök jelenti, hogy a Tanítók Segélyegylete az utóbbi időben a rendkívüli csemények miatt nem tudott működni. Mindannyian ismerjük a Segélyegylet áldásos működését és mindannyian érezzük a szükségességét. Felteszi a kérdést: kívánja-e a tantestület a Segélyegylet további működését?

Tantestület egyhangúlag a Segélyegylet azonnali továbbműködését kéri.

Elnök javasolja, hogy a hiányzó titkár és választmányi tagok helyét ideiglenes választással töltsse be a tantestület.

A tantestület ideiglenes titkárrá Tóth Dezső, választmányi tagokká Salamon Margit, Törteli Péter, Karátsony Kálmán, Lőrincz Béla és Kovács Lajos testületi tagokat választja.

Ez ideiglenes választás az általános tisztújításig.

Tudomásul szolgál.

4. Elnök közli a tantestület tagjaival, hogy városi összeírók elhagyott tanítói illetményföldről kimutatást vettek fel. Felolvassa a kérdéses iskolák nevét. Aki a felsorolt iskolaföldeket kezelésbe tudná venni, tegye ezt meg. Az állomáshelyükön jelenlevő tantestületi tagok pedig vegyék azonnal kezelésbe földjüket, hogy ezzel is jó példával járjanak elő.

Tudomásul szolgál.

Bíró Ilona: Mi történjék az ágasegyházi úti iskola II. sz. állásával kapcsolatos illetményfölddel?

Elnök: Vegye saját kezelésbe a földet.

5. Elnök ismerteti a tanárok és tanítóknak szakszervezetbe való tömörülésének szükségességét. Ismerteti a szakszervezet rendeltetését és célját. A mai idők szellemének megfelelően minél hamarabb meg kell alakulni a szakszervezetnek. Egy előkészítő bizottság erre vonatkozólag már meg is kezdte a működését. A mai értekezletnek egyik célja, hogy a tisztikar megválasztásában a tanítókat érintő személyi kérdésekben javaslatot terjesszen elő. Mivel e kérdés tárgyalásában nem óhajt elnök részt venni, felkéri Kovács Lajos testületi tagot, szíveskedjék távollétében a megbeszélést irányítani.

Kovács Lajos irányításával a tantestület a megalakítandó szakszervezet tisztikarára vonatkozólag a következő javaslatokat teszi:

I. Elnöki szakosztály.

Elnök: esetleges tanár.

Alelnök: Frigyesy Ferenc, Papp István.

Főtitkár: Lőrincz Béla.

Jegyző: Karátsony Kálmán,

Pénztáros: Kovács Lajos,

Ellenőr: Gyarmathi Pál,

Háznagy: Törteli Péter,

Tagok: Salamon Margit, M. Gömöri Etelka, Frigyesy Ferencné.

II. Pedagógiai szakosztály.

Elnök: esetleges tanár,

Jegyző: Szolnoki Emma,

Tagok: Tóth Teréz, Botos Ernő, Warnuss Anna.

III. Gazdasági szakosztály.

Elnök: esetleges tanár,

Jegyző: Perjési Pál,

Pénztáros: Tóth Dezső,

Raktárnok: Bakos István,

Gazda: Szabó Sándor,

Ellenőrző bizottság: Bérczy Józsefné, Lévay László,

Tagok: Juhász Gyuláné, dr. Marincsák Ferenc, Makula Lászlóné,

IV. Kulturális szakosztály.

Elnök: Kubinyi Margit,
Jegyző: Gudricza Katalin,
Bíráló Bizottság: Salamon Mária, Bérczy Józsefné, Fodor Ágota, Hujber Józsefné, Baja Lujza, Fekete Júlianna.

Több tárgy nem lévén, elnök az értekezletet berekeszti.

Kmf.

Hitelesítjük:

LŐRINCZ BÉLA
jegyzőkönyvíró.

SALAMON MÁRIA
KARÁTSONY KÁLMÁNNÉ

PAPP ISTVÁN
elnök.

296/1945. tfsz.

J Ó V Á H A G Y O M.

Kecskemét, 1945. ápr. 13.-án.

DR. KISASSZONDY KÁZMÉR
tanügyi s. titkár
hivatalvezető

*Kétoldalas, írógéppel írt, eredeti tisztázat, tintával írt aláírásokkal és a Kecskeméti Népoktatási Kerület Kir. Tanfelügyelője bélyegzővel hitelesítve.
BKML A kecskeméti Tanfelügyelőség iratai. 1945. — 296.*

115. 1945. március 21.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN FELVETT JEGYZŐKÖNYV
A POLGÁRI DEMOKRATA PÁRTNAK A VÁROSI BIZOTTSÁGOKBA
DELEGÁLT TAGJAIRÓL, A POSTAHIVATAL SZEMÉLYI ÜGYINEK
MEGVITATÁSÁRÓL, A FÖLDREFORM MEGINDÍTÁSÁRÓL**

Felvétellett Kecskemét thj. város Nemzeti Bizottságának 1945. évi március 21-én délben 12-órákor a városháza 35. sz. hivatalos helyiségében tartott ülésén.

Megjelentek: Básti Ágoston, Csikay Lajos, dr. Egry Ferenc, Fekete Sándor, Kovács Jenő, dr. Nagy László, Reiszmann Andor, Reiszmann Gyula, Szabó Gyula és Sztraka József bizottsági tagok:

Az elnöki széklet a soros Kommunista Párt kiküldöttje Sztraka József foglalja el, aki az ülést megnyitja.

155/1945. sz. *Básti Ágoston*: a Nemzeti Bizottság titkára közli, hogy Polgári Demokrata Párttól bejelentés érkezett, mely szerint az illető párt az Ellenőrző Bizottságba Bánkúti István, László Károly u. 6. sz. és Vincze Miklós Csóka u. 48/50. sz. alatti lakosokat; a Termelő Bizottságba dr. Nagy László Csokonay u. 7. sz. és a Mezőgazdasági Kamarához ugyancsak dr. Nagy László Csokonay u. 7. sz. alatti lakost jelölte ki és kéri ezek tudomásul vételét.

A Nemzeti Bizottság a bejelentést tudomásul vette.

156/1945. sz. *Básti Ágoston*: titkár bejelenti, hogy a Nemzeti Paraszt Párt az Ellenőrző Bizottságba Galla Pált, a Termelő Bizottságba S. Nagy István és Szabó Gyula kecskeméti lakosokat jelölte ki és kéri, hogy azt a Nemzeti Bizottság vegye tudomásul.

A bejelentést a Nemzeti Bizottság tudomásul vette.

157/1945. sz. *Básti Ágoston*: titkár előterjeszti a szegedi postaigazgatóság 1945. március 17-én kelt 1712/1945. számú kérelmét, melyben azt kéri, hogy halaszthatatlan szolgálati és közérdekből, a kecskeméti postahivatal személyzetéből elmenekült, de időközben visszatért személyzetből egyelőre legalább Kucka József postafőfelügyelő, Kucka Kálmán postaellenőr és Varga Béla II. oszt. postatiszt még igazolásuk előtt szolgálatba állíthatók legyenek és a postahivatal ideiglenes vezetésével Kucka József postafőfelügyelőt bízassa meg.

Básti Ágoston titkár azt indítványozza, mielőtt a Nemzeti Bizottság ebben a kérdésben állást foglalna, keresse meg a kecskeméti postahivatalt, hogy a kérelmezett tisztviselőkre van-e egyáltalában szükség. Felhívja a Nemzeti Bizottság figyelmét, hogy a postahivatal jelenlegi vezetője Bakos Ferenc a felszabadulás első pillanatától kezdve a legnehezebb körülmények között is példaadó kötelességgel látja el nehéz munkáját. Ha a szegedi postaigazgatóság kérésének a Nemzeti Bizottság eleget tenne, Bakos Ferenc mellőzésnek lenne kitéve.

Kovács Jenő: elismeri Bakos Ferenc érdemeit, azonban a postaforgalom élénkülésével a postaigazgatásban és az adminisztrációban jártas szaktisztviselőkre van szükség. A kérés teljesítését javasolja.

Reiszmann Gyula: voltaképpen az a helyzet, hogy a kérelmezettek már hosszabb ideje dolgoznak a kecskeméti postahivatalban Bakos Ferenc mellett. Tehát a szegedi Igazgatóság egy folyamatos ügyhöz kéri a Nemzeti Bizottság hozzájárulását s ennek teljesítését javasolja.

A Nemzeti Bizottság elhatározta, hogy a kérelmezett három postatisztviselő igazolásukig ideiglenes jelleggel történő foglalkoztatásához hozzájárul.

158/1945. sz. *Básti Ágoston*: titkár bejelenti, hogy a Magyar Közlöny 1945. március 18-iki számában megjelent az Ideiglenes Nemzeti Kormány 600/1945. M. E. sz. rendelete a nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhöz juttatásáról. A rendelettel kapcsolatban előadja, hogy csak a demokratikus blokkba tömörült pártoknak tesz jót, ha a földreform munkája azonnal megindul. A Földigénylő Bizottságot sürgősen fel kell állítani és a földigénylők összeírását azonnal meg kell kezdeni. Bejelenti, hogy a rendelet kivonata 20.000 példányban már megjelent Kecskeméten és ebből 6000 példányt a Kecskeméti Lapok legközelebbi számához csatolnak, többit pedig a kerületvezetők útján szét fogják osztani. Hangsúlyozza, hogy a pártok a földreform munkáját ne használják fel pártagitáció céljára. Javasolja, hogy a Nemzeti Bizottság azonnal hívja össze a földigénylők nagygyűlését, mely válassza meg a 25—30 tagú bizottságot, ez pedig kebeléből válasszon 5 tagból álló választmányt és azonnal kezdjék meg a földigénylők összeírását és az igénybe veendő és elkobzandó birtokok összeírását,

Az 5 tagú választmányhoz a város adjon adminisztrációs tisztviselőket és eszközöket.

Dr. Nagy László: a rendelet arra ad módot, hogy a földigénylők bizottságát maguknak a földigénylőknek kell megválasztaniok. A rendelet nem tiltja azt, hogy a nagygyűlést a pártok hívják össze, mégis azt javasolja, hogy a földigénylőket felhívás útján a Nemzeti Bizottság hívja fel.

Kovács Jenő: a Nemzeti Bizottság mint politikai szerv ne alakítson bizottságokat, mert ez a közigazgatás feladata. A polgármesteri hivatal már is intézkedett, hogy a gazdasági hivatal azonnal felhívásokat és jelentkezési íveket bocsásson ki. A jelentkezettek névsorát bírálja el, mint politikai szerv a Nemzeti Bizottság. Szerinte nincs akadálya annak, hogy a földreformból a pártok propagandát csináljanak. Intézkedjen a Nemzeti Bizottság, hogy a városi közigazgatás a szükséges nyomtatványokat azonnal készíttesse el és ügyeljen arra, hogy a 30 tagú bizottság, illetve az 5 tagú választmány megbízható emberekből álljon.

Reiszmann Andor: a Nemzeti Bizottság lépjen érintkezésbe a sajtóbizottsággal, hogy az újság minél bővebben foglalkozzon a rendelettel. Tisztázni kell azt is, mi a határideje az összeírásnak, nehogy késedelembe essünk. Sajtóban és hirdetményeken közzé kell tennünk egy időpontot, hogy a földigénylők meddig jelentkezhetnek és a jelentkezőkből kell megválasztani a 30 tagú bizottságot. A kerületeket is utasítani kell, hogy a jelentkező földigénylőket a legsürgősebben írják össze.

Szabó Gyula: először a felhívásnak, azután az igénylésnek, és csak azután kell a bizottság választásának megtörténnie.

Básti Ágoston: Az igénylők összeírását nem lehet rábízni a kerületvezetőkre, mert ismét pártpropagandát csinálnak. Ki kell jelölni egy helyiséget a városházán, de ez a helyiség nem lehet a gazdasági ügyosztály. Az összeírás a Nemzeti Bizottság ellenőrzésével történik.

Dr. Egry Ferencz: a Nemzeti Bizottságra ebben a kérdésben csak az ellenőrzés szerepe vár.

Reiszmann Andor: a város jelöljön ki helyiséget, adjon megbízható vezetőbiztosviselőt és beosztott személyzetet. A városházi helyiségben az Ellenőrző Bizottság egy tagja, külterületi körzeteknél a pártok egy-egy megbízható tagja, az összeírásnál állandóan legyen jelen. A felhívás nemcsak azt tartalmazza, hogy meddig tart az összeírás, hanem 1945. április 15-ében jelölje meg a nagygyűlés napját.

A vita eredményeképpen a következő két indítvány alakult ki.

Básti Ágoston: a Nemzeti Bizottság hívja össze a földigénylők nagygyűlését, azon válasszák meg a bizottságot, majd a választmányt, a város pedig adjon adminisztratív segítséget az összeíráshoz. Az összeírást a választmány végezze.

Dr. Nagy László: keresse meg a Nemzeti Bizottság a polgármestert azzal, hogy a földigénylők összeírását április 6-áig a közigazgatás végezze el és április 8-ára a nagygyűlést hívják össze. Az összeírás elkészítéséhez gyakorlott, közigazgatási apparátus kell.

Dr. Nagy László javaslata mellett öten, Básti Ágoston javaslata mellett ketten szavaztak, a többi bizottsági tag tartózkodott a szavazástól.

159/1945. sz. *Kovács Jenő:* jegyzőkönyvbe kéri venni, hogy úgy ő mint Fekete Sándor azért tartózkodott a szavazástól, mert szükségesnek tartotta, hogy ilyen nagy horderejű kérdésben okvetlenül szükség van arra, hogy a Nemzeti Bizottság

a főispánnak, mint a kormány képviselőjének a véleményét meghallgassa, mielőtt ebben az ügyben határozna.

Kmft.

Nemzeti Bizottsági tagok:

REISZMANN ANDOR sk.
jegyző

FEKETE SÁNDOR sk.,
BÁSTI ÁGOSTON sk.,
CSIKAY LAJOS sk.,

SZTRAKA JÓZSEF sk.
elnök.
KOVÁCS JENŐ sk.,
DR. NAGY LÁSZLÓ sk.,
DR. EGRY FERENC sk.

A másolat hitelül:
Szabó
irodatiszt

Kif. 1945. III. 28.
Lesz. 1945. IV. 6.
Szabó
irodatiszt

Háromoldalas, írógéppel írt másolat, a másolat hitelesítőjének tintával írt aláírásával és bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.

A jegyzőkönyv 158/1945. sz., pontja megjelent: Földreform 1945.
Tanulmány és dokumentumgyűjtemény. Budapest, 1965. 215—243. o

116. 1945. március 22.

SZÉLL ILONA SZOCIÁLIS ELŐADÓ UTASÍTÁSA A II. KERÜLET KÖRZETVEZETŐJÉNEK A KÖZMUNKA ÉS A KÖZELLÁTÁS TERÉN A SZOCIÁLIS KÖRÜLMÉNYEK FOKOZOTTABB FIGYELEMBE VÉTELÉRE

Schuller Józsefné kecskeméti (Fürdő utca 10. sz.) lakos panaszt tett, hogy mivel ő robotra járni nem tud, semmiféle ellátásban Ön nem részesíti. Környezet-tanulmány szerint nevezettnek 5 élő gyermeke van, jelenleg is áldott állapotban van 8 hónapos terhes, férjéről nem tud, így keresője nincsen ő pedig 5 gyermekétől és 8 hónapos terhességére tekintettel munkát vállalni nem tud, így kérem őt a jövőben mindenféle ellátásban (fa, tojás stb.) részesíteni. Kérem ezt szociális szempontból.

Kecskemét, 1945. évi március hó 22. napján.

SZÉLL ILONA
szociális előadó. h.

Nyolcsoros írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét, Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. Sz. 916—1945. szám.

117. 1945. március 26.

A BELTERÜLETI KERÜLETEK VEZETŐSÉGÉNEK UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA AZ ÉPÍTŐANYAG TARTALÉKOK FELMÉRÉSÉRE ÉS NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELÉRE

Utasítom az összes kerületvezetőket, hogy utca, illetve házcsoport parancsnokaik útján állapítsa meg és írassa össze, hogy hol található felhasználatlan építőanyag (mész, cement, tetőcserép, téglák stb.).

A megállapítás eredménye kimutatásba foglalandó. A kimutatás tartalmazza az anyag tárolási helyét, a tulajdonos nevét, az anyag minőségét, — megjegyezve, hogy az új vagy használt, — (pl. téglák használt) mennyiségét. Azokat az anyagokat, melyek olyan házban tárolnak, hol azok rongálás következtében szükséges, hogy felhasználtassanak, amennyiben a szükségletet nem haladják meg, nem kell jelenteni, illetve csak a feleslegesnek látszó mennyiség jelentendő.

Ahol viszont az anyag el nem kezdett építkezés céljára tárolt az a kimutatásba felveendő.

A kimutatások beadási határidejéül f. hó 31-ét tűzöm ki bezárólag.

Kecskemét, 1945. március hó 26-án.

h. ügyosztályvezető:
olvashatatlan aláírás.

*Géppel írt, féloldalas tisztázat tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

118. 1945. március 27.

SZIGETI ANTAL MÉNTELEKI KÖRZETVEZETŐ JELENTÉSE A POLGÁRMESTERI HIVATALNAK A TAVASZI MUNKÁK MEGKEZDÉSÉRŐL

A f. hó 20-án kelt felhívásra a közmunka alól a munkásokat valamint lovakat, kocsikat, igavonó állatokat felmentettük. A ménteleki erdőben cca 3400 m³ fát termeltünk ki, melyből az állomásra cca. 2000 m³-t szállítottunk ki. Az 1400 m³ fa még az erdőben maradt, mivelhogy a famunkálatokat f. hó 25-én beszüntettük.

A gazdák megkezdték a tavaszi munkálatokat, csak hogy óriási hiány van az igavonó állatokban. Hogy ezt áthidalhassuk, s hogy a termelés munkája fennakadás nélkül haladjon, úgy segítünk rajta, hogy polgároink a határban állandóan

cirkálnak s ha van olyan gazda, aki már felszántott és lova van, oda kell adni a lovát kölcsön annak a részére akinek még nincs felszántva a földje. Sok fáradságos munkába kerül de mindent meg kell tenni a termelés érdekében.

Méntelek 1945 III/27.

SZIGETI ANTAL
körzetvezető

Egyoldalas, tintával írt eredeti tisztázat.

BKML Kecskemét v. Polgm. iratok 1945. sz. n.

119. 1945. március 27.

A TERMELÉSI BIZOTTSÁG UTASÍTÁSAI A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA AZ IGAVONÓ ERŐ BIZTOSÍTÁSÁRA A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁBAN

A 30.300/1945. F.M.sz. rendelet módot ad nem mezőgazdasági munkát végző igás állatok igénybevételére. A rendelet alapján azon felül a beérkezett jelentésekkel kapcsolatban szükségesnek tartom a következők közlését:

Elsősorban azokat a lovakat kell igénybe venni, amelyek nem mezőgazdasági munkát végeznek. Különösen azokat, amelyeknek tulajdonosa uzsora áron fuvarozást folytat vagy megengedetlenül magasabb áron bérszántást vállal (4—500 P.-ért, kat. hold.), továbbá igénybe lehet venni a fogatokat azoktól a gazdáktól is, akik árpa, vagy zabföldüket felszántották, mivel a tengeri alá történő szántást el lehet halasztani sürgősebb munkák befejezése utánra.

Itt jegyzem meg, hogy az u.n. oroszoktól kapott lovak jogos tulajdonai mindazon gazdáknak, akiknek a múltban is volt lovuk, de sajátjukat tőlük elvették.

A Termelési Bizottság március 20-án kelt határozata alapján I. kat. hold felszántásért 100 P.-t kell fizetni. Ennélfogva egy ló munkabére 40 P. kat. holdanként.

Amennyiben a ló tulajdonosa az igénybevételt megakadályozza jelenteni kell a Termelési Bizottságnak, az esetben a lovat térítés nélkül vesszük igénybe. Az igénybevételnél nagy körültekintéssel kell eljárni, az minden tekintetben indokolt és jogos legyen és szolgálja a célt, a termelés biztosítását.

Kecskemét, 1945. március 27-én.

FORRAI
Term. Biz. előadó

Egyoldalas, sokszorosított, Kecskemét th; város gazdasági ügyoszt. pecsétjével és tintával írt aláírással hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.

120. 1945. március 27.

A KECSKEMÉTI ORVOSOK ÉS GYÓGYSZERÉSZEK SZABAD SZAKSZERVEZETÉNEK HATÁROZATAI

A kecskeméti orvosok és gyógyszerészek szabad szakszervezete f. évi március hó 8-án megalakult. A március hó 21-én tartott taggyűlésen a következőket határoztuk el:

1. A volt városi kamara működését az orvosok és gyógyszerészek szabad szakszervezete veszi át teljes jogkörrel. A kamara ingó és ingatlan vagyonát illetőleg felsőbb utasítást várunk.

2. Orvosi gyakorlatot csak a szakosztály tagjai folytathatnak és csak ezek tölthetnek be orvosi állást. Újabb orvosok letelepedését a szakosztály javaslata alapján terjesztjük fel Polgármester Úrhoz. Tisztelettel kérjük javaslatunk nélkül letelepedési engedélyek megtagadását.

3. Orvosok és gyógyszerészek igazolása, valamint fegyelmi ügyek csak a szakosztályon keresztül intézendők el. Tisztelettel kérjük az összes hatóságokat, hogy orvosok és gyógyszerészek elleni feljelentéseket tárgyalás előtt, hozzánk továbbítása és a mi véleményünk beérkezése előtt eljárást ellenük ne fogantossanak.

4. A gyógyszerterek részére, a kiszolgáltatót gyógyszerek után 200 %-os emelést engedélyez (alap. 1944. szept. árak) gyógyszerek, valamint műszerek beszerzésével kapcsolatban a város segítségét kéri a szakosztály. A gyógyszerterek kötelesek raktáron levő gyógyszereiket fenti áron, vény szerint, készpénz ellenében kiszolgáltatni.

5. Typhus- és diphtheria oltóanyag sürgősen beszerzendő, ennek érdekében az orosz hatóságoknál is kénytelenek vagyunk eljárni.

6. A városban széjjelhordott orvosi műszerek és gyógyszerek összeszedendők és illetékes helyre juttatandók. Ennek érdekében kérjük a Rendőrkapitány Urat, szíveskedjék erélyes felhívást intézni a lakossághoz, olyan értelemben, hogy 8 napon belül czekeket a rendőrségen beszolgáltatni tartozik, ellenkezőleg a legszigorúbb büntetésben részesülnek.

7. A közgyűlés egyhangúlag Dr. Nagy László ügyvédet választja meg a szakosztály ügyészének.

8. Közgyűlés elhatározza, hogy egyenlőre csak minden hétfőn délután 5—6 óráig tart hivatalos órát s felszólítja az orvosok- és gyógyszerészeket a szakosztályba való belépésre.

9. Sürgős ügyek egyenlőre a tisztifőorvosi hivatalban is előterjeszthetők.

10. Amíg a szakszervezetnek pecsétje nem lesz, a tisztiorvosi pecsétet fogjuk használni.

Kecskemét, 1945, március hó 27-én.

Olvashatatlan aláírás
jegyző.

DOBÁK ISTVÁN
elnök.

Olvashatatlan aláírás
titkár.

Kétoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírásokkal és a M. Kir. Tiszti orvos Kecskemét bélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. iratok. 1945—3849.

121. 1945. március 27.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN FELVETT JEGYZŐKÖNYV BÁSTI ÁGOSTON TÁVOZÁSÁNAK BEJELENTÉSÉRŐL, BÓDOGH OLAJÜTŐ KÉRELMEÉRŐL, A KÖZMUNKA MUNKABÉREK MEGHATÁROZÁSÁRÓL, A FÖLDBIRTOKRENDEZŐ TANÁCS LÉTREHOZÁSÁRÓL

Felvétetett 1945. március 27-én délután 4 órakor a városháza I. em. 35. sz. alatti hivatalos helyiségében Kecskemét thj. város Nemzeti Bizottsága üléséről.

Megjelentek: Bánó Mihály, Blau László, Fekete Sándor, dr. Nagy László, Reiszmann Andor, Reiszmann Gyula és Sztraka József Nemzeti Bizottsági tagok.

Az elnöki széklet az ülés határozatából Reiszmann Andor foglalta el, aki az ülést megnyitotta.

160/1945. sz. *Bánó Mihály*: napirend előtt bejelenti, hogy a Kommunista Párt eddigi egyik kiküldöttje, Básti Ágoston, pártvezetősége határozatából két-három hónapig távol lesz városunkból. A Kommunista Párt Básti Ágoston helyébe őt, Bánó Mihályt küldötte a Nemzeti Bizottságba. Egyben bejelenti, hogy Básti Ágoston távozásával a titkári állás is megüresedett, ezért kéri a Nemzeti Bizottságot, hogy a titkári állást töltsse be.

A Nemzeti Bizottság Bánó Mihályt tagnak elfogadta és megbízta a titkári teendők ellátásával.

161/1945. sz. *Reiszmann Andor*: ismerteti Bódogh József kecskeméti lakos 1945. március 26-án a Nemzeti Bizottsághoz intézett kérelmét. Ebben a városi téglagyárból készpénzfizetés ellenében 30 000 falitégla kiutalványozását kéri, arra a célra, hogy Kőrösi hegy 222. sz. alatti olajütő üzemét rendbehozhassa. Kérelmének teljesítését közellátási érdekből a polgármester és a főmérnök javasolja.

A Nemzeti Bizottság a kérelmet, tekintettel arra, hogy az a városi közigazgatás hatáskörébe tartozik, átteszi a város polgármesteréhez.

162/1945. sz. *Reiszmann Andor*: ismerteti Rigó Ferenc munkaügyi hivatal vezető 149/1945. sz. értesítését a munkabérekre vonatkozólag. Az ismertetés szerint március 25-től kezdődően azokat a munkásokat, akiket a tűzoltóudvarból a munkaügyi hivatal bármilyen munkára kibocsát, 18 éves korig férfit és nőt egyaránt napi 15 pengővel, 18 évtől kezdődően férfit és nőt egyaránt napi 20 pengős munkabérral fizeti. A munkabért a munkások minden szombaton délután 5. órakor a munkaügyi hivatal pénztárából az egész hétre egyösszegben megkapják.

Tudomásul szolgál.

163/1945. sz. *Bánó Mihály*: a földbirtokreformmal kapcsolatban bejelenti, hogy a szükséges összeírási és igénylési nyomtatványok megérkeztek, ezek azonnal kiosztásra kerülnek. Szükséges, hogy a Megyei Földbirtokrendező Tanács, mely 7

tagból áll, azonnal megalakuljon. Bejelent, hogy a földművelésügyi miniszter következő három tagot jelölte ebbe a bizottságba; dr. Széles Lajos járásbíró, Szabó Jenő mérnököt és Sztankov László gazdasági szakembert.

Tudomásul szolgál.

164/1945. sz. *Bánó Mihály*: ismerteti a 600/1945. M. E. sz. rendelet 8. fejezetének 48. §-át, mely szerint a Megyei Földbirtokrendező Tanácsba a megye székhelyén levő Nemzeti Bizottságnak két tagot kell kiküldeni.

Javasolja Fekete Sándor és Kovács Pál kiküldetését.

Dr. Nagy László: Fekete Sándor és Szabó Gyula kiküldését javasolja.

Reiszmann Andor: Fekete Sándor és Balla Dömötör kiküldését javasolja.

Fekete Sándor kiküldését a Nemzeti Bizottság egyhangúlag elfogadta, a másik tag kérdésében a Nemzeti Bizottság szavazással döntött: 4 szavazattal három ellenében Kovács Pált küldte ki.

165/1945. sz. *Bánó Mihály*: bejelent, hogy a Földmunkás Szakszervezet — a Megyei Földbirtokrendező Tanácsba Macskási Józsefet és Pásztor Istvánt küldte ki.

Tudomásul szolgál.

166/1945. sz. *Bánó Mihály*: javasolja, hogy a Nemzeti Bizottság külön összehívás nélkül minden hét pénteki napján délután 4 órakor jöjjön össze. Ha pedig valamelyik párt rendkívüli ülést akar összehívni, úgy intézkedjék, hogy annak tárgysorozatát a politikai pártok 24 órával előbb megkapják.

A javaslatot a Nemzeti Bizottság elfogadta.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

Kmft.

jegyzőkönyvvezető.

REISZMANN ANDOR
elnök

Nemzeti Bizottsági tagok:

FEKETE SÁNDOR
REISZMANN GYULA
BÁNÓ MIHÁLY
DR. NAGY LÁSZLÓ
SZTRAKA ISTVÁN

Kétoldalas, írógéppel írt másodpéldány, tintával írt aláírásokkal.

BKML Kecskemét, Polm. iratok. 1945. sz. n.

HASZNOSÍTÁSI SZERZŐDÉS A KECSKEMÉTI PLATTER GYÁR ÉS AZ ÁGASEGYHÁZI GAZDASÁG ÜZEMELTETÉSÉRE

Egyrésztől Kecskemét thj. város képviselőjében alulírt polgármester ugyanis, mint a Platter János rt. tulajdonát képező ágasegyházi gazdasági telep részére a termelési bizottság által kinevezett gondnok, másrésztől Kecskeméti Konzervipari Termelő és Áruértékesítő Kft. (alábbiakban Kft.): a következő feltételek mellett kötöttek meg:

Platter János rt. tulajdonát képezett konzervgyár üzembehelyezése országos nemzetgazdasági szempontok miatt is, de főleg kecskeméti érdekek miatt halasztást nem tűr. A gyár hívatott és képes is a Kecskeméten termesztett mindennemű zöldségfélék feldolgozására és értékesítésére, ami a gazdaközöniséget ösztökélni fogja minél több és minél jobb minőségű gyökér, sárgarépa, paradicsom stb. termesztésére. Elodázhatatlanná teszi a gyár munkájának megindítását a munkáskérdés is, mert a gyár a múltban is 1000—1500 munkást állandóan foglalkoztatott, akik jelenleg túlnyomó részben munka és kereset nélkül állanak.

Ezek az okok szükségessé teszik a gyár demokratikus szellemben való megindítását és ezek az okok a város vezetőségének kötelességévé tették, hogy a kilátásba helyezett kormányhatósági rendelkezések megjelenése előtt is a gyár munkájának megindítását bizonyos mérvű felelősség vállalása mellett elősegítse és hogy a gyár hasznosítására alakult korlátozott felelősségű társasággal a szerződést megkösse.

I.

Belterületen levő gyár

1. A Kft. leltár mellett átveszi a gyár épületét, gépi és egyéb felszerelési tárgyaik berendezéseit stb. Azokat a katonai kiürítés után karba hozatja, kijavíttatja és gondoskodik arról, hogy a gyár mielőbb üzembe helyezhető legyen.

2. A Kft. kötelezettséget vállal arra nézve is, hogy amennyiben alkatrészeket kell pótolni, úgy azokat a lehetőséghez képest saját költségén megszerezni és beépítteti.

3. A gyárba befektetett mindennemű beruházások annak tulajdonát fogják képezni, aki a kiadandó törvényes rendelkezések folytán a gyárra tulajdonjogot fog szerezni.

4. A Kft. mint jóhiszemű beruházó — a törvényes keretek között — a befektetések teljes ellenértékét jogosult lesz a gyár új tulajdonosától igényelni, de elismeri, hogy Kecskemét thj. város közönységével szemben ilyen igény nem illeti meg és erről az igényről — bármilyen címen alapuljon — ezennel kifejezetten lemond. A város azonban nem emelhet kifogást az ellen, hogy az ilyen igény kielégítésének a Kft. által fizetendő bérösszeg, vagy haszonrészesezés fedezetül ne szolgáljon.

5. Kft. kötelezettséget vállal arra, hogy elsősorban is a kecskeméti termelők terményeit veszi meg és dolgozza fel. Ha a hasznosítás és esetleg később a bérbeadás joga Kecskemét thj. várost fogja megilletni, úgy a város nevében alulírott polgármester kötelezettséget vállal arra, hogy a hasznosítás, illetve a bérbeadás

időtartamát 10 azaz tíz évben fogja megállapítani. Ha pedig ez a jog törvényes rendelkezés folytán mást fog megilletni, úgy alulírt polgármester a város részéről kilátásba helyezi, hogy minden erkölcsi támogatást meg fog adni a Kft.-nak a tekintetben, hogy ha a gyár üzembe tartása az ő kezén maradjon. De anyagi felelősség ebben a vonatkozásban nem hárulhat reá.

6. Kft. a gyártelep használatáért díjat vagy ellenértéket csak az üzem megindításának napjától fizet és ennek mérve csak a már üzemben levő rész után fog egyességileg megállapíttatni. Ha nem tudnak megegyezni, a fizetendő bér összegére nézve, úgy azt egy döntőbírótság fogja megállapítani, amelybe egy tagot Kecskemét thj. város polgármestere, egy tagot a Kft. fog kiküldeni és elnöke a kecskeméti kir. járásbírótság akkori elnöke fog lenni.

7. A használati díj egyenlőre Kecskemét thj város házipénztárába lesz befizetendő, amelyet a város ideiglenesen kamatmentes letétként fog kezelni annak jávára, aki a gyárnak tulajdonosa fog lenni.

8. A Kft. kötelezettséget vállal arra, hogy a gyár vezetésénél és üzemben tartásánál a legtágabb demokratikus szempontokat komolyan és megfelelő mértékben tekintetbe veszi, aminek főleg a munkásoknak a vezetésében is gyakorlandó jogainál, a munkások fizetésénél, szociális gondoskodásuknál és a munkásoknak a társaság tiszta jövedelmében való részesedésénél kell megnyilvánulni. Ezen kérdésekben felmerülő viták eldöntését szerződő felek a felállítandó üzemi bizottságra bízza.

9. Jelen szerződés illetéke, a gyártelep adója és egyéb közterhek a hasznosító Kft.-t fogja terhelni, az üzembehelyezés napjától kezdve.

10. A város és a Kft. kölcsönösen kijelentik, hogy a város Platter János rt. jogutódjának nem tekintik s így a várost az rt. tartozásaiért, így különösen a hitelintézeti kölcsön, OTI és adótartozásaiért semmiféle felelősség nem terheli. Ha az illetékes hatóságok mégis bármi vonatkozásban a város terhére a Kft. üzlet átruházása, vagy üzemutódlása alapján fizetési kötelezettséget állapítana meg, úgy a város a Kft.-t erről nyomban értesíteni tartozik, hogy a város által használandó jogorvoslat eljárásába befolyhasson és ha a jogorvoslat sem vezetne eredményre, úgy a Kft. a saját terhének fogja elismerni a kirovandó összeget és kijelenti, hogy azokat a város helyett, a város elleni minden viszkereseti igény nélkül az értesítéstől számított 8 nap alatt az illetékes pénztárba befizeti.

Egyben ugyancsak kölcsönösen kijelentik, hogy a Kft. sem üzlet, vagy üzemutóda Platter János rt.-nak, hanem az üzemet a jelen szerződéssel saját jogán indítja meg és így Platter János rt. köz vagy magántartozása erejéig csupán az állagra, de nem a Kft. vagyonára kereshető kielégítési jog.

II.

Ágasegyházai gazdaság

1. Megfelelő szakértő és a polgármester által kiküldött gazdasági osztályhoz beosztott alkalmazott bevonása mellett leltár készítendő az ágasegyházai telepen levő összes élő és holt felszerelésekről, továbbá az anyagkészletekről. Megállapítandó, hogy milyen karban vannak az épületek, a felszerelési tárgyak, hány és milyenfajta gyümölcsfa van, mert a hasznosító KFT. ugyanolyan állapotban lesz köteles a telepet visszabocsátani, mint amilyen karban azt átveszi.

A permetező és egyéb anyag kereskedelmi árát a Kft köteles lesz Kecskemét

thj. város házipénztárába befizetni, ahol is a később megjelenő kormányrendelet szerinti jogosult javára kamatmentes letétként fogják kezelni.

2. A Kft a gyümölcsöst, szőlőt, erdőterületet s általában az egész gazdaságot a legnagyobb szakértelemmel és a rendes gazda gondosságával lesz köteles kezelni. Rablógazdaságot folytatni nem szabad, aminek megakadályozása céljából a város polgármestere a munkálatok végzését állandóan ellenőrizheti.

Nemcsak a hanyagság miatt előálló hiányokat, hanem azokat is amik kedvezőtlen időjárás folytán származnak, állandóan pótolni kell. Főleg vonatkozik ez a gyümölcsfák pótlására.

3. Csak a száraz gyümölcsfákat szabad kivenni. Az erdő kitermeléséhez pedig külön polgármesteri engedély szükséges.

4. A szőlőt és a gyümölcsfákat a szükséghez mérten permetezni kell. A szőlőn, a rendesnél nagyobb csapókat hagyni nem szabad.

5. A gyártelep és a szőlő, illetve gyümölcsös, szóval az egész ágasegyházai gazdaság használata együttesen képezi megállapodás tárgyát. A gyártelep üzembehelyezésénél a Kft. hibájából történő késedelmes halogatása vagy elmulasztása szerződő felek megegyezése alapján szerződés felbontási okul szolgál úgy a gyár telep, mint az ágasegyházai gazdaság szerződésének a polgármester részéről való megszüntetéséhez.

6. Ha a nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhözjuttatásáról gondoskodó kormány rendelet végrehajtása folytán a Kft. az ágasegyházai gazdaságot a gazdasági év lejártá előtt köteles lesz rendeltetési célra átengedni, úgy mint jóhiszemű fél az ő törvényes és jogos igényeit a várossal szemben, vagy a szerződést aláíró polgármesterrel, ugyis mint gondnokkal szemben érvényesített, az eziránti igényéről már most kifejezetten lemond, az ő személyével kapcsolatban.

7. Az ágasegyházai ingatlan után is az adókat és egyéb közterheket a birtokbavétel napjától kezdve a Kft. fizeti. Ha régebbi időből származó adók és egyéb közterhek miatt az ingatlant végrehajtási árverés alá veszik, úgy a Kft. még ez esetben is köteles lesz az alább megállapítandó bért megfizetni. A város azonban nem emelhet kifogást az ellen, hogy az ilyen igény kielégítésének a Kft. által fizetendő bérösszeg, vagy haszonrészesedés fedezetül ne szolgáljon.

8. Kft. az ingatlan után bér címén minden évben az almatermés bizonyos százalékát arányosan minden fajtából az ágasegyházai állomáson átadva a következő képen fizeti. 2000 q-ig 5% azaz öt százalék, 3000 q-ig 10% azaz tíz százalék, 4000 q. azaz négyezer mázsáig 20% azaz húsz százalék, négyezer mázsán felül pedig már 25% azaz huszonöt százalék logja megilletni a kormányrendelet szerint arra jogosultat, illetve jogosultakat.

9. Jelen okiratban megállapított jogviszonyból származható bármely peres kérdés elbírálására a kecskeméti kir. járásbíróság illetékessége és hatásköre köttetik ki.

10. Jelen szerződés után kivetendő mindennemű illetéket, továbbá a szerződés készítésének a költségeit, Kft. viseli.

Felolvasás után helybenhagyva aláíratott.
Kelt Kecskeméten, 1945. évi március hó 29.

Előttünk:
DR. SÁNDOR JÓZSEF
tanú
FŐZŐ GÁBORNÉ
tanú

TÓTH LÁSZLÓ
polgármester
Kecskeméti Konzervipari Termelő
és Áruértékesítő Kft.
három olvashatatlan aláírás

Ötoldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírásokkal.

BKML Kecskemét, Polgármesteri iratok. 1945.—2229.

123. 1945. március 30.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN FELVETT JEGYZŐKÖNYV
A DELEGÁLTAK SZEMÉLYCSERÉJÉRŐL, AZ IDEIGLENES
NEMZETGYŰLÉS KÉPVISELŐI SZÁMÁNAK NÖVEDELÉSÉRŐL,
A PÉNZZEL KAPCSOLATOS ZAVAROKRÓL, KULTURÁLIS
ÜGYEKRŐL, AZ ISKOLASZÉK ÚJJÁALKÍTÁSÁRÓL**

Készült Kecskeméten a városháza 35. sz. alatti helyiségében Kecskemét thj. város Nemzeti Bizottságának 1945. évi március 30-án du. 4 órakor tartott üléséről.

Megjelentek: Bánó Mihály, Fekete Sándor, Csikay Lajos, dr. Egry Ferenc, Kovács Jenő, dr. Nagy László, Reizsmann Andor, Reizsmann Gyula, Sima Ferenc, Szabó Gyula, Sztraka József és Tompos Sándorné nemzeti bizottsági tagok.

Kovács Jenő elnök az ülést megnyitja és felolvassa a Nemzeti Bizottság előző ülésének jegyzőkönyvét.

167/1945. sz. Kovács Jenő elnök bejelenti, hogy a Szociáldemokrata Párt részéről Kara Balázs a Nemzeti Bizottsági tagságról lemondott és helyette a párt Sima Ferencet jelölte. A Kommunista Párt részéről Blau László lemondott a nemzeti bizottsági tagságról és helyette a párt Tompos Sándornét jelölte.

A Nemzeti Bizottság Sima Ferencet és Tompos Sándornét nemzeti bizottsági tagnak elfogadta.

168/1945. sz. Kovács Jenő elnök ismerteti az Ideiglenes Nemzeti Kormányának a nyomdaiparban felhasználható papírbejelentéséről és zárolásáról szóló 340/1945. M.E. sz. alatt kiadott rendeletét mihez tartás végett.

Sima Ferenc bejelenti, hogy a vagyonmentő birtokában nagyobb papírkészlet van és kéri annak is a rendelet értelmében való bejelentését.

A Nemzeti Bizottság tudomásul vette.

169/1945. sz. Kovács Jenő elnök bejelenti, hogy dr. Nagy György városi orvos koháryszentlőrinci szőlőjében megkezdett munkálatok befejezéséhez 5000 drb. téгла kiutalást kéri.

A Nemzeti Bizottság a kérelemhez nem járul hozzá, mivel a mai helyzetben csak közérdekű építkezésekhez szükséges téglakiutalást javasolhat.

170/1945. sz. Dr. Nagy László indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság forduljon kérelemmel a Belügyminiszterhez s egyben az Ideiglenes Nemzetgyűlés politikai bizottságához, hogy Kecskeméten és környékén az Ideiglenes Nemzetgyűlési képviselők száma felemeltessék. Tekintettel arra, hogy Szegeden 25, Hódmezővásárhelyen 15 a képviselők száma, míg Kecskeméten csak 7 és időközben a Nemzeti Paraszt Párt és a Demokratikus Polgári Párt is megalakult és azoknak képviselői nincsen.

A Nemzeti Bizottság az indítványt elfogadta.

171/1945. sz. Bánó Mihály indítványozza, hogy a Nemzeti Bizottság keresse meg a Pénzügyminisztert, hogy a régi kormányok által kibocsájtott pénzeket záros határidőn belül a bankok útján vonják ki a forgalomból és cseréljék be új pénzre.

Dr. Nagy László nem javasolja az indítvány elfogadását, mert az volna a helyes, ha úgy cserélnék ki a pénzt, hogy az összes forgalomban levő pénzt egységesre cserélnék ki.

Sima Ferenc: a kékpénz reakciósoknál van, tisztviselők és robotosok vöröspénzt kapnak és hogy vásárlóképes legyen a pénz, a régi magyar pénzt feltétel nélkül cserélnék ki. Az indítványhoz hozzájárul.

Bánó Mihály: a vöröspénzzel nem lehet vásárolni, ezért kéri indítványának elfogadását.

Kovács Jenő: nem tud az 1-én kapott pénzzel vásárolni, kéri az indítvány elfogadását.

Dr. Nagy László: ezt kéri, hogy az indítvány azzal fogadtassék el, hogy a pénzbeli zavarok miatt lehetőleg úgy oldassék meg a pénzcseré, hogy a gazdasági élet megrázkódtatást ne szenvedjen.

A Nemzeti Bizottság kimondotta, hogy a javaslattal a kormányhoz fordul, akitől kéri a régi kibocsájtású összes magyar pénzeknek a forgalomból való kivonását, mivel a vidéken kétféle pénzzel zavar van.

172/1945. sz. Bánó Mihály: kultúrügyekben a Nemzeti Bizottság hivatott az ellenőrzésre. Moziban az előző napon bemutatott egyik film nem megfelelő a demokratikus kultúrígények szempontjából. Kéri a kultúrügyosztály vezetőjének Kovács Sándor tb. tanácsnoknak a leváltását és helyette olyan megfelelő vezető lenne javaslatba hozandó, ki a demokratikus rendszerben inkább megfelel.

Sima Ferenc: azt kívánja, hogy a demokratikus szempontból iskolázott ember legyen a vezető, javasolja a leváltást.

Sztraka József: rámutat arra, hogy a jelenlegi kulturális osztály vezetőjének máskor is voltak mulasztásai.

Bánó Mihály: javasolja, hogy a Nemzeti Bizottság tegye át a törvényhatósági bizottsághoz az indítványt és kérje javasolni vezetőnek Szabó Gyula siketnéma intézeti igazgatót.

Szabó Gyula: vállalja ezt a megtisztelő megbízatást, ha a Nemzeti Bizottság őt kívánja az ügyosztály vezetésével megbízni.

A Nemzeti Bizottság úgy határozott, hogy a javaslatot átteszi a polgármesterhez azzal, hogy azt a th. bizottság elé terjessze.

173/1945. sz. Bánó Mihály bejelenti a rézgálicgyár mielőbbi üzembe állítását, s azt, hogy a gyár vörösrézért gazdáknak rézgálicot fog adni.

A Nemzeti Bizottság a bejelentést tudomásul vette és átteszi az indítványt a polgármesterhez, további lépések megtétele végett.

174/1945. sz. Bánó Mihály: kéri, hogy a Nemzeti Bizottság keresse meg a polgármestert, hogy a Megyei Földbirtokrendező Tanácsban és a Községi Földigénylő Bizottságban működők fizetést kapjanak.

Dr. Nagy László: előlegezze a fizetést a város, amíg a földbirtokrendező alap nem lesz.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta.

175/1945. sz. Bánó Mihály: indítványozza, hogy a demokrata mártírokról útcanevek legyenek és kéri levétetni azokat, akik demokrata ellenesek voltak.

A Nemzeti Bizottság úgy határozott, hogy a javaslatot átteszi a polgármesterhez azzal, hogy azt a th. bizottság elé terjessze.

176/1945. sz. Sima Ferenc: az iskolákban történő demokratikus szellemű tanítás ellenőrzésére egy bizottság felállítását kéri, úgyszintén az iskolaszék újjáalakítását is.

Szabó Gyula: az iskolai körzeti felügyelők politikai szempontból is vizsgálják az oktatást, mert ez a demokrácia elsőrendű érdeke.

Kovács Jenő: elnök javasolja, hogy a Nemzeti Bizottság saját hatáskörében ellenőrizze az iskolai oktatást politikai szempontból és kéri 4 tagú bizottság kijelölését.

A Nemzeti Bizottság a javaslatot elfogadta és a 4 tagú iskolai ellenőrző bizottságba Szabó Gyulát, dr. Nagy Lászlót, Sima Ferencet és Tompos Sándornét küldi ki.

Kmft.

REISZMANN ANDOR sk.
jegyző és Nemzeti Bizottsági tag

KOVÁCS JENŐ sk.
elnök

Nemzeti Bizottsági tagok.

Csikay Lajos, dr. Egry Ferenc, Fekete Sándor, Sztraka József, Bánó Mihály, dr.
Nagy László sk, Szabó Gyula sk. Reiszmann Gyula sk.

A másolat hitelélül:
SZABÓ
irodatiszt

Kif. 1945. IV. 6.
K.f. 1945. IV. 6
Lesz. 1945. IV. 16. SZABÓ

Háromoldalas, írógéppel írt másodpéldány tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.

124. 1945. április 3.

KECSKEMÉT FŐISPÁNJA KÖZLI HOMOKI JÓZSEF LAPSZERKESZTŐVEL, HOGY A MINISZTERIUMI ÁLLAMTITKÁR ENGEDELYEZI A KECSKEMÉTI LAPOK HETENKÉNT KÉTSZERI MEGJELENÉSÉT

Közlöm Önnek, hogy a miniszterelnökségi államtitkár úr az Ön kérelmére megengedte, hogy a felelős szerkesztése és kiadása alatt álló „Kecskeméti Lapok” címen hetenként kétszer éspedig szerdán és szombaton időszakai politikai lapot adjon ki az utcai terjesztés jogával.

A lap négy oldal terjedelemben jelenhet meg 1500 példányszámig terjedően.

Az államtitkár úr tudomásul veszi, hogy a lap a Nemzeti Függetlenségi Frontot támogatja, egyben elrendeli, hogy a pártközi jelleg biztosítására szerkesztő bizottság alakítandó, amelyben legalább a Független Kisgazdapárt, a Szociáldemokrata Párt és a Kommunista Párt képvisellel bírjon.

Az államtitkár úr meghagyásának megfelelően mellékelten küldöm Paál Jób hírlapíró riportját, amelyet a lap legközelebbi megjelenő számában közöljön.

Kecskemét, 1945. április hó 3.

Melléklet.

olvashatatlan aláírás
a főispán megb.,

Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tiszlázat másodpéldánya, tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét város főispánja. 1945.—488.

125. 1945. április 3.

A POLGÁRMESTER FELHÍVÁSA A FERTŐZŐ BETEGSÉGEK MEGELŐZÉSÉRE ÉS A VÉDŐOLTÁSOK FELVÉTELÉRE

Városunk lakosai közül nagyobb számmal betegedtek meg kiütéses typhusban és hastyphusban, valamint vérhasban.

A megbetegedések további szaporodásának elkerülése céljából felhívom a lakosság figyelmét a következőkre:

A kiütéses typhust a fej- és a ruhatetű terjeszti, csípés útján, míg a hastyphust a betegeg ürüléke.

Aki tetvességet észlel magán vagy környezetében, azonnal jelentse azt a tisztifőorvosi hivatalban, ahol a fertőtlenítés iránt azonnal intézkednek.

A városba érkező idegen köteles magát fertőtleníteni, mielőtt szállást elfoglalná. Szállást keresőt addig ne fogadjunk be, amíg fertőtlenítéséről meg nem győződünk.

Ha lázas megbetegedésben szenvedő egyéneket észlelünk, azt azonnal jelentjük orvosnak.

Hastyphusbeteg ürülékét egy méter mélyre ásott gödörbe kell tenni és oltott mésszel, vagy chlormésszel leönteni.

(igényelhető a tisztifőorvosi hivatalban.)

Minden étkezés előtt mossunk kezet!

Tisztaság a legjobb fegyver a járványos betegségek ellen!

Kecskemét, 1945. április hó

II.

Védőoltás hastyphus ellen!

Április hó 9-től kezdődően délelőtt 8 órától 12 óráig a tisztifőorvosi hivatal helyiségében hastyphus elleni védőoltást kaphat a város minden lakosa.

Tekintettel a hastyphus megbetegedések nagy számára, felhívom a város lakosságát, hogy a védőoltásokon minél nagyobb számmal jelenjen meg.

Az egyheti időközökben alkalmazott háromszori védőoltásnak a díja személyenként 30 pengő, amit az első oltás alkalmával kell lefizetni.

Szegénységi bizonyítvánnyal rendelkezők oltása díjtalan.

Rövid időn belül az oltást kötelezővé fogom tenni és rendőri karhatalommal fogom elővezettetni a lakosságot. Aki ezt elkerülni akarja, az első oltásra, április 9-től 13-ig jelentkezék.

Kecskemét, 1945. április hó 3-án.

Polgármester.

*Egyoldalas, írógéppel írt tisztázat, aláírás nélkül.
BKML. Kecskemét, Polgm. iratok. 1945—1721.*

Mindkét felhívást falragasz és röpcédula formájában is terjesztették.

126. 1945. április 4.

A MUNKAÜGYI HIVATAL FELHÍVÁSA A KÖZMUNKA VÉGZÉSÉRE

Felhívom a város lakosságát, miután az orosz katonai hatóságok és a város-
rendezési közmunkákkal kapcsolatban a munkásigénylés oly nagy mérvű, hogy
azt csak úgy tudjuk végrehajtani, ha Kecskemét város munkaképes férfi és nő la-
kossága a munkára való jelentkezési felhívásnak, akár hivatali behívójeggyel tör-
ténik, akár a körzetvezetők, vagy utcaparancsnokok útján történik, mindig pon-
tosan eleget tesz. Amennyiben ezen felhívásnak bárki

eleget nem tesz, a munkaügyi rendőrség előállítja és internálási javaslattal, —
ami azonnali internálást von maga után — a rendőri büntetőbírósnak adja át.

Tehát nyomatékosan figyelmeztetem a város lakosságát, hogy a felhívásnak
mindenkor pontosan tegyen eleget, mert a fentemlített eljárás alól kivételes senki
sem lehet.

Kecskemét, 1945. április hó 4.-én.

polgármester megbízásából:
RIGÓ FERENC
munkaügyi hivatal vezető.

Egyoldalas, sokszorosított hirdetmény.

BKML Kecskemét, plakátok és hirdetmények gyűjteménye

127. 1945. április 4.

AZ ERDŐFELÜGYELŐSÉG BEKAPCSOLÓDÁSA A FÖLDIGÉNYLŐ BIZOTTSÁGOK MUNKÁJÁBA

A magyar földművelésügyi minisztérium távirati rendeletben felhívta a kecske-
méti Erdőfelügyelőséget, hogy a Községi Földigénylő Bizottságok munkájában
kapcsolódják be a törvény 19. és 20 §-ával kapcsolatban az erdők, erdősítésre szol-
gáló terméketlen területek, valamint az Alföld fásításra kijelölt területek megállá-
pításában működjenek közre.

Tisztelettel kéri a kecskeméti erdőfelügyelőség szíveskedjék a Községi Föld-
igénylő Bizottságokat utasítani, hogy fenti területek kijelölésénél az Erdőfelügye-
lőséget hívja meg.

A Kecskeméti Erdőfelügyelőség területe Pest megyéből: kalocsai, kunszentmik-
lósi, kiskunfélegyházai, kiskőrösi járások; Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Ka-
locsa megyei város és Kecskemét thj. város.

Kecskemét, 1945. évi április hó 4. napján.

olvashatatlan aláírás
erdőmérnök

Egyoldalas, írógéppel írt eredeti tisztazat, tintával írt aláírással és az M.Kir. Erdőfelügyelőség Kecskemét bélyegzővel hitelesítve.

BKLM Pes-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsa. 1945. — 3.

128. 1345. április 4.

A PÁRTKÖZI ÉRTEKEZLETEN FELVETT JEGYZŐKÖNYV A FÖLDBIRTOKREFORM VÉGREHAJTÁSÁRÓL ÉS A FÖLDIGÉNYLŐ BIZOTTSÁG MUNKÁJÁRÓL

Felvétetett Kecskeméten, 1945. április 4-én du. 2 órakor a pártközi értekezletről. Megjelentek: Tóth László polgármester, Aszódi József helyettes polgármester, Tóth Dezső a gazdasági ügyosztály vezetője, mint előadó. A Független Kisgazda Párt részéről: dr. Révész László, Csikay Lajos, Reiszmann Andor, dr. Szabó József. A Szociáldemokrata Párt részéről: Schmiedt József, Fekete Sándor, Kálász László, Kovács Jenő és Sima Ferenc. A Kommunista Párt részéről: Sztraka József és Bánó Mihály. A Nemzeti Paraszt Párt részéről: Pulai István és Szabó Gyula. A Demokratikus Polgári Párt részéről: Reiszmann Gyula és dr. Nagy László.

A pártközi értekezletet Tóth László Kecskemét thj. város polgármesterének felhívására hívták össze, aki megnyitó beszédében a következőket mondotta:

A földreformrendelet fontosságára tekintettel kezdeményeztem a pártközi értekezlet összehívását. Kecskemét évtizedek óta példamutatóan végezte a földreformot, összevásárolta a nagybirtokokat és azokat alkalmas időben parcellázta az arra érdemes kecskeméti földműveseknek. Kecskemét határában egyébként is a legegészségesebb a földbirtok megoszlása, mert egyedüli nagybirtokos a város, más ezer holdon felüli birtokos nincs. A kecskeméti nép szorgalmával és szakértelmével teremtett virágzó mezőgazdasági és szőlőkultúrát a felparcellázott területeken és biztosított világhírt a kecskeméti gyümölcsnek. Biztos a reményem, hogy az újonnan földhözjuttatottak is hasonló szorgalommal fognak dolgozni. A maga részéről is teljes erejével kívánja a földreform rendelet végrehajtását támogatni. Felkérte Tóth Dezső gazdasági ügyosztály vezető javaslatának ismertetésére.

Tóth László megnyitója után Tóth Dezső előadó ismertette javaslatát. Ezt Kecskemét külterületét feltüntető térképével tette érthetőbbé, rajzban is megmutatván, hol fekszenek a város tulajdonában levő birtokok és mekkora körülbelül az a terület, amelyet a város nagybirtokosaira számítva 400 négyszögöles kertek és családi házak számára meg kellene hagyni. Tóth Dezső előterjesztését melléklet ismerteti. Beszéde után Pulai István kifejtette, hogy a Földigénylő Bizottságnak három feladata van:

1. A nagybirtokok megszüntetésével a nincsteleneket földhöz juttatni.
2. A földigénylőket megnyugtatni.
3. Dönteni a felől, melyek valóban a mintagazdaságok és hogy azok közül melyeket kell, vagy lehet a rendelet értelmében kiosztani.

A harmadik pontban foglaltakat így támasztja alá:

Ismerem már jól a mintagazdaságokat. Ott nőttek fel, ott öregedtek meg benne a kommenciósök és egész életük minden verejtékével sem tudták elérni, hogy egyetlen hold földet vásároljanak maguknak. Ez jellemzi hosszú ideig a város föld-birtokpolitikáját is. Így volt ez a város bugaci mintagazdaságában is. Most minden szempontot félretéve azokat a nineseteleneket kell földhöz juttatni, akik anélkül, hogy földet vásároltak volna, művelték a földet. Azok közül is elsősorban azokat, akik jelenleg is abban a helyzetben vannak, hogy a földjeiket meg is tudják majd művelni.

Várost is érintő szavaira Tóth László a következőkben válaszolt: A bugaci mintagazdaság elsősorban állattenyésztésre van berendezve. Ott valóban nem is kaphattak az ott dolgozók földet, de a város vezetőségének első gondja volt, a munkások kenyerét és zsíráját egyszóval élelmét, ez év végéig természetben biztosítani. Aki pedig a várostól földet vásárolt, az kapott 25 éves törlesztési kedvezményt és a vásárolt földje holdanként 8 P-be került. Intézkedés van arról, hogy a bérlő földbérletét, ha arra új igénylő nem jelentkezik el sem hagyhatja. Amennyiben pedig jelentkeznek, akkor az igénylőre a föld tulajdonjoga csak október 1-ével száll át, vagyis a bérlőt bérletéből senki ki nem mozdíthatja.

Ezután Fekete Sándor szólalt fel és azt kérdezte, hogy ha minden jobb állapotban levő mintagazdaságot feloszthatatlannak nyilvánítanak, akkor miből elégítik majd ki a földre rászorulókat. Szerinte fel kellene osztani minden olyan mintagazdaságot, ahol alamizsnáért, keserves éhbérért dolgozhatnak, mert az a tulajdonos, aki dolgoztat, de nem fizet, mindenképpen megérdemli, hogy birtokát az arra érdemes kis embereknek szétosszák. Javasolja továbbá, hogy a bugaci legelőt hagyják meg, mert az nemcsak Kecskemét, de az egész ország állattenyésztésének fejlődése megkívánja.

Sima Ferenc: bizottsági tag javaslatára Kovács Jenő átveszi az elnökséget.

Ezután Bánó Mihály kér szót. Földigénylő Bizottság munkáját könnyű támadni, kritizálni. Kritizálás helyett az összes pártoknak ki kellene venniük részüket, természetesen erejükhöz mérten a Földigénylő Bizottság munkájából. Mi kommunisták, most is a cél előtt is arra törekedtünk, amelyre minden magyar embernek törekednie kellene, ha a jövő esztendőben is kenyeret akar enni. Részéről minden olyan egyént reakciónak tart, aki gátolja a Földigénylő Bizottság munkáját, ahelyett, hogy elősegítené azt.

Belátja, hogy az ilyen hatalmas horderejű munkát, melyet a Földigénylő Bizottság végez, hiba nélkül elvégezni nem lehet, de lehetetlennek hisz minden olyan javaslatot, amely kimondaná, hogy a tévesen elosztott földek birtokleveleit, melyeket a Földművelésügyi Miniszter Úr két teljhatalmú megbízottja hozott magával, és amelyeket Sima bizottsági tag úr elég lekicsinylően telekkönyvi-levélnék nevez, a Földigénylő Bizottság megváltoztassa. Ez a változtatás nem lenne helyes, mert bizalmatlanságot szülne a Földigénylő Bizottság munkájával szemben, a földigénylők között. Szerinte ezeket a hibákat úgy is ki lehetne küszöbölni, ha a különböző pártok karöltve támogatnák a Földigénylő Bizottság munkáját, mert ebben az agrárforradalomban, mely most hazánkban lejátszódik, mikor végre jóvátehetjük a jobbagság ellen századok óta elkövetett bűnöket, mindenkinek ereje teljes felhasználásával kell küzdenie, hogy drága földünk végre azoknak a kezére kerüljön, akik azt a legjobban kiérdemelték munkájukkal, a földművelő parasztság kezébe. Kiemeli, hogy a rendelet a 27. §-ban nem teszi kötelezővé valamely föld külön felosztásában érdekeltek meghallgatását, csupán abban az esetben, ha ez lehetsé-

ges. Az elhagyott birtokokat, ha bérlő is van, szeptember 29-éig fel kell osztani, természetesen a föld termése a bérlőt illeti meg, mert a földterület tulajdonjoga csak 1945. szeptember 29-ével száll át az új tulajdonosra. Sajnálattal látja, hogy a földosztás nagyon lassan történik és ennek okát abban találja, hogy a demokratikus pártok nem kapcsolódtak bele erejük teljes latbavetésével a Földigénylő Bizottság munkájába. Azt mondja, hogy nem lehet már tovább javaslatok meghallgatásával húzni, halasztani a földosztást, már azért sem, mert csupán egy hónap áll rendelkezésre a földmunkák befejezéséig. Kijelenti, hogy Sima Ferenc bizottsági tag úr javaslatát a maga részéről nem fogadja el.

Dr. Nagy László: fejezte ki aggodalmát amiatt, hogy a földreform végrehajtására nincsenek végzett és felvilágosodott embereink és itt Kecskeméten a földbirtokviszonyok nem is voltak rosszak. (Sok különböző termelési ág) Második aggodalma a nagy Lenin tanításából ered, aki maga megmondta, és megírta, hogy a kisgazdaságok megteremtésével majdnem kockán forgott nagy vívmánya, melyeket csak a kisgazdaságok kolhozba vonásával, az ipar és gyárak fejlesztésével tudott megmenteni. Már most ezen túlmenően tudomására jutott, hogy olyan birtokot is felosztottak, amely nem lett volna elkobzandó. Ezek a hibák csak peres eljárásokkal lesznek kiküszöbölhetőek, és olyan káoszt teremtenek, amely nekünk semmi esetre sem érdekünk. Érdekünk jelenleg az, hogy a szántás és vetés meg ne álljon, jövő évi ellátásunk kárt ne szenvedjen. Bánó Mihály vádjára, hogy nem tesznek meg a demokratikus pártok minden tőlük telhetőt, azt válaszolhatom, hogy mindannyiunknak meg van a magunk tevékenységi köre, amit szintén el kell látni. De adunk embert és mindent megteszünk, hogy a földreform sikere ne kockáztassék. Minden olyan javaslat, mely a hibák kiküszöbölését szolgálja, javasolom, hogy a megyei Földbirtokrendező Tanáchoz eljuttassék, hogy ott is lássák a hibákat és elkerülésükre módot találjanak. Ha Sima Ferenc javaslata jóhiszemű, és én úgy hiszem, hogy az, akkor igenis juttassuk el az illetékeseknek. Most még csak azt mondhatom, hogy nem reakciósok, akik kritikát gyakorolnak. Nem akarunk mi barikádokon harcolni és ez a vád nem is helyénvaló, mert meg vagyok győződve, hogy Sima Ferenc sem reakciós. Csupán rendet akar, a reakciós elemek elnyomását és a szegény nincstelének boldogulását szolgálja ebben a határozati javaslatában is.

Sztraka József emelkedett szólásra. Ami Magyarországon történik az döntő kérdés. Azt mondhatjuk agrárforradalom. Minden embernek ki kell venni belőle a részét. Az elmúlt napokban nem láttunk olyan nagy buzgóságot a földosztás munkájának irányításában, mert azok, akik ezt hivatva volnának intézni, elsősorban saját egyéni érdekeiket helyezik előtérbe és arra törekednek, hogy a jövőben is minden szükségletük kielégítettessék.

Szabó Gyula: A helyzet súlya a felelősség kérdésén van. Ezzel él vagy bukik Magyarország. Ha ez a felelősség megvan, akkor új élet fakad, melyet demokratikus alapon akarunk megépíteni. Ezen igyekezetünkön fordult tehát meg, él-e, vagy bukik a demokrácia. Ha a pártok együtt dolgoznak, akkor ez a vállvetett munka meghozza az eredményét, s minden felelősségrevonással szemben nyugodtan tudnak megállni, s ekkor minden túlkapás, mely bizonyos mértékben akadályozza egy jobb jövő kialakulását, jelentéktelenné válik. A sérelmeket mérlegelés tárgyává kell tenni, ha azokat véglegesen meg akarjuk oldani.

Tóth László: az én szándékom nem az volt, hogy a Földigénylő Bizottságok munkáját megvitassuk, mert e bizottságok munkáját nem ismerem. Biztosítottam

nekik a felszerelést, adtam embert és igát, kötelességemet abban látom, hogy a pártközi értekezlet tagjainak figyelmét felhívjam arra, hogy a földosztás terén a munka mindenütt ott ment legjobban, ahol a pártok a Nemzeti Bizottságokat támogatták. Nem is akarom tehát a Földigénylő Bizottság munkáját kritizálni, csupán kötelességemnek érzem megmondani azt, hogy más a Tiszántúl és más Keeksemét gazdasági helyzete a földosztás szempontjából. Itt nincsenek egy tagban ezerholdas szántóföldek, itt gyümölcsösök, zöldségesek és kisebb terjedelmű szántóföldek váltakoznak. Ezért itt a földosztás elvégzése lassúbb, de aprólékosabb munkát igényel.

Dr. Szabó József: tisztában vagyunk azzal, hogy a Földigénylő Bizottságnak nehéz munkával kell megküzdenie. Ebben a munkában mi is segítségére akarunk lenni. Nem kritizálással, hanem köszönettel kell fogadnunk Sima Ferenc javaslatát, és fel kell terjesztenünk a Földigénylő Bizottságnak, ha Sima Ferenc bizottsági tag vállalkozik arra, hogy javaslatában módosításokat tesz.

Reizsmann Gyula: a földosztás hibáiról magam is meggyőződtem. Földet osztottak olyan helyen, ahol a Földigénylő Bizottság egyetlen tagja sem volt jelen. Birtoklevelet adtak olyan egyének kezébe, akik nem voltak jogosultak. Olyanok kapták a földet, akik politikailag sem egészen megbízhatók. Panaszkodtak és kérdezték: „Mi kaptunk szőlőt, vagy földet, de 10 pengőnk sincs, miből fogjuk megművelni?” Véleményem szerint Sima Ferenc azt akarja, hogy a föld a törvénynek megfelelően legyen szétosztva az igényjogosultak között. Egész biztosra veszem, hogy javaslatának megírásában jószándék vezette. Javaslom illetékesekhez való eljuttatását.

Kovács Jenő: a pártok nem veszik ki a Földigénylő Bizottság munkájából a részüket. Nem tudom hol a hiba, de meg kell állapítanom, hogy ez a hiba egészen elidegenítette a pártokat egymástól. Nincs meg az összetartás, én magam sem vagyok informálva. Mi az oka annak, hogy a Földigénylő Bizottság munkájának támogatására kiküldött 22 közül 6 miért nem hajlandó tovább is a Földigénylő Bizottság munkáját támogatni? Lehet, hogy én magam vagyok az oka. Nem kényseríthetek senkit olyan munka végzésére, amelyet nem végez szívesen.

Bánó Mihály: a határozati javaslatot, bár annak jelentőségét mindenki igyekszik kihangsúlyozni, nem tehetem magamévá minden tekintetben. Most azt javaslom, hogy a hibásnak vélt részeket Sima bizottsági tag úr az észrevételezéseknek megfelelően javítsa át és csak azután terjesszük fel, de ne a megyei Birtokrendező Tanácshoz, hanem a Földigénylő Bizottsághoz. Szeretném még dr. Nagy bizottsági tag úrnak megmondani, hogy a földreform igenis osztályharc kérdés. Nem csupán országos érdek, de egyéni ügyünk is. És ha csak országos érdek fűződne is hozzá, akkor is meg kellene tenni sikere érdekében minden tőlünk telhetőt. Néhány hónapra az egyéni kicsiny hivatalunkat abba kell hagyni. A magam részéről kijelenthetem, hogy hivatali elfoglaltságom ellenére is átlag naponta háromnegyed órát töltök a Földigénylő Bizottság hivatali helyiségében. Ott tanácsokat adok, és a kérdésekre válaszolok. Ismételten kéri, hogy minden párt a legteljesebb mozgósítást rendelje el a földosztás sikere érdekében: megjegyzése a 6 szociáldemokrata kiküldött visszavonulására csupán annyi, hogy azok megsértése bizonyára hivatali egyének részéről történt.

Dr. Nagy László: Felel Bánó Mihály szavaira. Az osztályharcot egyelőre félre kell tennünk, erre tanít Rákosi Mályás is. Azok a reakciók, akik káoszt akarnak,

akik a földosztás rendelet intencióit meg nem értik és akik az egység helyett egyetlenkedéssel az összhangot megzavarják.

Sima Ferenc: Békét akarok. Javaslatom nem reakció. Én is azon vagyok, hogy a földreformot Kecskeméten is minél hamarabb be lehessen fejezni, de természetesen a hibák kiszorításával és a rendelet értelmében. A béke érdekében javaslatát módosítja és kéri, hogy azt, ha nem is a megyei Birtokrendező Tanácshoz, de a Földigénylő Bizottsághoz eljuttassák.

Kovács Jenő: elnök kérdést intéz a megjelentekhez. Elfogadják-e a módosított javaslatnak a Földigénylő Bizottsághoz való eljuttatását. (egyhangú igen).

Bánó Mihály: javaslatot tesz, hogy Tóth Dezsőnek a város ismeretében összeállított javaslatát juttassák el a megyei Birtokrendező Tanácshoz és a Földigénylő Bizottsághoz is. Majd beszámol arról a lelkesedésről, amelyet Debrecenben tapasztalt a pártközi konferencián, amikor a Minisztertanács és a Földműves nép egyhangúlag elfogadta a földreformot. A földreform kérdésében Magyarország megelőzi Bulgáriát, Jugoszláviát, és Romániát is. Ezt a gyors átalakulást Oroszország úgy igyekszik honorálni, hogy most, amikor Németország és kevés számú szövetségesei ellen folytatott harcában, minden élelemre, üzemanyagra szüksége lenne, ad nekünk vetőmagot, élelmet, üzemanyagot a szántáshoz, hogy meg ne álljon hazánkban a termelés, hogy legyen kenyereink az új esztendőben is. Ezen felül pénzkölcsönt is folyósít a kormánynak. Átalakulásunk nemcsak Oroszországban, hanem Angliában és Amerikában is nagy visszhangot keltett a sajtóban. Eppen ezért dolgoznunk kell a teljes siker érdekében, nehogy az oroszoknak csalódnunk kelljen a magyar demokrácia erejében és elhivatottságában. Be kell bizonyítanunk, hogy nem voltunk a Német Birodalom hűséges csatlósai.

Bánó Mihály: Fent említett javaslatát a pártértekezlet elfogadja.

Rígó Ferenc: Sajnálattal látja, hogy a pártok nem veszik részüket ki kellően a munkaügyek intézéséből. Cikkeket írnak és kritizálnak. Bejelenti, hogy egy idő óta fizetett munkásokkal dolgozik és már félmillió pengőt fizetett ki a semmiből. Amennyiben a közmunkaválság címén befolyt összeg a munkások fizetésére nem lesz elegendő, akkor a polgármester jóváhagyásával a házipénztár fogja a szükséges összeget rendelkezésére bocsátani. Kéri a Bizottság tagjait, hogy egy felszólításhoz, melyben mindenkit munkára hív fel, járuljanak hozzá. A megjelentek a felhívás szövegét kisebb javítások után elfogadták.

Kovács Jenő: a pártközi értekezletet bezárja.

Kmft.

*Négyoldalas, írógéppel írt tisztázat másolata, aláírás nélkül.
BKML megyei Földbirtokrendező Tanács. 1945. sz. n. 47. tétel.*

129. 1945. április 6.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV
A PESTMEGYEI BIRTOKRENDEZŐ TANÁCSBA KÜLDÖTT
KÉPVISELŐK KIJELÖLÉSÉRŐL, ÚJABB NÉPBÍRÓSÁGI TANÁCS
LÉTREHOZÁSÁRÓL, AZ EGYES PÁRTOKNAK
A TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁG SZAKBIZOTTSÁGAIBAN VALÓ
KÉPVISELETI ARÁNYAIRÓL, A KÖZEGÉSZSÉGÜGYRŐL**

Készült Kecskeméten, a Városháza I. em. 35. sz. alatti helyiségében Kecskemét thj. város Nemzeti Bizottságának 1945. április 6-án du. 4 órakor tartott üléséről.

Megjelentek: Bánó Mihály, Csikay Lajos, dr. Egry Ferenc, Fekete Sándor, Kovács Jenő, dr. Nagy László, Reiszmann Andor, Reiszmann Gyula, Sztraka József, Tompos Sándorné és Magyar Mihály.

Kovács Jenő elnök az ülést megnyitotta, felolvassa a Nemzeti Bizottság március 30-i jegyzőkönyvét.

177/1945. sz. *Sima Ferenc*: A legutóbbi pártközi értekezleten egy határozati javaslatot terjesztettem elő, mely körül nagyobb viták is voltak. Végül a pártközi értekezleten arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy a Nemzeti Bizottsághoz tesszük át a javaslatot tárgyalás végett. Időközben tudomásomra jutott, hogy az Ideiglenes Nemzeti Kormány szükségesnek tartja a földreform legsürgősebb végrehajtását, ezért a javaslatomban foglaltakat visszavonom, illetve kérem a javaslatomat meg nem történtenek tekinteni, mivel éppen a javaslatom alkalmat adna egyeseknek arra, hogy a paragrafusokhoz való föltétlen ragaszkodással a földreform gyors végrehajtását gátolják.

A Nemzeti Bizottság Sima Ferenc határozati javaslatának visszavonását tudomásul vette.

178/1945. sz. *Kovács Jenő*: bejelenti, hogy a Nemzeti Paraszt Párt a Nemzeti Bizottságba Magyar Mihályt (Kecskemét, Vacsi hegy 1. sz.) lakos küldte ki.

A Nemzeti Bizottság a bejelentést tudomásul vette.

179/1945. sz. *Kovács Jenő*: felolvassa Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegye Földbirtokrendező Tanácsának 1945. április 5-én de. 12 órakor tartott alakuló gyűléséről szóló jegyzőkönyvének az egyik, Nemzeti Bizottságot is érdeklő részét. A Nemzeti Bizottság tudomásul veszi, hogy a Földművelésügyi Miniszter által a Pestmegyei Birtokrendező Tanácsba kinevezett dr. Széles Lajos megbízását nem vállalta, helyette dr. Végh Sándor járásbíró, Sztankov László szakértő helyett Kerekes Ferenc mezőgazdasági főtitkárt jelölte, Sztankov Lászlót pedig megyei tanácstagként a Földmunkások Szakszervezete küldötte be.

A Nemzeti Bizottság a bejelentést tudomásul vette.

180/1945. sz. A Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara 1199/1945. sz. leírátára, annak ellenőrzése és irányítása tárgyában a Nemzeti Bizottság a következő határozatot hozta:

Amíg a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara működését a Földművelésügyi Minisztérium illetve a kormány rendelettel nem szabályozza, addig a Nemzeti Bizottság a Kamara működését nem ellenőrzi és irányítását nem vállalja.

181/1945. sz. *Bánó Mihály*: javaslatot tesz az elnök és titkári hatáskörnek a pontos megállapítására. Javasolta, iktassák az érkező leveleket, illetve leiratokat és szerezzenek egy szekrényt, amelynek felhasználásával megoldható lenne a Nemzeti Bizottság egész adminisztrációja.

Sima Ferenc: az elnök és titkár hatásköre az érkező leiratok iktatása, azokról a Nemzeti Bizottságban referálni, a javaslatok és határozatok alapján eljárni, a Nemzeti Bizottság külső és belső ügyeiben. Értesíteni a Nemzeti Bizottság tagjait a következő ülés tárgysorozatáról még az ülés megkezdése előtt.

Kovács Jenő: a javaslatához még annyit kívánok hozzátenni, hogy minden új javaslatot 48 órán belül a Nemzeti Bizottság titkárához el kell juttatni, mert csak ez esetben lesz az letárgyalható.

A javaslatot a bizottsági tagok elfogadják.

182/1945. sz. A Magyar Igazságügyi miniszter 46.685/1945. I. M. sz. leiratára a Nemzeti Bizottság a következő határozatot hozta:

Kecskeméten a népjegyésznek felállítása népjegyészek és vezető bírák kinevezése már meg is történt. Sőt több ízben ítéletet is hoztak. A leirat már nem időszerű.

183/1945. sz. A Kecskeméti Népjegyesség 4/1945. Nü. eln. sz. átíratára a Nemzeti Bizottság a következő határozatot hozta:

A Nemzeti Bizottság javasolja, hogy a kecskeméti törvényszék területére még egy népbírósági tanács állíttassék fel, mert mihelyt a törvényszék területéhez tartozó Nagykőrös, Cegléd, Kiskunfélegyháza városokból és a számos községből a feljelentések beérkeznek, a jelenlegi egy tanács az ügyeket elintézni csak késedelmesen tudná, annál is inkább, mert a székhelyen kívüli bűnügyek csak kiszállással oldhatók meg. Egyben a fenti indokokra tekintettel további népjegyési kinevezés is szükséges és felterjesztjük dr. Fodor György járásbírói jegyzőt, aki Kecskeméten, 1917. június 20-án született, lakik Kiskőrösön, a bírói vizsga felét már letette. Vallása: rk. Bánó Mihály előterjesztése alapján dr. Fodor Györgynek népjegyésszé történő kinevezése előtt, politikai megbízhatóságáról meggyőződést szerez.

184/1945. sz. A th. bizottság által megalakítandó bizottságok, illetve a pártok által a bizottságba kiküldöttek arányáról a Nemzeti Bizottság a következőkben határozott.

1. TH. KISGYŰLÉS.

A kisgyűlésbe 12 tagot fognak küldeni. Ebből 3—3 tagot a három nagy párt, — a Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, a Független Kisgazda Párt, 1—1 tagot a két kis párt — a Nemzeti Paraszt Párt, a Polgári Demokrata Párt és a Szakszervezetek.

Hivatalból tagjai: polgármester, h. polgármester, főjegyző és tiszti főügyész. A főjegyző és a főügyész szavazattal nem bírnak. A tagok csak th. tagok lehetnek. Kilencet a pártok, hármát a főispán nevez ki.

2. KÖZIGAZGATÁSI BIZOTTSÁG.

A Közigazgatási Bizottságba csak 6 tagot választanak. Minden párt 1—1-et és egyet küldenek ki a szakszervezetek is.

Hivatalból tagjai: a főispán, a polgármester, főjegyző és a tiszti főügyész. Két utóbbi szavazati joggal nem bír.

3. IGAZOLÓ VÁLASZTMÁNY

Az Igazoló Választmánynak is csak 6 tagja lesz. Megoszlása éppen olyan, mint a Közigazgatási Bizottságnak.

4. 5. KIJELÖLŐ BIZOTTSÁG ÉS ÖSSZEFÉRHETETLENSÉGI BIZOTTSÁG

Bánó Mihály javaslatára a bizottság tagjai e két bizottság hatáskörét az Igazoló Bizottságra, illetve választmányra ruházzák.

6. PÉNZÜGYI SZAKBIZOTTSÁG

A pénzügyi szakbizottságba 9 tag lesz, melyből a nagy pártok 2—2 tagot, a kisebb pártok és a szakszervezetek 1—1-et küldhetnek ki. Ezen kívül hívhatnak meg szakembereket, de ezek szavazattal nem bírnak.

7. JOGÜGYI SZAKBIZOTTSÁG

A jogügyi szakbizottság 6 taggal működik majd. Ebből egyet-egyet a pártok és egyet a szakszervezetek küldenek ki.

8. ÉPÍTÉSZETI ÉS SZABÁLYOZÁSI BIZOTTSÁG.

Ugyanúgy, mint a jogügyi szakbizottság.

9. SOROZÓ BIZOTTSÁG.

Bánó Mihály javaslatára a bizottság tagjai úgy határoztak, hogy a sorozó bizottság felállítása előtt megkereséssel fordulnak a helybeli katonai kiegészítő parancsnoksághoz és ennek válasza alapján fognak dönteni.

10. SZÁMONKÉRŐSZÉK

Felállítása szükséges. Kötelessége a közigazgatási szerveket ellenőrizni. Tag létszáma 9. Pártok közötti megoszlás: a nagy pártok 2—2, a kis pártok és a szakszervezetek 1—1-et küldhetnek. Hivatalbóli tagjainak szavazati joga nincs, kivé-

ve a főispánt. Ez a bizottság nem szünteti meg az ellenőrző bizottságot, csak átveszi hatáskörének egy részét, hogy az csak a közigazgatáson kívüli ügyeket intézhessen.

11. KÖZKÓRHÁZI BIZOTTSÁG

Felállítása egyelőre nem szükséges, mivel a kórházak autonómiája megszűnt.

12. ISKOLASZÉK.

Az iskolaszék tagjainak nem kell th. bizottsági tagoknak lenniök. Hivatalból sincs tag kiküldve. A pártoknak az iskolaszékbe kiküldött tagjainak arányszámára vonatkozólag Bánó Mihály javaslatát fogadják el, mely szerint a Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, Kisgazda Párt és a Nemzeti Paraszt Párt 6—6 tagot, a Polgári Demokratikus Párt 4 tagot, a Szakszervezetek 3 tagot küldenek ki. Ebből a 30 tagból válasszák meg az elnököt.

185/1945. sz. Bánó Mihály: két javaslatot terjeszt elő. 1. Fejezzük ki elismerésünket és köszönetünket Laczi Pál főjegyző úrnak, szíves tájékoztatásáért.

A Nemzeti Bizottság tagjai a javaslatot elfogadják.

2. A város rendbehozatalára egyre több és több munkást kell behívni. Már nem lehet mindig a földmunkásokat előszedni, ezért javaslom, hogy hívják be munkára azokat is, akik eddig munkájukat pénzzel váltották meg. Erre azért van nagy szükség, mert a tifuszveszély egyre vézesebben közeledik és ennek terjedését az utcákon levő szemét még jobban elősegíti. A járvány kiküszöbölése pedig nem is annyira a szegényebb néposztály, mint a gazdagabb osztály érdeke.

A Nemzeti Bizottság tagjai Bánó Mihály utóbbi javaslatát rövid vita után elfogadják.

186/1945. szám *Sima Ferenc*: javaslatot tesz, hogy azok, akik Budapest fölszabadulása óta tértek vissza, vagy térnek vissza, vagy Kecskeméten le akarnak telepedni, váltsák meg itt-tartózkodási engedélyüket, elmaradt közmunkaváltság címén.

A Nemzeti Bizottság Sima Ferenc javaslatát elfogadja.

Kovács Jenő elnök a Nemzeti Bizottság ülését bezárja.

Kmft.

REISZMANN ANDOR sk.
jegyző és Nemzeti Biz. tag.

KOVÁCS JENŐ sk.

A másolat hitelül: Szabó

Kif. 1945. IV. 11.
Lesz. 1945. IV. 21. Szabó

Nemzeti Bizottsági tagok

Bánó Mihály sk. Czikay Lajos sk. dr. Egry Ferenc sk. Fekete Sándor sk. Reisman sk. Tompos Sándorné sk. Magyar Mihály sk. dr. Nagy László sk. Sztraka József sk.

Négyoldalas, írógéppel írt másolat. A másolat tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.

130. 1945. április 7.

A BELTERÜLETI KERÜLETEK VEZETŐSÉGÉNEK UTASÍTÁSA A KÖRZETVEZETŐK SZÁMÁRA AZ ELHAGYOTT LAKÁSOKBAN LEVŐ ÉRTÉKEK MEGMENTÉSÉRE ÉS A KÖZTISZTASÁG FENNTARTÁSÁRA

A 45. sz. körözüvényre való hivatkozással megállapítottam, hogy kerületvezetők az abban foglalt utasításnak nem tesznek pontosan és elég gyorsan eleget. Ezen rendelkezés szigorú végrehajtására a város lakosságának érdekében minden kerületvezető pontosan és gyorsan tegyen eleget.

A hivatkozott körözüvényben foglaltakat kiegészítem azzal, hogy minden olyan helyiséget, amelyeket az orosz katonaság elhagy kerületvezetők azonnal vizsgáljanak a meg tekintetben, hogy nem marad-e ott szerszám, szerszámgép, vagy bármely ingóság. Az ilyeneket azonnal leltározzák, a leltár egyik példányát hozzám terjeszték be. Ezt megelőzőleg gondoskodjanak az értékek megőrzéséről akár oly módon, hogy a lakosságból a lezárt épülethez őrséget állítanak, akár oly módon, hogy addig is amíg központi intézkedés nem történik a leltározott és bejelentett ilyen ingóságokat saját raktárukba egyidejű jelentés mellett beszállítsák.

Kötelesek megakadályozni, hogy ezen értékeket jogosulatlanok eltulajdonítsák.

Felhívom az I. IV. VIII/a. XII. és XIII. kerületek vezetőit, hogy a 44. sz. körözüvényben foglalt utasítást azonnal hajtsák végre és jelentésüket 24 órán belül hozzám juttassák el. Ismétlen felhívom az összes kerületvezetőket, hogy a város kitarítását célzó utasításokat határidőre teljesítsék. Megállapítást nyert, hogy az ez irányú munkák nem folynak kellő módon, pedig a tifusjárvány állandóan terjed és ha a szemét elhordása a kiszabott 10 nap alatt meg nem történik, és azt az

akkor az utasítás végrehajtásának ellenőrzésére kiszálló bizottság megállapítja, igen súlyos — egész az internálásig terjedő — büntetésnek teszik ki magukat a mulasztásban vétkesek.

Kecskemét, 1945. április hó 7-én.

BÁRÁNY JÁNOS sk.

A hatóság vezetője

A kiadvány hitelül:

RIGÓ
kezelő

*Géppel írt, egyoldalas másodpéldány, Kecskemét th: város pecsétjével hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

131. 1945. április 13.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV
AZ ISKOLÁK HELYZETÉRŐL, A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁK
MEGINDULÁSÁRÓL, ÉS A VELE KAPCSOLATOS SZABOTÁLÁSRÓL,
MÁJUS 1. MEGÜNNEPLÉSÉRŐL, DR. NAGY LÁSZLÓVAL
SZEMBENI ÖSSZEFÉRHETELTELSÉGI INDÍTVÁNYRÓL...**

Készült Kecskeméten, a Városháza I. em. 35. sz. alatti helyiségében a Nemzeti Bizottság április 13-án megtartott üléséről.

Megjelentek: Szabó Gyula, Reiszmann Gyula, dr. Egry Ferenc, Reiszmann Andor, Csikay Lajos, Magyar Mihály, Tompos Sándorné, Bánó Mihály, dr. Nagy László, Sztraka József, Kara Balázs.

Dr. Egry Ferenc: elnök az ülést megnyitja.

187/1945. sz. *Reiszmann Andor:* felolvassa a Nemzeti Bizottság április 6-i jegyzőkönyvét és bejelenti, hogy a Szociáldemokrata Párt részéről Sima Ferenc helyett Kara Balázst kijelölték ismét a Nemzeti Bizottságba.

A Nemzeti Bizottság Kara Balázst Nemzeti Bizottsági tagnak elfogadta.

188/1945. sz. *Tompos Sándorné* előadja, hogy a kereskedelmi iskolában az igazolások után megtudta, hogy nincsen elegendő szék a tanulók számára. Ezen feltétlenül segíteni kell.

Sztraka József: néhány emberrel végig kell járni azokat az iskolákat, ahol most oroszok vannak. Sok hasznos dolog hever ott szét. A székekből ki kell a megfelelő mennyiséget utalni az iskoláknak, a többit pedig jó helyre kell elhelyezni.

A javaslatot a tagok elfogadják.

189/1945. sz. *Bánó Mihály*: bemutatja a kecskeméti kir. törvényszéknek 1945. Eln. XIX. B. 3. szám alatt kelt papírigénylés iránti beadványát. Átiratot kell a polgármester úrnak beadni, amelyben véleményezzük, hogy a polgármester úr utaljon ki a kecskeméti törvényszék részére legalább egy henger papírost a város készletéből.

Bánó Mihály javaslatát a bizottság tagjai elfogadják.

190/1945. sz. *Bánó Mihály*: ismerteti az Orvosi Kamara ingóságainak a szak-szervezetre való átruházása iránt számnélkül beadott beadványát az orvosok szabad szakszervezete részéről.

A bizottsági tagok a kérelem jogosságát elismerik és ahhoz hozzájárulnak.

191/1945. sz. *Bánó Mihály*: közli a postahivatal 66/1945. számú beadványát, amelyben a postahivatal vezetője a visszatért de még nem igazolt postaalkalmazottak munkába állítását kéri. Politikai szempontból semmi kifogás nem merült fel ellenük. Munkába állíthatók.

A tagok a javaslatot elfogadták.

192/1945. sz. *Bánó Mihály*: előterjeszti Kerekes Ferenc mezőgazdasági kamarai titkár számnélküli beadványában előadott kérését, amelyben a Kamara funkciójának ellátására hozzájárulást kér. Ebben a kérdésben döntést már előbbi javaslat értelmében nem hoztunk.

193/1945. sz. *Kara Balázs*: bizottsági tag beszámol arról, hogy a szántáshoz szükséges üzemanyag megérkezett. A szántást 30 traktorral már megkezdték. Ha minden simán megy, a jövő hónap közepére készen lesznek a szántással. Bejelenti Kara Balázs, hogy a színház előtti téren levő benzinkútban tárolt üzemanyagból 38 q-t valamilyen vegyiszerral használhatatlanná tették. Ez esetleg 5 traktor üzemképességébe kerülhet. Vegyszerek fogják megállapítani, milyen szerrel történt a szabotálás. Minden esetre meg kell állapítani, ki tette.

Bánó Mihály: Kara Balázs tegyen feljelentést a politikai nyomozó osztálynak és eljárunk ellene.

A javaslatot elfogadták.

194/1945. sz. *Bartha Kálmán*: a közellátási hivatal vezetője előterjesztést tett a húsárusító iparosok kinevezése tárgyában:

A Nemzeti Bizottság határozata az, hogy kérje be Bartha Kálmán közellátási hivatal vezetője az ipartestülettel a sertés és marha vásárlására és vágatására alkalmas hentések névjegyzékét és azoknak politikai kivizsgálása után a legalkalmasabbakat megbízzák a hús üzletben való árusításával.

195/1945. sz. *Bánó Mihály*: A Kommunista Párt és Szociáldemokrata Párt által május 1-én rendezendő munkás ünnepély tárgyában a következőket adja elő. A két munkáspárt megtartott értekezletén a május 1-i munkásünnepet a lehető legnagyobb kereteken belül Kecskeméten is megkívánják ünnepelni. Ez az ünnepély egyidőben lenne az oroszok emlékművének leleplezésével.

Ezen az ünnepen a Kommunista Párt és Szociáldemokrata Párt, valamint a Szakszervezetek szónokai és a Paraszt Párt szónoka szólalnak fel. Kérik a többi pártokat is, hogy járuljanak az ünnepély sikeréhez úgy hozzá, hogy azon jelenjenek meg. Javasolja még, hogy a leghatalmasabb tömeget képviselő Szabad Szakszervezetek részére utalják ki a cifrapalotát, így külső erőt is adva ennek a szervezkedésnek.

A Nemzeti Bizottság tagjai a javaslatot pártolólág terjeszti be a polgármesternek.

196/1945. *Bánó Mihály*: a gyárakban felmerülő kérdések mind politikai kérdésekké válnak. Szükségesnek tartom, hogy a szakszervezeteknek is legyenek delegált tagjai a Nemzeti Bizottságban. Így van ez Szeged és Debrecenben is. Javasolom, hogy addig, míg a két új párt 2 tagot küld a Nemzeti Bizottságba, addig a szakszervezetek is 2 tagot delegáljanak, ha ez a szám háromra emelkedik, akkor azok is hármat küldjenek.

A javaslatot a tagok elfogadják és kimondják, hogy ezentúl a Nemzeti Paraszt Párt, a Polgári Demokrata Párt és a Szabad Szakszervezetek 3—3 taggal vesznek részt a Nemzeti Bizottságban.

197/1945. sz. *Bánó Mihály*: az orvosok, tanítók, tanárok, akik a felszabadítás utáni zavaros időben is hűséggel teljesítették feladatukat, részesüljenek, illetve elsőbbségi jogot élvezzenek azokkal szemben, akik a Balaton mellett várták be, míg idehaza a viszonyok rendbejöttek. (Állami kedvezmények stb.) Pl. most ne legyen kitéve annak az, hogy ahol a feladatát pontosan elvégezte, onnan kitúrja az a kollégája, akié az elmúlt időben az állás volt.

A tagok Bánó Mihály javaslatát elfogadják.

198/1945. sz. *Bánó Mihály*: előadja, hogy dr. Nagy László összeférhetlenségi ügyében az összeférhetlenségi kérdés alapjául az április 5-én megtartott pártközi értekezletet veszi. Amikor Sima Ferenc javaslatot tett mely mint ahogy maga is belátta később, alkalmas lett volna arra, hogy a földreform megoldását megakadályozza, illetve annak végrehajtását lassítsa. A földbirtok szétoztása nemcsak nemzeti kérdés, de külpolitikai szempontból is óriási fontosságú.

Magyarország jelenlegi helyzetéből csak úgy tud felállni, ha nem játsza el azt a nagy bizalmat, amelyet jelenleg nemcsak Oroszország, hanem Anglia és Amerika részéről is élvez. Oroszország, most amikor Németország elleni harcában a végső leszámolásra készül és nem nélkülözhet semmit, akkor 10 000 tonna benzint bocsájt Magyarország rendelkezésére azért, mert Magyarország tette meg az első eredményes lépést a demokratikus államforma felé: a földreformot. Sima Ferenc érthető okokból visszavonta a javaslatát, melyet el is fogadtam. Dr. Nagy László

ezeket mondotta a pártközi értekezleten. „dr. Nagy László: fejezte ki aggodalmát amiatt, hogy a földreform végrehajtására nincsenek végzett és felvilágosodott embereink és itt Kecskeméten a földbirtokviszonyok nem is voltak rosszak. (Sok különböző termelési ág.) Második aggodalma a nagy Lenin tanításából ered, aki maga megmondta és megírta, hogy a kisgazdaságok megteremtésével majdnem kockán forgott nagy vívmánya, melyeket csak a kisgazdaságok kolhozokba vonásával, az ipar és gyárak fejlesztésével tudott megmenteni. Már most ezen túlmenően tudomására jutott, hogy olyan birtokot is felosztottak, amely nem lett volna elkobzandó. Ezek a hibák csak peres eljárásokkal lesznek kiküszöbölhetőek és olyan káoszt teremtenek, amely nekünk semmi esetre sem érdekünk. Érdekünk jelenleg az, hogy a szántás és vetés meg ne álljon, jövő évi ellátásunk kárt ne szenvedjen. Bánó Mihály vádjára, hogy nem tesznek meg a demokratikus pártok minden tőlük telhelőt, azt válaszolhatom, hogy mindannyiúnknak megvan a magunk tevékenységi köre, amit szintén el kell látni. De adunk embert és mindent megteszünk, hogy a földreform sikere ne kockáztassék. Minden olyan javaslat, mely a hibák kiküszöbölését szolgálja, javasolom, hogy a Megyei Földbirtokrendező Tanácshoz eljuttassék, hogy ott is lássák a hibákat és elkerülésükre módot találjanak. Ha Sima Ferenc javaslata jóhiszemű és én úgy hiszem, hogy az, akkor igenis juttassuk el az illetékeseknek. Most még csak azt mondhatom, hogy nem reakcióosok ezek, akik kritikát gyakorolnak. Nem akarunk mi barrikádokon harcolni és ez a vád nem is helyénvaló, mert meg vagyok győződve, hogy Sima Ferenc sem reakcióos. Csupán rendet akar, a reakcióos elemek elnyomását és szegény nincstelen boldogulását szolgálja ebben a határozati javaslatában is.” A másik alap az, hogy a Nemzeti Bizottság tagja ügyvédi képviselést vállal politikai ügyekben.

Dr. Nagy László: Tudom, hogy a földreform mielőbbi gyors végrehajtása nagyon fontos. Ha hozzá kezdünk, jól is végezzük azt el. Ezért aggódom, mint ahogy aggódik Erdei Ferenc is és mindenki, aki szereti ezt az országot és aki ki szeretné vezetni ezt a népet ebből a nagy levertségből, és velem együtt a földreform sikerét és gyors keresztülvitelét kívánja. A törvényszék esetről-esetre jelöl ki ügyvédeket a bűnösök védelmére. És hogy az illető ügyvéd mit köt ki, az talán nem is tartozik senkire. Összeférhetetlen vagyok? Rendet akarok. Elismerem: szabadság, föld, kenyér, sőt hozzá teszem, rend munka, igazság és becsület. Ennek az indítványnak nem lett volna helye. Én a pártok együttműködése szempontjából hajlandó vagyok mindent tenni, illetve megtenni. Azt hiszem nyilatkozatommal le is lehetne zárni ezt a vitát.

Bánó Mihály: Javaslatomat fenntartom, Dr. Nagy László ilyen irányú működése miatt igen szomorú képet kell megalkotnom a Nemzeti Bizottság politikai összetételéről. Nem tartom nyílasok védelmét összeegyeztethetőnek a Nemzeti Bizottsági tagsággal, mert ezekből az ítéletekből tudja megállapítani átalakulásunk ütemét a Szövetséges Ellenőrző Bizottság.

Dr. Nagy László: Én felveszem a tényállást és ha azt mondja valaki, hogy a „fiam teljesen ártatlan” akkor még nem tudom, hogy a fiú nyílas volt. Természetes, hogy ha aljas bűnös valaki, a védelmet nem fogom elvállalni.

Reiszmann Gyula: Teljesen meg vagyok róla győződve, hogy dr. Nagy László igaz-vérig demokrata, kisemberek pártfogója. Hogy egy 17 éves gyerek nyílas, azt előre senki sem tudhatja. Kérem a titkár urat, lássa azt be a pártok békéje

érdekében, hogy ilyen összeférhetlenségi bejelentésekre nincs szükség és javaslatát vonja vissza.

Bánó Mihály: javaslatomat fenntartom.

Szabó Gyula: Azon az elvi állásponton vagyok, hogy akik ennél az asztalnál ülnek, azok mind demokraták. Céljuk: a feudális és kapitalista rendszer megbuktatása. Ezt a célt egymagunk nem tudtuk kiküzdeni. Szükségünk volt a vörös hadsereg fegyveres közbelépésére. Én dr. Nagy László politikai múltját ismerem. Harcolt akkor is, amikor még a fasiszta rendszer élte eldorádóját. Vállalta eszményét akkor is, amikor az csendőrszuronyt, bebörtönzést jelentett. Nem szól a földreform ellen sem, csak a hibák aggasztották. A peres eljárásokat illetőleg ügyvéd, pert vállalhat, legfeljebb kérhetjük, hogy mielőtt egy ügyet elvállal, szerezzen be afelől bővebb felvilágosításokat. Mindannyian egyet akarunk és kérem ezért Bánó Mihály nemzeti bizottsági tagot, hogy vonja vissza javaslatát.

Bánó Mihály: javaslatomat fenntartom.

Dr. Egry Ferenc: Sima Ferenc javaslatot hozott. Azt igyekeztünk megbírálni. Magunk között vagyunk. Aggódtunk a földreform sikeres végrehajtásáért. Bánó Mihály vonja vissza javaslatát.

Szabó Gyula: Úgy tudom, amikor dr. Nagy László hazaérkezett, saját földjéből munkásotthonok céljára földet ajánlott fel. Azt hiszem, ezután nem lehet azt mondani, hogy nem akarja a földreformot. Azt hiszem, nincsen olyan tárgyi objektum, amely kizárási okként fennállhasson. Bánó titkár urat kérjük, hogy vonja vissza a javaslatát. Akkor tudunk nagyobb eredményt elérni, ha megfogjuk egymás kezét. Tegye lehetővé, hogy a további üléseken is a megértés jegyében dolgozhassunk a jobb jövő eléréseért.

Bánó Mihály: Javaslatomat azzal tartom fenn, hogy dr. Nagy László úr, jövőheti Nemzeti Bizottsági ülésen írásban nyilatkozzon a védelmei jövőbeni intézéséről, azokban foglalt álláspontjáról és a földreformot illető aggodalmak tekintetében felhozott érveiről.

Dr. Nagy László: ezt elfogadja és írásbeli beszámolót készít.

A Nemzeti Bizottság tudomásul vette, hogy dr. Nagy László írásbeli beszámolót fog adni.

Dr. Egry Ferenc az ülést bezárja.

Kmft.

Reiszmann Andor sk. jegyző és Nemzeti bizottsági tag, Szabó Gyula sk. Reiszmann Gyula sk. Csikay Lajos sk. Magyar Mihály sk. Tompos Sándorné sk., Bánó Mihály sk., dr. Nagy László sk., Sztraka József sk., Kara Balázs sk. Nemzeti Bizottsági tagok., dr. Egry Ferenc sk. elnök.

Kifüggesztve 1945. IV. 21.
Lesz. 1945. IV. 30.
SZABÓ
irodatiszt

A kiadvány hitelesül:
REISZMANN ANDOR sk.
jegyző

Ötoldalas, írógéppel írt másolat, irodatiszt tintával írt aláírásával és a város bélyegzőjével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.

SEBESTYÉN JÁNOS JELENTÉSE A POLGÁRMESTERNEK A GYALÓKAY-FÉLE GYÁR ÁLLAPOTÁRÓL

A 2841/1945. sz. határozatára megvizsgálva a Gyalokay-féle dextrose gyárat a következőket jelenthetem:

Az üzem nagyon összetört, hiányos állapotban van. Minden gépsor sok kárt szenvedett, hiányoznak az összes villamos motorok, villamos berendezések, a gépek szerelvényei, armatúrái, finom műszerei. Maga az épület is eléggé rossz karban van. A betonszerkezetbe ágyazott kör-üvegfal nagy részben összelövedőzve, összetörve, igen nagy cca. 20%-ban pótlandó az összes ajtók, ablakok, kapuk hiányoznak, arra pedig, hogy a gyár körül volt kerítve, alig pár visszahagyott oszlop mutat.

Megállapításom szerint ezen hiányok jelenleg igen nehezen, nagy utánjárással, áldozatos munkával és nagy költséggel pótolhatók. Pontos költségvetést ma erre nézve lehetetlen adni, miután a pillanatnyi árak egyrészt irreálisak, másrészt nem is állanak rendelkezésre a gyárak különösen külföldről importált gépek kijavításához szükséges gépalkatrészek szállítására. Azonban célul tűztem ki az üzem mielőbbi üzemképes állapotba helyezését s úgy a magam, mint az itteni szakmunkások segítségével beszerezhetetlen alkatrészeket kézi munkával is elkészíteni szándékozom. Így a gyár üzembehelyezhetőségét a végleges megállapítástól számított három hónapban kontemplálom: mégpedig oly módon, hogy ezen idő után a gyár egyes részlegei üzembe helyeztetnének rokontermékek előállítására. Tájékoztatásul a mellett, hogy a mai árak, beszerzési lehetőségek teljesen ismeretlenek, készítettem egy kimutatást, amelyet idecsatolok, amelyben az 1943/44. évi beszerzési árak és munkabérek közeparányos árait vettem számítási alapul.

Az üzem bérbevételére a következő ajánlatot teszem: huszonöt évi bérleti időt kérek, évente fizetek 15 000 (Tizenötezer) pengő bérösszeget. Ezen bérleti összeg pedig a gyár rendbehozásának költségeivel lenne fizetendő. Ha ezen bérleti idő a bérbeadó, vagy tulajdonos, vagy más törvényes rendelkezés folyamán nem háboríttatnék meg, akkor a befektetett összeg után kamattérítési követelésre nem tarthatok igényt. Ily módon tulajdonképpen kamatos kamatok figyelembevételével ténylegesen majdnem kétszeresébe kerül nekem az évi bérösszeg. Fizetem továbbá bérösszegül az előállított termény 1%-át, még pedig vagy a tényleges terményben vagy pedig, mindenkor piaci árával.

Mégis számolni kell jelen esetben azzal a lehetőségekkel, hogy a tulajdonos jogai érvényesítése, vagy más kormányrendeletek következtében, miután az üzemet rendbehozom, abba munkát és pénzt fektetek, a bérlettől meg kellene válnom, tehát ez esetre a magam érdekeit is biztosítanom kell. Ezért a megkötendő szerződésben részemre biztosítani kérem:

1. hogy a kellőképp igazolt munkabérek, anyagbeszerzések, felszerelések s egyéb az üzem rendbehozását és üzembehelyezését szolgáló mindennemű készkiadásokon felül 25%-ot mérnöki és szokásos vállalkozói díj címén felszámíthassak és az üzem-helyreállítási költség ily módon állapíttassék meg.

2. a helyreállítási és felszerelési költségek elkülöníttessenek, amennyiben a

bérleti idő megrövidülése esetleg az állam újonnan beszerzett szerelvények és gépek saját tulajdonomat képezzék. Tehát azokat meg nem egyezés esetén le is szerelhessem és elszállíthassam.

3. a város közönsége nevében biztosítsa polgármester úr az üzem helyreállítási költségkövetelésem összegét elsődlegesen, esetleg hitelezőül fellépő igénylővel szemben. Azonkívül a megkötendő szerződésben a legmesszebbmenő támogatását biztosítsa a város vezetősége a tekintetben, hogy a bérlet következtében ne legyek az eredeti tulajdonosnak jogutódjaként tekinthető, s így ellenem sem közületek (netán fennálló köztartozásokért stb.), sem magánosok érvényesen igényt ne támaszthassanak.

Miután az üzemhez a csatolt kimutatásban csak a beépített, beszerelt üzemgépek és épületek rendbehozásának költségei szerepelnek, s az üzem rendbehozási számlán nem szereplő, de általam az üzembe beszerezni szükséges egyéb felszerelési tárgyak, (kézi szerszámok, vagy gépszerszámok, új gépek, vagy szállító eszközök, irodaberendezési tárgyak stb.) saját tulajdonomat fogják képezni, s a bérlet megszűntével azok rendelkezési joga engem fog illetni, vállalom a teljes üzemnek a gazdagondosságával való kezelését, azonban a berendezés, melyet a rendbehozási munkálatok után veszek át, hasonlóképpen az épületeket is a szokásos kopás, vagy elavulás következtében esetleg előálló értékesökkenésért felelősséggel nem tartozom.

Amennyiben esetleg az üzem eladásra kerülne és vevőül jelentkezném, amennyiben a város közönségének, illetve mindenkori vezetőségének erre jogi ingerentiája nyílik, biztosítsa részemre az elsőbbségi jogot.

Addig is amíg a megállapodás folytán az érdemleges munka megindulna, — miután többszöri kintlétemkor megállapítottam, hogy az üzemet, a lakosság és katonaság állandóan pusztítja, rongálja, komoly szándékom bizonyosságul két őrt szerződtettem annak őrzésére.

A mai helyzetben igen sok fáradságot, pénzt és még számításba nem vehető rizikót igényel az a vállalkozásom, hogy ez üzemet reménytelennek látszó állapotából olyan állapotba helyezzem, hogy abba lüktető élet, termelés indulhasson meg városunk és hazánk javára, abban a szorgos munkáskezek munkájának eredményeként a magam megélhetésénck biztosítása mellett munkáscsaládok, elégedett jóléte, termelvények közrebocsátása, forgalombahozása mellett és a belföldi szükséglet kielégítésében éppen úgy, mint az exportban való tényezőként biztos vagyok abban, hogy a közre nézve is jelentős eredményt fogok produkálni.

Kéréssem és az abban foglaltak elfogadására ajánlva vagyok

Kecskemét, 1945. április hó 17-én.

teljes tisztelettel
SEBESTYÉN JÁNOS

*Két és féloldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét, Polgármesteri iratok. 1945. — 2841.*

133. 1945. április 19.

A TERMELÉSI BIZOTTSÁG FELLÉPÉSE A BÉRSZÁNTÓK VISSZAÉLÉSÉVEL SZEMBEN

Tudomásomra jutott, hogy a traktorvezetők a Termelési Bizottság szigorú tilalma dacára magasabb díjakat számítanak a bérszántásokért, túl sekélyen szántanak egyes sorrakerülő ingatlanokat pedig kihagynak, nyilvánvalóan azért, mert a földtulajdonosok nem hajlandók a megállapított holdankénti 100 P-nél magasabb szántásdíjat fizetni.

Nyomatékosan felhívom, hogy a traktorvezetők munkáját szigorúan ellenőrizze s amennyiben visszaélések jutnak tudomására, ezekről lehetőleg tanúk megjelölésével haladéktalanul tegyen jelentést a Termelési Bizottsághoz.

Kecskemét, 1945. április 19-én.

FORRAI
Term. Biz. előadó.

*Sokszorosított, féloldalas irat, tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

134. 1945. április 20.

A KECSKEMÉTI BELTERÜLETI TANTESTÜLET ÉRTEKEZLETÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV A TANÍTÓK ELŐTT ÁLLÓ KÖZVETLEN FELADATOK ISMERTETÉSÉRŐL, AZ ISKOLAÉV SZABÁLYOZÁSÁRÓL, A PEDAGÓGUSOK ÁTKÉPZÉSÉRŐL, ADMINISZTRATÍV TEENDŐKRŐL

Készült a kecskeméti belterületi tanítótestület 1945. április 20-án megtartott rendes értekezletéről. Jelen vannak: Kisasszony Kázmér tan. s. titkár, hiv. vezető és a tantestület teljes számmal, Papp István igazgató-elnök vezetésével.

Elnök szeretettel üdvözli a megjelent testületi tagokat és a megjelent megbízott tanfelügyelőségi hivatalvezetőt, dr. Kisasszony Kázmér tan. s. titkárt, aki nehéz időkben, mostoha körülmények között állott a tankerület, ill. a tantestület élére. Ígéri, hogy nehéz munkáját a tantestület odaadó és szorgalmas munkájával óhajtja támogatni. — Elnök üdvözli továbbá az időközben hazatért kartársakat, kéri őket, hogy igyekezetükkel és kitartó szorgalmukkal kapcsolódjanak bele az itthon levők munkájába. Jelenti, hogy az állami iskolák igazgatói teendőit ideiglenesen Szolnoki Emma kartársnő végzi, a Csongrádi utca 2. sz. alatti irodahelyiségben van az irodája. Az állami kartársak egyes-bajos dolgaikkal ezután ide forduljanak.

Tantestület örömmel veszi tudomásul elnök üdvözlő szavait és bejelentését.

Dr. Kisasszony Kázmér tan. s. titkár, hivatалvezető szól a tantestülethez: Most, amikor a tanfelügyelői hivatal vezetését átveszi, nehéz gondok várnak rá. Fájdalom hatja át a lelkét, mert az ország és benne sok sok iskola romokban hever. A kecskeméti iskolaépületeket is igen megviselte a háború. Hozzálat a romok eltakarításához és megkezdzi az építés munkáját. Ismeri a kecskeméti tantestületet, tudja, hogy mindenben bizton számíthat a hathatós segítségre. Már néhány testületi tagot meg is bízott egyes kerületi iskolák rendbehozatalának irányításával. A helyreállítás közmunka alapján történik. Mind a rendbehozandó iskolákba, mind pedig a jelenlegi szükség iskolákban új élet kell hogy kezdődjék. A régi szellemet a demokratikus szellemben való átállítás követi. Erre vonatkozó rendeletek csak általános irányelveket mutatnak, a keretet áthangoló tanfolyam fogja betölteni. A közelmúlt történelmi eseményeiből minden tanító józan kritikával és helyes történelmi érzékkel vonja le a konzekvenciákat, a tapasztaltakat pedig további munkájában teljes mértékben érvényesítse. Ismerteti a továbbiakban a Magyar Közlöny legutóbbi számában megjelent M. E. rendeletet, amely szerint a köztisztviselőknek politikai pártokba, illetőleg szakszervezetekbe való belépése korlátozás alá nem csúszik. Fegyelmi eljárás indítandó azon előljáró ellen, aki ezt megakadályozza, ill. valakit befolyásol ebben. Maga részéről nem tartja helyesnek, ha a tanítóóság nem kapcsolódik bele a közéletbe. Ennek következménye lesz a tanítói érdekek teljes háttérbeszorulása. — Ismételtén kitartó és buzgó munkára hívja a testület tagjait. —

Elnök a tantestület nevében megköszöni a közvetlen szavakat és az Isten segítségét kéri a tanfelügyelő nehéz munkájához.

1. Elnök ismerteti a magyar vallás és közoktatásügyi miniszternek rendeletét az 1944/45. iskolai év szabályozása és az erre az évre szóló általános utasítások tárgyában. A rendelet foglalkozik a tanítóknak a demokratikus szellemben való világnézeti áthangolással, a falusi tehetségmentő mozgalom fokozatos kifejlesztésével, a lehetőség szerint minden tanulónak beiskoláztatásával, a tanulóifjúság szellemi kibontakozásának szabadságával, az ifjúságnak a politikai élethez való viszonyával, az egyöntetű nevelési eljárás biztosításával, a tankönyvhiánnyal és a meglevő tankönyvek szellemével. Felkéri Bölcs István igazgatót, ismertesse a tanítói áthangoló tanfolyam programját.

Bölcs István igazgató jelenti, hogy a tanfolyamot illetőleg elvi probléma már nincsen, csupán a dolgoknak kisebb technikai elsimitására van szükség. Az elgondolás az, hogy a tanfolyam négy napig tartson, délelőtt és délután 2—2 előadással, így a pusztai kartársak benttartózkodása is lehetővé válik.

Rác Miklós: Mindannyian érzik, hogy részt kell vegyenek a tanfolyamon. Mivel a legtöbb pusztai tanító az éjszakát szeretné kint a családjával eltölteni, javasolja, hogy a délutáni előadások kezdete 2 óra legyen.

Elnök: Az előadókra való tekintettel lehetetlen, hogy a délutáni előadások 3 óránál hamarabb kezdődhessenek.

Tantestület tudomásul veszi és elfogadja Bölcs Istvánnak a tanfolyam tartamára és időpontjára vonatkozó javaslatát.

2. Elnök kéri a tantestület tagjait, hogy igazoló irataik átvétele után jelentkezzenek az igazgatói irodában, hogy szolgálatba állításuk megtörténhessék és illetményeik rendezése ügyében a szükséges adatokat beszolgáltassák.

Tudomásul szolgál.

3. Kéri elnök a pusztai kartársakat, hogy iskoláik, illetőleg a közelben levő gazdtalan iskola állapotára vonatkozólag rövid, átfogó jelentést adjanak be.

Tudomásul szolgál.

4. Mint a múltban, úgy ezután is minden hónap végén havi jelentést kér a tantestület tagjaitól a régi havi jelentések rovatainak megfelelően.

Tudomásul szolgál.

5. Kéri a testület tagjait, hogy a naplók vezetésére nagy gondot fordítsanak. Tegyen különbséget a tantestület az 1944. évben beírt tanulók és az újonnan jelentkezett tanulók között. Az előbbieket nem számítanak rendes beírt tanulóknak.

Tudomásul szolgál.

6. Elnök jelenti, hogy az Otba szolgáltatást és a családi pótlékok kifizetését a város eszközözi. Ezért kéri bejelenteni az új iskolai évben történt házasságkötéseket és születéseket.

Tudomásul szolgál.

7. Tudomása van arról elnöknek, hogy egyes pusztai kartársak nem adtak ki tanulóiknak félévi értesítőt. A mulasztást sürgősen pótolni kell, az értesítőket 1945. február 28-i keltezéssel kell ellátni.

Tudomásul szolgál.

8. Néhány iskolától még nem érkezett be az osztálybeosztási statisztika. Kéri az érdekelt kartársakat, minél hamarabb adják be azokat.

Tudomásul szolgál.

9. Indítványokat kér elnök.

Bakos István: Átvette a beszerzési hivatal vezetését, kéri a tantestület segítségét. Jelenti, hogy sikerült krumplicukrot szereznie. A cukor mennyiségből családonként fél kiló jut. Javasolja, hogy a gyermekes családokra való tekintettel családtagonkénti 20 dekagr. kiosztása mellett döntsön a tantestület.

Bóbis Jolán: Súlyos betegségben szenved, neki szüksége lenne a fél kg cukor-mennyiségre.

Bakos István: Kéri a testület tagjait, hogy az ellátott kartársak kapcsolódjanak ki a liszt mennyiség részesüléséből.

Kiss Gellértné: Ő ellátott, de csak rozslisztje van. Feltétlenül szüksége van a csoport által juttatott rántás lisztre.

Bekéné Bíró Teréz: Nyugdíjas tanítónő, a cukor kiosztásában ő is részesülni kíván.

Kisasszony Kázmér: Úgy látja, a csoporttal kapcsolatban van több probléma. Javasolja, válasszon a testület egy ötös bizottságot, amelyben családos, nyugdíjas, magános kartársak képviseljék a tantestületet. Ez a bizottság legyen hivatva a vitás kérdéseket eldönteni.

Testület magáévá teszi a javaslatot és a következő ötös bizottságot választja meg: Kiss Gellértné Salamon Mária, Kovács Lajos, Szirmai Béláné, Karátsony Kálmán.

Több tárgy nem lévén, elnök az értekezletet berekeszti.

K.m.f.

LŐRINCZ BÉLA
jegyzőkönyvíró

PAPP ISTVÁN
elnök

Hitelesítjük:
KARÁTSONY KÁLMÁN
MAKÁRY ISTVÁN

456/1945. tfsz.

JÓVÁHAGYOM!

Kecskemét, 1945. május 7.

KISASSZONDY KÁZMÉR
tanügyi s. titkár,
hivatalvezető.

Háromoldalas, írógéppel írt másodpéldány, tintával írt aláírásokkal. A záradék eredeti tisztázat, tintával írt aláírással, Kecskeméti Népoktatási Kerület Kír. Tanfelügyelője feliratú bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskeméti Tanfelügyelőség iratai. 1945. — 456.

135. 1945. április 20.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV A PÉNZ KICSERÉLÉSÉRŐL ELTERJEDT HÍREKRŐL, EGY FOSZTOGATÓ BANDA LELEPLEZÉSÉRŐL

Készült Kecskeméten, a városháza I. em. 35. sz. helyiségében a Nemzeti Bizottság április 20-án tartott üléséről.

Megjelentek: Reizsmann Andor, Csikay Lajos, Reizsmann Gyula, Sztraka

József, Bánó Mihály, Magyar Mihály, Kovács Jenő, Szabó Gyula, dr. Egry Ferenc, Fejős Béla, dr. Vogt Károly, dr. Rotschild László, Bakos István, Kovács László, Fekete Sándor és Tompos Sándorné.

Kovács Jenő elnök az ülést megnyitja.

199/1945. sz. Kovács Jenő: Elvi álláspontot szeretnék elfogadtatni egy politikai kérdésben. A pénzügyminiszternek egyik kijelentése, melyet a pénznek kicserélésével kapcsolatban tett, gazdaságilag különösen érezhető nyomást váltott ki. A Nemzeti Bizottság hívja fel a kormány figyelmét arra a körülményre, hogy egymásután hangzanak el a közvéleményre rendkívül káros hatást gyakorló miniszteri nyilatkozatok. Ilyen nyilatkozatok legutóbb a pénzügyminiszter részéről hangzottak el és ennek hatása beláthatatlan, tekintettel a rendkívül érzékeny közvéleményre. A nyilatkozat nyomán az árak emelkedése volt tapasztalható. A Nemzeti Bizottság számára fájdalmas, hogy a kormány egyik miniszterével szemben állást kell foglalnia, azonban mihelyt elhallgat a kritika, meghal az ország, meghal a kormányzat. Hasson oda a Nemzeti Bizottság, hogy a kormány, vagy pénzügyminisztere tegyen kategórikus kijelentést, amely szerint a kormánynak egyáltalában nem áll szándékában a pénz kicserélése folyamán a pénz devalválása.

Kovács Jenő javaslatát a Nemzeti Bizottság elfogadja.

200/1945. sz. Kovács Jenő: A Nemzeti Bizottság foglaljon állást abban, hogy semmiféle további párt megalakulásához nem járul hozzá.¹

Kovács Jenő javaslatát a Nemzeti Bizottság elfogadja.

201/1945. sz. Bánó Mihály: Egy, még most folyamatban levő ügyről szeretne beszámolni. A kecskeméti rendőrségnek sikerült egy Hetényegyháza környékén félig orosz, félig magyar ruhában garázdálkodó, kb. 55—60 tagból álló bandát lefűlelni. Tagjai közt van nyilas és SS-ista is. Géppisztollyal és hozzávaló tőlténnyel is fel vannak szerelve, sőt találtak náluk 5 — különböző feliratú bélyegzőt, melyek feliratuknál fogva mind alkalmasak arra, hogy segítségükkel a legnagyobb szabású szélhámosságokat elkövethessék.

Másodszor üdvözlöm a Nemzeti Bizottság elnökének hozzájárulásáival a Szakszervezet, Nemzeti Paraszt Párt és a Demokratikus Polgári Párt részéről a Nemzeti Bizottságba delegált új tagokat és azzal a kéréssel fordul hozzájuk, igyekezzenek aktívan bekapcsolódni a bizottság munkájába és megjelenésükkel, valamint a program időben való beküldésével a bizottsági ülések minél eredményesebbé, gördülékenyebbé tételéhez járuljanak hozzá.

202/1945. sz. Kovács Jenő: A Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezetének beadványa és a tanárok és tanítók részére tartandó átképző előadások tárgyában előadja, hogy ezt a tervezetet azért küldték be hozzánk, hogy járuljunk hozzá az előadások megtartásához. Ebben úgy látom hibák vannak. Ezeket most meg kell beszélnünk és a megbeszélés alapján kell értesíteni a szakszervezetet.

Bánó Mihály: nem tartom helyesnek, hogy Oroszországról, a vörös hadsereg bevonulásának jelentőségéről, politikai átalakulásunk célszerűségéről, új gazdasági és politikai kapcsolataink kiépítésének fontosságáról az utolsó napokon tartanak előadást. Ebben úgy érzem, némi kis célzatosság is van. Javaslom, hogy

tartsanak Oroszországról legalább 5 előadást. Továbbá javasolom, hogy kérjük fel Szidor József igazgató urat is, egy előadás megtartására, valamint a 25-i előadást a 26-i előadást és a 27-i előadást is munkáspárti előadó tartsa meg. Egy napon ne legyen 2—3 előadás, mert minden téma olyan bőséges tárgysorozatot ölelhet fel, amely lehetőséget semmi esetre sem lehet elmulasztani, a tanfolyam eredményesebbé tétele szempontjából.

Dr. Egry Ferenc: javasolom, hogy tartson a tanfolyam az előírtnál néhány nappal hosszabb ideig, mert semmi értelme sincs annak, ha az előadásokat a rövidség miatt ellaposítják.

Kovács Jenő: vannak olyan témák, amelyeket nem lehet egy óra alatt ismertetni, sőt több előadást is igényelne. Javasolom, hogy naponta ne legyen egyenél több előadás.

Dr. Nagy László: nagyon helyeslem, hogy a tanítók és tanárok részére átképző tanfolyamot rendeznek, de én sem helyeslem, hogy Oroszországról egyetlen előadást tartsanak csak. Tanuljunk meg mindent Oroszországról, ami szép, jó és nemes. Nem helyeslem én sem, hogy egy nap több előadást tartsanak. Így nem lehet sem tanulni, sem figyelni. A munkáspárt két szónokának az esetére az az észrevételem, hogy a kérdéses témáról tartson előadást egy munkáspárti szónok és tartson ugyanarról dr. Révész László is. Nevezetesen nem találok abban semmi veszedelmet, hogy egy polgári iskolai tanár az oroszok iránti hálánkról és kötelességünkről tart előadást. Így tudjuk csak igazán megállapítani azt a lelki átalakulást, amelyet a demokratikus Magyarországra való áttérést kellett, hogy magával hozzon. Hiszem, hogy dr. Iván János a piarista tanárok legfelvilágosodottabb tagja is tud olyan előadást tartani, a kasztszellemtől eltörléséről és az egyéni teljesítmény értékéről, hogy az nem hagy maga után semmi kivetni valót és hiszem, hogy dr. Révész László, aki akkor is kezett fogni a demokrata pártokkal, mikor az még veszélyt jelentett, tud olyan előadást tartani a magyar függetlenségi frontról, mint egy munkáspárti ember.

Reiszmann Andor: dr. Révész László miért nem tarthat épp úgy előadást, mint bármelyik munkáspárti vezető, akár Kommunista, vagy akár Szociáldemokrata Pártnak a tagja. A Független Kisgazda Párt is épp oly lelkes munkása a Függetlenségi Frontnak, mint a többi pártok. Minden pártnak van előadója, miért ne lehetne nekünk is. Kérem a bizottsági tagokat, hogy járuljanak hozzá, a Függetlenségi Frontról dr. Révész tarthassa meg az előadást.

Dr. Vogt Károly: csak a tervezetet adták be nekünk, javasolom azért, hogy a Nemzeti Bizottság 2 tagot delegáljon a tanfolyamra, a két tag aztán tartsa becsületbeli kötelességének a tanfolyamon való megjelenését, mert csak így tudunk 100%-os ellenőrzést gyakorolni.

Bakos István: hogy miért van egy napon 2—3 előadás is, azt én azzal magyarázhatom, hogy nagyon sok a vidéki tanító, akiknek még a tanfolyam után haza kell utaznia és még most sem merik családjaikat hosszabb időre otthagyni egyedül. A szakszervezet elnöksége ezért a több előadás tartásával a tanfolyam megrövidítését kívánta elérni. Ezt kéri, hogy a bizottsági tagok is vegyék figyelembe.

Dr. Roteschild László: javasolom, hogy az előadásokat a vasárnapi lap 4—5 oldal hirdetés helyett közölje. Így akik nem hallhatják az előadásokat, legalább az újságból elolvashatják.

Kovács Jenő: javasolom, hogy három turnusban kétheti időközökben 3—4 napos tanfolyamokat tartsanak. Naponta ne legyen csak egy előadás.

Dr. Vogt Károly: egy bizottságban magam is résztvettem, amelyben Megáll tanár is ki volt küldve. A bizottság több tagja kijelentette, hogy nem vesz részt olyan helyen, ahol Megáll tanár is jelen van. Senki se legyen kitéve annak, hogy olyan előadáson legyen kénytelen jelen lenni, amelyet nem szívesen hallgat végig. Megáll helyettesítéséről óvatosságból gondoskodni kell.

Kovács Jenő: javasolom még, hogy kérjék fel Safrankó Emánuelet, hogy Oroszországról tartson előadást, Megáll tanár helyett pedig dr. Vogt Károly urat kérjük meg az előadás megtartására.

A bizottsági tagok a javaslatokat elfogadták. Dr. Vogt Károly úr pedig a megbízást elvállalta. E határozat alapján fordulunk átíráttal a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezetéhez.

203/1945. Bánó Mihály: Ismerteti az Ellenőrző Bizottságnak a rendőrség által lefoglalt közellátási cikkek hovafordítása tárgyában adott beadványát. Elismerem, hogy a rendőrség elkobzott minden olyan árut, amelyet engedély nélkül akartak Budapestre, vagy más városba elszállítani. A lefoglalt készletről a közellátási hivatalt értesítettük azzal, hogy az áru már romlásnak indul, ezért engedélyezze annak kiosztását. Mielőtt megkaptuk az engedélyt, 1/2 kg-ként kiosztottuk a rendőrségnek. Itt hibásan jártunk el, de a rendőrök, akik saját ruhájukban és cipőjükben teljesítenek szolgálatot és havi 240 P fizetésért veszélyeztetik életüket, nem tudják megfizetni azt az árat, amelyért húst lehet vásárolni.

Reiszmann Gyula: engedje meg Bánó Mihály az Ellenőrző Bizottságnak, hogy a raktárba betekinthesse.

Fekete Sándor: amit a rendőrség kap, megérdemli. Az nem lehet alamizsna. Járjuk ki, hogy a rendőrök kapjanak tisztességes fizetést, hogy meg tudják vásárolni a megélhetésükhöz szükséges élelem mennyiséget.

Bánó Mihály: nem engedhetem meg, hogy az Ellenőrző Bizottság betekinthesse a raktárunkba, de ígéretet teszek, hogy amint a rendőrség elegendő fizetést kap, olyan intézkedést fogok tenni, amellyel mindenki meg lehet elégedve.

Kovács Jenő: elvileg elfogadja Bánó Mihály indokait azzal, hogy mindenkor a közélélmzési hivatal hozzájárulását kérje ki a rendőrség és az Ellenőrző Bizottság ezeket a felhasználásokat ellenőrizhesse.

A Nemzeti Bizottság elfogadja azzal, hogy a rendőrség kérje ki a közélélmzési hivatal hozzájárulását, és az Ellenőrző Bizottság ezeket a felhasználásokat ellenőrizhesse.

204/1945. sz. Bánó Mihály: ismerteti a ceglédi Selyemtenyésztési Felügyelőségnek epreskert létesítése tárgyában beadott beadványát.

A Nemzeti Bizottság ezt a kérdést pártolólágg átterjeszti a Megyei Földbirtokrendező Tanácsához.

205/1945. sz. Bánó Mihály titkár közli az Ellenőrző Bizottság lovaskocsiknak a városból való távozása tárgyában beadott beadványában előadottakat.

Kötelezzük Miklós Imrét, hogy megérkezése után 8 kéllovas kocsiával 5 napon keresztül minden reggel 7 órakor a munkaelosztó hivatalnál közmunkára jelentkezék.

206/1945. sz. Bánó titkár ismerteti a Kecskeméti Szabad Szakszervezeti Bizottságnak Fejős Béla, dr. Vogt Károly és dr. Rotschild László nemzeti bizottsági taggá kiküldéséről szóló bejelentését.

A bejelentést a Nemzeti Bizottság tudomásul vette.

207/1945. sz. Bánó Mihály: ismerteti a Postások Szabad Szakszervezete által a postai alkalmazottak igazolása előtt fizetésének folyósítása tárgyában beadott kérelmét.

A Nemzeti Bizottság a fizetések folyósításához hozzájárul.

208/1945. sz. Bánó Mihály: javaslatot tesz a Schiffer Cipőgyár üzemi munkásainak a kötelező közmunkaváltság alól mentesítése tárgyában.

Bánó Mihály javaslatára a Nemzeti Bizottság az egész kérdést átteszi a munkaelosztó hivatal vezetőjéhez.

209/1945. sz. Bánó Mihály: a Polgári Demokrata Pártnak a népbíróági tagok között való részvétele tárgyában beadott beadványt ismerteti.

A főispánhoz tartozik a kérdés, a Nemzeti Bizottság átteszi.

210/1945. sz. Dr. Nagy László: felolvassa írásban benyújtott deklarációját.

Dr. Vogt Károly: hivatalból értesültem arról, az összeférhetlenségi javaslatról, magam is megfontolás tárgyává tettem és osztom Bánó Mihály nézetét. Bár dr. Nagy Lászlónak is igazat adok. A jogszabályok teljes ügyvédi szabadságot biztosítanak, de vannak erkölcsi, illetve etikai törvények is, amelyeket magunkévá kell tennünk. Vagy vállalunk nyilas védelmet és lemondunk a Nemzeti Bizottsági tagságról, vagy fordítva. Véleményem szerint a nyilasok védelme nem egyeztethető össze a Nemzeti Bizottsági tagsággal.

Bánó Mihály: a javaslatot én vetettem fel. Most még azt szeretném mondani, olyan ügyvéd, aki a Polgári Demokrata Pártnak tagja és a Nemzeti Bizottságban is benne van, ne vállaljon nyilas védelmeket. Amennyiben hivatalból szólítják fel erre, mondjon le. Ha nem teheti, engedje át a Nemzeti Bizottsági tagságot. Ha dr. Nagy László aláveti magát a határozatnak, akkor szeretettel köszöntöm újra tagjaink sorában és hiszem, hogy kiváló harcosa lesz a demokrata eszméknek.

Dr. Nagy László: vannak etikai törvények, amelyeknek én is alávetem magamat, mint minden kollégám, aki ma működhét, és ami ellen sohasem vétettem. Arra, amit Bánó tagtársam mondott, megnyugtatóan közölhetem, hogy még nem védtem nyilasokat, és választás útján csak három egyént védtem, de azok sem voltak nyilasok, legalábbis nem derült ki róluk a tárgyalások folyamán sem. Ezen nem kell sokat vitázni, a pártok békéje érdekében alávetem magamat a kívánalomnak. Kérem azonban körvonalazni, hogy csak nyilasokról van szó, vagy általában politikai bűnösökről.

Dr. Vogt Károly: nem csupán nyilasokat értettem, bár rosszul mondtam a fentiekben, hanem általában háborús és népellenességgel vádolt egyéneket. A folyamatos ügyeket tessék átadni más ügyvédnek, a kirendeléseket pedig visszautasítani azzal, hogy Nemzeti Bizottsági tag vagyok, nem vállalhatom.

Dr. Nagy László: a magam részéről tudomásul veszem.

211/1945. sz. Bánó Mihály: bejelenti, hogy a Nemzeti Paraszt Párt Kovács Lászlót küldi ki a Nemzeti Bizottságba.

A Nemzeti Bizottság a bejelentést tudomásul veszi.

212/1945. sz. A Magyar Kommunista Párt részéről Rigó Ferenc népbírószági póttagként jelölése.

A Nemzeti Bizottság a maga részéről is javasolja Rigó Ferenc népbírószági póttagként való kijelölését.

213/1945. sz. Az iskolán kívüli népművelési bizottság megalakítása és munkájának azonnali megalakítása tárgyában előterjesztés.

Szabó Gyula: a th. bizottság 5 éves tervet dolgoz ki az iskolán kívüli népművelési bizottság munkájának irányítására, amelyet a bizottság tagjai jóváhagynak. E bizottság hatásköre rendkívül széles, úgy gazdasági, mint politikai vonatkozásban. Kecskeméten elnöke a polgármester, ügyvezető elnöke a mindenkori két tanfelügyelő és tagja még a népművelési titkár. A népművelési titkár jelenleg is megvan, de nem működhet, mert nincs az iskolán kívüli népművelési bizottság megalakítva, pedig ez a széles néprétegek oktatási szempontjából óriási fontosságú lenne. Kérem a Nemzeti Bizottságot, hogy forduljon átirattal a polgármester úrhoz, mint a bizottság elnökéhez, vagy a tanfelügyelőséghez és tegyen javaslatot az iskolán kívüli népművelési bizottság megalakítására vonatkozólag és kérje a munkájának mielőbbi megkezdését.

Bánó Mihály: korszakalkotó és fejlődőképesebb szerv lenne a népoktatás szempontjából a szabadegyetem, amely minden megkötöttség nélkül működhet és bizonyos állami adminisztrációtól is mentes. Ott olyan előadókat kérhetünk fel, előadás megtartására, aki már régóta a demokratikus szellemében dolgozott. Így tudjuk legjobban szolgálni a demokratikus átalakulás szellemét.

Szabó Gyula: az iskolán kívüli népművelési bizottság hivatalos szerv, mely a kultuszminiszter tárcájához tartozik. Megszüntetni nem áll jogunkban, de nem is szükséges ez, mert működése nagyon célirányos lenne. A bizottság tagjait a th. bizottság tagjai választanák meg és összetételében a pártokat képviselné.

A Nemzeti Bizottság úgy határozott, hogy a bizottság megalakítását sürgetni fogja, illetékes helyen.

214/1945. sz. Bánó Mihály: a Kommunista és Szociáldemokrata Párt moziigénylését ismerteti. A három mozi közül egyet a város tart működésben. Az Otthon mozit a Szociáldemokrata Párt, az Árpád mozit pedig a Kommunista Párt kívánja kiigényelni. Kéri, a pártok hozzájárulását. A két munkáspártnak van leginkább lehetősége arra, hogy a szövetséges hatalmakkal kapcsolatokat fenntarthassa és általuk, illetve tőlük olyan filmanyaghoz jusson, amelyre át-

alakulásunk óta a kultúra színvonalának emelése szempontjából szükségünk van.

Dr. Nagy László: csak abban az esetben vagyok hajlandó az igényléshez hozzájárulni, ha a munkáspártok társként magukhoz vesznek 1—1 pártot. Tekintettel arra, hogy a Nemzeti Paraszt Párt megkaphatja a környéki mozikat, csak két párt marad mozi nélkül. Tehát a fenti módon megoldható lenne a társulás.

Reiszmann Andor: A Kisgazda Párt részéről bejelentem, hogy mozi igényünkről lemondunk, csupán azt kérjük, hogy a Nemzeti Bizottság pártolja aziránti kérelmünket, hogy a városi mozit, amikor pl. lejön egy pártvezériünk, külön díjazás nélkül megkaphassuk.

Dr. Nagy László: miután a Kisgazda Párt a mozi igényét nem tartja fenn, én sem kívánom a munkáspártok mozi igénylésének eldöntését szavazásra bocsátani, de álláspontomat fenntartom.

Kovács Jenő: tehát az Otthon mozit a Szociáldemokrata Párt, az Árpád mozit pedig a Kommunista Párt igényelheti, illetve megkaphatja.

A Nemzeti Bizottság a javaslatokhoz hozzájárul.

215/1945. sz. Megyei Földbirtokrendező Tanács és Földigénylő Bizottság tagjai részére azonnali fizetés folyósítása.

Kovács Jenő: mivel ebben a kérdésben a Nemzeti Bizottság már a kérelem értelmében döntött, a kérdésben felesleges újból foglalkozni.

216/1945. Bánó Mihály: a Nemzeti Bizottsági tagok fizetése tárgyában előterjeszti, hogy a bizottsági tagok úgy döntöttek, hogy vagy nem veszik fel a fizetésüket, vagy pedig a sebesült magyar hadifoglyok segélyezésére ajánlják fel. Azonban kéri a Nemzeti Bizottság a polgármester urat, hogy a gyors- és gépipró fizetését utalja ki.

217/1945. sz. Bánó Mihály: A Függetlenségi Front küzdelmének megvalósításában a pártok nem veszik ki eléggé a részüket. Kérjük a Nemzeti Bizottsági tagokat, hogy pártjaik keretén belül buzdítsanak minden párttagot Függetlenségi Front munkájában és ezen keresztül az ország felépítésében való részvételre. Ne legyenek lógos párttagok. Ne számítson előttük csupán az, hogy a párt tagja vagyok, hanem igenis az, hogy mennyi munkát végzek el a haza újjáépítése érdekében. És most újra felhívom a pártok figyelmét a május 1-i ünnepélyen való részvételre. Jelenjenek meg a pártok kivétel nélkül a munkásünnepen és ünnepeljenek teljes szívvel és lélekkel a munkáspártokkal együtt.

Dr. Nagy László: nagyon fájdalmasan érint bennünket, hogy mi nem küldhettünk az ünnepélyre szónokot, de megértem Bánó Mihály tagtársunkat, hogy a munkáspártok akarják ezt az ünnepet megrendezni. Ígérjük, hogy a nagy nap sikerét jelenlétünkkel is támogatni fogjuk.

218/1945. sz. Bánó Mihály: Kérem a bizottsági tag urakat, hogy járuljanak hozzá ahhoz az indítványomhoz, hogy vegyünk el a civil egyénektől 4—5 kerékpárt, természetesen kölcsön-képpen az orvosok munkájának támogatására. (Kölcsöndíj, Becsérték)

A Nemzeti Bizottság az indítványt elfogadja.

219/1945. sz. Szabó Gyula: Lányi Sámuel tanító kérelme tárgyában előadja, hogy Lányi tanító Olajosné állására csak akkor helyezhető ki véglegesen, ha Olajosné igazolása az igazoló bizottságnál nem jár eredménnyel. Olajosné ugyanis rendszeresített álláson van és így állása nem foglalható el mindaddig, míg attól hivatalosan meg nem fosztják. Annak azonban semmi akadályja sincs hogy a Lányi tanító az állást ideiglenesen el ne foglalja és ott ne működjék, még Olajosné ügye elintézését nem nyer.

A Bizottság úgy dönt, hogy Lányi tanító foglalja el az állást ideiglenesen és dolgoz-zék, még véglegesítése meg nem történhet.

220/1945. sz. Sztraka József: a tífuszjárvány bármikor beköszönhet, azért szükségesnek tartom, egy járványkórház mielőbbi berendezését.

Dr. Rotschild László: a következő alkalommal akartam bővebben e kérdésről beszámolni, de megnyugtatótlás közölhetem, hogy az oroszok távozása után a Kaszap utcai iskolában lesz elhelyezve a sebészet, belgyógyászat, urológia és a szülészet, valamint esetleg a nemibeteg gondozó, a járványkórház a külsőkórház-ban lesz elhelyezhető.

A Nemzeti Bizottság a bejelentést tudomásul veszi.

Kovács Jenő; elnök az ülést bezárja.

Kmft.

Reiszmann Andor sk. jegyző és Nemzeti Bizottsági tag, Csikay Lajos sk., Reiszmann Gyula sk., Sztraka József sk., Bánó Mihály sk., Magyar Mihály sk., Szabó Gyula sk., dr. Egry Ferenc sk., Fejős Béla sk., dr. Vogt Károly sk., dr. Rotschild László sk., Bakos István sk., Kovács László sk., Fekete Sándor sk., Tompos Sándorné sk., Nemzeti Bizottsági tagok, Kovács Jenő sk. elnök.

P. H.

A másolat hitelből:
SZABÓ
irodatiszt

Nyolcoldalas, írógéppel írt hiteles másolat.

BKML Kecskemét. Nemzeti Bizottság jegyzőkönyvei. 1945. szám nélkül.

Megjelent Bálintné--Szabó: i. m. 279-285. 1.

1 Hasonlóan foglalt állást a Budapesti Nemzeti Bizottság 1945 január végén, amikor a Szabadság Párt működését nem fogadta el. Ugyancsak nem volt hajlandó elfogadni a miniszterelnöki engedélye ellenére sem a Keresztény Demokratikus Néppárt létezését sem 1945. áprilisában, hivatkozva a demokrácia önvédelmi jogára, mivel minden demokratikus törekvés „helyet kaphat” a már működő pártokban. (Balogh Sándor: Parlamenti és párt-harcok Magyarországon 1945—1947. Budapest, 1975. 36—37. o.)

136. 1945. április 21.

A KÖZELLÁTÁSI HIVATAL FELHÍVÁSA AZ ELREJTETT GABONAKÉSZLETEK FELTÁRÁSÁRA

Hivatkozva az elrejtett gabonakészletek feltárása és bejelentése tárgyában korábban kiadott rendelkezésre, felhívom az összes körzetvezetőket, hogy a feltárt készleteket hivatalomnak jelentsék be. Nemleges esetben is jelentést kérek.

Utásítom a körzetvezetőket, hogy a még be nem jelentett rejtve levő készleteket minden rendelkezésükre álló eszközzel kutassák fel és hivatalomnak jelentsék be, nehogy a lakosság kenyér ellátása tekintetében zavarok állhassanak elő.

Minden bejelentő a feltárt készletek értékének megfelelő 5%-os pénzérték jutalomban részesül.

A körzet lakossága figyelmeztetendő arra, hogy a bejelentés elmulasztása nemcsak a feltárt készletek elkobzását, hanem a rejtegetők internálását vonja maga után.

Kecskemét, 1945. április 21.

BARTHA KÁLMÁN
közellátási hivatal főnöke

Féldoldalas sokszorosított irat, Kecskemét thj. város Polgármestere. Közélelmezés bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.

137. 1945. április 26.

A KECSKEMÉTI FÖLDIGÉNYLŐ BIZOTTSÁG FELHÍVÁSA A FÖLDIGÉNYLŐKHÖZ

A Kecskeméti Földigénylő Bizottság felhívja mindazokat a földigénylőket, akiknek ez ideig nem juttattak földet, hogy haladéktalanul jelentkezzenek Városháza I. emelet 39. sz. alatt.

Kiosztható földek rendelkezésre állnak Bugac-pusztán és Ágasegyházán. Ezenfelül korlátlanul rendelkezésre állnak egész sváb községek és dunántúli nagybirtokok lakóépületekkel és gazdasági felszereléssel.

Saját érdekükben sürgősen, de legkésőbb f. hó 28-án szombaton déli 12 óráig jelentkezzenek az érdekeltek.

Kecskeméti Földigénylő Bizottság

BKML Kecskeméti Lapok. 1945. 2. (78). évf. 32. szám 4. 1.

A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV A KECSKEMÉTI LAPOK JÖVEDELMÉNEK A PÁRTOK KÖZÖTTI FELOSZTÁSÁRÓL, A MAGYAR DEMOKRATIKUS IFJÚSÁGI SZÖVETSÉGBEN FOLYÓ MUNKÁRÓL, AZ IGAZOLÓ BIZOTTSÁGOK MUNKÁJÁRÓL, A KÓRHÁZ SORSÁRÓL

Készült Kecskeméten, a Városháza I. em. 35. sz. alatti helyiségében a Nemzeti Bizottság 1945. évi április 27-i üléséről.

Megjelentek: Reiszmann Andor, Tompos Sándorné, Kovács Jenő, Sztraka József, Magyar Mihály, Csikay Lajos, Fekete Sándor, dr. Egry Ferenc, Fejős Béla, dr. Vogt Károly, dr. Nagy László, dr. Rottschild László, Bakos István, Kara Balázs, Bánó Mihály és Kovács László.

Kovács Jenő elnök az ülést megnyitja, bejelenti a programpontok sorrendjének megváltozását, tekintettel arra, hogy Bánó Mihály bizottsági tagnak más elfoglaltsága van, amely akadályoztatja őt abban, hogy az ülésen mindvégig jelen legyen. A tagok tudomásul veszik.

221/1945. sz. *A Kommunista Párt javaslata az újság jövedelmének hova fordítása tárgyában.*

Bánó Mihály: túl azon a kormányrendeleten, amelynek értelmében magánosok, lapvállalatok kezében sem politikai sem technikai okokból, vagy jövedelemszerzés szempontjából lapok nem lehetnek, javaslom, hogy a Nemzeti Bizottság a szellemi irányítása alatt levő „Kecskeméti Lapok” címmel megjelenő újságot vegye a tulajdonába ténylegesen is. Jövedelmének hova fordítása tekintetében pedig állapodjon meg. Minden pártszervezetnek szüksége van anyagi eszközökre, ezért javaslom, hogy az újság tisztajövedelméből, vagyis az újság előállítására és a munkásoknak a Nemzeti Bizottság által megállapított fizetésének kiutalása utáni összegből a pártok részesüljenek, mégpedig oly módon, hogy a tisztajövedelmet osszák fel 10 részre, melyből 2—2 részt kapjanak a Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, a Nemzeti Paraszt Párt és a Szakszervezetek, 1—1 részt a Független Kisgazda Párt és a Demokratikus Polgári Párt. A jövedelem ilyen arányú felosztását nem tartom igazságtalannak, mivel a Független Kisgazda Párt és a Demokratikus Polgári Párt leginkább gazda, vagy iparos tagokkal rendelkezik, míg a munkáspártok tagjainak munkabére még nincs egységesen megállapítva és bizony nemigen rendelkeznek olyan anyagi alapokkal, hogy a pártkiadásokra szükséges összeget megfizethessék.

Csikay Lajos kérdezi, milyen összeget képvisel a lap jövedelme?

Bánó Mihály: ezt még megállapítani egyelőre nem tudjuk, mert a lap jövedelméről sohasem kaptunk kimutatást. De a kormányrendelet kimondja, hogy magánosok nem kaphatnak lapengedélyt, csak a demokratikus frontba tömörült pártok. Eddig csak a szellemi irányítás volt a kezünkben, de most a törvényadta jogunkat érvényesítve, kezünkbe akarjuk venni az anyagi irányítást is. Természetes, a jövedelem csökkeni fog, mert a Nemzeti Bizottságot nem vezetheti anyagi érdek és az újságot valószínű, hogy nem apróhírdetések céljára fogja felhasználni, hanem a pártcélokra és országos célokra.

Dr. Vogt Károly: a javaslatához annyit kíván hozzátenni, hogy a munkások fizetésükön felül részesüljenek egy bizonyos százalékban a jövedelemből, mert nem elég az, hogy beszélünk szocializmusról, hanem példával is kell előljárnunk.

Bakos István: üdvözlöm a javaslatot, de nem helyestem a felosztási kulcsot. Ez az arány csak széthúzást és vizsályt fog eredményezni a pártok között.

Reiszmann Andor: sérelmesnek tartom a javaslatot, mivel mi önként lemondunk a mozi jövedelméről, igazságtalannak tartom ezt a megoldást. Kérem javaslatba venni, hogy a jövedelmet osszák fel hat részre, az öt párt és a Szabad Szakszervezet 1—1 részt kapjon az újság jövedelméből. Téves az a felfogás, hogy jól megy a gazdáknak, s ennél fogva a Kisgazda Pártnak nincs szüksége annyi jövedelemre mint a munkáspártoknak, hiszen voltak még olyanok is, akik a belépési díjat sem tudták megfizetni. Önnek, mint a rendőrség vezetőjének ezt nagyon jól kell tudnia.

Bánó Mihály: nem akarok beszélni, de kb. 80 olyan ügy fut a rendőrségen, amelyben panaszt tettek gazdák ellen, mert a bor literjét 50—60 P-ért mérték. Ilyen jövedelmet egyetlen munkáspárti tag sem tud felmutatni. A gazdák szabadpályán működnek, míg a munkásoknak kötött viszonyok mellett kell dolgoznia.

Kovács Jenő: én is hozzáfűzöm még szavalmat, de kérem ne értsék félre. A két munkáspárt is megkapta volna a lapengedélyt, de mi együtt akarunk működni a többi pártokkal is, azt akarjuk, hogy minden párt kivége részét az ország újjáépítéséből. Kétségtelen, hogy a demokrácia felépítésében a két munkáspárt veszi ki a részét legjobban, az a két párt, amely a múltban legjobban el volt nyomva. Akkor is együtt működtünk a demokrata pártokkal, most is egymás kezét fogva akarjuk felépíteni a demokratikus Magyarországot. Lenne egy intencióm, az újság jövedelmét esetenként határozzuk meg, hogy milyen célra fordítsuk. Ez igaz nem lenne helyes, mert állandó vitákra adna alkalmat. Ha azt is szemelőtt tartjuk, amit dr. Vogt Károly mondott, akkor nem is igen marad mit elosztani. Ha a Nemzeti Bizottság veszi kezébe a lap anyagi irányítását is, akkor nem tűrhetjük a 2—3 oldal hirdetést, mert a lapot nem azért akarjuk, hogy az az apróhirdetéseket szolgálja.

Bánó Mihály: kérem javaslatom, természetesen Vogt tagtársam hozzáfűzött javaslatával való elfogadását.

Kovács Jenő: tegyük fel szavazásra az arány eldöntését. Szavazás eredményeképpen a Kommunista Párt, Szociáldemokrata Párt, a Nemzeti Paraszt Párt és a Szakszervezet 2—2 részt, a Kisgazda Párt és Demokratikus Polgári Párt 1—1 részt kap az újság jövedelméből.

222/1945. sz. *Kecskeméti DISZ¹ kérelme a f. hó 26-án du. 5-órákor megtartandó taggyűlésre a Nemzeti Bizottság kiküldése tárgyában.*

Bánó Mihály: a 26-án du. 5-órákor megtartott DISZ¹ taggyűlésre elmentem. Javaslom, hogy a Nemzeti Bizottság erősebben és aktívabban vegyen részt a DISZ működésének irányításában. Tegnap minden túlzás nélkül megállapíthatam a taggyűlésen, hogy ez egy szent egyesület, egy új Mária Kongregáció, a Demokratikus Ifjúsági Szövetség égisze alatt. A demokrácia itt, azt kellene, fedje, hogy ott a DISZ-ben minden rendű és rangú ifjúság politikai meggyőződésre való tekintet nélkül politikai és általában fontos világnézeti felvilágítást kapjon. Tanuljanak hetenként egy-két órán az iskolában hittant, ez ellen semmi kifogásom nincs, de hogy a DISZ-ben is papok befolyása alatt álljanak, azt nem helyeselhetem. Papok helyett a Nemzeti Bizottság, vagy a pártok küldjenek ki jó demokrata em-

bereket, akik irányítani tudják az ifjúság politikai nevelését. Javaslom, hogy a Nemzeti Bizottság minden egyes taggyűlésre delegáljon kiküldötteket. Pl. úgy, hogy egy kommunista, egy nemzeti parasztpárti tag, a következő gyűlésen egy szociáldemokrata, egy független kisgazdapárti tag, a harmadikon egy szakszervezeti tag és egy demokratikus polgári párti tag legyen jelen, akiktől azután politikai irányítást kaphatnak. Vagy oldjuk meg úgy, hogy egy-egy párttag a fent említett csoportosítás szerint és egy Nemzeti Bizottsági tag legyen jelen a DISZ taggyűlésén.

Az utóbbi javaslatot a tagok elfogadták.

223/1945. sz. *A szegedi 5. honvéd kerületi parancsnokság átirata a Kecskeméten felállítandó honvéd igazoló bizottság tagjainak előlétele megállapítása tárgyában.*

Kovács Jenő: a vasárnapi lapokban tegyék közzé, hogy a lakosság írásban juttassa el a Nemzeti Bizottsághoz a kijelölt személyek előletére vonatkozó terhelő adatokat. Ezenfelül függesszék ki a pártokban is a kijelölt személyek névsorát.

Sztraka József: amennyiben valaki nem felel meg, ezúton ajánlom Rázsó hadnagyot.

224/1945. sz. *Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegye Nemzeti Bizottságának átirata az ügyréljelöltek slb. igazolásához szükséges igazoló bizottság felállításához szükséges tagok kijelölése tárgyában.*

Dr. Vogt Károly: Kecskeméten ez már működik a 45 117/1945. I. M. rendelet alapján. Erre vonatkozólag vissza kell írni a vármegyei Nemzeti Bizottsághoz.

225/1945. sz. *A Polgári Demokrata Párt javaslata a délvidékről kiutasított magyarok tárgyában.*

Dr. Nagy László: Nem tudom a Nemzeti Bizottság tagjai találkoztak e már délvidékről kiutasított egyénnel? A délvidékről, de a felvidékről is jönnek egymásután a kiutasítottak. Ezeknek elhelyezését biztosítani kell és ezeknek az érdekében szót kell emelnünk, nehogy a vagonlakók tömegei lepjék el országunkat épp úgy, mint 1919-ben.

Fekete Sándor: Eddig 36 délvidékről kiutasított egyént helyzetünk el Dunántúli sváb községekben családostól. A svábokat köteleztük, hogy minden ingóságaikat, szerszámaikat kötelesek otthagyni a birtokaikon, az odatelepített gazdák számára, csupán 30 kg-os csomagot vihetnek magukkal.

Dr. Vogt Károly: nem osztom Nagy ügyvéd úr aggályát. Nem lesznek most vagonlakások, mert nem is lesz a kitoloncolás sem olyan nagy mérvű, mint 1919-ben volt. Nem kereshetjük meg ebben az ügyben a miniszter urat táviratilag, csupán futárpostával értesíthetjük és kérhetjük ez irányú intézkedését.

A Nemzeti Bizottság akként határozott hogy futárpostával kéri a Külügy és Nép-jóléti Minisztert a kiutasítottak ügyében sürgős intézkedésre.

226/1945. sz. *Kovács Jenő:* bemutat egy 800 P-ös számlát, mely a földosztással kapcsolatban rendelt hirdetések és röplapok számlája. Kérjük a polgármester urat, hogy a földbirtokalap terhére előlegezze ezt az összeget.

227/1945. sz. *Dr. Rotschild László:* Az elmúlt időben beszélgettem a népjóléti

miniszter úrral a kórházviszonyoknak kecskeméti rendezéséről. Úgy beszéltük meg azután, hogy a Kaszap utcai Református Nőnevelő Intézetet kapjuk meg kórház céljaira. Ezen intézet egyesítené magában a belgyógyászatot, sebészetet, urológiát, szülészetet és a gyermekgyógyászatot is, járványkórház céljaira pedig a melléképületet rendezzük be. Itt 100 ágyat tudnánk a járványkórház részére beállítani. Ez béke időben elegendő is lenne. Most pedig biztosítani kell még egy nagyobb épületet is, ahol szükségjárványkórházat rendezhetünk be, amennyiben Kecskeméten is járvány ütne fel a fejét. A zsidó hitközség felajánlotta még a Kaszap utcai zsidók menházát egy 100 ágyas kórház részére, csupán azt kéri, hogy az épület helyett egy másik épületet kapjon a város akármelyik helyén. Így központosítva lennének Kecskeméten a kórházak és megoldható lenne könnyen az ügyelet is. A kórházak kibővítése és berendezése után azután felszabadul majd a cserepes kórház, amelynek jövő sorsáról még nem történt intézkedés.

Dr. Nagy László: Szóba jöhet még egy másik épület is, ez az árvaház. Ez az épület szerintem még sokkal alkalmasabb, mert kiépítésével 100 évre meg lenne oldva Kecskemét kórházi ellátása.

Sztraka József: nagyobb az árvaház, és alkalmasabb is lenne a kórház számára, mert sokkal egészségesebb helyen fekszik. Másfelől az árvaház jelenleg csak 40 árvagyermeknek nyújtana otthont és jelenleg nem is igyekeznek haza, mert megvan számukra a szükséges élelmiszer és ott mindent olcsóbban be tudnak szerezni. Más helyen is van nekik telepük, ahol egy újabb árvaház létesülhetne.

228/1945. sz.²

229/1945. sz. *Dr. Rotschild László:* egy átirat érkezett hozzám, hogy a zsidó orvosok jelentsék be igényüket katonai rangjuk viselésére vonatkozólag. Kérdezem a Nemzeti Bizottsági tagokat, hogy az érdekelt orvosok katonai szolgálati idejük elbírálása egyénenként, vagy általánosságban fog-e megtörténni, a Nemzeti Bizottság tagjai részéről.

A tagok úgy döntenek, hogy mivel csak 6—8 orvosról lehet szó, egyénenként fogják megállapítani.

Kovács Jenő: az ülést bezárja.

Kmft.

REISZMANN ANDOR sk.
Jegyző és Nemzeti Bizottsági tag.

KOVÁCS JENŐ sk.
Elnök

Nemzeti bizottsági tagok Tompos Sándorné sk. Sztraka József sk. Magyar Mihály sk. Csikay Lajos sk. Fekete Sándor sk. Dr. Egry Ferencz sk. Fejős Béla sk. Dr. Vogt Károly sk, Dr. Nagy László sk. Dr. Rotschild László sk. Bakos István sk. Kara Balázs sk. Bánó Mihály sk. Kovács László sk.

A kiadvány hiteléről:
REISZMANN ANDOR
jegyző

*Nyolcoldalas, írógéppel írt másolat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.*

1 A rövidítés pontatlan. A Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetségről van szó.
2 Dr. Rotschild László a magyar hadifoglyok ellátásának javítását sürgeti.

A FÖLDBIRTOKRENDEZŐ TANÁCS ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV A VÁSÁRHELYI ALTÁBORNAGY ÁLTAL BETERJESZTETT BIRTOKIGÉNYRŐL

Készült Kecskeméten 1945. április hó 27. napján a Pest megyei Földbirtokrendező Tanács ülésén.

Jelen voltak: dr. Végh Sándor járásbíró, Pásztor István elnök, Kerekes Ferenc gazdasági szakértő, Szabó Jenő földmérnök, dr. Tóth Balázs telepítési s. titkár, Sztrankov László, Kovács Pál és Fekete Sándor tanácstagok.

Tanács ülésén Végh bírót telefonhoz hívták a helybeli Községi Földigénylő Bizottságtól és Kovács Lajos l. o. adótiszt arra vonatkozólag kérte ki a Tanács elvi jelentőségű határozatát, hogy a Kecskeméti Községi Földigénylő Bizottság előtt Vásárhelyi altábornagy, h. honvédelmi miniszter képviseletében megjelent egy magas rangú katonatiszt, akinek a rangját Kovács Lajos nem tudta bemondani telefonba és azt adta elő, hogy Vásárhelyi altábornagynak köztudomásszerű rendkívüli érdemei vannak a Németország elleni harcokban és ezért a Rendelet alapján 25 holdnyi ingatlan részére való juttatását kérte.

Földigénylő Bizottság azt a felvilágosítást adta neki, hogy csak a R. 35 §-ban írt igényjogosultak részére juttatható föld, akik az új Nemzeti Hadseregben Németország elleni harcokban érdemeket szereztek.

Kérte a Megyei Tanácsnak véleményét, hogy hivatásos katonatiszt részére igényelhető-e föld 25 hold terjedelmig.

Megyei Tanács egyhangúlag meghozta a következő elvi határozatát:

Megyei Tanács véleménye szerint csak a R. 35 §-ban írt igényjogosultak juttathatók 25 hold föld erejéig földhöz az esetben, ha az új Nemzeti Hadseregben Németország elleni harcokban érdemeket szereztek. Akiknek azonban más foglalkozásuk van, mint pl. jelenleg Vásárhelyi altábornagynak azokat az új demokratikus Magyarország másféleképpen és módon fogja jutalmazni, de nem földjuttatással, mivel azok foglalkozása nem földművelés volt.

Megyei Tanács ezen elvi jelentőségű határozatát Végh bíró telefonon a Földigénylő Bizottság nevében beszélő Kovács Lajosnak bemondta.

Erről a határozatról Megyei Tanács a Kecskeméti Községi Földigénylő Bizottságot egy határozat kiadásával értesíteni rendeli.

Kecskemét, 1945. évi április hó 27. napján.

A kivonat hitelesül:
Dr. VÉGH SÁNDOR
járásbíró
a Megyei Tanács nevében

*Egyoldalas, írógéppel írt másolat tisztázata tintával írt aláírással.
BKML Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegye Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsa. 1945—402.*

140. 1945. április 28.

A TERMELÉSI BIZOTTSÁG MEGTILTJA A GABONA VETÉSEK KASZÁLÁSÁT

Szigorúan ellenőrizze azt a rendelkezést, hogy a gabonavetéseket takarmányozás céljára sem kaszálni nem pedig legeltetni nem szabad!

E tilalom vonatkozik kint a határában állatokat tartó orosz katonaságra is, — amely ilyen értelemben a helybeli orosz katonai parancsnokságtól utasítást kapott. Ennek az utasításnak betartását rendőreivel ellenőriztesse! A netán ellen-szegülő katonát e rendelet betartására figyelmeztesse, ha ez eredménytelen volna, — az esetet a helyszín megjelölésével haladéktalanul jelentse a Termelési Bizottságnak.

Kecskemét, 1945. április 28-án.

Olvashatatlan aláírás
Term. Biz. elnök.

*Féldoldalas, sokszorosított írat, tintával írt aláírással és bélyegzővel hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polym. Körzetvezetők iratai.*

141. 1945. április 28.

A MUNKAÜGYI HIVATAL BEJELENTÉSE A RENDKÍVÜLI MUNKÁSELŐÁLLÍTÁS MEGSZÜNTETÉSÉRŐL

Értesítem a Körzetvezető Elvtársakat, hogy május 1-től kezdődően, amint az a mai újságokban is közzé lesz téve, a rendkívüli munkáselőállítástól a munkaügyi hivatal eltekint. Tehát május 1-től kezdődően kizárólag fizetéses munkásoknak kell minden reggel a munkaügyi hivatalnál napjuk beírása végett jelentkezni és innen lesznek szétosztva munkára. Ennek alapján a Körzetvezetők utcaparancsnokaik számát saját belátásuk szerint csökkentsék.

Ha valami rendkívüli eset adódna elő és valamely oknál fogva az orosz katonai parancsnokság igényét kielégíteni nem tudnánk, ez esetben idejében értesíteni fogjuk a Körzetvezetőket, hogy rendkívüli munkára nagyszámú munkást állítsanak elő.

A kocsik előállítása továbbra is változatlan marad.

Kecskemét, 1945. évi április hó 28.

R.
hivatalvezető

Géppel írt féldoldalas tisztázat, Kecskemét thj. város Munkaügyi Hivatal bélyegző-jével hitelesítve.

BKML Kecskemét, Polym. Körzetvezetők iratai.

A PEST MEGYEI FÖLDBIRTOKRENDEZŐ TANÁCS ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV AZ ÚRI BIRTOK ÉS A PARASZT BIRTOK KÖZÖTTI HATÁR MEGVONÁSÁRÓL

Kerekes Ferenc és Sztankov László tanácstagok, akik f. hó 26-án Tanács távollétében szolgálatot teljesítettek, azt állítják, hogy megjelent az Országos Földbirtokrendező tanács tag a miniszterelnök ügyével kapcsolatban. A reggel fél 9 órakor megjelent Országos Tanács tag néhány percet tartózkodott itt s Kerekes Ferenc Kamarai főtitkár, gazdasági szakértő, Sztankov László a következő tanácsokat kérték ki:

„Kértük a vitás területekre való utasításokat, hogy mi fog történni” azt mondta szigorúan, — hangsúlyozta szigorúan tartsuk be a rendeletet. Semmiféle más utasítást nem adott. Ezzel szemben áll a gyakorlat. A járási kiküldötteknek, megyei kiküldötteknek az útmutatása alapján történtek meg a községekben a földosztások. Ezek minden esetben hozzáidomultak a községek helyi viszonyaihoz. Így pld. 150 holdat már úri birtoknak minősítettek még akkor is, ha az illető rajta gazdálkodott. Mennél nagyobb volt az igénylők száma és kevesebb a föld, annál több lett az úri birtokok száma. Ennek az lett a következménye, hogy egyes községekben egyáltalán nem tartották be a rendeletet. Nem tartották be azért, mert részben nyomást gyakoroltak rájuk kiküldöttek, járási megbízottak és egyéb megszálló hatóságok is.

Voltak esetek, amikor 24 órán belül be kellett fejezni a földreformot. A Tanács az elé a súlyos helyzet elé kerül most, hogy olyan kérdésekben kell dönteni, amikor egy birtok-komplexum szét van ugyan írva, de egységesen kezelték, egy irányítás mellett folyt a termelő munka, a nép úgy tudta, hogy ez egy néven szereplő birtok.

Pld. 540 hold föld. Tulajdona telekkönyvileg négynek. A gazdasági úri birtoknak tekintették és szétszatták ebben az értelemben. A négy telekkönyvi tulajdonos most panaszkodik. Elismerik ugyan, hogy a birtok oszthatatlan volt.

Hasonló eset sok van. Egy másik eset. A család nagybérő 700 holdon. A családtagoknak máshol is vannak különböző birtokaik. A Községi Földigénylő Bizottság ez esetben az 500 hold birtokot, amelyben kb 40 hold szőlő van, s az illető család a védetség alatt 110 000 P összeget vett fel, a kerekgyházai Községi Földigénylő Bizottság úri birtoknak minősítette és 10—10 hold szőlőt hagyott meg nekik és 50—50 hold földet családtagoknak személyenként. Kérdezzük, milyen álláspont legyen itt irányadó, mert ha a birtokot paraszt birtoknak tekintjük és ez megmarad az illető tulajdonosok kezében, akkor a községben mégis rendelkezzenek nagybirtokkal kifele. A nép előtt ez mégis nagy birtoknak fog látszani, viszont hogyha mi ezt úribirtoknak minősítjük, akkor tulajdonképpen nem egyezünk teljes egészében a rendelettel.

Tekintve, hogy ezek a kérdések naponként ismétlődnek a Tanács előtt és vitákra adott a tanács között is alkalmat, kérjük pontosabban is körvonalazni a rendelkezéseket a gyakorlatban, hogy bírjuk könnyebben, jobban keresztülvinni, vagy pedig a Tanács egyszerűen fogadja a Községi Földigénylő Bizottságoknak az ilyen irányú javaslatát, amikor ilyen nagy birtokokat úri birtokká minősít. Tekintve,

hogy ezek a Községi Földigénylő Bizottságok a helyi viszonyokkal, a nép hangulatával jobban tisztában vannak, mint mi. Vannak esetek, amikor az illetőknek bérházaik vannak, gyáruk, vagy üzemük, kik ma is termelő munkában vannak, ők maguk azonban görcsösen ragaszkodnak a kisebb ingatlanaihoz, mely lehet mondjuk 10 hold szőlő, vagy 20—30 hold föld.

A rendelet szerint őket ez megilleti. A községi Földigénylő Bizottság azonban kereken elutasítja, mert azt mondja, hogy megélhetőségük, mint gyárosoknak, többszörös háztulajdonosoknak biztosítva van.

Sürgős választ kérünk.

Kecskemét, 1945. április 28. napján.

PÁSZTOR ISTVÁN
a Pest megyei Földbirtokrendező
Tanács elnöke

Egy és féloldalas, írógéppel írt eredeti tisztázat, piros ceruzával írt aláírással és a Pest Vármegyei Földbirtokrendező Tanács Kecskemét helyjegyzővel hitelesítve.

BKML Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegye Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsa. 1945—376.

143. 1945. április 29.

A KECSKEMÉTI LAPOK HÍRADÁSA A POLGÁRMESTER HATÁROZATAIRÓL: AZ ÜZLETEKET MÁJUS 15-IG MEG KELL NYITNI; ÁTMENETILEG FELFÜGGESZTIK A MAXIMÁLIS ÁRAKAT

A polgármester felhívja a nyílt árusítási üzletekkel rendelkező iparosokat és kereskedőket, hogy aki 1945. évi május hó 15-ig üzlethelyiségét nem használja és abban iparát illetve kereskedését nem folytatja, felülvizsgálás után üzlethelyiségét más igénylőnek fogja kiutalni.

Ezzel kapcsolatban kötelezi a polgármester az üzlettulajdonosokat, hogy az általuk forgalomba hozott áruk eladási árait — minthogy a maximális árak alkalmazásának kötelezettsége egyidejűleg ideiglenesen hatályon kívül helyeztetett — üzlethelyiségeiben, valamint kirakataikban elhelyezett árúknál feltűnően olvasható és a közönség által szemlélhető módon függeszték ki.

A maximális árak átmeneti felfüggesztése és így a szabad kereskedelem elvére való helyezkedés azt jelenti, hogy a hatóság lehetővé kívánja tenni a kereskedelmi és ipari életben a viszonyokhoz való rugalmas alkalmazkodást, valamint a község szükségleteinek kielégítését, a kereskedelmi alkalmazottak foglalkoztatását, általában a gazdasági élet vérkeringésének zavartalanságát.

A város ipari és kereskedelmi vállalkozói mindenkor tartsák szem előtt a tisztességes kereskedői és ipari elveket és így a becsületes — szokásos kereskedői, illetve vállalkozói haszon alkalmazását. Tehát a maximális árak átmeneti felfüggesztése

nem jelenti azt, hogy a hatóságok ártúlkapásokat, vagy áruhalmozást támogatnának: ellenkezőleg amennyiben ilyen jelenségek felmerülnének, az uzsora törvény alkalmazásával a legszigorúbban fognak eljárni.

BKML Kecskeméti Lapok. 1945. 2. (78.) évf. 33. szám 21.

144. 1945. április 30.

A PEST MEGYEI FÖLDBIRTOKRENDEZŐ TANÁCS ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV A TANÁCS HATÁSKÖRÉNEK KIBŐVÍTÉSÉRŐL, SZAKÉRTŐK KINEVEZÉSÉRŐL, HÁROM TANÁCSSTAG MINISZTERI KINEVEZÉSÉRŐL

Felvétellett Kecskeméten a Pest-megyei Földbirtokrendező Tanács 1945. évi április hó 30-án tartott rendes ülésén.

Jelen vannak: Dr. Végh Sándor járásbíró, Kerekes Ferenc gazdasági szakértő, Szabó Jenő ny. mérnök, Fekete Sándor és Sztankov László tanácsstagok.

Megjelent a Megyei Tanács előtt Csomós Lajos, Budapest Horánszky u. 26. sz. alatti lakos és a Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegyei Nemzeti Bizottságnak 310/1945. N.B. és 333/1945. N.B. iratait kézbesítette a Magyar Földművelésügyi Miniszter 1841/1945. F. M. sz. rendeletével együtt. A Megyei Tanács előtt a Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegyei Nemzeti Bizottságának az átiratait és a Földművelésügyi miniszter fent írt rendeletét ismertette a Megyei Tanács bírói képesítésű tagja és a Megyei Tanács az abban foglaltakat tudomásul vette és az abban adott utasításoknak megfelelően a szükséges intézkedéseket azonnal megtette.

A Megyei Tanács egyhangúlag azon tiszteletteljes felterjesztéssel fordul a földművelésügyi miniszter úrhoz, hogy amennyiben lehetséges volna, a Kecskeméti Tárgyaló Tanács hatáskörébe kellene átengedni az egész Kunszentmiklósi járást, mert nevezett járásának Kerekegyháza, Orgovány, és Izsák községek Kecskemét városhoz 16—40 és 35 km-re vannak¹ míg Pesthez 100 km-nyi távolságban vannak és a mai köztudomású igen hiányos közlekedési eszközök miatt a földreform eredményes és gyors végrehajtása érdekében a Tárgyaló Tanácshoz sokkal közelebb és jobban megközelíthető helyhez tartoznának, amennyiben a Kunszentmiklósi járást is a Kecskeméti Tárgyaló Tanács hatáskörébe csatolnák, továbbá az alsódabasi járáshoz tartozó Lajosmizsét és Ladánybenét is a kecskeméti Tárgyaló Tanács területéhez csatolnák.

A Tárgyaló Tanács előtt köztudott, hogy a közigazgatási járásoknak a megosztása a törvényhozás hatáskörébe tartozik, de a Tárgyaló Tanács a mai rendkívüli viszonyok mellett éppen a gyors és eredményes földreform keresztülvitelére végett megengedhetőnek tartja, hogy átmenetileg az előbbirt járásokból fentírt községet ideiglenesen átmenetileg miniszterelnöki rendelettel esetleg földművelésügyi rendelettel is átcsatolhatók volnának a Kecskeméti Tárgyaló Tanács hatásterületére.

A kecskeméti Tárgyaló Tanács felterjesztését a kecskeméti Nemzeti Bizottság és valamennyi párt egyhangúlag magáévá tette, amikor a kecskeméti Tanács a fenti miniszteri leiratot rövid úton az idő rövidsége miatt fentemlítettékkel közölte.

A fentírt hatóságok és pártok, továbbá a kecskeméti Tárgyaló Tanács előtt a mai tárgyaláson nagy számban megjelent nagykőrösi és ceglédi érdekeltek is abbéli óhajuknak adtak kifejezést, hogy a kecskeméti Tárgyaló Tanács hatásköre alá vonassanak, mert sokkal közelebb és jobban fekszenek Kecskeméthez és a mai közlekedési viszonyok mellett a földreform gyors és eredményes végrehajtása szempontjából kívánatosnak tartanák, hogy a kecskeméti Tárgyaló Tanács hatásköre alá tartozzanak.

A Tárgyaló Tanács végül felterjesztésének teljesítése végett egyhangúlag megállapítja, hogy a kunszentmiklósi járás, továbbá Nagykőrös és Cegléd megyei városok, továbbá az abonyi járás is kecskeméti törvényszéki terület és ezek a területek sokkal közelebb fekszenek Kecskeméthez, ezért kívánatos még az abonyi járást is a Kecskeméti Tárgyaló Tanács hatáskörébe csatolni.

Míndezeket a kecskeméti Tárgyaló Tanács közérdekből szükségesnek tartotta a Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegyei Nemzeti Bizottsághoz felterjesztteni és kéri, hogy ezen felterjesztését is a földművelésügyi miniszter úrral és az alispán úrral az előbb kifejtett közérdekű szempontok figyelembevételével a közérdeknek megfelelően lennének szívesek megoldani.

A Pest—Pilis—Solt —Kiskun vármegyei Nemzeti Bizottság átíratának megfelelően a Kecskeméti Tárgyaló Tanács a Pestmegyei Földbirtokrendező Tanáccsal leendő szoros együttműködés részleteinek élő szóval leendő megtárgyalás végett Sztankov Lászlót és Dr. Végh Sándort tárgyaló tanácstagokat kiküldi, akik a rendelkezésre álló közlekedési viszonyok mellett igyekeznek még oly időben elindulni Kecskemétről, hogy a kecskeméti Tárgyaló Tanács előtt megjelenő dr. Pongrácz Aladár ügyvéd által közölt Pest—Pilis—Solt —Kiskun vármegyei Nemzeti Bizottsága 1945. május 3-i ülésén jelen lehessenek, amikor is a Pest-megyei Földbirtokrendező Tanáccsal továbbá a miniszter úrnál és alispán úrnál előadott felterjesztéseiket szóval is előadják.

A Pest-megyei Földbirtokrendező Tanács ezen felterjesztésének gyors kézbesítésével a földművelésügyi miniszter egy átíratát és a Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegyei Nemzeti Bizottságának az átíratát kézbesítő Csomós Lajost bízza meg, a mai köztudomású közlekedési viszonyok miatt és meghadja nevezett futárnak, hogy ezen felterjesztésének egy példányát haladéktalanul a földművelésügyi minisztériumban az átvételre jogosított tisztviselőnek, míg a Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegyei Nemzeti Bizottságának szóló felterjesztési példányt nevezett Nemzeti Bizottság hatóságának illetve annak iratainak átvételére jogosított kezéhez, míg az alispán úr részére szóló példányt pedig az alispáni hivatal átvételre jogosított tisztviselőjének azonnal kézbesítse. A kézbesítés igazolására vonatkozó vétíveket a Megyei Tanács címére Kecskemét (Kápolna u. 10.) postán ajánlott levélben haladéktalanul küldje meg.

Végül a Kecskeméti Tárgyaló Tanács tisztelettel kéri, hogy a földművelésügyi miniszteri kinevezés alá dr. Végh Sándor járásbíró bírói, Kerekes Ferenc Duna-Tiszaközi kamarai főtitkár gazdasági szakértői és Szabó Jenő mérnök mérnöki kinevezéséről szóló hivatalos leiratot soron kívül leküldeni szíveskedjenek. Nevezetteket a kecskeméti Nemzeti Bizottság egyhangúlag kinevezésre terjesztésre terjesztett fel, amely Nemzeti Bizottság ülései jegyzőkönyveit több kecskeméti Nemzeti Bizottság tisztviselő magához vett, de a Tárgyaló Tanácshoz a kineve-

zési leiratuk nem jelent még meg. Ez lehetséges azért, mert Kecskemétnek Budapesttel telefonösszeköttetése nincs, és postát sem kap a Tárgyaló Tanács Budapestről.

A Magyar Közlöny is csak 10 száma jelent meg Kecskeméten és lehetséges már, hogy a hivatalos Közlönyben megtörtént az, de erről sem a főispán, sem a város polgármestere sem a Tárgyaló Tanács hivatalos értesítést nem kapott.

Veres Péter Országos Földbirtokrendező Tanács elnöke szóbeli felhatalmazás alapján a Tanács a földművelésügyi miniszteri kinevezés alá eső tagjai tényleges működését már 1945. évi április 5-én megkezdték. Mindezek alapján igen sürgős volna a 3 földművelésügyi miniszteri kinevezés alá eső Tárgyaló Tanács tagjainak a kinevezése, illetve az arról szóló okirat Kecskemétre való megérkezése. Idevonatkozólag is sürgős intézkedést két a Tárgyaló Tanács.

Kecskemét, 1945. április 30.

A másolat hiteleshely:
s. hiv. vezető

A Pest-Megyei
Földbirtokrendező Tanács
kecskeméti Tárgyaló Tanácsa
nevében:
járásbíró

Kétoldalas, írógéppel írt másolat másodpéldánya, aláírás nélkül.

BKML Pest—Pilis—Solt—Kiskun vármegye Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsának iratai. 1945—699.

1 Az egykori Pet-Pilis-Solt-Kiskun vármegye olyan nagy kiterjedésű volt, hogy egy tanács Budapest székhelye nem tudta volna átfogni a felszabadulást követő hónapok nehéz közlekedési viszonyai mellett. Ennek köszönhető, hogy a földművelésügyi miniszter a megye területére két tanácsot nevezett ki, az egyiket Budapest, a másikat Kecskemét székhellyel. Az utóbbi kinevezési okmánya 1945. március 26-án kelt Debrecenben 32. 765/1945. szám alatt a következő szöveggel: „A 600/1945. M.E. sz. rendeletben kapott felhatalmazás alapján Szabó Jenőt, dr. Széles Lajost, Sztankov Lászlót, Fekete Sándor, Kovács Pált, Macskási Józsefet és Pásztor Istvánt kinevezem a Pest vármegyei Földbirtokrendező Tanács tagjaivá.” A kecskeméti Tanács valamennyi tagja helyi ember volt, ami a budapesti székhellyel működő Tanácstól való elkülönülését bizonyítja, de működési területe körülhatárolva nem volt. Erről csak a 71 800/1945. FM sz. rendelet intézkedett 1945. júliusában. A Kecskeméti Tárgyaló Tanácsot ekkor átalakítják teljes jogú Megyei Földbirtokrendező Tanácssá. Működési területe: „abonyi járás, dunavecsei járás, kalocsai járás, kiskőrösi járás, kiskunfélegyházi járás, kunszentmiklósi járás, az alsódabasi járásból Ladánybene és Lajosmizse községek, Cegléd megyei város, Kalocsa megyei város, Kiskunfélegyháza megyei város, Nagykőrös megyei város és Kecskemét törvényhatóságú város”. Ezzel egyidejűleg alakult meg az ugyancsak Kecskemét székhelyű Dél-Pest megyei földhivatal is. (Király László: A földosztás végrehajtása — Részlet az „Agrárfelszabadulás Bács-Kiskun megyében. 1944. okt. 1945. máj.” című agrártörténeti tanulmányból. — Negyedszázad, Kecskemét, é. n. 52—55. o.)

145. 1945. április 30.

A KECSKEMÉTI RENDŐRSÉG FŐKAPITÁNYÁNAK 44. SZÁMÚ NAPIPARANCSA

1. Szolgálat.

Ügyeletes tisztviselő május 1-én Vigh Lajos

Ügyeletes politikai nyomozó 1-én Hupka József

Ügyeletes bűnügyi nyomozó 1-én Horváth József

2. Dícséret

Az ideiglenes Nemzeti Kormány belügyi államtitkára, valamint Tömpe András rendőrfőtanácsos és dr. Nagy I. rendőrkapitány a belügyminisztérium részéről átvizsgálták a kecskeméti Főkapitányság szervezetét, munkáját, szakszerűség és politikai vonatkozásban. A vizsgálat eredményeképpen a legteljesebb elismerésüket és dícséretüket fejezték ki a főkapitányság valamennyi ügyosztálya munkája felett.

A magam részéről elismerésemet és köszönetemet fejezem ki azért az áldozatos munkáért, amelyet a főkapitányság osztályvezetői, tisztikara, nyomozói és az őrszemélyzet tagjai, raktárnok, valamint a műhelyekben alkalmazottak végeztek.

A demokratikus rendőrség első szabad május elsején dícséretemmel egyidejűleg erőmhöz képest megjutalmazom a főkapitányság valamennyi beosztottját. Ez a jutalom szerény erőnhöz képest nem ellenszolgáltatása annak a munkának, amelyet a megjutalmazottak végeztek, hanem csak szimbólum. Kérem a beosztottakat, hogy az elkövetkezendő időkben hasonló szorgalommal, lelkesedéssel, fegyelmettséggel végezzék feladataikat.

3. Félévforduló

Hat hónap telt el a kecskeméti rendőrség demokratikus átszervezése óta. A felszabadító orosz hadsereg elől elmenekült rendőrség teljesen védtelenül hagyta Kecskemét városát. Néhány elszánt és lelkes kecskeméti polgár kezdeményezésére már az első napokban megindult a szervezkedés a megingott közbiztonság helyreállítására. Az első hetek és hónapok a magyar rendőrség kecskeméti főkapitányságának hőskorát jelentik, amelyre mindig büszkén emlékezünk. Fegyver nélkül, éjjel-nappal, fizetés, ellátás nélkül, állandó életveszélyben küzdött a lelkes gárda a közrend és közbiztonság érdekében. A rendőrségre háruló rendkívüli munka mellett az állandó fejlődés folyamata sem állt meg. Ma a küzdelmes hat hónap után visszatekintve látjuk, hogy a munkánk eredményes volt, és örömmel tekinthetünk a kecskeméti rendőrgárdára, melynek vezetői, tisztikara, beosztottjai és őrszemélyzete a közelmúlt napokban kapott teljes elismerést.

A Magyar Belügyminiszter Úr által kiküldött magasrangú rendőrtisztek szakvéleménye szerint kecskeméti rendőrség mai összetételében az elsők közé tartozik és a további fejlesztéséhez szükséges feltételek már meg vannak teremtve. Az a belpolitikai átalakulás, amely a diadalmas Vörös Hadsereg felszabadítása nyomán Magyarországon folyamatban van, komoly követelményeket jelent az újonnan megszerzett demokratikus rendőrség számára. Mi magyar rendőrök hű őrői leszünk a demokratikus Magyarországnak. A dolgozókért, az ország lakosságának túlnyomó többségéért akarunk cselekedni, alkotni és építeni. Az a fogadalom,

amit mi az első szabad május elsején teszünk, meg fogja acélozni karjaink erejét, hogy a kezünkbe adott fegyver a magyar szabadság fegyvere legyen.

Legmelegebb baráti kézszoritással valamennyi rendőrnek és az összes beosztottnak.

IMRE GÁBOR
Közrend. oszt. vez.

BÁNÓ MIHÁLY
főkapitány.

*Egy és féloldalas, írógéppel irt másodpéldány, tintával irt aláírásokkal és „Kecskemét thj. város Közbiztonsági osztály főnöke” bélyegzővel hitelesítve.
Katona József Múzeum. Kecskemét. Tóth László hagyatéka.*

146. 1945. május 2.

A MUNKAÜGYI HIVATAL VEZETŐJE UTASÍTTJA A KATONATELEPI KÖRZETVEZETŐT, HOGY BIZTOSÍTSA A SZŐLŐTELEP SZÁMÁRA SZÜKSÉGES MUNKAERŐT

A Földművelésügyi Minisztérium 30 300/945. sz. rendeletének 9 és 20. pontjára való hivatkozással a Mathiász János — féle szőlőtelep fentartásának fontos nemzetgazdasági érdekeire való tekintettel a termelési bizottság elnöke hozzánk intézett átiratában elrendelte a szóbanforgó szőlőtelepnek közmunka előigénybe vételével való munkáltatását.

Errevaló tekintettel felkérem a Körzetvezető Elvtársat, hogy rendeljen ki napenként 10—10 szőlőmunkást az állandó fizetéses munkások részére járó 20 P. — napi fizetés térítés mellett.

Ezzel kapcsolatban szíveskedjék érintkezést keresni az említett szőlőtelep kirendelt gondnokával.

Kecskemét, 1945. évi május hó 2.

A fizetési jegyzéket minden szombat délig kérjük hozzám beterjeszteni számfejtés és kiutalás végett.

GALGÓCZY
munkaügyi hivatal
vezetője. h.

*Féloldalas, írógéppel irt tisztázat másodpéldánya, tintával irt aláírással.
BKML Kecskemét Polgm. iratok. Körzetvezetők iratai. 1945. sz. n.*

1945. május 25-én a munkaügyi hivatal pénztárából 840.— P-t fizettek a Mathiász szőlőtelepen dolgozó 22 munkás számára. Június 2-án ugyanezen munkások számára újabb 840.— P-t fizettek ki. U.o. 303/1945. sz.

A PEST MEGYE FÖLDBIRTOKRENDEZŐ TANÁCS ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV VÁCZI ISTVÁN „MEZŐGAZDASÁGI FÖLDMŰVELÉSI SZÖVETKEZETEK A FÖLDREFORM NYOMÁBAN.” C. DOLGOZATÁNAK ISMERTETÉSÉRŐL, A MEZŐGAZDASÁGI FÖLDMŰVELÉSI SZÖVETKEZET KÖZPONTJÁNAK KECSKEMÉTRE HELYEZÉSÉRŐL

Készült Kecskeméten a Pestmegyei Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsa 1945. évi május hó 2-án tartott rendes üléséről.

Jelen vannak: dr. Végh Sándor járásbíró, Kerekes Ferenc mezőgazdasági főtitkár, gazdasági szakértő, Szabó Jenő ny. mérnök, Fekete Sándor, Kovács Pál és Sztankov László tanácstagok.

Megjelent a Tanács előtt Váczi István és a „Mezőgazdasági földművelési szövetkezetek a földreform nyomában” című dolgozatát a Megyei Tanács előtt ismertette. A Megyei Tanács tagjaiban élénk visszhangot és megértést keltett a dolgozatot készítő Váczi István előadása.

A Tanács tagjai többen hozzászóltak és élénk eszmecsere fejlődött ki az előadó és a tagok között.

Ezután a Megyei Tanács meghozta a következő egyhangú határozatát.

A Megyei Tanács teljesen magáévá teszi Váczi István Mezőgazdasági földművelési szövetkezetek a földreform nyomában című dolgozatát és a maga részéről is megállapítja, hogy a földreform gyors és eredményes végrehajtása után előálló helyzet majdnem egyedüli és kizárólagos keresztülvitele és az így keresztül vitt földreform következtében a termelés zökkenőmentes, szakszerű átállításához nélkülözhetetlenül szükséges a dolgozatot író elgondolásainak a megvalósítása és a Megyei Tanács a maga részéről is kívánja és felhívja a területéhez tartozó községi Földigénylő Bizottságokat, hogy amennyiben azok ismertetését a mezőgazdasági földművelési szövetkezeti központi előadók küldetnek ki és jelennek meg a Községi Földigénylő Bizottságok előtt, azokat teljes mértékben támogassák, főleg pedig az életben valósítsák meg.

A Megyei Tanács Kecskeméti Központi fekvésénél fogva és mivel az ország egyik legnagyobb mezőgazdasági városa, továbbá, mert Kecskeméten székel a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara is, kívánatosnak tartaná éppen az új demokratikus államátalakítás folytán végrehajtandó gyors és radikális decentralizáció miatt, hogy a Mezőgazdasági Földművelési Szövetkezet Központja Kecskeméten lenne.

Hivatali elhelyezésükről a város polgármestere, továbbá a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara is gondoskodik idevonatkozólag már a Megyei Tanács előtt be is jelentették, hogy megfelelő helyiség rendelkezésre áll.

A Megyei Tanács feltétlenül ragaszkodna és a legnagyobb tisztelettel és szeretettel kéri, hogy a megye, vagy pedig Délpestvármegyében megalakítandó Mezőgazdasági Földművelési Szövetkezetnek a közvetlen irányítását Váczi István volna szíves vállalni, mert a Tanács egyhangú véleménye szerint az esetben, ha az elméletben gyönyörűen festő szövetkezetek a gyakorlati életben is épp olyan ered-

ményesen valósulnának meg, amint azt a tervezők és kigondoló szellem megvalósítani képzelte.

A Megyei Tanács egyhangúlag azon az állásponton van, hogy a demokratikus Magyarország mezőgazdasági újjászervezése az új életre keltése úgy mezőgazdasági, mint gyümölcsészeti és gyümölcsészeti szövetkezetek nélkül el sem képzelhető. Ennek alapelvei a fent írt dolgozatban vannak lefektetve, azt a mintát feltétlenül át kell ültetni a gyakorlati életbe, amely átültetést a Megyei Tanács véleménye szerint a Községi Földigénylő Bizottságok végeznék és Megye irányítása és ellenőrzése mellett.

A Megyei Tanács ezen határozatáról Váczi István, továbbá az Országos Földbirtokrendező Tanácsot állásfoglalás végett értesíteni rendeli. A mai köztudomású postai viszonyok mellett a kézbesítéssel Váczi István urat bízva meg a Megyei Tanács és kéri, hogy a határozatot az Országos Földbirtokrendező Tanácsnak vétív mellett kézbesítse és a vétívet postán ajánlott levélben a Megyei Tanács címére küldje meg.

Kecskemét, 1945. május hó 2.

A kivonat hitelesül:
DR. VÁGH SÁNDOR
járásbíró
A Pestmegyei
Földbirtokrendező Tanács
Kecskeméti Tárgyaló Tanácsa
névében

Egy és féloldalas írógéppel írt másolat tisztázata, a hitelesítő tintával írt aláírásával és a Pest Vármegye Földbirtokrendező Tanács Kecskemét Bélyegzővel hitesítve.

BKML Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló tanácsa. 1945—462.

148. 1945. május 3.

TÓTH LÁSZLÓ POLGÁRMESTER SZABÁLYOZZA AZ IDEIGLENES ALKALMAZOTTAK FELVÉTELÉT

Tudomásomra jutott, hogy egyes városi ügyosztály és hivatalvezetők még mindig vesznek fel ideiglenes alkalmazottakat engedélyem nélkül. Ismételten hangsúlyozom, hogy alkalmazottat felvenni egyetlen ügyosztályvezetőnek sincs joga, illetőleg ezt a jogot magamnak, vagy akadályoztatásom esetén helyettesemnek tartom fenn.

Amennyiben egyes ügyosztályoknál vagy hivataloknál új alkalmazott felvételére van szükség, az ügyosztály, illetőleg hivatalvezető köteles a felvétel szükségességét röviden írásban megindokolva tőlem kérni. Az erre vonatkozó írtást az alkalmazásra javaslatba hozott személynek kell odaadni, aki ezzel a Közalkalmazottak Szabad Szakszervezetének titkáránál: Domokos László adótisztánál köteles jelent-

kezni, aki a szakszervezet nevében rávezeti az okiratra, hogy az alkalmazás a szakszervezet szempontjából kívánatos-e, vagy nem?

Ennek megtörténte után az alkalmazottnak nálam, vagy helyettesemnél kell jelentkeznie, s én, vagy helyettesem az alkalmaztatás tekintetében döntünk és döntésünket rövid úton az okiratra írásban rávezetjük. Az így két helyen látta-mozott irattal a közigazgatási ügyosztály vezetőjénél kell jelentkezni, aki a nyílvántartásba vételt, az eskü, vagy fogadalom letételét és a további hivatalos eljárást eszközli.

Végül felhívom az összes városi ügyosztályok és hivatalok vezetőit, hogy az esetben, ha a vezetésük alá beosztott alkalmazottak közül bárki állását elhagyja, illetőleg lemond, az alkalmazás megszűnését kötelesek a nyílvántartásból való törlés és az illetmény megszüntetése végett az igazgatási ügyosztály vezetőjével rövid úton írásban haladéktalanul közölni. Egyébként a városi közalkalmazottak elbocsátását szintén csak az én, vagy helyettesem döntése alapján lehet fogantatítani.

Értesítendő: az összes városi ügyosztályok és önálló hivatalok vezetői.

Kecskemét, 1945. május 3.

TÓTH LÁSZLÓ sk.
polgármester.

A kiadvány hitelűl:
olvashatatlan aláírás
irodatiszt

Egyoldalas stencil.
BKML Kecskemét Polgm. iratok. 1945—6310.

149. 1945. május 4.

A BELTERÜLETI KERÜLTEK VEZETŐSÉGE UTASÍTTJA A KÖRZETVEZETŐKET A TEJ ÉS TÁPSZERIGÉNY FELMÉRÉSÉRE, VALAMINT A KÖZTISZTASÁG ELLENŐRZÉSÉRE

A hatóság vérhas és bélfurug megelőzése szempontjából tej és tápszer ellátást kíván biztosítani a csecsemők részére. Utasítom a kerületvezetőket, hogy pontosan és lelkiismeretesen írassák össze, hogy hány egy éven aluli csecsemő van kerületükben. Külön jelöljék meg ezek között a 6 hónapnál fiatalabb, nem szopó, mesterségesen táplált csecsemőket. Pontosán feltüntetendő a szülő neve és pontos lakáscíme. Minden kerület az erről készítendő kimutatását f. hó 8-ig bezárólag hivatalomba beadni köteles.

Elrendelem, hogy az utca, illetve házcsoportparancsnok útján minden háztulajdonos, illetve a ház lakói köteleztesse arra, hogy a ház előtt levő utca

közepéig a kocsit és a járdák naponként felsöpörtessenek és az így összegyűlt szemét megfelelő helyen egy rakásba összehordassék. Az utcákat e rendelkezésem végrehajtása tekintetében a kerületvezetők személyesen is ellenőrizni kötelesek.

Kecskemét, 1945. május 4-én.

Olvashatatlan aláírás.
ügyosztályvezető.

*Géppel írt, féloldalas tisztázat, Kecskemét th. város pecsétjével hitelesítve.
BKML Kecskemét, Polgm. Körzetvezetők iratai.*

150. 1945. május 4.

**A NEMZETI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV
A NÉMET NYELV OKTATÁS KÖTELEZŐ JELLEGÉNEK
FELSZÁMOLÁSÁRÓL, A NÉPBÍRÓSÁG KISZABANDÓ
BÜNTETÉSEK SZIGORÍTÁSÁRÓL, A VALLÁSSAL KAPCSOLATOS
PROBLÉMÁKRÓL, A FEKETEZŐKKEL SZEMBENI FELLÉPÉSRŐL,
A RENDŐRSÉG HELYIGÉNYLÉSÉRŐL**

Készült Kecskeméten a városháza I. em. 35. sz. alatti helyiségében a Nemzeti Bizottság május 4-én megtartott üléséről.

Megjelentek: Reiszmann Gyula, Szabó Gyula, Tompos Sándorné, Reiszmann Andor, dr. Egry Ferenc, Kovács László, Kovács Jenő, Magyar Mihály, Fekete Sándor, Bakos István, Sztraka József, Bánó Mihály, dr. Vogt Károly, Kara Balázs, dr. Rotschild László, Csikay Lajos, dr. Nagy László és Fejős Béla.

Kovács Jenő elnök az ülést megnyitja.

230/1945. sz. *Bánó Mihály*: az iskolákban a kötelező németnyelvű oktatás eltörlése tárgyában a következőket adja elő. A Budapesti Nemzeti Bizottság határozatilag eltörlte az iskolákban a német nyelvnek mint kötelező tantárgynak az oktatását. A háború küszöbön álló sikeres befejezése indokolttá is teszi ezt az intézkedést. Javasolom azért, hogy mi is keressük meg a tanfelügyelőséget és kérjük Kecskeméten a német nyelv kötelező oktatásának eltörlését.

A bizottság tagjai a javaslatot egyhangúlag elfogadják.

231/1945. sz. *A Kecskeméti Népoktatási Kerület javaslata: az állomáshelyükön maradt tanerők elsőbbségi joga az elmenekült tanerőkkel szemben.*

A bizottság tagjai előző elvi álláspontjuk fenntartása mellett a javaslattal érdemben nem foglalkoznak, azonban kérik a tanfelügyelőt, hogy a határozat szellemének megfelelően tegye meg javaslatát a főigazgatónak a tanerők áthelyezése tárgyában.

232/1945. sz. *A Kecskeméti Népbünyészszég vezetőjének javaslata kiszabandó büntetések szigorítása tárgyában.*

Dr. Gruder János: a népbíróságnak két fontos szempontot kell szem előtt tartani az ítélezésekkor. A lakosság szívesen olvassa a súlyos ítéleteket. Sőt el is várja azokat. Szeretné, ha a politikai bűnösök minél hamarabb megkapnák megérdemelt büntetésüket. Súlyos és sürgős ítéletekre van szükség. Ezért azt javaslom, hogy a pártok hassanak oda, hogy a népbírósági tanácsba küldött tagjaik önként mondanak le megbízásukról. Ezután küldjenek be a pártok olyan új tagokat, akik szigorúbb ítélezésektől sem riadnak vissza. Másodszer kérem a Nemzeti Bizottságot, hogy még egy népbírósági tanács felállításához hozzájárulni szíveskedjenek, valamint hozzon javaslatba még két népbünyészt, mivel e szervek annyira túl vannak munkával terhelve, hogy a vádlottak ügyei csak huzamosabb idő eltelte után kerülhetnek tárgylásra, bár a tanács heti 3 napon keresztül is tárgyal. Ezenkívül kérem még egy népbírósági jegyző kinevezését is. Az új népbírósági tanács már a következő héten meg is kezdhetné működését, amennyiben az újonnan kijelölt tagok, mindjárt jelölésük után letennék a polgármester úrnak az esküt. Amíg a kinevezett elnök meg nem érkezik, a jelenlegi elnök végezhetné a második tanácsban is az elnöki teendőket. Bár megnevezni nincs jogom és nem is akarom a Nemzeti Bizottság tagjait befolyásolni, de mégis javasolnám népbünyésznek dr. Konez Erzsébet ügyvédnőt, aki a megbízást tudomásom szerint vállalná is. Jegyzőnek pedig dr. Benke Ervin Kecskemét, Kőrösi hegy 2. sz. alatti lakost ajánlanám és egyben kérem mielőbbi szíves leigazolását, hogy működését minél hamarabb megkezdhesse.

Kovács Jenő: a pártok visszahívhatják-e delegált tagjaikat 3 hónap leforgása előtt?

Dr. Gruder János: Vissza. Annál is inkább, mivel a kisgazdapárti kiküldött ügyis távozni készül és azért, mert az új rendeletek értelmében a Szakszervezetek és a Polgári Demokrata Párt is delegálhat a népbírósági tanácsba kiküldötteket.

Dr. Vogt Károly: Még egy népbírósági tanács felállítását én is helyesnek tartom. Mielőbbi felállítása érdekében már meg is tettem mindent, amit a főispán úr hozzájárulása nélkül megtehettem. A Nemzeti Bizottságnak rendkívül komoly feladatköre van. Ha valóban fennáll az a bizalom, amelynek alapján a Nemzeti Bizottság létrejött, kötelességünk ennek a bizalomnak eleget tenni és el kell követnünk mindent a fasizmus teljes letörésére, illetve kiirtására. A magam részéről úgy találom, hogy a pártok népbírósági tanácsba delegált tagjaikat bármikor visszahívhatják, ha úgy találják, hogy az nem alkalmas komoly és felelősségteljes feladata megoldására.

Dr. Nagy László: sürgősség kérdésében a második népbírósági tanács felállítását teljesítendőnek tartom. Dr. Bende Ervin kinevezésének sincs semmi akadály, de a népbírósági tagok visszahívását nem tartom helyesnek. Demokratikus eszméket vallunk. A demokratikus államot a most újjáalakult és újonnan felállított szervek alkotják meg. Ilyen szerv a népbíróság is. A népbíróságnak kell, hogy súlya, tekintélye legyen, hogy működését az egész ország megalapozással szemlélje. Ez a bizalom, hogy most a bírákat visszahívjuk, mert enyhén ítéleztek, meginog, holnap a védő áll elő szigorú ítéletért, holnapután mások. Ne hívjuk vissza, hanem oktassuk, tanítsuk őket, hogy a legközelebbi esetekben jobban ítélezhessenek már.

Kara Balázs: én is elismerem, hogy a népbírósi tanács enyhe ítéleteket hoz. De vajjon ki biztosít bennünket arról, hogy az újonnan kinevezettek súlyosabb ítéleteket hoznak majd?

Bánó Mihály: nem enyhe ítélet, de túl enyhe ítéletet hoztak a népbírák. Ezt mi sem mutatja jobban, minthogy a népbírósi szabaddalra helyezése után, a rendőrség volt kénytelen a szabaddalra helyezett egyéneket internálni. Beszélünk, követeljük a reakció kiirtását, de nem merünk ítélni. Tessék visszavonulni, mi rendőrök majd ítélnünk. Kérem az ítéletek megszigorítását és a delegált tagok, illetve népbírák kieserését. Szavazással való döntést kérek ebben a javaslatban.

Dr. Vogt Károly: lehet, hogy enyhe ítéletet hoztak a népbírák, de ne felejtsük el, hogy nem hivatásos bírakkal, hanem laikusokkal vagyunk szemben és innen a Nemzeti Bizottság asztala mellől nem lehet megállapítani, hogy ki tulajdonképpen a hibás. Lehet a vezető bírákban is a hiba, mi pedig most esetleg azokat szapuljuk, akik meg sem érdemlik.

Sztraka József: igaza van dr. Vogt tagtársunknak. Laikusok vagyunk de ki kell egészíteni ezt a laikusságot. Én abban találok ezt a hibát, hogy senki sem jegyez részvételeket és nem ítélnék a részletekben. És amikor ítélethozatalra kerül sor, már nem olyan könnyen lehet visszaemlékezni az elhangzottakra.

Dr. Egrý Ferenc: nem kell visszahívni a beküldött tagokat, hanem utasítani kell őket, hogy minden esetben a szigorúbb ítéletet tartsák szem előtt.

Dr. Vogt Károly: Van itt minden pártnak jogásza, aki az itt elhangzottak alapján tudja a párt által a népbírósi delegált tagokat utasítani az ítéletkezés további lefolytatására vonatkozólag.

A Nemzeti Bizottság elfogadja a második tanács felállításának és a népbírósi jegyző kinevezésének soron kívüli szükségességét és az ítéletek szigorításának érdekében a pártok vezetésén keresztül a népbírósi tagok közzé informálását. Javasolja továbbá dr. Fodor György és dr. Koncz Erzsébet néppügyésszé való megválasztását.

233/1945. sz. *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Nemzeti Bizottságának javaslata a Közléti Szövetkezetek bevonása földbirtokreform végrehajtásával kapcsolatos munkálatok tárgyában.*

A szükséges intézkedés megtételére pártolólágt átítve a Megyei Földbirtokrendező Tanácshoz.

234/1945. sz. *Sertéshizlalók Gózmalmi rt. kérelme a közmunka megváltás alóli mentesítés tárgyában.*

Nem tartozik a Nemzeti Bizottság hatáskörébe, átítve az Ellenőrző Bizottsághoz.

235/1945. sz. *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánjának bejelentése lovak igénybevétele, a termés biztosítása érdekében és a lovak forgalmának szabályozása tárgyában.*

Ez irányban már az összes rendelkezések és intézkedések megtételtek.

236/1945. sz. *Selyemtenyésztési felügyelőség (Cegléd) kérelme a monostori epreskert megmunkáltatása tárgyában.*

A városi gazdasági ügyosztályhoz áttéve.

237/1945. sz. *Az OTI kérelme orvosainak rendőri kerékpárokkal való ellátása tárgyában.*

A rendőrséghez áttéve.

238/1945. sz. *Baloldali magatartásukért elítéltek részére előnyök biztosítása.*

Reiszmann Gyula: Javasolom, hogy azok, akiket 1919—1944-ig elítéltek, vagy baloldali magatartásukért internálást szenvedtek, vagy részt vettek az ellenállási mozgalomban, az élet minden ágazatában, úgy a kereskedelemben, mint az iparban és mezőgazdaságban előnyt élvezzenek. A mártírok hozzátartozóinak pedig a megélhetést biztosítsuk. (földhözjuttatással stb.)

A javaslatot a Nemzeti Bizottság elfogadja.

239/1945. sz. *Reiszmann Gyula:* bejelenti, hogy a Polgári Demokrata Párt lemond a Kecskeméti Lapok jövedelmének a Nemzeti Bizottság által megszavazott I/10-ed részéről, a deportáltak és egyéb rászorulóik javára.

Reiszmann Andor: bejelenti a Kisgazda Párt hasonló szándékát.

A Nemzeti Bizottság tudomásul veszi.

240/1945. *Rendelet kibocsátása a zsidó vagyonok, illetve készpénzek befizetése tárgyában.*

Reiszmann Gyula: Javasoljuk egy olyan rendelet kibocsátását, amely kötelezi azokat, akik zsidóknak a vagyonát, illetőleg készpénzét tartják maguknál, vagy azt jogtalanul megszerezték, azonnal fizessék be a városi pénztárba, amelyet a város megőrzésre visszaadási kötelezettséggel átvenne és átmenetileg felhasználhatná a tisztviselők, rendőrség fizetésének emelésére.

A bizottság úgy dönt, hogy a konkrét adatokat tegyék át a rendőrséghez.

241/1945. sz. *Rudnai Guidó indítványa a templombajárás korlátozása tárgyában.*

Fekete Sándor: a főmérnök úrnak azt hiszem jobb lenne, ha pl. a tejjpiacon levő épület tetejének a megcsináltatása iránt intézkednék ahelyett, hogy templombajárás korlátozására terjed ki a figyelme. A templombajárás magánügy.

Bánó Mihály: Lehetséges, hogy nem kötelező az egyházi ének és stb. Én nem is akarok vallási vitákat folytatni. A vallás mindenkinek magánügye. Azonban a diák nem kötelezhető arra, hogy a kötelező hitoktatáson kívül még vasárnap templomba, vagy vasárnapi iskolába, egyházi énekórára menjen. Ha akar menjen, senkinek sincs ellene kifogása, de ha nem megy, emiatt ne kapjon rosszabb osztály, zatot az illető tárgyból.

Dr. Nagy László: A Nemzeti Bizottság nem foglalhat állást a templombajárás korlátozása tárgyában. A vallás mindenkinek magánügye. Csak azt tehetjük-

hogy utasíthatjuk a papi és tanári kart, hogy a templomba járást pedig ne tegyék kötelezővé, de hogy ki megy és ki nem megy a templomba, ehhez nekünk semmi közünk sincs.

Dr. Egry Ferenc: Megnyugtathatom a tagtársakat, hogy pl. a vasárnapi iskola nem kötelező, az megy el, aki akar, akit a lelkesz szépszóval rá tud venni a vasárnapi iskolában való részvételre.

Bánó Mihály: a templomba járás korlátozását nem tartom helyesnek én sem. Semmi közünk hozzá, de nem lehet, hogy a jövőben egy újabb 100 esztendőn keresztül az ifjúság nevelése teljesen zárt ügye legyen egyházaknak. Mert hogy ott mit tanulnak, vagy tanítanak, ahhoz igenis közünk van.

A bizottság tagjai úgy döntenek, hogy feliratban fordulnak a Vallás és Közoktatásügyi Miniszterhez és átírattnak az iskolákhoz, oly irányban, hogy a hittan oktatáson kívül sem az egyházi éneket, sem a vasárnapi iskolát, vagy vasárnapi istentiszteleten való részvételt ne tegyék kötelezővé.

242/1945. sz. *Letanóczki Lajos postafelügyelő szolgálatba lépése tárgyában.* A bizottság tagjai hozzájárulnak természetesen a fizetésének kiutalásával együtt.

243/1945. sz. *Dr. Sándor József t. főügyész javaslata az Ellenőrző Bizottság tagjai fizetésének emelése tárgyában.*

A Nemzeti Bizottság a javaslatot a polgármester úrhoz pártolólágg átteszi.

244/1945. sz. *A körzetvezetők kérelme az irodaszemélyzet, az utcaparancsnokok fizetésének megállapítása tárgyában.*

A Nemzeti Bizottság a javaslatot, illetve kérelmet a polgármester úrhoz pártolólágg átteszi.

245/1945. sz. *Dr. Hirsch József városi intéző beadványa: Feketézők ellen.*

Bánó Mihály: a rendőrségnek kulcspozíciójában sem áll módjában eljárni a feketézők ellen. Mert itt van pl. Varga Bandi esete lecsuktuk feketezés miatt, Vett mondjuk egy ruhát 100 P ért, (akeiós ruhát) és eladja 600 vagy 1000 P-ért. Nem követ el árdrágítást, mert szabadkereskedelem van. Éppen a főispáni hivatal volt az első, aki telefonált Varga Bandi érdekében. „Mi van Varga Bandival?” kénytelenek voltunk elengedni. A ruhákat azonban még mindig nem adtuk ki neki, a főispán úr utasítására.

Dr. Vogt Károly: Tévedés. A főispáni hivatal nem Varga Bandi érdekében, hanem azért telefonált, mert tőle érdeklődtek Varga Bandi miatt. Ezért fordultunk mi a rendőrséghez ebben az ügyben.

Dr. Nagy László: Varga András ellen megszüntették az eljárást. Nem kellett volna lefogni. Vass Zoltán kormánybiztos a szabadkereskedelem álláspontjára helyezkedett, mi sem tehetünk mást.

A Nemzeti Bizottság nem helyesli a feketézést, de a kérdést kormányzatilag kell szabályozni. Úgy határozott, hogy a beadványt átteszi a rendőrséghez és a közellátási hivatalhoz.

246/1945. sz. *A Rendőrség helyigénylése tárgyában.*

Bánó Mihály: ezelőtt kb. egy héttel a belügyminisztérium több magasrangú tisztviselője és dr. Nagy rendőrkapitány megvizsgálta a rendőrséget és annak munkájával nagyon meg volt elégedve. Különösen helyesnek tartotta, hogy a régi gárdából Garzó Lajoson a bűnügyi osztály vezetőjén kívül senki sincs itt. A rendőrség munkája felépítése azonban nem oldható meg úgy, ahogy jelenleg is van. Gondoljunk csak arra, hogy mennyi helyiség állott a rendőrség rendelkezésére ezelőtt, s hány helyiségben dolgozik ma? A városi ügyosztályok egyre több helyet foglalnak el és a polgármester úr a rendőrségnek nem tud újabb helyiségeket a rendelkezésére bocsátani. Ezért kérem a Nemzeti Bizottságot, járuljon hozzá, hogy a rendőrség a Népbank és a téglagyár épületét megkaphassa. Az üzlethelyiségekben helyezhetnék el a lakossággal érintkező hivatalokat, bejelentő stb. a belső helyiségekben pedig az adminisztrációs hivatalokat, amelyekkel felek nem érintkeznek.

Dr. Nagy László: A népbank részvénytársaság tulajdona. Amennyiben Bánó tagtársunk el tudja intézni, hogy törvényes úton az épületet megkaphatja, a Nemzeti Bizottság hozzájárul.

A Nemzeti Bizottság a javaslatához hozzájárult.

247/1945. sz. *Bánó Mihály:* felolvassa a bizottság tagjai előtt a Pestmegyei Földbirtokrendező Tanács április 30-án tartott ülésének jegyzőkönyvét, amelyből értesülnek a bizottság tagjai arról a felterjesztésről, amely szerint a kecskeméti tárgyaló tanács azzal a kéréssel fordult a földművelésügyi miniszter úrhoz, hogy a kunszentmiklósi járás, Lajosmizsét és Ladánybenét csatolják a kecskeméti tárgyaló tanács területéhez, mivel ezek a községek Kecskeméthez sokkal közelebb esnek s így onnan sokkal jobban megközelíthetők.

A Nemzeti Bizottság tudomásul veszi.

248/1945. sz. *A zsidó orvosok katonai szolgálatának igazolása tárgyában.* *Dr. Rotschild László:* a zsidó orvosok katonai szolgálatának igazolása, mint már említettem az elmúlt nemzeti bizottsági ülésen, a Nemzeti Bizottság feladata. Az igazolások sima lefolytatásának nagy akadálya, hogy a legtöbb zsidónak az iratai elvesztek szökésük, vagy hazajövetelük folyamán. Hogyan igazolhatják ezek katonai szolgálati idejüket?

A Nemzeti Bizottság úgy határozott, hogy hivatkozzanak két tanúra, akikkel együtt voltak és csatoljanak egy nyilatkozatot, amelyben kijelentik, hogy irataik elvesztek.

249/1945. sz. *Dr. Varga Sándor pénzügyi tisztviselő ügyében.*

Dr. Rotschild László: Dr. Varga Sándor volt pénzügyi titkárt baloldali magatartása miatt a pénzügyi betöltött állásától felmentették, most kéri visszahelyezését. Lásd 682/1947. sz. a.

A Nemzeti Bizottság utasítja a hatóságokat, hogy dr. Varga Sándor pénzügyi titkárt, illetve tanácsost (időközben ugyanis tudomást szerzett róla hogy előléptették) a hivatalába helyezték vissza.

250/1945. sz. *Kovács László*: tudomásomra jutott, hogy a katonai parancsnokságon újra bevezették a tisztikönyv rendszert. Ez nem helyes. Ennek eltörlése érdekében a Nemzeti Bizottság kell, hogy mielőbb intézkedjék. Egy tag meglepetésszerűen tegyen látogatást a katonai kiegészítő parancsnokságon és valamilyen formában intézkedjék ennek eltörlése érdekében.

A Nemzeti Bizottság hozzájárult.

251/1945. sz. *Kovács Jenő*: A Nemzeti Bizottság határozatainak végrehajtására újra Laczi Pál városi főjegyzőt kérjük fel, úgy mint az az elmúlt időben is volt, azzal a módosítással, hogy az átíratokat, valamint a feliratokat továbbítás előtt a Nemzeti Bizottság elnökének, vagy titkárának mutassa be.

A Nemzeti Bizottság hozzájárult.

Kovács Jenő elnök az ülést bezárja.

Kmft.

Reiszmann Andor sk, jegyző és Nemzeti Bizottsági tag. Kovács Jenő sk, elnök.
— — — — — Nemzeti Bizottsági tagok: Reiszmann Gyula sk, Szabó Gyula sk, Tompos Sándorné sk, dr. Egyri Ferenc sk, Kovács László sk, Magyar Mihály sk, Fekete Sándor sk, Bakos István sk, Sztraka József sk, Bánó Mihály sk, dr. Vogt Károly sk, Kara Balázs sk, dr. Rotschild László sk, Csikay Lajos, sk, dr. Nagy László sk, Fejős Béla sk. — — — — —

A kiadvány hitelétől:
REISZMANN ANDOR sk.
jegyző.

Kif. 1945. V. 11.
Lesz. 1945. V. 23.
Szabó
irodatiszt

*Hétoldalas, írógéppel írt másolat, az irodatiszt tintával írt aláírásával.
BKML Kecskemét, Nemzeti Bizottság iratai. Jegyzőkönyv. 1945. sz. n.*

151. 1945. május 4.

A PEST MEGYEI FÖLDBIRTOKRENDEZŐ TANÁCS ÜLÉSÉN KÉSZÜLT JEGYZŐKÖNYV A HEGYKÖZSÉGI TANÁCS FAISKOLÁJÁNAK SZEREPEÉRŐL

Készült, Kecskeméten a Pest-megyei Földbirtokrendező Tanács kecskeméti Tájékoztató Tanácsának 1945. évi május hó 4-én tartott rendes ülésén.

Jelen vannak: Dr. Végh Sándor járásbíró, Pásztor István elnök, Kerekes Ferenc gazdasági szakértő, Sztankov László, Kovács Pál, Fekete Sándor tanács-tagok, Szabó Jenő ny. mérnök, Dr. Tóth Balázs telep. s titkár.

A Tárgyaló Tanács tárgyalás alá vette a kecskeméti Hegyközség Tanácsnak a Csalánosi-dűlőben levő faiskolájának kiosztásával kapcsolatos kérelmét.

A Tárgyaló Tanács nyílt ülésben meghozta a következő egyhangú

h a t á r o z a z a t o t :

A Tárgyaló Tanács teljesíti a Kecskemét thj. város Hegyközség Tanácsának kérelmét és kimondja, a Csalánosi dűlőben fekvő faiskolai ingatlanának a kiosztás alóli mentességét, mert a Tárgyaló Tanács egyhangú megállapítása szerint, Kecskemét thj. város területén, sem pedig a környékben Cegléden, az Ungvári faiskolát kivéve, figyelemreméltó lényeges faiskola nincsen. A Tárgyaló Tanács megállapítása szerint a földreform végrehajtása során oly nagymérvű lesz a gyümölcsfa iránti kereslet, hogy azt a Tárgyaló Tanács véleménye szerint a Hegyközségi Tanács 50 holdnyi területű faiskolája még csak részben sem tudja kielégíteni. Ezért a Hegyközségi Tanács kérelme feltétlenül teljesítendő.

A Tárgyaló Tanács felhívja a Hegyközségi Tanács vezetőségét, hogy esetleg 1—2 sokkal nagyobb méretű faiskolának létesítése, illetve az elkobzott vagy igénybeveendő ingatlanok felhasználásának tervéről idevonatkozó részletes és indokolt szakszerű kérelmét a Tárgyaló Tanáccsal írásban haladéktalanul közölje. A Tárgyaló Tanács megállapítása szerint Kecskemét thj. város területén levő világhírű gyümölkultúra annyira kötelezi a Hegyközség Tanácsot, mint faiskola fenntartót, hogy nélkülözhetetlen kötelességévé teszi 1 vagy esetleg 2 oly nagyobb faiskola létesítést is, amely úgy Kecskemét, mint környékének az összes jövőbeli rendkívüli nagy gyümölcsfaszükségletét kielégíti, mégpedig olyképen, hogy a faiskolából kikerülendő és a tájra megfelelő fatípusokat oly mérvben szolgálja ki, hogy azok fajazonosság és minőség szempontjából semmi féle kritikát ne vonhassanak maguk után.

A Tárgyaló Tanács jelen határozatáról az érdekelt kecskeméti Hegyközség Tanácsot értesíteni rendeli.

Kecskemét, 1945. május 4-én.

A kivonat hitelülül:
dr. VÉGH SÁNDOR
járásbíró, a Pest-megyei
Földbirtokrendező Tanács
Kecskeméti Tárgyaló Tanácsának
névében.

Egyoldalas, írógéppel írt tisztázat, a hitelesítő tintával írt aláírásával és a Pest Vármegyei Földbirtokrendező Tanács Kecskemét bélyegzővel hitelesítve.

BKML Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsa. 1945—461.

A PESTMEGYEI FÖLDBIRTOKRENDEZŐ TANÁCS KECSKEMÉTI TÁRGYALÓ TANÁCSÁNAK JEGYZŐKÖNYVE, MELYBEN KÉRI A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUMTÓL HATÁSKÖRÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSÁT ÉS HÁROM TAGJÁNAK KINEVEZÉSÉT

Készült Kecskeméten a Pestmegyei Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsa 1945. évi május hó 8-án tartott rendes üléséről.

Jelen vannak: Dr. Végh Sándor járásbíró, Kerekes Ferenc gazdasági szakértő, Szabó Jenő ny. mérnök, Fekete Sándor és Kovács Pál tanácsstagok, Oravecz Lajos Pestvármegyei Gazdasági felügyelő.

A Tárgyaló Tanács felkéri Oravecz Lajos gazdasági felügyelőt, hogy a Tárgyaló Tanácsnak a 418/1945. számú jegyzőkönyvét a földművelésügyi minisztériumba eljuttatni szíves volna és futár útján értesítené a Tárgyaló Tanácsot, hogy a miniszter Pestvármegye kettéosztását a felterjesztés értelmében teljesítette-e, vagy pedig az eredeti leiratban megállapított területekre terjed ki a Kecskeméti Tárgyaló Tanács hatásköre.

Ismételten felhívja a jelen határozatot vivő gazdasági felügyelőt arra vonatkozólag, hogy a Tárgyaló Tanácsnak a földművelésügyi miniszteri kinevezés alá tartozó dr. Végh Sándor járásbíró bírói, Kerekes Ferenc Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara-i főtitkár gazdasági szakértői kinevezéséről szóló hivatalos okíratot a minisztérium futárszolgálat útján leküldené Kecskemétre vagy pedig valamilyen módon értesítené a Kecskeméti Tárgyaló Tanácsot, hogy nevezettek kinevezése már megtörtént, vagy az folyamatban van, de még a Magyar Közlönyben nem jelent meg.

A Tárgyaló Tanács tudomása szerint a Magyar Közlönynek csak 10 száma jelent meg Kecskeméten, és lehetséges, hogy a hivatalos közlönyben is megtörtént a kinevezés, de abból még megfelelő példányt nem kapott és a Tanácsnak erről tudomása nincs.

Végül a Tárgyaló Tanács felkéri annak közlésére is a gazdasági felügyelőt, hogy a miniszteri leirat folytán ketté osztott és a Pesti Földbirtokrendező Tanácshoz tartozó területeken keresztülvitt földreform kapcsán felmerült kérvények elküldését sem tudta még a Tárgyaló Tanács eszközölni, bár azokat azonnal elkészítette, azonban a mostani köztudomású közállapotok miatt azért a felelősséget senki sem vállalta, akik Pestre mentek. Ide vonatkozólag is szükséges volna, hogy az a futár, aki a Kecskeméti Tárgyaló Tanács hatáskörét és területét megállapító miniszteri leiratot lehozná, egyben fel is vinné már a Kecskeméti Tárgyaló Tanács hatásköre és illetékessége alá nem tartozó iratokat.

A Tárgyaló Tanács tisztelettel értesíti a Budapesti Földbirtokrendező Tanácsot, hogy a Tanács tagjai közül Sztankov Lászlót és dr. Végh Sándor küldte fel a budapesti tanácshoz az együttműködés részleteinek megbeszélése végett. Ezeknek a tanácsstagoknak a Budapestre érkezésének időpontját Dr. Daróczy Bálint szegedi törvényszéki bíró, pestmegyei Földhivatal vezetőjével közölte, aki azt tanácsolta hogy a két kiküldött ne 1945. május 4-én, hanem egy héttel később, tehát május 12-én menjenek fel.

Tisztelettel kérjük ennek tudomásulvételét.

Legvégül pedig a Tárgyaló Tanács a Kecskeméti Nemzeti Bizottság 179. számú átiratát is hivatalos úton felküldi azzal, hogy azokat a Nemzeti Bizottság eddig nem küldte fel és talán ez lehet az oka annak, hogy a miniszteri kinevezése a két tanácstagnak még nem történt meg.

Kecskemét, 1945. május hó 8.

a Kecskeméti
Tárgyaló Tanács
névében:
VÉGH
járásbíró

Egyoldalas írógéppel írt eredeti tisztázat, tintával írt aláírással és Pest Vármegyei Földbirtokrendező Tanács Kecskemét bélyegzővel hitelesítve.

BKML Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsa. 1945—612.

153. 1945. szeptember 20.

A TISZTIFŐORVOS JELENTÉSE A KÖZIGAZGATÁSI BIZOTTSÁGNAK A VÁROS FELSZABADULÁS UTÁNI EGÉSZSÉGÜGYI HELYZETÉNEK ALAKULÁSÁRÓL

Városunk egészségügyi helyzetéről összefoglaló jelentésemet a felszabadulás óta f. évi szeptember hó 1-ig az alábbiakban teszem meg:

1944. október hó 20-án, a kiürítési parancs előtt öt nappal Budapestre távozott a tisztifőorvosi hivatal vezetője, Dr. Tóth Ernő tisztifőorvos és Dr. Szekrényi Lajos tisztiorvos. Hozzám intézett búcsúlevelükben azzal indokolták eltávozásukat, hogy a tisztifőorvosi hivatal forgalma annyira csökkent, hogy azt egy tisztiorvos is minden nehézség nélkül el képes látni, végezzem én egyedül a munkát. Azon reményüknek adtak kifejezést levelükben, hogy az ellenséget sikerül rövidesen visszaszorítani és akkor ismét elfoglalják munkahelyüket.¹ A következő napokban egyedül láttam el a tisztifőorvosi tennivalókat, nagyon sok igazolást adtam ki ezekben a napokban leventéknek és katonáknak azzal a céllal, hogy egészségi állapotukra való hivatkozással, Kecskeméten maradhassanak és ne kényszeríthessék feletteseik az úgynevezett tervszerű visszavonulásban való részvételre. Még október 25-én is bent voltam a hivatalomban és végeztem a dolgomat. Az általános kiürítési parancs után a városi közkórház és a Thúry féle magánszanatórium felszerelésének megmentését tartottam a legfontosabb feladatommak. A kórház szülészeti osztályát dr. Matolcsy Károly segítségével Kisnyirbe vittük a Thúry szanatórium felszerelésével együtt. Az odamentett felszerelési tárgyak mind megmaradtak és ma is a közkórház és a Thúry szanatórium tulajdonában vannak. A közkórház szülészeti osztálya a kisnyíri Matolcsy villában folytatta működését, Dr. Matolcsy Károly vezetésével és cca 20—25 volt a beteglétszám.

A kiürítési parancsot — sajnos — az orvosok is komolyan vették és előállott az a helyzet, hogy a város belterületén október 29-én délután egyedül maradtam orvos és csak november 2-án reggel jelent meg Merétey Sándor dr. — A külterületi

városi orvosok közül helyén maradt Dr. Bittner József kisnyíri és Dr. Kiss Ágoston lakiteleki városi orvos. Mindketten a legnehezebb körülmények között bátran helytállottak és a rájuk bízott lakosság egészsége felett örködtek, nem egyszer életmentő beavatkozást végezve.

A többi városi orvosok közül Dr. Szentendrei Mihály és Gulyás János dr. katonai szolgálat miatt volt távol, Dr. Müller Frigyes, Dr. Fejér Zoltán, Dr. Varsányi Máttyás, Dr. Kovács Gábor a kiürítési parancs alkalmával hagyták el a várost.

A felszabadító orosz hadsereg hős sebesültjeinek november 3-án a városi kórházat átadtuk és a polgári betegeinket a ferences rendház fogadta be, otthont nyújtott ezzel a városi kórháznak az elkövetkezett nyolc hónapra, amivel a város vezetőségének és minden egyes polgárának háláját érdemelte ki.

November hó 3-án a városi orvosi rendelő helyiségében megkezdtem a rendelést. Igen nagy forgalmat bonyolítottam le, mert nemcsak a polgári lakosság, hanem a vörös hadsereg fiai is felkerestek tömegesen gyógykezelés céljából. Ezek voltak a legnehezebb napok. Még mindig csak 4—5 orvos dolgozott a városban, a gyógyszertárak zárva, a betegszállítás céljára nem volt kocsis, a temetkezési vállalkozók nem voltak itthon, a fertőtlenítő intézet nem működött. A halottak kiszállítása a temetőbe — lovaskocsi hiányában — kézi-kocsikon történt.

Különös szerencse, hogy ezekben a napokban a fertőző betegségek csak szorványosan fordultak elő, járványról nem lehetett beszélni. Ez maradt a helyzet később is, mind a mai napig, semmiféle járvány nem lépett fel, csupán szorványosan fordultak elő egyes fertőző betegségek.

A városi tüdő- és nemibeteg gondozó intézet épülete is megrongálódott a hadi események következtében és működését nem folytathatta. Mindkettőnek vezető orvosa katonai szolgálatot teljesített. Az állami gyermekmenhely a kiürítési parancs értelmében szintén elmenekült. A zöldkeresztes szolgálat az összes védőnő elmenekülése miatt szintén nem folytathatta működését.

Lassan, a nehézségek leküzdésével sikerült egy-egy lépéssel előbbre jutni. A hadi események következtében megrongálódott gyógyszertárakból a gyógyszert a városházára hordták össze. Bács Béla gyógyszerész volt az első aki a gyógyszertárát megnyitotta, majd a Katona féle gyógyszertár is megkezdte működését. A ferences rendházban Gyenes István gyógyszerész házi gyógyszertárát rendezett be.

A következő hónapokban a helyzet mindinkább javult. Az orvosok egymás után jöttek haza, áprilisban már nyolc gyógyszertár működött, a fertőtlenítő intézetet sikerült üzembe helyezni. Megindult a betegszállítás és a mentőszolgálat. Áprilisban elkezdtük a lakosság hastypus elleni védőoltását. Megindult a nemibeteg gondozó és tüdő gondozó intézetben a munka. Az állami gyermekmenhely is elkezdte működését.

Napközi otthonok és óvodák nyíltak, a zöldkeresztes szolgálat is megindult, előbb a bel-, majd a külterületen. A védőnők rendszeresen járnak családlátogatásokra és a tanácsadásokat rendszeresen megtartják.

A felszabadítás óta szeptember hó 1-ig előfordult fertőző betegségek száma a következő volt:

Vörheny	33
Diphtheria	67
Hastyphus	58
Kiütéses typhus	22
Vérhas	58
Tuberculosis	11
Gyermekági láz	1
Malária	5
Báránymillő	6
Kanyaró	2
Szamárköhögés	3
Agyhártyalob	2
Trachoma	3
Lépfene	1

Népmozgalmi adataink:

Élveszületések száma:	1601
Halvaszületések száma	40
Vetélések száma	40
1 éven alul elhalt	245
18 éven alul elhalt	153
Összes halálozás:	1397
Természetes szaporodás	199

Külterületi kiszállásokat május óta rendszeresen végzek. Minden hónapban meglátogatom a külterületi városi orvosokat és ellenőrzöm munkájukat. E tekintetben nehézséget jelent az a tény, hogy fuvaráltalányt még nem kaptam, ami a múltban rendszeresítve volt, a város pedig — hibáján kívül — csak ritkán bocsájthat rendelkezésemre kocsit.

A tisztifőorvosi hivatal munkáját f. évi szeptember hó elsejéig egyedül végeztem, ekkor jelentkezett szolgáltatételre Dr. Berentés Ernő tisztiorvos, akit a népjóléti miniszter úr Gyöngyösről helyezett Kecskemétre.

Jelenleg 31 bába teljesít szolgálatot, ezek közül 12 hatósági, 19 magánbába.

A halottkémlést a hatósági orvosok végzik, csak Bugacon, Koháryszentlőrincen, és Ágasegyházán működik laikus halottkém.

Kérem jelentésem szíves tudomásulvételét.

Kecskemét, 1945. szeptember hó 20-án.

DOBÁK ISTVÁN
tisztifőorvos.

Három és féloldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással és Tisztifőorvos Kecskemét bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét. Közigazgatási Bizottság iratai. 1945—41.

Felzetten tintával: H. A közigazgatási bizottság a jelentést tudomásul veszi és dr. Dobák István t. főorvos eredményes és nagyértékű munkájáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Kecskeméten a közig. bizottság 1945. szept. 25-i üléséből.

*Dobák István
t. főorvos*

*Márkus Ferenc
főispán.
elnök.*

1 Dobák főorvos elmenekült elődje véleményét fogalmazta meg, csak az idézőjelet elhagyta.

154. 1945 szeptember 22.

A GAZDASÁGI FELÜGYELŐ JELENTÉSE A KÖZIGAZGATÁSI BIZOTTSÁGNAK A VÁROS FELSZABADULÁS UTÁNI GAZDASÁGI HELYZETÉRŐL

Főispán Ur! Tisztelt Közigazgatási Bizottság!

Kecskemét thj. város gazdasági helyzetéről jelentésemet 1944. évi november hó 1-től a mai napig a következőkben teszem meg: az időjárás a lefolyt idő alatt általában száraznak mondható, mielőtt azonban a katasztrófálissá vált volna, a jótékony eső mindig megérkezett, ami a termények feljavulását eredményezte. Vízkár, korai és késői fagy a határban nem pusztított, egy-két kisebb jégesőt leszámítva — mely súlyosabb következményekkel nem járt — a termények könnyen kiheverték. A háborús viszonyok következtében a gazdák az őszi talajmunkákat és vetéseket célszerűen kellő időben és a szokásos mértékben elvégezni nem tudták, úgyhogy búzából 6 300 k.h. rozsból 16.200 kh. és őszi árpából 840 k.h. került csak vetésre, mely cca. 85000 k.h. szántóterületnek 27 %-át és az 1943. évi őszi gabonával bevetett területnek 64 %-át tette ki.

A késői kitavaszkodás következtében a tavaszi munkák is csak megkésve indulhattak meg. Őszi szántás a határban 100—150 hold lehetett. A rendelkezésre álló 36 traktornak, amelyek nagyrésze alapos javításra szorult, és csak a legnagyobb nehézségekkel voltak üzembehelyezhetőek és a cca 1500 ló és ökörfogatnak kellett az elmaradt őszi és a tavaszi munkákat elvégezni. Elismeréssel kell adózni Kecskemét munkaszerető gazdáinak, akik időt és fáradságot nem kímélve, egymást támogatva álltak helyt, a munkákat elvégzésénél. Ennek következménye lett, hogy elvetett 5 200 h árpa 900 h zab, 3 200 h tengeri 4 200 h. burgonya, 5 100 h napraforgó, 1 900 h takarmányrépa, 2 600 h takarmány és 2 300 h egyéb olajos és kertitermény. Vetetlen maradt 8000 k.h. mely a szántóterületnek 9.2%-át tette ki. Ezen bevetetlen területben benne foglaltatnak a vízállásos területek, az egész rossz futóhomokok is, amelyek normális időben is vetetlenek szoktak maradni. Tehát nyugodtan lehet mondani, hogy a gazdák közel 100%-os munkát végeztek. Sajnálatos kell megállapítanom, hogy ezen elvégzett emberfeletti munka nem áll arányban a terméshozammal, amennyiben átlagosan búzánál 4.5, rozsnál 3.7, árpánál 5. — és zabnál 4-q-s terméshozammal számolhatunk, oka ennek az, hogy az őszi munkákat nem a szokásos módon és időben végezheték, a tavaszi vető-

magvak is elkésve kerültek a földre. A rendelkezésre álló kismérvű igásállomány-nyal az előkészítő munkák sem voltak azok, amik egy jó termés előfeltételei. A vetőmagvak legnagyobb része szelektálatlanul és csávázatlanul lett elvetve. A téli időjárás nem kedvezett az őszieknek, úgy, hogy a bokrosodás gyenge volt. A rozs virágzása idején erős szelek jártak, aminek következtében a rozsok ablakosak maradtak. Tengeri termésben jó közepes termés mutatkozik, bár a hosszas szárazságok itt is sokat rontottak a terméseredményben. Burgonyában több helyen fitoftóra infertaus (burgonya vész) volt észlelhető. A nagy termőterület és a rendelkezésre álló kismérvű kézi munkaerő nem állt arányban úgy, hogy legtöbb helyen a burgonya csak egyszer lett feltöltve. A szárazság következtében, a gumók aprók maradtak. Napraforgó elég jól kötött, a tápanyokok közép nagyságúak. A magtörzsű egyedek helyett inkább az alacsony törzsű termelése ajánlatos. Mesterséges takarmányfélék, rétek és legelők fejlődését a szárazság nagy mértékben csökkentette.

Kerti vetemények hozamánál közepes eredménnyel számolhatunk. Igen szép termés volt barackban, amelynek értékesítése is sikeresen volt lebonyolítható, úgy szintén a szőlők hozama is szép ígéretet mutat. Almában a termés gyenge, férges, ami az elmulasztott permetezésnek tulajdonítható.

Állatállomány a háborús viszonyok miatt nagyon lecsökkent. Az 1944. évi állományhoz viszonyítva 1945.-ben a lóállomány 31%-a, a szarvasmarhaállomány 43%, a juhállomány 12% a sertésállomány 17%-a, és a baromfiállomány 8%-a maradt meg. Az egyes állatfajták közül csak a sertésállományban mutatkozik kisebb javulás, nagyobb javulás a baromfiaknál észlelhető. A ló- és szarvasmarhaállomány kondíciója gyenge, mely részben a túlfeszített igásmunka (hisz a tehén is jórésztben be lettek fogva) másrészt az elégtelen abrak takarmány következménye.

Állategészségügyi viszonyok. A város határának egyes részein a ragadós száj és körömfájás következtében az állatállomány erőbeli állapota rosszabbodott. Sertésállományban a sertésvész okozott helyenként elhullást, míg a baromfinál a baromfipestis és kolera okozott számbavehető elhullást. A lecsökkent állatlétszámhoz a meglévő apaállatlétszám kevés. A F. M. az állattenyésztési alapok kiegészítésére rövidesen nagyobb összeget fog kiutalni, amint a kiutalás megtörténik, apaállatok beszerzése is azonnal megindul.

Munkásügyek. Kézimunkaerőben általában hiány mutatkozik. A férfiak nagy %-a még nem tért vissza, ezek munkája női és gyermek munkásokkal pótolhatik. Egész természetes, hogy a férfimunka minőségben női és gyermekmunkával nem pótolható s ennek igénybevétele csak időleges megoldás.

Üzemanyag. A traktoroknak üzemanyag ellátásához Kecskemét és a szomszédos járások részére érkezett 1472 q petróleum. 633 q gázolaj 225 q benzin és 343 q kenőolaj. Ezen üzemanyagok felhasználásával végeztetett el a tavaszi szántás és a cséplés. A még rendelkezésre álló üzemanyag a kecskeméti traktorosok részére az őszi szántások elvégzésére elegendő lesz.

Ezekben kívántam ismertetni Kecskemét thj. város gazdasági helyzetét és kérem jelentésem tudomásulvételét.

Kecskemét, 1945. szeptember hó 22-én

FÉNYES ISTVÁN
vm. gazdasági felügyelő
hivatalvezető h.

Háromoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással.

BKML Kecskemét. Közigazgatási Bizottság iratai. 1945. — 38.

A felzetten géppel írva: Tárgyaltatott és elfogadtatott Kecskemét thj. város 1945. szeptember 25-én megtartott Közigazgatási Bizottság ülésén. Kecskemét, 1945. szept. 25-én.

Márkus Ferenc elnök, főispán és Fényes István vm. áll. gazd. felügyelő hivatalvezető h. (tintával írt aláírásokkal)

155. 1945. szeptember 25.

A PÉNZÜGYIGAZGATÓ JELENTÉSE A KÖZIGAZGATÁSI BIZOTTSÁGNAK A VÁROS FELSZABADULÁS UTÁNI PÉNZÜGYI HELYZETÉNEK ALAKULÁSÁRÓL

Kecskemét thj. város néptelenítése és kényszerkiürítése következtében a pénzügyigazgatósági kirendeltség és a székhelyi pénzügyi hivatalok működése 1944. október hónap végén megszakadt. Az erre kiadott rendelet folytán a hatóság jelentősebb nyilvántartásait, értékeit Budapestre szállították, ahol azok a háború következtében jórészen tönkrementek.

A város területén maradt tisztviselők a hatóság és hivatalok folytatólagos ügymenetét nem tudták ellátni részben, mert a székhelyi épületet a katonaság lefoglalta és még ma is saját céljaira veszi igénybe, részben, mert az akkori viszonyok miatt egymással való érintkezésük, szervezkedésük lehetetlen volt.

Az ideiglenes nemzeti kormány megalakulása után a hatóság és a többi pénzügyi hivatal ügymenetének megindítására alkalom nyílt annál is inkább, mert a város polgármesterének hathatós támogatása mellett a tárgyalások eredményeképpen az orosz katonai hatóság megengedte, hogy a székhelyi épület földszinti jobb részét erre a célra használhassuk. Ily körülmények között 1945. évi január hónap 2. napjával a hatóság és a székhelyi pénzügyi hivatalok működésüket megkezdték.

Mínthogy az épületet a katonaság 1945. évi június hónap végén teljesen igénybe vette, a hatóság hivatalos helyiségeit szemben levő polgári leányiskola épületébe helyezte át, amelyet erre a célra a katonaság kiürített.

A hatóság és a székhelyi pénzügyi hivatalok berendezésében, felszerelésében, nyilvántartásaiban, ügyirataiban, a rendelet gyűjteményeiben rengeteg kár keletkezett a fent ismertetett körülmények következtében. A pótlások, helyreállítások a körülményekhez képest folyamatban vannak.

A tisztviselők jórésze állomáshelyére már visszatért és az igazolási eljárások befejezéshez közelednek, miért is azok a nehézségek, melyek a tisztviselőhiány miatt eddig mutatkoztak meg fognak rövidesen szűnni.

Az 1944. évi adókimutatások megtörténtek, s az adózókat a főkönyvbe elő is írták. Az 1944. évi adófőkönyvek meg vannak, a vagyonváltás főkönyv azonban megsemmisült. Az 1944. évi főkönyvek szabályszerűen le lettek zárva. Azok hitelesítése az állami adóhivatal részéről most van folyamatban. Ügyszintén meg vannak az 1944. évi kivetési lajstromok a I. ker. házadólajstrom kivételével. Az állami adóhivatalnál az ált. kereseti, jövedelem és vagyonadó kivetési iratok, valamint

az 1944. évi kivetések ellen beadott fellebbezések csaknem 100%-ban megsemmisültek.

Az 1944. évi előírásnak 62.2%-a folyt be. A befizetési eredmény azért nem kielégítő, mert a legnagyobb adózók számlái maradtak rendezetlenek, (Platter stb.) továbbá, mert a nagyobb birtokosok múlt évi nagy hátralékai behajthatatlannak, mert földjeiket szétosztották, gazdasági felszerelésük megsemmisült. Ugyanez a helyzet az 1944. évre kivetett deportáltak adóhátralékánál is, akiknek üzleteik, vállalataik, valamint árukészletük megsemmisült. A behajtások fokozása a külterületen kocsifuvar hiányában nagy nehézségbe ütközik.

Az 1945. évi együttesen kezelt közadók főkönyve fel van fektetve, a múlt évi hátralékokat áthozták, s a folyó évi házadót előírták. Az előírás csak úgy volt lehetséges, hogy a főkönyvi nyomtatványt a város saját költségére gyártatta ki, minthogy az államnyomda nyomtatványt a rendelkezésre bocsájtani nem tudott. A búzaföldadó előírása folyamatban van. Az újjáépítési közmunkaváltság kivételéhez a bevallásokat az érdekeltek most adják be. Az ált. kereseti, valamint a jövedelem és vagyonadó kivetésével még nem foglalkoznak, mert a kivételhez szükséges pénzügyminiszteri végrehajtási utasítás még nem jelent meg.

Az 1945. évi befizetési eredményre vonatkozó kimutatás csatolva van.

Kecskemét, Bugaconostor és Koháriszentlőrinc kataszteri birtokívei épségben megmaradtak a háború pusztításainak ellenére is, ellenben az állami kataszteri alapmunkálatok nagy részben megsemmisültek. A telekkönyvi betétek szintén nagy részben megsemmisültek.

A búzaföldadó kivétele sommásan a kellő időben megtörtént, az egyéni kivétel a nyomtatványok késői megérkezése folytán csak most van folyamatban.

A földreform során juttatott ingatlanok földadójának felosztása és behajtása az új tulajdonosokkal szemben nem alkalmazható, mert a földigénylő bizottság nem adja rendelkezésére az adókivető hatóságoknak, közegeknek a szükséges adatokat, még pedig a birtokfelosztási vázrajzot, a juttatottak nevét, lakcímét, a juttatott parcellák nagyságát, minek folytán a búzaföldadó és járulékainak a befolyása eredménytelenül válik, minthogy a régi tulajdonosra nem lehet kivetni mert nem az termelt, s az új tulajdonosok lassan már minden terményüket betakarították és még nem tudják, hogy mennyi adót kellene nekik fizetni az 1945. évre.

Az 1944/1945. gazdasági évben a háború folytán vetetlenül maradt szántóterületek, valamint a hadikárok folytán állagunkban károsult földterületek földadó és járulékainak elengedésére irányuló igények érvényesítése véget a P. M. rendeletek megjelentek, a bejelentések és azok alapján a helyszíni kárfelvételek folynak.

A forgalmiadózásnál és adókezelésnél javulás észlelhető. A tisztí létszám kiegészítése jelentős részben megtörtént, ennek hatása lassan mutatkozik is. A múlt évek hátralékai a városi adóhivatalnál megmaradt záloglási jegyzőkönyvek alapján szedik. A folyó adóztatásnál a beadott vallomások irreális volta nem akadály. Hiába a rendelet intézkedése, hogy a vallomásokat ipartestület illetőleg érdekeltségek láttamozni tartoznak, a bevallott forgalom — kevés kivétellel — a ténylegesnek messze alatta marad. A legkisebb adózó általányozása folyamatban van. A tisztí létszám feltöltése folytán remélhető, hogy a helyszíni vizsgálatok ezzel kapcsolatos kioktatások szükség esetén megtorlások alkalmazásával ezen a téren is javulás fog bekövetkezni.

A város területére 402 italméresi engedély van kiadva. Ezek közül 162 korlátlan italmérés, 240 pedig korlátolt, illetve kis mértékbeni italárus, akik fűszerüzlet, bodegák és hasonló üzletekkel kapcsolatosan gyakorolják az italárusítást. A korlátlan italmérések közül sok szünetel, egyrészt, mert helyiségük a háborús események következtében megrongálódottak, másrészt pedig a szesztilalom miatt. Ezenkívül három bornagykereskedő, egy sórnagykereskedő és három közvetítésre jogosított egyén működik a város területén.

A város területére egy dohánynagyárudai, 48 kizárólagos, 59 korlátlan engedély van kiadva. A dohánynagyáruda központi ellátás hiányában ezideig még nem működik. A kisárudák külföldről származó dohányneműeket árusítanak, amelyek után kg-ként 1945. évi szeptember hó 1-ig 400 pengőt, szeptember 1 óta 600 P illetéket kötelesek a kincstárnak befizetni. A kincstár jövedelme a befolyt illetékből 1945. július havában 17 552 pengő 40 fillér, még augusztus havában 24 760 pengő volt. A dohányellátás biztosítása érdekében sürgős volna, hogy a nagyáruda működését megkezdhesse és így olcsóbb áron megfelelő mennyiségű dohánygyártmány jutna a közönség részére.

A dohányval beültetett terület 150 kat. hold. A várható dohánytermés 200 q. A letört dohány megőrzése és a dohánybevéltőkhöz való beszállítása a termelőktől független körülmények miatt nehézségekbe ütközik. Ezenkívül 634 egyén kapott 200 szál dohánytermelésre engedélyt. Ezek a saját szükségletükre termelték a dohánnyt.

A város területén 21 szeszfőzde (bor- és gyümölcs) működik. Az 1945. július és augusztus havi szesztermelés 21 075 hlf. volt. Az adó hlf-ként 400 P-ben van megállapítva. Ezenkívül 2 rum és likőrgyári engedély van kiadva. Ezek közül azonban csak a Kecskemét thj. város üzeme működik. A szeszfinomító vállalat a háborús események következtében elpusztult. Berendezése most van folyamatban, működését a bejelentés szerint október havában kezdi meg.

A három engedélyes közül csak kettő ecetgyár működik. Gyalokay Sándor ismeretlen helyen tartózkodik és így üzeme szünetel. Az ecetellátást a két gyár biztosítja.

Egy élesztő elosztói engedélyes van. Az élesztőellátás körül zavar nincs.

A pénzügyőrség működését a felszabadulás utáni időben a pénzügyigazgatóság működésével egyidejűleg kezdte meg, az állomáshelyén visszamaradt és el nem menekült létszámmal.

Az első teendője a megmaradt kincstári javak megmentésében és elrendezésében, a működéshez okvetlen szükséges irodai helyiség felállításában és biztosításában állott, majd a visszatérő és menekült alkalmazottakkal kiegészített létszámmal hozzáfogott a szeszfőzdek és dohánytermelők ellenőrzéséhez, valamint a nagyszámban jelentkezett saját használatos dohánytermelési engedélyek kiadásához.

Az időközben már majdnem teljes egészében kiegészített létszámmal ma már nemcsak a rendszeres ellenőrzést, hanem a tilos dohánytermelés, tilos pálinkafőzés és a csempészet meggátálása és felderítése érdekében is tud eredményeket felmutatni, amely az államjövedelem bevételeinek fokozottabb növekedését eredményezte.

Nagyban hátráltatja még eredményesebb tevékenységét az egyenruha és a szolgálati fegyverzet, a kincstári kerékpárok és egyéb felszerelés hiánya. A kezdő 30—35 főnyi létszám Délpestvármegyében, ma már eléri a 80—85 főnyi létszámot.

Kecskemét, 1945. évi szeptember 21. napja.

miniszteri tanácsos
pénzügyigazgató.

Háromoldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással és a Magyar Pénzügyigazgatósági Kirendeltség Kecskemét bélyegzővel hitelesítve.

BKML Kecskemét. Közigazgatási bizottság iratai. 1945. — 33.

156. 1945. szeptember 27.

AZ ÁLLAMÉPÍTÉSZETI HIVATAL FŐNÖKÉNEK JELENTÉSE A KÖZIGAZGATÁSI BIZOTTSÁGNAK A KÖZUTAK ÉS A HIDAK ÁLLAPOTÁRÓL

Ez évi első jelentésemet a következőkben terjesztem elő:

Nem szükséges részleteznem azokat a pusztításokat, amelyeket a háború közútjainkban és hídjainkban okozott. Nem csak kiépített utjaink kópályája rongálódott meg, vagy használódott el, de részben elpusztultak a forgalom biztosítására szolgáló korlátok, kerékvetők és közúti jelzések is. Természetesen a legnagyobb és legnehezebb helyreállítható károk hídjaink felrobbantása által keletkeztek. Hídjaink mintegy negyedrészt vagyis 385 db-ból 99 darabot robbantottak fel. Kecskemét város határában átvonuló állami utakon ilyen hídkár ugyan nincsen, de a közforgalom érdekében a vármegye területén szenvedett hídkárokat mégis felemlítem. Elpusztultak az útórházak, a kéziszerszámok legnagyobb része pedig elveszett. Ezek rávilágítanak arra, hogy közutaink helyreállítását milyen nehéz körülmények között kellett megkezdni.

Az első feladat nem lehetett más, mint a szétszóródott személyzetnek összehozása és ezekkel a közutakon levő roncsoknak, forgalmi akadályoknak eltávolítása, az útarokban levő hulláknak eltemetése és állati dögöknek elföldelése. Nem lévén elég személyzet, a hivatal az oroszok segítségét és közerőt használt fel.

A helyreállítási munkák komoly megkezdését erősen gátolta először a szükséges pénzügyi fedezet hiánya, másodsor az úti személyzetnek járó illetményeket a 18/1945. M. E. sz. rendelet alapján a városoknak kellett volna előlegezni, amit kellő fedezet hiányában nem tudott teljesíteni. Így az úti személyzet fáradtságos és felelősségteljes munkáját minden fizetség nélkül teljesítette.

Miután a pénzforgalom helyreállt és a K. K. M. a hivatalnak megfelelő hitelt bocsátott rendelkezésére az úti személyzet elmaradt járandósága kifizetést nyert, megkezdődött a megrongált kópályák helyreállítása. E munka oly szépen haladt,

hogy remény van arra, hogy nem csak Kecskemét város területén átvonuló,
hanem a vármegye összes állami útjai ez év végére kifogástalan állapotban lesznek.
Tisztelettel kérem, méltóztassék jelentéscmet elfogadni.

Budapest, 1945. szeptember 24.

A hivatal főnöke:
LITREY FERENC
miniszteri tanácsos.

*Egy és féloldalas, írógéppel írt tisztázat, tintával írt aláírással.
BKML Kecskemét, Közigazgatási Bizottság iratai. 1945. — 40.*

NÉVMUTATÓ

A, Á

Albrecht Ilona	13.
Albrecht István	62., 95.
Alpár József	34.
Aradi István	11.
Aszódi Imre	64.
Aszódi József	58., 61., 82., 91.
Aszódi Lipót	88.

B

Baán Lajos	7.
Babar Erzsébet	61.
Babinszky Mihályné	40.
Baja Alojzia	16., 114.
Bajtay Miklós dr.	32.
Balla Dömötör	44., 64., 82., 91., 92., 121.
Balla Menyhért	4.
Bakos Ferenc	8., 28., 115.
Bakos István	114., 134., 135., 138., 150.
Bakos Kálmán dr.	16., 50.
Balogh Sándor	135.,
Baranyi	97.
Baranyi Imre	68., 82., 91.
Baranyi István	30.
Baranyi László	82., 91.
Barcza József	16., 50.
Barkóczy József	2.
Barta Gergely	32.
Bartha Kálmán	63., 99., 105., 131., 136.
Bábiczki Matild	40.
Bács Béla	153.
Bálintné Mikes Katalin	1., 33., 61., 62., 70., 74., 82., 91., 105., 128.

Bánó Mihály	55., 62., 81., 94., 121., 123., 128., 129., 131., 135., 138., 145., 150.
Bárány János	129.
Bárkányi László	90.
Báron László	68., 82., 88., 91.
Bársony Ferenc	21.
Básti Ágoston	44., 58., 60., 61., 62., 66., 71., 78., 81., 82., 91., 92., 93., 94., 99., 105., 115.
Báthory Jolán	59.
Beke Ida dr.	16.
Bekéné Bíró Teréz	134.
Bencsik István	90.
Benda Ervin dr.	150.
Bende Péterné	34.
Benkő István	58.
Beregi Oszkár	23.
Berente Antal	66., 82., 91.
Berényi László	80.
Bérczi Józsefné	114.
Bíró Elek	90.
Bíró Ferenc	92., 99.
Bíró Ilona	16., 114.
Bíró Lajos	68., 86., 91.
Bíró Sándor	68., 82.
Bittner József dr.	54., 153.
Blau László	58., 88., 92., 93., 99., 103., 105., 121., 123.
Bóbis István	2.
Bóbis Jolán	134.
Bódi János	62., 66.
Bódogh József	15.
Bodóné özv.	16.
Botos Ernő	114.
Bölcs István	134.
Böjthe Vilmos	10.

C, Cs

Csapó Erzsébet	13.
Csapó Lajos	61.
Csák Julianna	62., 95.
Cseh Sándor	92.
Csomós Lajos	144.
Csontos József	67., 82.
Cserháti József	3.
Csertő Gábor	90.

Csikay Lajos	44., 55., 61., 64., 69., 74., 78., 81., 82., 91., 92., 93., 99., 103., 105., 115., 123., 128., 129., 131., 135., 138., 150.
Császár Albert	50.
Csongor Ede	58., 68., 82., 88., 91.
Csorba Gábor	82.
Csorba Ferenc	32.
Csorba László	88.
Csorba Sándor	64., 91.
Csósz Gergely	73., 87., 99.

D

Daróczi Bálint dr.	152.
Daubner Erzsébet dr.	102.
Dávid Sándor	68., 82., 93.
Deák István	32.
Debszki Béla	73., 87.
Detári Katalin	16.
Dér András	13., 19., 31., 37., 39., 42., 51., 65., 111.
Dészi István	58.
Dobák István dr.	6., 84., 120., 153.
Dobó István	94.
Domján István	64., 78., 82., 91., 92.
Domján János	88.
Domokos István	73.
Domokos János	73., 87.
Domokos László	91.
Donászi (Dunszt) Jenő	78., 99.
Dondé	82.
Dul János	2.

E, É

Egry Ferenc dr.	64., 69., 74., 78., 81., 82., 86., 91., 92., 93., 99., 103., 105., 115., 123., 129., 131., 135., 138., 150.
Erdei Ferenc	31.
Énekes János	59.

F

Faraghó Gábor	44.
Faragó Gábor	88.
Faragó László	2.

Faragó Lászlóné	2.
Farkas Ferenc	91.,
Farkas István	64., 91.,
Farkas Sarolta	16.
Farkas Viktor	66., 82., 86.
Fehér Mihály	90.
Fejér Zoltán dr.	153.
Fejős Béla	66., 82., 86., 91., 92., 135., 138., 150.
Fekete Julianna	114.
Fekete Sándor	44., 55., 60., 61., 68., 69., 74., 81., 82., 86., 92., 93., 99., 103., 105., 115., 121., 123., 128., 129., 135., 138., 139., 144., 147., 150., 151., 152.
Felber (Gerinczi) György	16.
Ferenczi Sándor	2.
Feszler György dr.	102.
Fényes István	154.
Finta Rózsa	16.
Fischer Jenő dr.	102.
Fodor Ágota	114.
Fodor György dr.	129.
Fodor Mária	16.
Forrai	119., 133.
Fördös Lajos	59.
Főző Gáborné	122.
Francia Kiss Károly	78., 82., 91.
Fráter Tiborné	40.
Friedenthál Simon dr.	55., 67., 82., 92.
Frigyesy Ferenc	16., 46., 50., 104., 114.,
Frigyesy Ferencné	16., 50., 114.
Frigyesy Magdolna	50.
Fuderer József	16.
Fülöp Ferencné	16.

G, Gy

Gaál Valéria	68., 82., 91.
Galgóczy	89., 146.
Galla József	66., 82., 91.
Gara Béla	90.
Garbera Sándor dr.	55.
Garzó Lajos	81.
Gábor Ferenc	2.
Gáll Dániel	32.
Gerber Ferenc	58.
Gémes Mihály	16., 50.
Géró Sándor	91.

Gindert Istvánné	90.
Golovics Sándor	90.
Gombkötő Antal	16., 50.
Gombkötő Klára	50.
Gömöri Etelka	16., 50., 114.
Gratzer Pál	90.
Gróber Mátyás	90.
Gruder János dr.	58., 150.
Gudricza Katalin	16., 114.
Gulyás János dr.	153.
Gyarmati Pál	50., 104., 114.
Gyenes István	59., 153.
Györffy István	66., 82.
Györffy Pál	60., 64., 86., 99.
Gyulai Ferenc	88.

H

Hainc Mária	4.
Hajagos Mária	16., 50.
Hajdú Ernő	68., 82., 86., 91.
Hajnal János	64., 82., 91.
Hajnal József	68.
Halász Béla	54.
Halász Pál	92.
Hallai Gergely	32.
Haracsi Mihály	54.
Harangi Lászlóné	16.
Harczi István	32.
Hatvani Lajos	16., 50.
Hegedűs Ferenc dr.	97.
Hegedűs László	66., 98., 91., 92., 99.
Herczeg Mihály	68.
Héjjas István dr.	64.
Héjjas János	58., 80.
Hidi Antal	92.
Hirsch József dr.	15., 150.
Homoki József	69., 74., 78., 81., 92., 93., 124.
Horák Jenő	16., 50.
Horváth Anna	16.
Horváth Gyula	2.
Horváth József	145.
Hujber Józsefné	104., 114.
Hunyadi László	16.
Hupka József	145.
Huszár Sándor	95.

I

Igmándi Sándor	64.
Igó Sándor	32.
Imre Gábor	1., 43., 62., 145.
Iván János dr.	135.
Iványosi Szabó Imre	2.
Iványosi-Szabó Tibor	72.,

J

Jámbor János	2.
Juhász Antal	99.

K

Kalász László	128.
Kalmár Imre	66., 82., 92.
Kalmár Tamás	95.
Kalocsai Antal	2.
Kammerer László	2.
Kapár Ferenc	82.
Kapás Ferenc	68., 91.
Kara Balázs	55., 60., 61., 68., 69., 74., 78., 79., 81., 82., 86., 92., 93., 99., 103., 105., 123., 131., 138., 150.
Karácsonyi Kálmán	16., 23., 104., 114., 134.
Karácsonyi Kálmánné	114.
Kardos Ilona	23.
Katona Gyula	32., 68., 82., 92.,
Katona Margit	90.
Kákonyi József dr.	32., 88.
Kállai Ferenc	7.
Keckeméti Hugó	82.
Keckeméti Sándor	34.
Kedvek Ferenc	90.
Kekua Sz. G.	9.
Kellő Mihály	94.
Keló János	64., 82., 86., 91.
Kemény Endre	78.
Kenderesi Mihály	90.
Kerekes Ferenc	129., 131., 139., 142., 144., 147., 151., 152.
Kerekes Ferencné	50., 72.
Kerekes Ilona	2.
Keresztes János	64., 82., 91., 92.

Kertész Dezső	80.
Kéri József	94.
Király László	144.
Kis Károly	64.
Kisasszony Kázmér dr.	114., 134.
Kiss Ágoston dr.	153.
Kiss Gellértné	16., 104., 134.
Klátik Gyula	90.
Klátik Jenő	90.
Kliment György	2.
Kolin Lajos	95.
Knöpfler László	61.
Komorov Pál	66., 86.
Koncz Erzsébet dr.	29., 32., 150.
Konferszky Lajos	68., 82., 91.
Kósa Ferenc dr.	2., 5., 41.
Kószó Mihály	11.
Kovács Bálint	50., 82., 91.
Kovács Bálintné	16.
Kovács Boldizsár	90.
Kovács Gábor dr.	153.
Kovács Gáspárné	16.
Kovács Imre	90.
Kovács István	64.
Kovács Zs. István	82., 91.
Kovács János	2., 38.
Kovács Jánosné	2.
Kovács Jenő	44., 58., 60., 68., 82., 86., 88., 91., 92., 99., 103., 105., 115., 123., 128., 129., 135.
Kovács József	32.
Kovács Lajos	16., 64., 82., 91., 104., 114.
Kovács Lajos	139.
Kovács László	68., 82., 88., 91., 135., 138., 150.
Kovács Pál	66., 82., 121., 139., 144.
Kovács Péter dr.	102.
Kovács Sándor	123.
Kovács Zoltán	32.
Kovács-Réti Imre	23.
Kozár Aladár	34.
Kökény Gergely	90.
Kökény József	90.
König (Kolta) Ferenc	44., 55., 60., 61., 66., 69., 74.
Kremán Sámuel	23.
Kucka József	115.
Kubinyi Margit	16., 50., 114.

Kulman	27.
Kürtösi András	114.
Kürtösi József	32.

L

Laczi János	64., 91.
Laczi Pál	76., 81., 82., 83., 91., 150.
Lax László dr.	102.
Lányi Sámuel	135.
Lázár Julianna	16., 50.
Leindler János	86.
Lengyel Gyula	2.
Lenin	128., 131.
Lesi István	97.
Letanóczky Lajos	150.
Leviczki Oreszt	72.
Lénárd Ferenc	32.
Lévay László	114.
Lipóczy Katalin	16.
Lipóczy Sára	16.
Liszka Béla dr.	6.
Lisztes István	32.
Litnei Ferenc	156.
Lovas András	78.
Lőrincz Béla	104., 114., 134.

M

Macsikási József	121., 144.
Magó János	88.
Magyar Mihály	129., 131., 135., 138., 150.
Manó Sándor	90.
Makári Béla	58., 80.
Makári István	134.
Makári Olga	16.
Makula Lászlóné	114.
Marincsák Ferenc	114.
Markó Imre dr.	97.
Marsa János	64., 82., 91.
Matolesy Károly dr.	153.
Mándoki Alajos dr.	16., 50.
Márkus Ferenc	72., 74., 75., 79., 82., 86., 94., 153., 154.
Megáll József	50., 72., 135.
Merétey Sándor dr.	6., 102., 153.

Mester Antal	79.
Mester István	16., 50.
Mérő Sándorné	90.
Mészáros Imre	50., 72., 88.
Mészáros László	64., 82., 91.
Mihályi Sándor	66., 82.,
Miklós Imre	32., 58., 80., 135.
Miklós János	69.
Mócza Lajos	88., 95.
Molnár Erik	23., 44., 66.
Molnár György dr.	102.
Molnár József	32.
Molnár Péter	90.
Muraközi Sára	13.
Müller Frigyes dr.	153.

N

Nagy Antal	67., 82., 91.
Nagy György dr.	123.
Nagy I. dr.	145.
Nagy József	66., 82., 91.
Nagy Konstantin	16.
Nagy László dr.	103., 105., 115., 121., 123., 128., 129., 131., 135., 138., 150.
Nász Gusztáv	90.
Neuwirth Miklós	78., 81., 86.
Németh Imre	4.
Németh János	4.
Németh Mihály	4.

Ny

Nyers Imre	67., 82., 91., 92.
------------	--------------------

O

Olajosné	135.
Oláh	70.
Olé Gyula	66., 82., 91.,
Oravec Lajos	152.
Orosz László	42.

P

Paál Jób	124.
Papp György	13.
Papp István	16., 50., 104., 114., 134.
Papp Istvánné	16.
Papp Sándor	2.
Papper István	59.
Pataky Zoltán dr.	102.
Pásztor István	121., 139., 142., 144., 151.
Perjési Pál	16., 32., 114.
Pető Lajos	78., 86., 91., 92.
Pető Sándor	73., 95.
Pécsi József	88.
Pilmayer János	90.
Pintér János	16.
Pintér Mária	16., 50.
Pipifax — bűvész	23.
Platter János	122.
Pleskó Lőrinc	90.
Polgár Jenő	86.
Poór István	32., 64., 82., 86.
Pulai István	73., 87., 128.

R

Radnai Antal	16., 50.
Radnai Antalné	16.
Rajnák Borbála	95.
Raskó Ferenc	90.
Rádi Ilona	66.
Rác Ferenc	75.
Rác Gergely	68., 82., 91., 92., 99.
Rác László	78.
Rác Miklós	134.
Rákosi Mátyás	128.
Rázsó Ernő	93.
Reiszmann Andor	60., 64., 82., 91., 92., 93., 99., 103., 105., 115., 121., 123., 128., 129., 131., 135., 138., 150.
Reiszmann Gyula	4., 103., 105., 115., 121., 123., 128., 129., 131., 135., 150.
Révész Imre	71.
Révész László	44., 58., 60., 64., 69., 78., 81., 91., 128., 135.
Rigó Ferenc	12., 53., 74., 88., 105., 126., 130., 86.
Rigó László	86.

Rigó Sándor	68., 82., 91.
Rimóczi István	2.
Rotschild László dr.	135., 138., 150.
Rózsa János	99.
Rózsa Károly	32.
Rudnai Guidó	14., 24., 83.

S

Sahin dr.	113.
Sahin Tóth Sándor	64., 82., 86., 91.
Salamon László	2.
Salamon Margit	114.
Salamon Mária	104., 114.
Sallai Mihály	80.
Sasvári Ferenc	32.
Sándor József	35., 44., 47., 55., 60., 61., 69., 82., 91., 122., 150.
Sándorffy István	58., 86.
Sárai Józsefné	90.
Scheitz Antal	16.
Schmiedt József	44., 60., 68., 78., 82., 86., 91., 128.
Schwartz Miklós	34.
Schuller Józsefné	116.
Sebestyén János	132.
Sebők Antal	2.
Sebők István	32.
Sima Ferenc	13., 31., 68., 82., 86., 91., 93., 94., 123., 128., 131.
Simon dr.	6.
Solyom András	90.
Soós Pálné	90.
Stachnik János	66., 82., 91.
Sváb Kovács István	86.

Sz

Szablics István	90.
Szabó	74., 87., 92., 93., 99., 103., 123., 129., 131., 135., 150.
Szabó Cs.	25.
Szabó Antal	2.
Szabó Ferenc	80.
Szabó Kovács Ferenc	2.
Szabó Gyula	73., 87., 99., 103., 105., 115., 121., 123., 128., 131., 135., 150.

Szabó István	2.
Szabó István	11.
Szabó B. János	4.
Szabó János	88.
Szabó Jenő	121., 139., 144., 147., 151., 152.
Szabó József	32.
Szabó József	78.
Szabó József dr.	82., 86., 91., 128.
Szabó Lajos	90.
Szabó László	2., 10.
Szabó Sándor	32.
Szabó Sándor	1., 33., 61., 62., 70., 74., 82., 91., 105., 128.
Szabó Sándor	114.
Szadeczky Dénes	9., 32.
Szalai Gyula	68., 82., 86., 91.
Szalai Sándor	66., 82.
Szatlóczy Gyula	75.
Szántó György	93.
Szekrényi Lajos dr.	153.
Szelei Sándor	10., 91.
Szentendrei Mihály dr.	153.
Szentmiklósi Imréné	90.
Szepcsik Sándorné	2.
Szécsényi Ferenc	2.
Székely György	95.
Székely János	55., 58., 67., 68., 86., 91.
Székely Sándor	66., 81., 82., 86., 91., 92.
Széles Lajos dr.	121., 129., 144.
Szell Iлона	116.
Szidor József	72., 135.
Szigeti Antal	118.
Szigeti László	95.
Szili István	60., 66., 82., 86., 91.
Szinnyai Sándor	92.
Szmlkó József	68., 78., 82., 99.
Szokolai Imre	2.
Szokoly Gyula	99., 105.
Szolnoki Emma	104., 114., 134.
Szolvik Károly	88.
Szónyi Imre dr.	43.
Szücs Pál	13.
Sztankov László	121., 129., 139., 142., 144., 147., 151., 152.
Sztraka József	44., 60., 61., 66., 69., 74., 78., 81., 82., 86., 91., 92., 93., 99., 103., 105., 115., 121., 123., 128., 129., 131., 135., 138., 150.

T

Tajthyné dr. Szand Mária	102.
Tantó Sándor	64., 82., 86., 91., 92.
Tatár János	58.
Tiringer Sarolta	82.
Tompos Sándor	66., 82., 86., 91.
Tompos Sándorné	123., 129., 131., 135., 138., 150.
Tokai Sándor	32.
Tornyai László dr.	32.
Tormássy Ferenc	2.
Tóth Balázs dr.	139., 151.
Tóth Dezső	69., 128.
Tóth Dezső	10., 16., 114.
Tóth Dezsóné	16.
Tóth Ernő dr.	153.
Tóth István	4.
Tóth Klára	16.
Tóth László	33., 36., 42., 46., 47., 50., 55., 70., 74., 76., 78., 82., 83., 85., 91., 94., 97., 109., 122., 128., 145., 148.,
Tóth Matild	32.
Tóth B. Pál	9.
Tóth Ny. Pál	9.
Tóth Teréz	114.
Tóth Sz. Teréz	66., 82.
Tömpe András	145.
Törteli Péter	16., 114.
Törteli Péterné	16., 104.
Turkevei Nagy Elek	34.

U

Udvardi Lászlóné	68., 82., 91.
Ugró Balázsne	90.

V

Valentiny	81.
Varga András	80., 90., 150.
Varga Béla	115.
Varga Mária	16.
Varsányi Mátyás dr.	153.
Vass Zoltán	150.
Váczai István	147.
Várady József	1., 10., 33., 34., 35., 43., 76.

Várkonyi László	83.
Várnagy Ferenc dr.	32., 54.
Vári László	95.
Vásárhelyi	139.
Vásárhelyi Zoltánné	50.
Veres Péter	144.
Veress Lajos	13., 31.
Vég János	32.
Vég Jánosné	90.
Végh Sándor dr.	58., 81., 129., 139., 144., 147., 151., 152.
Végh Sándor	90.
Vigh Lajos	145.
Virágh Ferenc	68., 82., 91.
Virágh István	90.
Vogt Károly dr.	88., 135., 138., 150.
Völgyi István	34.

W

Warnus Anna	16., 114.
Weisz Ignác	61.

Z, Zs

Zoltán Árpád	34.
Zsadányi István	90.
Zsákai László	23.
Zsámboki János	66., 78., 82.
Zsigmond László dr.	17., 52., 59., 77., 100., 107.
Zsigó József	64., 91.
Zsíros Gábor	90.

TÁRGY- ÉS TARTALOMMUTATÓ

Adók	155.
Állatállomány	12., 33., 39., 51., 109., 105., 154.
Állategészségügy	12., 51., 154.
Állattenyésztés	39., 111.
Antifasiszta propaganda	103
Anyagi javak, elhagyott- igénybevétele	2, 4, 32, 130 35, 77, 79, 101, 113, 122, 135
Anyakönyvezés	32
Árak	22, 35, 60, 61, 69, 103, 105, 120, 138, 143, 150
Árvízvédelem (árvíz)	51, 83
Átvonulók	20, 80, 125, 138
Bérek, fizetések alakulása	48, 51, 57, 109, 135
kiutalása	146, 150
követelése	19, 26, 30, 33, 46, 69, 135
rendezése	9, 33, 55, 61, 78, 93, 104, 109, 119, 121, 123, 133
Budapesti Földbirtokrendező Tanács	152
Budapesti Nemzeti Bizottság	99
Búzakötvény I. szükségpénz	
Demokratikus Polgári Párt I. Polgári Demokratikus Párt	
Deportáltak	155
Dohánytermesztés	108, 155
Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara	13, 19, 31, 37, 39, 41, 51, 55, 65, 111, 115, 129, 131, 144, 147
Egészségügy	6, 29, 32, 80, 84, 102, 107, 120, 125, 129, 130, 135, 153
Egyházi épületek	6, 22, 97, 152
személyek	16, 32, 48, 61, 69, 70, 138
szertartások	22, 33, 150
Elhagyott földbirtok	35, 60, 65, 77, 113, 114
Ellenállási mozgalomban résztvevők	123, 150
Ellenőrző Bizottság	60, 61, 87, 99, 105, 115, 135, 150

Elsötétítés l. légvédelem	
Erdészet, fakitermelés	9
Erdőfelügyelőség	127
Élelmiszerjegyek	63
Építőanyag	78, 117, 121, 123
Érdekképviselői szervek:	
Bércséplők és Bérszántók	
Szövetsége	79
Orvosi Kamara	61, 69, 120, 131,
Tanítók Segélyegylete	114, 134
Ügyvédi Kamara	61, 69
Fegyverek beszolgáltatása	22, 38
Filmszínházak bérlete	69, 135
Filmszínházak megnyitása	23, 69
Filmszínházak működése	23, 30, 123, 135
Foglalkozásstatisztikai adatok	41, 51
Földbirtokreform	64, 109, 115, 121, 122, 128, 129, 131,
	138, 147, 150, 151, 155
Földhivatal	144
Földigénylő Bizottság	115, 127, 128, 135, 137, 139, 142, 147
Földosztás l. Földbirtokreform	
Frontszínház	23
Független Kisgazda Párt	44, 60, 61, 64, 69, 78, 86, 92, 93, 99, 105,
	125, 128, 135, 138, 150
Gazdasági Egyesület	42, 65
Gyermekgondozás, gyermekek helyzete	2, 4, 17, 20, 29, 33, 38, 40, 41, 103, 105,
	106, 114, 149, 153
Gyógyszertárak	59, 120, 153
Hadifoglyok	85, 135, 138
Háborús események	5, 25, 82, 91, 150
károk	5, 20, 25, 33, 42, 65, 82, 91, 96, 155
Hegyközségi Tanács	151
Helyreállítás l. újjáépítés	
Hidak	156
Ideiglenes Nemzetgyűlés l. Nemzetgyűlés	
Ideiglenes Nemzeti Kormány	74, 87, 115, 123, 129, 145, 155
Ifjúsági egyesületek:	
Kommunista Ifjómunkás Szövetség	62
Magyar Demokratikus Ifjúsági	
Szövetség	95, 98, 138
Igazolások	61, 120, 131, 134, 135, 155
Igazoló Bizottság	61, 80, 86, 87, 138
Igazságszolgáltatás szervei:	
Járásbíróság	55
Népbíróság	55, 80, 92, 135, 150
Népügyészség	129, 150

Törvényszék	55, 80, 97, 129, 131
Ügyészség	55, 80
Iparengedélyek	60, 61, 69, 70, 92, 131, 155
Ipari-Munkaügyi-Körzetvezetői Elnöki Osztály I. Közigazgatási szervek Körzetvezetői Hivatal	18, 24, 25, 26, 27, 30, 33, 78
Ipari üzemek állapota	121, 131
bérbevétele	122
felülvizsgálata	15, 122
működése	12, 14, 18, 22, 24, 25, 26, 27, 30, 33, 78, 92, 121, 123, 155
Iparosok	12, 20, 30, 34, 38, 41, 48, 49, 58, 60, 90
Iskolák:	
egyesített	16, 50
elemi	16, 38, 46, 48, 50, 104
gimnázium	16, 30, 46, 50, 72, 78, 97,
kereskedelmi középiskola	16, 46, 50, 72, 131
liceum	16, 46, 50, 72
mezőgazdasági középiskola	16, 46, 114
népiskola	16, 104, 114
polgári	16, 48, 50, 80, 97, 155,
pusztai	16, 32, 54
tanonciskola	72
Iskolák ellenőrzése	22, 104, 123
Iskolák helyzete	16, 33, 48, 50, 54, 71, 97, 131, 134
Iskolaköteles gyerekek	32, 40, 41, 50
Katonai beszállásolás	12
Katonai fegyverműhely	12, 32
Katonai létesítmények	30, 91
Katonai szolgálat	104, 150
Kereskedelem, kereskedők	20, 22, 33, 34, 41, 48, 49, 58, 60, 69, 89, 90, 105, 143
Keresztény Munkás Egylet	98
Kiegészítő parancsnokság	75
Kijárási tilalom	22
Kiskert-akció	104, 109, 114
Kiutasítottak	138
Kiürtés	6, 7, 33, 50, 91, 153, 155
Kórház	
katonai	6, 12, 30, 33, 74, 91, 105, 153
polgári	4, 6, 12, 20, 22, 29, 33, 48, 105, 138, 153
Könyomda	1, 12, 27
Könyvtár	23
Körzetvezetők I. közigazg. tisztviselő	
Közbiztonság fenntartása	2, 32, 33, 43, 55, 74, 135

Közbiztonság szervei:	
Polgári rendőrség	2, 6, 12, 32, 53
Polgárőrség	28, 32, 33, 43, 54, 61, 118
Rendőrség	60, 74, 80, 94, 120, 135, 145
Rendőrségi fogda	29, 33, 43
Közegészség I. egészségügy	
Közellátás	4, 5, 6, 12, 25, 26, 29, 30, 33, 34, 36, 45, 51, 56, 60, 74, 78, 91, 99, 105, 110, 116, 121
Közigazgatás, városi:	
Építészeti és Szabályozási Bizottság	129
Igazoló Választmány	129
Iskolaszék	123, 129
Jogügyi Szakbizottság	129
Képviselőtestület	66
Kijelölő Bizottság	129
Kisgyűlés	129
Közigazgatási Bizottság	129, 153, 154, 155, 156
Közkórházi Bizottság	129
Összeférhetetlenségi Bizottság	129
Pénzügyi Szakbizottság	129
Sorozó Bizottság	129
Számonkérő Bizottság	129
Törvényhatósági Bizottság	61, 64, 67, 68, 69, 80, 82, 87, 91, 103, 105, 123
Közigazgatási hatóságok, szervek:	
Adóhivatal	35, 108, 155
Államépítészeti Hivatal	156
Anyakönyvi Hivatal	33
Erdőhivatal	12, 51, 61
Gazdasági Hivatal	61, 69, 77, 78, 91, 104, 128, 150, 154
Iparhatóság	79
Körzetvezetői Hivatal	17, 20, 33, 59, 60, 77, 78, 107, 117, 130, 149
Közellátási Hivatal	33, 56, 63, 80, 96, 99, 103, 105, 114, 135, 136
Közigazgatási ügyosztály	33, 76, 148
Közmunka Hivatal I.	
Munkaelosztó Hivatal	
Kultúrügyosztály	123
Lakáshivatal	33, 60, 78
Mérnöki Hivatal	14, 15, 24, 33, 105
Munkaelosztó Hivatal	12, 33, 48, 53, 74, 89, 104, 105, 121, 126, 135, 141, 146
Munkaügyi Hivatal	
Polgármesteri Hivatal I.	
polgármester	

Statisztikai Hivatal	33
Szociális ügyosztály	29, 32, 33, 103
Közigazgatási tisztviselők:	
főispán	64, 66, 67, 68, 69, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 86, 87, 91, 92, 94, 96, 105, 115, 124, 129, 135, 150, 153, 154
főjegyző	129
kerületvezető	2, 4, 5, 9, 12, 17, 20, 32, 33, 38, 41, 45, 51, 54, 63, 83, 89, 99, 100, 101, 107, 110, 112, 116, 117, 118, 130, 136, 141, 146, 149, 150
polgármester	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 59, 63, 70, 74, 76, 77, 78, 79, 81, 83, 84, 85, 89, 91, 92, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 113, 114, 115, 116, 117, 120, 121, 122, 123, 125, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 140, 141, 143, 146, 148, 149, 150,
Közkórház I. kórház	
Közterhek viselése	122, 155
Közmunka	2, 4, 5, 12, 16, 20, 32, 33, 36, 23, 45, 48, 51, 53, 54, 78, 80, 89, 91, 109, 114, 116, 121, 126, 135, 141
Közmunkaváltság	74, 78, 109, 128, 129, 135, 150
Községi Földigénylő Bizottság	123, 127, 139, 142, 147
Köztisztaság	2, 12, 29, 33, 40, 80, 100, 107, 129, 149
Küldöncszolgálat I. közmunka	
Légítámadás I. háborús események	
Légvédelem	22
Lókörház I. állategészségügy	
Lőfegyver, lőszer	5, 20, 22, 38
Magyar Függetlenségi Front	44, 87, 94, 123, 135,
Magyar Kommunista Párt	44, 54, 60, 61, 62, 66, 69, 70, 72, 78, 80, 85, 86, 92, 93, 94, 99, 105, 115, 121, 123, 125, 128, 129, 131, 135, 138
Magyar Szociáldemokrata Párt	44, 60, 61, 68, 69, 78, 85, 86, 92, 93, 94, 99, 105, 123, 125, 128, 129, 131, 135, 138
Megyei Földbirtokrendező Tanács	121, 123, 127, 128, 129, 135, 139, 142, 144, 147, 150, 151, 152
Megyei Nemzeti Bizottság	138, 144, 150
Mezőgazdaság helyzete	13, 51, 60, 61, 65, 139

Mezőgazdasági Bizottság	65, 69, 78, 91, 101, 109, 111, 112, 115, 119, 133, 140
Mezőgazdasági gépek	14, 24, 51, 60, 61, 79, 91, 109, 131, 154
Mezőgazdasági munka	32, 34, 37, 42, 51, 60, 61, 77, 91, 103, 104, 109, 111, 118, 119, 131, 146, 154
Mezőgazdasági Földművelési Szövetkezetek Központja	147
Minisztériumok	
Belügy-	6, 103, 123, 145, 150
Földművelésügyi-	42, 51, 65, 83, 91, 109, 119, 121, 127, 128, 129, 144, 146, 152, 154
Honvédelmi-	75, 139
Igazságügy —	129, 138
Külügy —	138
Népjóléti —	106, 107, 138, 152
Pénzügy —	108, 155
Vallás- és Közoktatásügy —	134, 135, 150
Napközi otthon	29, 40, 153
Nemzetgyűlés	44, 123
Nemzetgyűlési képviselő	44, 78, 123
Nemzeti Bizottság	44, 55, 57, 61, 64, 69, 70, 74, 78, 80, 81, 87, 92, 93, 99, 103, 105, 115, 121, 123, 128, 129, 131, 135, 138, 144, 150, 152
Nemzeti Parasztpárt	73, 87, 92, 93, 94, 99, 103, 105, 115, 123, 128, 129, 131, 135, 138
Nemzeti Segély	69, 85, 99
Nemzeti Segély Budapest megsegítésére	80, 82, 96, 103, 105, 106, 114
Nemzetközi Vöröskereszt	78
Népbank I. Városi Bank	
Népellenes törvények felszámolása	61
Népművelési Bizottság	135
Népoktatási Kerület	150
Nők helyzete	2, 17, 20, 29, 32, 33, 38, 40, 41, 48, 116, 121
Nők jogai	17
Nyilvántartás (személyek)	32, 33, 40, 41, 80, 149
Oktatásügy	16, 71, 72, 78, 104, 123, 134, 150
Oktatásügy szervei:	
Népművelési titkár	16, 50, 104, 114,
Tanfelügyelő	38, 135, 150
Tanfelügyelői Hivatal	38, 104, 114, 134, 135
Tantestületi értekezlet	50, 104, 114, 134

Orosz l. szovjet	
Országos Földbirtokrendező Tanács	142, 144, 147
Országos Társadalombiztosítási Intézet	61, 102, 122, 150
Orvosi Kamara l. Érdekvédelmi szervek	
Pártközi értekezlet	60, 61, 128, 131
Pénzügyek	19, 22, 32, 33, 35, 91, 104, 106, 122, 123, 135, 155
Pedagógusok	16, 17, 48, 50, 71, 72, 78, 104, 114, 131, 134, 135
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye	
Földbirtokrendező Tanács l. Megyei	
Földbirtokrendező Tanács	
Piac	35
Polgári Demokratikus Párt	103, 105, 115, 123, 128, 129, 131, 135, 138, 150
Polgárőrség l. közbiztonság szervei	
Polgárrendőrség l. közbiztonság szervei	
Posta	8, 12, 28, 32, 80, 115, 131, 150
Robot l. közmunka	
Sajtóbizottság	92, 99, 105, 115
Sajtóközlemény	5
Sajtótermékek:	
Kecskeméti Hírlap	7, 19, 21, 22, 23, 30, 33, 44
Kecskeméti Lapok	5, 6, 23, 57, 58, 62, 64, 68, 70, 72, 73, 75, 80, 86, 88, 92, 93, 94, 95, 102, 108, 111, 115, 124, 137, 138, 143, 150
Magyar Közlöny	103, 115, 134, 144, 152
Magyar Róna	31
Szabad Magyar Róna	31
Szabadság	6
Selyemtenyésztési Felügyelőség	135, 150
Sport	88
Svábok	138
Szabadkereskedelem	150
Szabad Szakszervezetek	55, 58, 67, 69, 93, 103, 105, 111, 129, 131, 134, 135, 138
Szakszervezetek:	
Cipészek, Csizmadiák	58
Földmunkás	121, 129
Kereskedelmi alkalmazottak	58
Kereskedők	58, 80, 89
Közalkalmazottak	148
Művészek	105
Nyomdaiipari munkások	58
Orvosok és gyógyszerészek	120, 131

Pedagógusok	103, 105, 114, 135
Pékek	58
Postások	135
Vas- és fémmunkások	58
Színház	14, 16, 23, 30, 50, 94, 97, 99, 105
Szovjet katonai parancsnokság	2, 5, 11, 12, 17, 18, 19, 21, 22, 25, 30, 31, 33, 43, 48, 51, 55, 61, 69, 71, 72, 79, 82, 120, 126, 140, 155
Szövetkezet:	
Fogyasztási-	60
Kecskeméti Unió	19, 32
Közjóléti —	150
Mezőgazdasági —	147
Szükségpénz	19, 22, 32, 47
Tanárok, tanítók l. pedagógusok	
Tanítók segélyegylete l. érdekvédelmi szervek	
Termelési Bizottság l. Mezőgazdasági Bizottság	
Tisztifőorvos	84, 107, 120, 125, 153
Tiszti főügyész	69
Tűzoltóság	7, 12, 33, 43
Újjáépítés	3, 6, 8, 11, 14, 24, 27, 30, 32, 50, 64, 78, 82, 135, 138, 155, 156
Újságírók	31, 93, 124
Újságyomda	12, 72, 92, 155
Utcanevek módosítása	123
Utak	156
Ügyvédi kamara l. Érdekvédelmi szervek	
Ünnepségek	23, 40, 94, 103, 104, 131, 135
Üzemi Bizottság	122
Vasúti közlekedés, szállítás	3, 9, 11, 12, 38
Városi Bank	10, 12, 33, 34, 35, 97, 150
Városparancsnokság l. Szovjet katonai parancsnokság	
Vendéglátóipar	34
Vetőmag	65, 91, 109, 111
Véradás	49
Visszatelepülés	29, 32, 33, 41, 51, 60, 76, 80, 129
Vörös Hadsereg	1, 5, 9, 21, 23, 26, 27, 33, 55, 70, 83, 91, 94, 144

Zsidó bérház	97
Zsidó birtok	77
Zsidó hitközség	138
Zsidó Tanács	77
Zsidótörvények	61
Zsidóvagyon	61
Zsidók jogainak visszaállítása	138, 150

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

autószer.	autószerelő
biz.	bizottság
BKML	Bács-Kiskun megyei Levéltár
BM	Belügyminisztérium
b. t.	bizottsági tag
cm	centiméter
csop.	csoport
db	darab
de.	délelőtt
dkg	dekagramm
dolg.	dolgozik
dr.	doktor
DTMK	Duna—Tisza közti Mezőgazdasági Kamara
du.	délután
eln.	elnök, elnöki
em.	emelet
eü.	egészségügyi
építőm.	építőmester
évf.	évfolyam
f.	folyó
férfi sz.	férfiszabó
FKP	Független Kisgazda Párt
fm.	földműves
F. M.	Földművelésügyi Minisztérium
fogl.	foglalkozás
for., forg.	forgalom
főisp.	főispán, főispáni
földműv.	földművelő
fű., fűsz. ker.	fűszerkereskedő
gyógysz.	gyógyszerész

h. hentes és m. hiv.	helyett, helyettes hentes és mézárós hivatal, hivatali
id. ifj. ig. i. m. Ip.	idős, idősebb ifjabb, ifjú igazgató idézett mű Iparhatóság
jkv. jöv.	jegyzőkönyv jövendele
kb. ker. ker. vez. kft. kg. kh. kir. km Kmf kóm. mest. köt. krt. kv.	körülbelül kereskedő kerületvezető korlátolt felelősségű társaság kilogramm katasztrális hold királyi kilométer kelt mint fent kőműves mester kötet körút körzetvezető
l. lesz.	lap leszedve
m. MDISZ m. E. megb. m. kir. MKP.	méter megbízott Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség miniszterelnök, -i megbízott magyar királyi Magyar Kommunista Párt
NB. népbír. népműv. ngy. képv. NM.	Nemzeti Bizottság népbíróság népművelés Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselője Népjóléti Minisztérium
ny.	nyugalmozott
o. o.	oldal osztály

orv.	orvos
OTI	Országos Társadalombiztosítási Intézet
özv.	özvegy
P (p)	Pengő
PDP	Polgári Demokratikus Párt
pl.	például
Polgm.	polgármester, Polgármesteri Hivatal
P. M.	Pénzügyminisztérium
p. vfvzo.	posta vonalfelvigyázó
q	métermázsa
ref.	református
róm. kath.	római katolikus
R. T.	részvénytársaság
s.	segéd
s. k.	saját kezű, saját kezűleg
stb.	és a többi
sz.	számú
sz. a.	szám alatt
szaksz.	szakszervezet
SZDP	Szociáldemokrata Párt
sz. n.	szám nélkül
sz. sz.	szabad szakszervezet
t.	tag, tagja
t. b.	törvényhatósági bizottság
t. c.	törvényeikk
Term. Bi(z).	Termelési Bizottság
t.h.	törvényhatóság
thj (v)	törvényhatósági jogú (város)
tisztv.	tisztviselő
törv.	törvény
u.	utca
u.o.	ugyanott
ü.o.	ügyosztály
v.	vállalat
v.	város
vez.	vezető
VKM	Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium
vm.	vármegye
zöldker.	zöldségkereskedő

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
Bevezetés	7
Válogatott dokumentumok 1944. október 31—1945. május 8.	9
1. Várady József polgármester felhívása Kecskemét népéhez	9
2. A polgármester 1. számú utasítása a kerületek vezetői számára ügyvitelük megszervezésére	9
3. Cserhádi József jelentése a polgármesternek a Kecskeméti Gazdasági Vasút pályájának helyreállításáról	11
4. Reiszmann Gyula jelentése a Polgármesteri Hivatalnak a VI. kerületben levő állapotokról	11
5. Kósa Ferenc 1. számú jelentése a Polgármesteri Hivatalnak az V. kerületben levő állapotokról	12
6. Dr. Merétey főorvos jelentése a polgármesternek a kórház állapotáról	13
7. Kállai Ferenc jelentése a polgármesternek a tűzoltóság újjászervezéséről	14
8. S. Bakos Ferenc jelentése a polgármesternek a postahivatal munkájáról	15
9. Bugacmonostori közigazgatási kirendeltség vezetője és az 11291. számú szovjet katonai parancsnokság között fakitermelésre létrejött szerződés	15
10. Szabó László pénztárnok jelentése a polgármesternek a Városi Bank pénzkészletéről	17
11. Az állomásfőnök jelentése a polgármesternek az üzem működéséről	17
12. A munkaelosztó hivatal jelentése a polgármesternek az egyes műhelyekben és üzemekben dolgozó munkások számáról	19
13. Dér András jelentése a polgármesternek a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara állapotáról	20
14. Rudnai Guidó jelentése a polgármesternek a mérnöki hivatal munkájáról	22
15. A Mérnöki Hivatal szakvéleménye Bódogh József vegyészeti gyáráról	22
16. Frigyesy Ferenc népművelési titkár jelentése a polgármesternek az egyesített iskolákról	24
17. Az Ipar—Munkügyi—Körzetvezetői Elnöki Osztály utasítása a körzetvezetők számára a nők közéleti szerepének biztosítására és mesedélutánok szervezésére	26
18. A Schiffer cipőgyár munkájáról és állapotáról a polgármesternek küldött jelentés	27
19. A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara javaslata a polgármesternek szükségpénz kibocsátására	29

20. Ipar—Munkaügyi—Körzetvezetői Elnöki Osztály utasítása, a körzetvezetők számára a kenyérosztásról, a robbanóanyagokkal szembeni biztonsági intézkedésekről, utca és házcsoportvezetők kiképzéséről ...	30
21. A Kecskeméti Hírlap „Köszöntő”-je az újság első számának kiadása alkalmával	31
22. A kecskeméti szovjet katonai parancsnokság rendeletei	32
23. A Kecskeméti Hírlap beszámolója a november 30-i magyar—oros est sikeréről	33
24. Rudnay Guidó városi főmérnök jelentése a polgármesternek a Mérnöki Hivatal munkájáról	33
25. Cs. Szabó jelentése a polgármesternek a Kecskeméti Gépgyárban végzett munkáról	35
26. A polgármesternek küldött jelentés a gyufagyár munkájának beindításáról és dolgozóinak ellátásáról	36
27. A könyvmda jelentése a polgármesternek az 1944. november 5-től december 9-ig végzett munkájáról	37
28. S. Bakos Ferenc jelentése a polgármesternek a postahivatal munkájáról	38
29. Dr. Koncz Erzsébet jelentése a polgármesternek a szociális ügyosztály működéséről	39
30. Baranyi István jelentése a polgármesternek a villamosmű munkájáról	40
31. A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara kéri a városi szovjet katonai parancsnokságot, hogy „Szabad Magyar Róna” címmel engedélyezzék szakmai lapjuk megjelenését	41
32. Dr. Tornyai László jelentése a Polgármesteri Hivatalnak a külterületi körzetek ügyosztályának tevékenységéről	42
33. Várady József polgármester jelentése Kecskemét város közállapotairól a szovjet katonai parancsnokság számára	45
34. Várady József polgármester határozata a Völgyi István féle fűszerüzlet megnyitásáról	49
35. A polgármester felhívása a termények betakarítására és a közéletmelzés terén jelentkező akadályok közös áthidalására	49
36. Várady József polgármester hirdetménye a közmunkakötelezettségről és a közellátásról	50
37. A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara felhívása a polgármesterhez az aktuális mezőgazdasági teendők elvégzésére	51
38. Kovács János körzetvezető jelentése a Voelker telepen levő állapotokról	52
39. A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara utasítása Talfája körzetvezetőjéhez a tenyészállatok összeírására	53
40. Fráter Tiborné és Bábiezky Matild jelentése az I. kerület szociális helyzetéről	54
41. Kósa Ferenc jelentése a Polgármesteri Hivatalnak az V. kerület lakosságának nyilvántartásáról és összetételéről	55
42. A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara titkára üdvözli Tóth Lászlót polgármesterré választása alkalmával, és tájékoztatást ad eddigi működésükről	56
43. Imre Gábor szolgálati jelentése a polgármesternek a polgárőrség munkájáról	57

44. A Nemzeti Bizottság megalakulásáról és az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe delegált képviselők kijelöléséről készült jegyzőkönyv	58
45. A belterületek kerületi vezetőségének utasítása a körzetvezetők számára a közmunka és a közellátás biztosítására	60
46. Frigyesy Ferenc népművelési titkár jelentése a polgármesternek az iskolák beindításáról	60
47. A Kecskeméti Lapok híradása a városi hatóság búzakölesön kötvényeinek kibocsátásáról	61
48. A Polgármesteri Hivatal hirdetménye a közmunkakötelezettségről ...	63
49. A belterületi kerületek vezetőségének utasítása a körzetvezetők számára az önkéntes véradás szervezésére és az iparosok nyilvántartásának elkészítésére	65
50. A Kecskeméti Egyesített Iskolák tanári karának és tantestületének üléséről készült jegyzőkönyv	65
51. A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara válasza a Földművelésügyi Minisztérium II. számú kérdőívére	68
52. A belterületi kerületek vezetőségének utasítása a körzetvezetők számára tüzelőfaigény felmérésére	70
53. A munkálosztó hivatal utasítása a körzetvezetők számára a közmunkakötelezettségről	70
54. A hetényegyházi körzetparancsnok jelentése a polgármesternek a Kommunista Párt kiküldött képviselőinek tevékenységéről és a pusztán levő állapotokról.	71
55. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv Tóth László polgármester visszavonulási kérelméről, a Mezőgazdasági Kamara betérjesztéséről, a népbíróság munkájáról, Székely János szakszervezettel kapcsolatos jogköréről, a kecskeméti rendőrkapitányság hatáskörének bővítéséről	72
56. A közellátási hivatal hirdetménye a vámörlés rendjéről	74
57. A Kecskeméti Lapok híradása a Nemzeti Bizottság által megállapított élelmiszerek irányairól	76
58. A Kecskeméti Lapok jelentése a szakszervezeti munka megindulásáról	76
59. Dr. Zsigmond László körzetvezetői hivatal vezetője megbízta Fördős Lajos és Gyenes István gyógyszerészeket, hogy a gyógyszerterek elhagyott gyógyszereinek leltározásánál működjenek közre	77
60. A pártközi értekezleten felvett jegyzőkönyv az elhagyott birtokok ügyéről, az Ellenőrző Bizottság hatáskörének kibővítéséről és a hazatérők ügyéről	78
61. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv a törvényhatósági bizottság újjáalakításáról, a közalkalmazottak igazolásáról, a mezőgazdasági ingatlanok műveléséről	81
62. A Kecskeméti Lapok híradása a Kommunista Ifjómunkás Szövetség megalakulásáról	84
63. Bartha Kálmán, a közellátási hivatal főnöke utasítja a körzetvezetőket a kenyérbegy kiosztásánál követendő eljárásra	84
64. A Független Kisgazda Párt betérjeszti a főispánnak a törvényhatósági bizottságra jelölt tagjainak névsorát	86

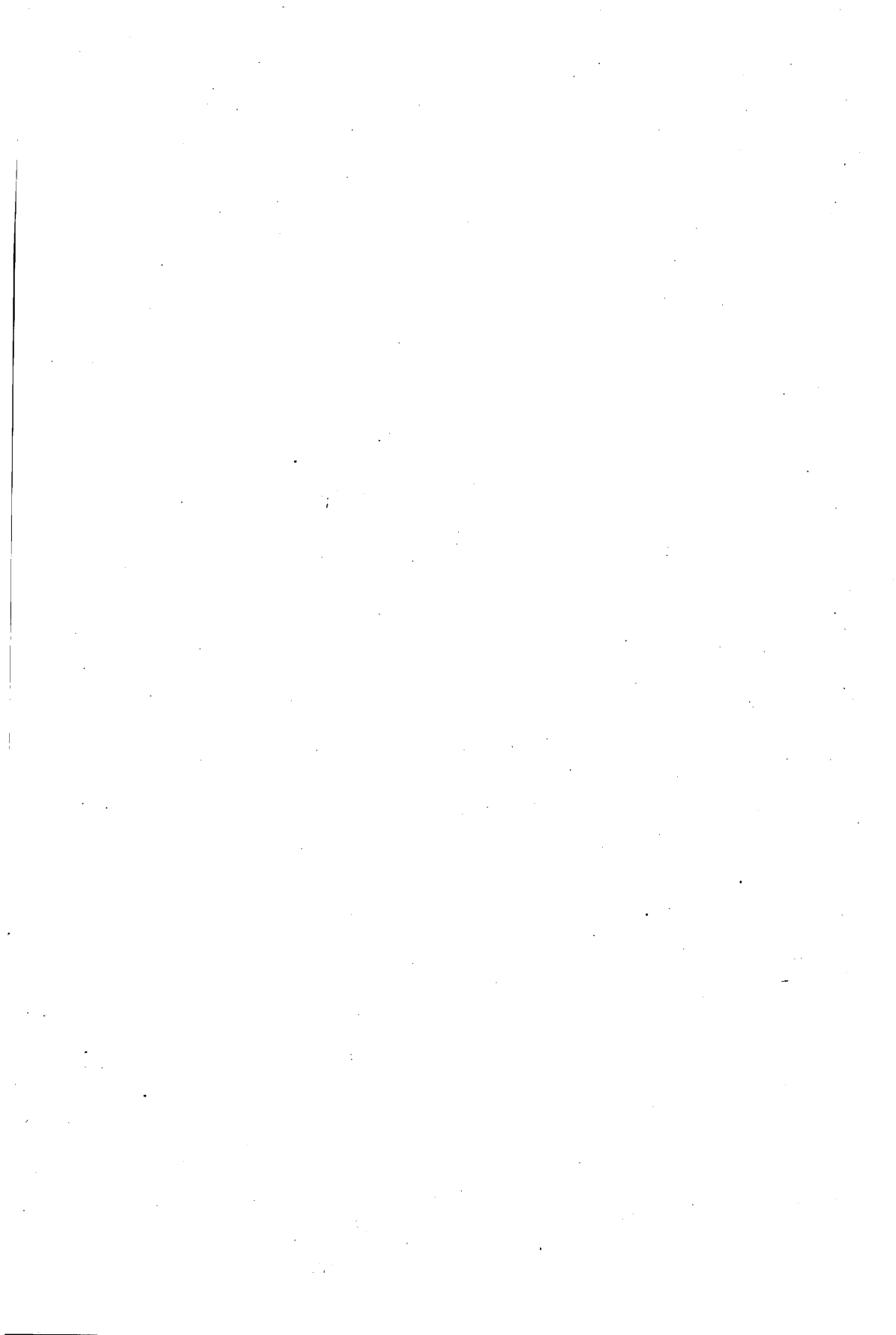
65. A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara válasza a Földművelésügyi Minisztérium I. számú kérdőívére a szántóföldek az őszi és a tavaszi vetésterületek, a vetőmagkészletek és szükségletek, valamint a mezőgazdasági intézmények és szervek nyilvántartására	87
66. A Magyar Kommunista Párt beterjeszti a főispánnak a képviselőtestületbe jelölt tagjainak névsorát	88
67. A Szabad Szakszervezetek felterjesztik a főispánnak a törvényhatósági bizottságba jelölt tagjaik névsorát	90
68. A Szociáldemokrata Párt beterjeszti a főispánnak a törvényhatósági bizottságba jelölt tagjainak névsorát	90
69. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv dr. Sándor József tisztifőügyész elnöki tisztségéről való lemondásáról, a törvényhatósági bizottsági tagok számarányának módosításáról, a piaci árak terén felburjánzott visszaélésekről	91
70. A Nemzeti Bizottság 1945. január 15-i ülésének jegyzőkönyvéből készült kivonat, mely az iparigazolványok kiadását szabályozza	93
71. A Magyar Kommunista Párt Kecskeméti Szervezetének körlevele a tanerőkhöz, a reakciós szellemű pedagógiai eljárás felszámolása érdekében	94
72. Márkus Ferenc főispán felkéri Kerekes Ferencné liceumi igazgatónőt az orosz nyelv nem kötelező jellegű tanítására	95
73. A Nemzeti Parasztpárt alakuló gyűlését bejelentő hirdetmény	96
74. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv az ügyeletes szolgálat biztosításáról, segélyosztásról, a rendőrség létszámának növeléséről és a katonai kórház számára rendezendő gyűjtésről	97
75. Kecskemét város főispánjának jelentése a Honvédelmi Minisztériumnak a kiegészítő parancsnokság felállításáról.	99
76. Laczi Pál főjegyző statisztikai jelentése a város lélekszámának alakulásáról	100
77. A belterületi kerületek vezetőségének utasításai a körzetvezetők számára a mezőgazdasági termelés folytonosságának biztosítása végett	100
78. A Nemzeti Bizottság ülésén felvett jegyzőkönyv a Termelési Bizottságba delegáltakról, személyes jellegű kérelmekről, a menekültek élelmezésének segítéséről és a közellátás gondjainak enyhítéséről	101
79. Márkus Ferenc főispán értesíti Kara Balázs elnököt a Bércsепlők és Bérszántók Szövetségének adott engedményekről	104
80. A Polgári Fűtőiskola felajánlása Budapest Székesfővárost Segélyező Akció javára	104
81. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv Neuwirth Miklós bejelentéseiről és indítványairól, az átutazók bejelentkezési kötelezettségéről, az elhagyott lakások kitarításáról, a körzeti irodák munkájának ellenőrzéséről	105
82. A törvényhatósági bizottság főispánbeiktató közgyűlésén készült jegyzőkönyv Tóth László polgármester helyzetelemzéséről és Márkus Ferenc főispán programbeszédéről	108
83. Tóth László polgármester árvízvédelmi intézkedései	113
84. Dobák István mb. tisztifőorvos jelentése a polgármesternek a közegészségügyi állapotokról	115

85. Tóth László polgármester felhívása a Kommunista és a Szociáldemokrata Párt gyűjtési akciója nyomán a magyar hadifoglyok megsegélyezésére	116
86. Márkus Ferenc főispán utasítása II. számú Igazoló Bizottság elnökének	116
87. A Nemzeti Parasztpárt Kecskeméti Szervezete kéri a főispánt, hogy biztosítsa a városi bizottságokban való képviseletét	117
88. A Kecskeméti Lapok híradása a KTE újjáalakulásáról	118
89. A munkaügyi hivatal utasítása a körzetvezetők számára a fogatok közmunkára való előállítására	118
90. Az I. kerület körzetvezetőjének összesítése az iparosok és kereskedők havi forgalmáról	119
91. A törvényhatósági bizottság rendkívüli ülésén készült jegyzőkönyv a mezőgazdasági munka beindításáról és a város helyzetének általános elemzéséről	120
92. A Nemzeti Bizottság ülésén felvett jegyzőkönyv a Nemzeti Parasztpárt képviselőinek bevonásáról, az egyes pártoknak a népbíróságba delegált tagjairól, a sajtóbizottság felállításáról, az iparendedélyek kiadásáról	126
93. A Nemzeti Bizottság ülésén felvett jegyzőkönyv Homoki József főszerkesztővé való kinevezéséről és a sajtóbizottság összetételéről	127
94. A Kecskeméti Lapok híradása a Vörös Hadsereg megalakulásának 27. évfordulóján rendezett ünnepekről	129
95. Felhívás a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség alakuló gyűlésén való részvételre	130
96. A közellátási hivatal élelmiszert szállít Pestújhely községnek	130
97. Baranyi építésfelügyelő jelentése a polgármesternek a város területén keletkezett háborús károkról	131
98. Jegyzőkönyv a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség helyiségigényéről	133
99. A Nemzeti Bizottság ülésén felvett jegyzőkönyv a Nemzeti Parasztpárt képviselőinek kijelölésére, a többi párt képviselőinek személyeséről, a Katona József Színház munkájának megkezdéséről, a közéleti nehézségeiről, és a körzetvezetők munkájáról	133
100. A belterületi kerületek vezetőségének körözüvénye a körzetvezetők számára az utcák tisztántartásáról	135
101. A Termelési Bizottság utasítása az I. kerület körzetvezetőjének mezőgazdasági haszonbérlettel kapcsolatos eljárásról	135
102. A Kecskeméti Lapok híradása az OTI orvosok rendelésének megkezdéséről	136
103. A Nemzeti Bizottság ülésén felvett jegyzőkönyv a Demokratikus Polgári Párt bekapcsolódásáról, budapesti gyerekek elhelyezéséről, a Nemzeti Parasztpárt, a Demokratikus Polgári Párt és a Szakszervezeteknek a törvényhatósági bizottságban való képviseleti arányáról, március 15. megünnepléséről, az antifasiszta propagandáról, a mezőgazdasági munka megindításáról és az élelmiszerezsora megakadályozásáról	137

104. A kecskeméti belterületi elemi népiskolák testületének értekezletén készült jegyzőkönyv a tanítási idő meghatározásáról, márciusi szabadság ünnepélyről, a mezőgazdasági munka támogatásáról, a felső tagozat tanítási idejének meghatározásáról, az iskolalátogatások tapasztalatairól	139
105. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv Szokoly Gyula színház-igazgató kérelméről, a közmunkahivatal vezetőjének beszámolójáról és a törvényhatósági bizottság összetételéről	143
106. A polgármester jelentése a Népjóléti Minisztériumnak a gyermekmenhely és a gyermekgondozás állapotáról	146
107. A belterületi kerületek vezetőségének körözüvénye a körzetvezetők számára a közegészség fenntartása érdekében	147
108. A városi adóhivatal hirdetménye a dohánytermesztés szabályozásáról	148
109. Tóth László polgármester hirdetménye a tavaszi mezőgazdasági munkák megkezdése érdekében	149
110. A belterületek vezetőségének körözüvénye a körzetvezetők számára élelmiszer kiosztása ügyében	150
111. A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara felhívása a legfontosabb mezőgazdasági tennivalókra	151
112. A Termelési Bizottság utasítása a körzetvezetők számára az elhagyott 100 holdon aluli birtokok megműveléséről	152
113. A Közellátási Hivatal felhívása az ellátottakról való kimutatások elkészítésére	152
114. A kecskeméti belterületi népiskolák tantestületének rendkívüli értekezletén készült jegyzőkönyv a tantestület részére kiosztandó kiskertek ügyéről, a budapesti gyerekek kecskeméti elhelyezéséről a Tanítók Segélyegyletének továbbműködéséről, a tanítói illetményföldekről és a tanítók szakszervezetének megalakulásáról	153
115. A Nemzeti Bizottság ülésén felvett jegyzőkönyv a Polgári Demokrata Pártnak a városi bizottságokba delegált tagjairól, a postahivatal személyi ügyeinek megvitatásáról, a földreform megindításáról	156
116. Széll Ilona szociális előadó utasítása a II. kerület körzetvezetőjének a közmunka és a közellátás terén a szociális körülmények fokozottabb figyelembe vételére	159
117. A belterületi kerületek vezetőségének utasítása a körzetvezető számára az építőanyag tartalékok felmérésére és nyilvántartásba vételére	160
118. Szigeti Antal ménteleki körzetvezető jelentése a Polgármesteri Hivatalnak a tavaszi munkák megkezdéséről	160
119. A Termelési Bizottság utasításai a körzetvezetők számára az igavonó erő biztosítására a mezőgazdasági munkában	161
120. A kecskeméti orvosok és gyógyszerészek szabad szakszervezetének határozatai	162
121. A Nemzeti Bizottság ülésén felvett jegyzőkönyv Básti Ágoston távozásának bejelentéséről, Bódogh olajütő kérelméről, a közmunka munkabérek meghatározásáról, a Földbirtokrendező Tanács létrehozásáról	163
122. Hasznosítási szerződés a Kecskeméti Platter gyár és az ágasegyházi gazdaság üzemeltetésére	165

123. A Nemzeti Bizottság ülésén felvett jegyzőkönyv a delegáltak személycseréjéről, az Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselői számának növeléséről, a pénzzel kapcsolatos zavarokról, kulturális ügyekről, az iskolaszék újjáalakításáról	168
124. Kecskemét főispánja közli Homoki József lapszerkesztővel, hogy a minisztériumi államtitkár engedélyezi a Kecskeméti Lapok hetenként kétszeri megjelenését	171
125. A polgármester felhívása a fertőző betegségek megelőzésére és a védőoltások felvételére	172
126. A munkaügyi hivatal felhívása a közmunka végzésére	173
127. Az Erdőfelügyelőség bekapcsolódása a Földigénylő Bizottságok munkájába	173
128. A pártközi értekezleten felvett jegyzőkönyv a földbirtokreform végrehajtásáról és a Földigénylő Bizottság munkájáról	174
129. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv a Pest megyei Birtokrendező Tanácsba küldött képviselők kijelöléséről, újabb népbírósági tanács létrehozásáról, az egyes pártoknak a törvényhatósági bizottság szakbizottságaiban való képviseleti arányairól, a közegészségügyről ..	179
130. A belterületi kerületek vezetőségének utasítása a körzetvezetők számára az elhagyott lakásokban levő értékek megmentésére és a köztisztaság fenntartására	183
131. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv az iskolák helyzetéről, a mezőgazdasági munkák megindulásáról, és a vele kapcsolatos szabotálásról, május 1. megünnepléséről, dr. Nagy Lászlóval szembeni összeférhetetlenségi indítványról	184
132. Sebestyén János jelentése a polgármesternek a Gyalókay-féle gyár állapotáról	189
133. A Termelési Bizottság fellépése a bérszántók visszaélésével szemben	191
134. A kecskeméti belterületi tantestület értekezletén készült jegyzőkönyv a tanítók előtt álló közvetlen feladatok ismertetéséről, az iskolaév szabályozásáról, a pedagógusok átképzéséről, adminisztratív teendőkről ..	191
135. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv a pénz kicseréléséről elterjedt hírekről, egy fosztogató banda leleplezéséről ..	194
136. A közellátási hivatal felhívása az elrejtett gabonakészletek feltárására ..	202
137. A Kecskeméti Földigénylő Bizottság felhívása a földigénylőkhöz	202
138. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv a Kecskeméti Lapok jövedelmének a pártok közötti felosztásáról, a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetségben folyó munkáról, az igazoló bizottságok munkájáról, a kórház sorsáról	203
139. A Földbirtokrendező Tanács ülésén készült jegyzőkönyv a Vásárhelyi altábornagy által beterjesztett birtokigényről	207
140. A Termelési Bizottság megtiltja a gabona vetések kaszálását	208
141. A munkaügyi hivatal bejelentése a rendkívüli munkáselállítás megszüntetéséről	208
142. A Pest megyei Földbirtokrendező Tanács ülésén készült jegyzőkönyv az úri birtok és a paraszt birtok közötti határ megvonásáról	209

143. A Kecskeméti Lapok hiradása a polgármester határozatairól: az üzleteket május 15-ig meg kell nyitni; átmenetileg felfüggesztik a maximális árakat	210
144. A Pest megyei Földbirtokrendező Tanács ülésén készült jegyzőkönyv a tanács hatókörének kibővítéséről, szakértők kinevezéséről, három tanácsstag miniszteri kinevezéséről	211
145. A kecskeméti rendőrség főkapitányának 44. számú napiparancsa	214
146. A munkaügyi hivatal vezetője utasítja a katonatelepi körzetvezetőt, hogy biztosítsa a szőlőtelep számára szükséges munkaerőt	215
147. A Pest megye Földbirtokrendező Tanács ülésén készült jegyzőkönyv Váci István „Mezőgazdasági földművelési szövetkezetek a földreform nyomában.” c. dolgozatának ismertetéséről, a Mezőgazdasági Földművelési Szövetkezet Központjának Kecskemétre helyezéséről	216
148. Tóth László polgármester szabályozza az ideiglenes alkalmazottak felvételét	217
149. A belterületi kerületek vezetősége utasítja a körzetvezetőket a tej és tápszerigény felmérésére, valamint a köztisztaság ellenőrzésére	218
150. A Nemzeti Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv a német nyelv oktatás kötelező jellegének felszámolásáról, a népbíróságon kiszabandó büntetések szigorításáról, a vallással kapcsolatos problémákról, a feketézőkkel szembeni fellépésről, a rendőrség helyigényléséről	219
151. A Pest megyei Földbirtokrendező Tanács ülésén készült jegyzőkönyv a Hegyközségi Tanács faiskolájának szerepéről	225
152. A Pest megyei Földbirtokrendező Tanács Kecskeméti Tárgyaló Tanácsának jegyzőkönyve, melyben kéri a Földművelésügyi Minisztériumtól hatáskörének megállapítását és három tagjának kinevezését.	227
153. A tisztifőorvos jelentése a Közigazgatási Bizottságnak a város felszabadulás utáni egészségügyi helyzetének alakulásáról	228
154. A gazdasági felügyelő jelentése a Közigazgatási Bizottságnak a város felszabadulás utáni gazdasági helyzetéről	231
155. A pénzügyigazgató jelentése a Közigazgatási Bizottságnak a város felszabadulás utáni pénzügyi helyzetének alakulásáról	233
156. Az Államépítészeti Hivatal főnökének jelentése a Közigazgatási Bizottságnak a közutak és a hidak állapotáról	236
Névmutató	239
Tárgy- és tartalommutató	253
Rövidítésjegyzék	263
Tartalomjegyzék	266

MELLÉKLET

Kecskemét t. város polgármesterétől

HIRDETmény

A Duna-Tiszaközi hadműveleti kormánybiztosság a m. kir. kormány utasítása alapján elrendelte Kecskemét új város akbbaikban körülrít területéről a polgári lakosság átmeneti teljes kivonását. A lakossággal együtt kell hátravonni minden járművet, lovat és egyéb állatot, valamint a lakosságnak ezekre felrakható legfontosabb élelszükségleti cikkeket.

A körülrít határonál levő helyi Ácsvezérlés postán keresztül a régi makadám út egészen az új dunaföldvár betomblya való betörtölésig (52-k kilométer) onnan tovább haladva átmenetileg átmenetileg körülrít területét az új város akbbaikban körülrít területéről a polgári lakosság átmeneti teljes kivonását. A lakossággal együtt kell hátravonni minden járművet, lovat és egyéb állatot, valamint a lakosságnak ezekre felrakható legfontosabb élelszükségleti cikkeket.

A határonál levő helyi Ácsvezérlés postán keresztül a régi makadám út egészen az új dunaföldvár betomblya való betörtölésig (52-k kilométer) onnan tovább haladva átmenetileg átmenetileg körülrít területét az új város akbbaikban körülrít területéről a polgári lakosság átmeneti teljes kivonását. A lakossággal együtt kell hátravonni minden járművet, lovat és egyéb állatot, valamint a lakosságnak ezekre felrakható legfontosabb élelszükségleti cikkeket.

Felhívom a város lakosságát, hogy lehetőleg puszták szerint csoportosuljon és így induljon utnak. Az öregeket, gyermekeket és betegeteket, akik a gyaloglást nem bírják, a fogattal rendelkezők vegyék fel fogatjaikra. Nem emelek kifogást az ellen, ha a város lakosságának egyrésze a most még ki nem ürített területen helyezkedik el, azonban figyelemztetek mindenkit, hogy ezek a területek is kiürítésre kerülhetnek. Ezért úgy foglalják el újabb helyüket, hogy esetleges további kiürítés esetén azonnal utnak tudjanak indulni.

Hagyon kérem mindnyájukat, hogy testvéri szeretettel és együttérzéssel igyekezzenek egymásnak segítségére lenni.

Isten oltalma kísérje minden eltávozó kecskeméti testvérünket!

Kecskemét, 944. október 24.

Polgármester

A POLGÁRMESTER HIRDETményE A VÁROS KIÜRÍTÉSÉRŐL

Közzététel

Kecskemét területén 1944. december 12-én éjtelji jelentkezett lakosságokról

Név	2 éves alatti	2-12		13-14		15-16		17-18		19-20		21-24		25-29		30 éves felett		Összes	Szex	Kisiskola
		férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő			
I	48	31	103	32	133	27	330	34	177	44	474	47	1113	111	441	474	1113			
II	434	179	156	313	423	150	1101	223	313	1373	2013	3323								
III	165	110	164	77	133	312	472	73	173	874	937	1176								
IV	169	87	85	154	214	410	743	147	243	837	1110	2276								
V	191	114	133	117	157	330	533	127	163	673	933	1407								
VI	524	125	154	177	240	455	677	137	163	874	1230	2305								
VII	153	83	93	153	225	387	673	137	204	813	1171	2243								
VIII	133	133	144	223	262	403	637	125	115	630	1173	2263								
IX	14	1	1	7	15	26	37	7	12	41	45	120								
X	11	12	8	10	17	41	77	27	37	87	147	256								
Barokk telep	11	11	15	24	42	58	76	15	9	103	142	267								
Mezőcsanak	9	12	5	16	20	42	65	17	11	81	112	207								
Felsőcsanak	33	35	51	40	85	146	211	67	43	314	450	763								
Összes terület	1821	371	1132	1432	2041	3473	5475	1273	1610	7744	10333	19303								

Állóverk	11	11	103	101	115	231	307	31	43	444	613	1201
Központ	-	-	-	1	-	-	3	-	-	3	3	6
Újváros	135	74	84	135	136	243	343	50	55	562	673	1346
Barokk	6	2	2	5	1	14	19	3	11	24	31	64
Sudántelep	42	30	27	38	54	74	102	24	26	163	229	434
Fugac	-	3	2	2	1	14	8	-	1	14	12	26
Barokk	3	3	4	2	4	4	4	1	4	10	10	23
Felsőverk	12	6	9	13	24	30	51	11	16	60	100	192
Barokk	5	1	1	5	3	4	11	-	4	13	17	37
Barokktelep	-	3	-	6	6	5	6	2	2	16	14	30
Barokktelep	43	17	31	16	23	33	62	17	13	83	135	267
Barokktelep	-	-	-	-	-	3	6	2	4	5	11	15
Barokk	12	5	12	17	12	19	25	2	1	43	48	103
Barokktelep	67	21	27	44	40	75	88	5	6	143	181	336
Barokk	3	3	1	1	4	3	7	2	1	9	13	25
Barokktelep	8	1	1	1	1	2	4	-	1	4	7	14
Barokktelep	40	31	45	53	84	123	143	37	51	250	333	643
Barokk	8	6	8	11	12	15	14	-	1	37	35	70
Barokktelep	45	20	34	21	30	71	67	15	12	137	161	308
Barokktelep	47	26	23	24	33	47	60	5	8	115	130	247
Barokk	46	37	21	43	37	73	104	33	27	110	147	257
Barokk	14	80	73	113	175	230	293	27	23	413	471	1126
Barokktelep	22	22	25	24	35	50	52	11	4	110	114	224
Barokktelep	2	7	12	11	13	20	23	11	7	43	61	114
Barokk	4	25	23	52	33	51	55	14	12	142	154	305
Barokk	20	7	1	7	3	17	22	4	4	35	40	75
Barokk	2	6	11	13	13	30	35	4	3	67	65	124
Barokk	5	6	3	5	2	4	5	-	15	10	30	
Barokktelep	23	30	27	24	41	60	75	13	20	130	153	306
Barokktelep	91	123	117	167	237	273	324	26	22	575	700	1356
Barokk terület	848	638	442	1001	1313	1873	2426	433	463	2401	3110	5470
Barokk lakosság	1821	371	1132	1432	2041	3473	5475	1273	1610	7744	10333	19303
Barokk lakosság	2070	1169	1874	2433	3354	5366	7301	1687	2109	11551	15248	23073

Kecskemét, 1944. december 13. éjtelji

Kecskeméti József

KIMUTATÁS AZ 1944. DECEMBER 12-IG JELENTKEZETT LAKOSSÁGRÓL

K i v o n a t a z I d e i g l e n e s N e m z e t g y ű l é s b e K e c s k e m é t v á r o s a á l t a l k ű l d ö t t e k m e g v a l a s z t á s á r ó l f e l v e t t v á l a s z t á s i j e g y z ö k n y v b ől.

1., J e g y z ö k n y v a j e l ö l é s i e l j á r a s r ó l.

relvetetett Kecskeméten, Oz utca 3.szam alatt a Kecskeméti Nemzeti Bizottság 1944.évi december hó 16.napján délután 3 orakor tartott üléséről.

Jelen voltak

a Független Kisgazda Párt részéről

Csikay Lajos,
dr.Sándor József,

a Magyar Szociáldemokrata Párt részéről

Pekete Sándor,
Kara Balázs,

a Magyar Kommunista Párt részéről

König Ferenc,
Sztraka József.

A megjelentek, mint a megnevezett politikai partok Kecskeméten működő szervezeteinek megbízottjai magalakítják a Kecskeméti Nemzeti Bizottságot, mint a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front helyi szervét, a Bizottság elnökévé megválasztják dr.Sándor Józsefet.

Ezek után Kecskemét városa küldöttjeinek az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe egyhangulag kijelölik

a Független Kisgazda Párt részéről

Balla Dömötör gazdálkodó,
dr.Révész László ügyvéd,

a Magyar Szociáldemokrata Párt részéről

Kovács Jenő gyári művezető,
Schmidt József szabó munkás,

a Magyar Kommunista Párt részéről

Básti Agoston földmunkás,
dr.Molnár Erik ügyvéd

kecskeméti lakosokat és

mint Pártonkivülit

vitéz Faraghó Gábor vezérezredest.

A jegyzőkönyv aláíratott.

dr.Sándor József s.k.

elnök.

Kara Balázs s.k.

bizottsági tag.

Pekete Sándor s.k.

bizottsági tag.

König Ferenc s.k.

jegyzőkönyvvezető.

Sztraka József s.k.

bizottsági tag.

Csikay Lajos s.k.

bizottsági tag.

A kivonat hiteléül:

Kecskeméten, 1944.évi december hó 18.napján.

.....

**A N E M Z E T I B I Z O T T S Á G A L A K U L Ó Ü L É S É N E K
J E G Y Z Ö K Ö N Y V É B ől K É S Z ű L T K I V O N A T**

A Szociáldemokrata Pártszervezet

1945. január 6-án szombaton d. u. fél 3 órai kezdettel
az Uj-Kollégium disztermében

Kulturdélután

rendez.

Műsor:

1. Megnyitó.
2. Pataky Kálmán az Operaház tagja énekel
zongorán kíséri Vásárhelyi Zoltánné.
 - a) Giordani: Caro mio ben.
 - b) Handel: Nerves
 - c) Liszt: Ha almom mely
3. Kovács Bálint ref. lelkesz előadása:
Ady Endréről.
4. Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház tagja
Ady verseket szaval:
 - a) Csak Máté földhen
 - b) Proletárius verse
 - c) Almodik a nyomor
 - d) Felszállott a páva
5. Bánó Mihály előadása: Munkáskultura
címen.
6. Záróbeszéd.

A terem fűtéséről a rendezőség gondoskodik!
Belépő-díj nincs!

Printő utasítás: Képfelrakás: Felrakás utasításaiért: Szekély György, 1945. június 10.

A SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT 1945. JANUÁR 6-I
KULTÚRDÉLUTÁNJÁNAK MŰSORA

MEGHÍVÓ

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT

kecskeméti szervezete 1945. évi január hó 21-én d. u. fél 3 órakor

IFJÚMUNKÁSGYŰLÉST

tart a szervezet székházában (Rákóczi-út 3).

Ipari és mezőgazdasági ifjúságok! Ifjúságunkat építeni egy szabad Magyarországot!
Szellemi ifjúságok! A dolgozó ifjúság felelős nyújtja kérés tenyerét, fogadjátok el és harcoljátok ti is velünk!
Meg fogjuk teremteni a szellemi és fizikai munkásifjúság harcoss egyeztet! Szerteljük tudásunkat és időnket az új, jobb világ felépítésére!

Mindannyiőtokat szeretettel vár az

ifjúság munkás szervezőbizottság

AZ MKP MEGHÍVÓJA AZ IFJÚMUNKÁSGYŰLÉSRE

Kecskemét I. b. város

Burgonyabeszerzést ellenőrző-lap

1944. 45. évre

a tulajdonos neve _____

lakása _____

 Ezen ellenőrző-lap mihelyt az nem ruházható, felrakták, vagy megveszmésként esélyt nem pótolható, és az ellenőrző-lap csak egy példányban, ha a tulajdonos nevére rajta.

Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét
25	24	23	22	21
Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét
20	19	18	17	16
Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét
15	14	13	12	11
Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét
10	9	8	7	6
Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét	Burgonya Kecskemét
5	4	3	2	1

**BURGONYABESZERZÉSI
ELLENŐRZŐLAP**

Eltársak!

Demokratikus alapokon nyugvó, szabad Magyarország újjáépítése a programunk. Szeretettel, igazságot és szabadságot hirdetünk napra, nemre, felekezetre és nemzetiségre való különbség nélkül. A dolgozó tömegeket akarjuk szellemileg és anyagilag felemelni. Minden igaz magyar embernek ezen célok megvalósításáért kell teljes erejét latbavetnie. Ne sítunk osztályharcot, tomortöljünk egy zászló alá! Harcunk meggyőződésünk nemcsak a pártosságára és ipari munkásságára, hanem az értelmiségre is szükségünk van. Egységben van az erő!

Jöjjetek! Segítsetek!

Kötelességünk új Magyarországot lélelépítésében tevékenyen részt venni. — Lépjétek be a Magyar Kommunista Pártba! Mindenkit szívesen fogadunk, aki igaz lélekkel, hiszvegel akarja szolgálni az Észmet.

**Magyar Kommunista Párt
kecskeméti szervezete**

Felvilágosítás: Rákóczi-út 3. szám

Feloldás kiadó: Rényi Ágoston, a kecskeméti szervezet titkára

**AZ MKP FELHÍVÁSA
AZ ÚJJÁÉPÍTÉSRE**

FELHÍVÁS!

**A Magyar Kommunista Párt
kecskeméti szervezete**

1945. január 7-én, vasárnap d. u. fél 3 órakor

**NYILVÁNOS
NAGYGYŰLÉST
TART**

a Párt székházában (volt Urikaszinó).
Jelenjétek meg tömegesen a nagygyűlésen.

Üdvözlettel
a Pártvezetőség.

**AZ MKP FELHÍVÁSA
A NYILVÁNOS NAGYGYŰLÉSRE**

Közmunka Igazolvány

Igazolvány szám 2417

Név: Ladányi Lászlóné István

Lekás: VII. Belső u. 5.

Foglalkozás: Barbár

Születési év, hely: 1901. Kecskemét

Anyja neve: Dornóczy László

Állapot: özvegy

Bejelentő hivatal igazolása

**LADÁNYI LÁSZLÓNÉ
KÖZMUNKAIGAZOLVÁNYA**

A Nemzeti Parasztpárt

1945. január hó 28-án, vasárnap délután fél 3 órakor

ALAKULÓ GYŰLÉST TART AZ ÚJ KOLLÉGIUMBAN

A párt tömöríti

a földmunkásokat, napszámosokat, sommásokat, gazdasági eselégeket, kisbérloket, törpebirtokosokat és dolgozó kisgazdákat.

A párt célja:

Az elnyomott és a feudális viszonyok alól mindmáig fel nem szabadult parasztság gazdasági felszabadítása, kulturális felemelése és teljes társadalmi és politikai egyenjogúsítása.

Parasztok!

A mi bajunkat magunk tudjuk. Magunknak kell kiharcolnunk jobb életünket.

Minél nagyobb számban jelenjeteek meg.

ELSŐ KISKÖZSÉGI HIRLEPKÖZSÉG ÉS NYOMDA RT.

A NEMZETI PARASZTPÁRT ALAKULÓ GYŰLÉSÉNEK BEJELENTÉSE

Город Кечкемет Народна безаван часть.

УДОСТОВЕРЕНИЕ.

Я удостоверяю что.....
..... он занимает Сигужение
как гражданский- Палицейской. Я ешу разрешаю
как днём и ночью ходит.....
..... на кварта лаем обережений
жителей селей. С разрешением Русскаго Воине
Командаита. С позоблением намочи с Русскими
Воине. Палицейскими Разрешение оносений
ружья выдано.

Кечкемет.....1945.

Кечкемет Мп. város Kézváltóság Osztálya

IGAZOLVÁNY.

Igazolom, hogy.....
..... a.....
polgárorség tagja, számára nappal és éjjel szabad
mozgást biztosítok a.....
területén.

A közbiztonság érdekében kifejlendő leve-
lénységet gabolni nem szabad.

Jogosult a Vörös Hadsereg járőreinek
segítségét kérni.

Fegyver viselésre jogosult.

Kecskemét. 1945. jan.....

MAGYAR—OROSZ NYELVŰ IGAZOLVÁNYMINTA
A POLGÁRÓRSÉG SZÁMÁRA

KECSKEMÉTI HÜSÉLFELDOLGOZÓ GYÁR.

59. sz. ÁLLANDÓ BELÉPÉSI ENGEDÉLY.

Név: Ladányi László

Foglalkozás: üzemvezető

Engedélyezzük a belépést a gyár területére
osztályratólig munkaidő-

ben, vagy a nap mind a 24 órájában.

Kecskemét, 1945. évi hó n.

Ladányi László
igazgató.

Ladányi László
személyzeti o.f.

КЕЧКЕМЕТСКИЙ МЯСОКОМБИНАТ.

ПОСТОЯННЫЙ ПРОПУСК № 59

Тов. Ладányи Ласло

Должность руководитель
разрешается проход на территорию

Комбината В.

Времени с по

или круглые сутки.

Действительный по 1945. VII. 1.

Махницкий
Директор.

Ладányи Ласло
Нач. Кадр.

OROSZNYELVŰ ÁLLANDÓ BELÉPÉSI ENGEDÉLY
LADÁNYI LÁSZLÓ SZÁMÁRA

MAGYAR LÁNYOK ÉS FIÚK!

ÉRTELMISÉGI, MUNKÁS ÉS PARASZT!

Hívunk mindnyájotokat a

Magyar Demokratikus

Ifjúsági Szövetségbe.

ALAKULÓ GYŰLÉSÜNK

**február 25-én, vasárnap
délelőtt fél 11 órakor Szék-
házunkban, Batthyány-u. 13.**

**Minden hazafiasan gondolkodó ifjúnak itt van
a helye! Együtt kell dolgoznunk és harcolnunk
az új, demokratikus Magyarország
felépítéséért!**

M. D. I. Sz.

Szervező Bizottsága

Postai-telegraphoski Kiszámlák. Feltérő jogok! Németi György és Mészáros Ödön.

A MADISZ ALAKULÓ GYŰLÉSÉT BEJELENTŐ HIRDETÉMÉNY

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT

kecskeméti szervezete által rendezendő

NÉPGYŰLÉSEN

márc. hó 11.-én, vasárnap d. u. 3 órakor
a SZINHÁZBAN

Révai József

a Magyar Kommunista Párt központi vezetőségének tagja,
nemzetgyűlési képviselő

Dr. Molnár Erik

népjóléti miniszter
a Magyar Kommunista Párt tagja

Básti Ágoston

a Magyar Kommunista Párt kecskeméti szervezetének titkára,
nemzetgyűlési képviselő

beszélnek.

AZ MKP NÉPGYŰLÉSÉT BEJELENTŐ PLAKÁT

OROSZ KATONAI VÁLOGATOTT

és

K.T.E.

f.hó 11-én vasárnap délután 1/2 3 órai kezdettel ünnepélyes szezonnyitó barátságos futball mérkőzést tart a K.A.C. pályán.

SZEZONNYITÓ LABDARÚGÓ-MÉRKŐZÉS HIRDETMÉNYE —
1945 MÁRCIUS

MAGYAR DEMOKRATIKUS
IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG
Kecskeméti Szervezete

Kecskemét, 1944. május 12-én.
Egyszámú levél 12. sz.

Gimnázium T. Igazgatójának

Helyben.

Értesítjük a T. Igazgatót, hogy a Madisz *
keretében és szellemében megfelelően a Gimnáziumi
Tanács feladatának nyilvános vezető szervekét
megalakította a Gimnáziumi Diák-Tanács.
A Diák-Tanács hivatott arra, hogy az iskola
érdekeit minden irányban képviselje.
Kérjük az Igazgatót, hogy a Diák-Tanáccsal
vegye fel az érintkezést, és minden szükséges is-
kolai kérdést vele beszéljen meg.

Tisztelettel:

Titkár:
Purvai Ciprián

Előadó:
Háday György

A MADISZ ÉRTESETÉSE A GIMNÁZIUMI DIÁK-TANÁCS
MEGALAKULÁSÁRÓL

A Kecskeméti Földigénylő Bizottságtól.

FÖLDET AKARSZ?

MEGKAPOD!

**AZONNAL JELENTSD BE
IGÉNYEDET A**

FÖLDIGÉNYLŐ

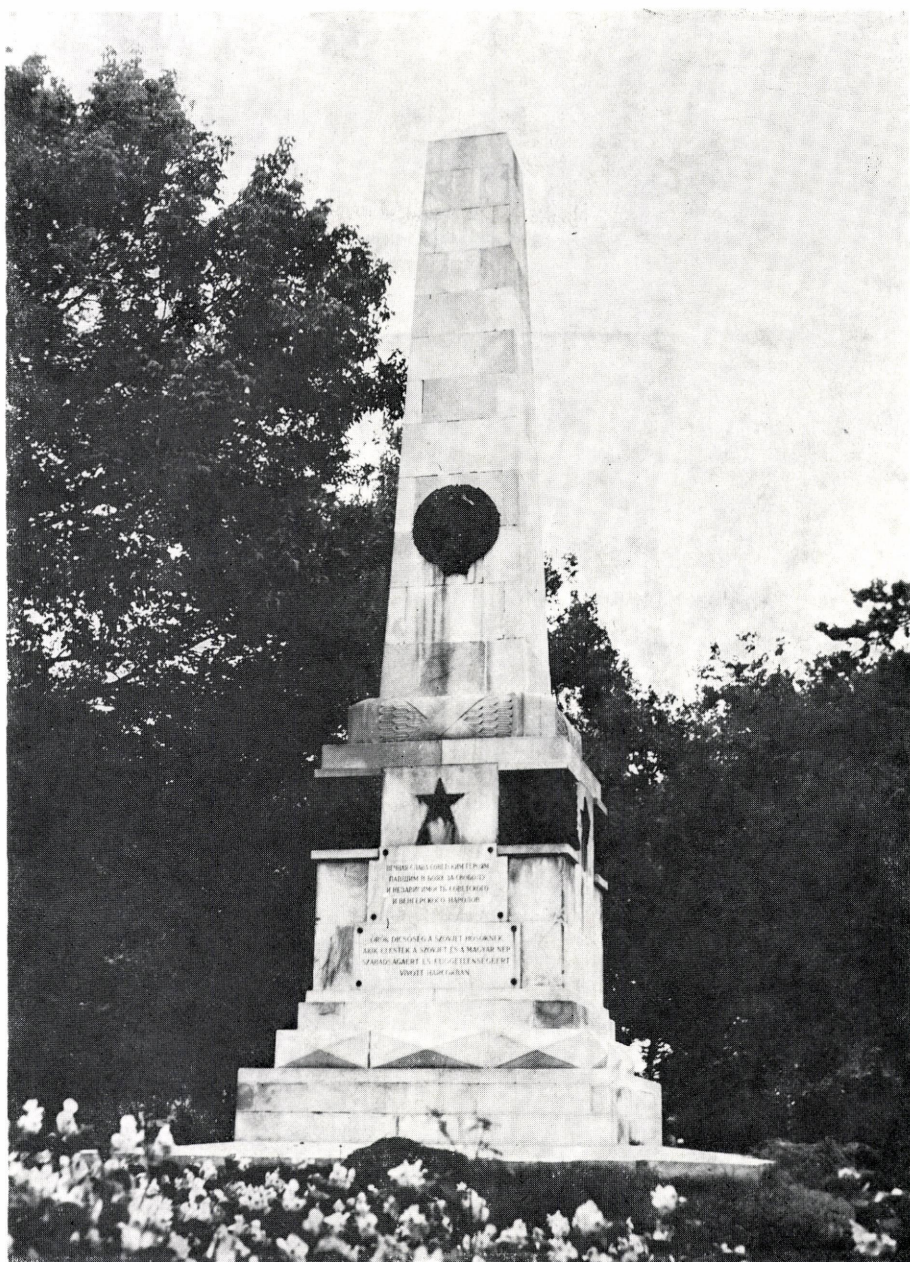
BIZOTTSÁGNÁL

Városháza, I. em. 1. szám alatt.

A KECSKEMÉTI FÖLDIGÉNYLŐ BIZOTTSÁG FELHÍVÁSA

A SZOVJET HŐSÖK EMLÉKMŰVE A SZABADSÁG TÉREN

A SZOVJET HŐSÖK EMLÉKMŰVE A KATONA JÓZSEF PARKBAN

KECSKEMÉT NÉPE!

Az ország városai, falvai romokban hevernek. A háború vihara pótolhatatlan károkat okozott mindenfelé. Kecskemét is szenved.

A kecskeméti Nemzeti Bizottság határozata értelmében kivétel nélkül mindenkinek kötelessége a közmunkában részt venni.

A földműves nép is elkezdte már a munkát a földeken...

A Demokratikus Polgári Párt a város újjáépítésének munkájából is ki kívánja venni a maga részét — ezért

FELHÍVJA az iparosokat, kezdjék meg munkájukat,

FELHÍVJA a kereskedőket, nyissák meg üzletüket,

FELHÍV mindenkit, munkást, polgárt egyaránt,

kezdjék meg a munkát, hogy az új élet hathatós megindulásával városunkat minél előbb rendbeszedhessük, a romokat eltakaríthassuk, városunkat tisztává tehessek és a járványoktól megóvhassuk.

Polgári demokraták!

Mutassatok mindenütt jó példát!
Mi járunk elől a demokratikus Magyarország felépítésében!

Kecskemét, 1945. április hóra.

Demokratikus Polgári Párt
vezetősége.

Magyarország, Kecskemét, 1945.

A POLGÁRI DEMOKRATA PÁRT FELHÍVÁSA AZ ÚJJÁÉPÍTÉSRE

KECSKEMÉTI LAPOK

A Nemzeti Függetlenségért Főpolgármesterei Lapja

Vége a háborúnak!

Németország feltétel nélkül megadta magát — Churchill: 1945. azt jelenti: szabad kezük van a győzteseknek! — A szövetséges csapatok felszabadtolták Ifj. Horthy Miklóst és Kállay volt miniszterelnököt — Megkerült Leon Blum és Schuschnigg is

(H.) Elvégeztett. Mikor e világtörténelmi pillanatokban ezeket a sorokat papírra vetjük, szerre a világon mindenütt barátságok zúgnak. A hatarszél Te Deum-ja száll a friss tavaszi legyben berek és tóvak felett, városokon és falvakon át a folyók, tengerek fölé és egész zenye szárnyal a hír Északon és Delen, Keleten és Nyugaton, hirdete a meggyőzött embermillióknak: vége a háborúnak!

rozak hullámszerűen a rádiók, ezt kopognak a taxik, Morse-gepek, ez a hír borzongat mindenkit és lassú velünkbe a telefont, a távirat és milliárd méter hosszúságú drótonalán vége a háborúnak!

A világ fővárosaiban ünnepi sorozatok dördülnek, a levelekben örömtüzek gyúlnak, a szívekben a könnyek folyása megáll, a boldogság diadalmozik a földkerekségen.

való hír vége a háborúnak! Jelentük, tisztelt Olvasó: öt teljes esztendő, 8 hónap és 7 nap után, összesen 2190 vérzivataros háborús nap után 1945. május 7-én hajnalban 2 óra 41 perkor véget ért a legújabb kor legálissabb gonoszitása, életkorunk második háborúja, amely az 1939—1945. évi világháború címmel végleges bekerült a világtörténelembe. Ime a híreink:

A három nagyhatalom nevében Churchill ma délután 3 órakor jelenti be a győzelmet

LONDON, 1945. MÁJUS 7. Az angol fővárosban ma hivatalosan közölték, hogy holnap, május 8-án lesz az európai győzelem hivatalos ünnepe. A három nagyhatalom megégye, zése értelmében Churchill angol miniszterelnök holnap, május 8-án délután 3 órakor mond ráddón beszédet, amelyben bejelenti a szövetségesek győzelmét. VI. György angol király este 9 órakor fog beszélni az angol világhíradókon népeire.

A haditudósítók jelentése szerint Németország megbotlott, Jodel és Friedenburg tábornokok ma, május 7-én hajnalban 2 óra 41 perkor aláírták Eisenbawer tábornok főhadiszállásán a feltétel nélküli megadásról szóló világtörténelmi okmányt. Eisenbawer maga nem vett részt a kapituláció bejelentési aktusában és

helyettesítő tábornok megkérdezte a német megbotlottakat:

— Megemeltétek a feltételeket és Németországának szándékában van-e teljesíteni a vállalt kötelezettségeket?

A megbotlottok egy szóval válaszoltak:

— Igen.

Jodel tábornok ezután engedélyt kért, hogy szólhasson és a következőket mondotta:

— Tisztában vagyunk vele, hogy e szerződés aláírásával és a német hadsereg legyőzöttségével a német nép teljesen a győztesek kezében van.

Az aláírást megelőzően Donitz tengernagy parancsot adott az osz-

szes legyőztes erőknél, hogy a csapatok valamennyi arcvonalon szüntessék be az ellenállást.

Prágában a német katonaság már a cseh nép ellen fordult. Utcai harcok dúlnak, a legképtelenebb guszogokat követik el a német katonák, kézigyánatókat dobálnak be azokba a házakba, amelyekben a cseh zsidó lény, német repülőgépek bombázták a csek kézen levő prágai rádióállomást. Igen erős amerikai páncélos erők közeliednek a csehi fővároshoz, amelytől már csak 25 kilométerre vannak.

Orosz tábornok jelenlétében írták alá a németek a világtörténelmi okmányt

LONDON, 1945. MÁJUS 7. Eisenbawer amerikai tábornok főhadiszállásán, ahol a német tábornokok Donitz megkéréséből aláírták a feltétel nélküli megadás világtörténelmi okmányt természetesen jelen volt a Szovjetunió meghatalmazott tábornoka is, szentesítvén jelenlétével azt a tényt, hogy a német kapitulációt a három szövetséges nagyhatalom: a Szovjetunió, az Egyesült Államok és az Amerikai Egyesült Államok egybehangozón fogadta el.

LONDON, 1945. MÁJUS 7. Olaszországban a szövetséges csapatok több világhíri politikai foglyot szabadítottak ki a németek fogá-

gából. Többek között kiszabadult Schuschnigg volt osztrák kancellár, Leon Blum volt francia miniszterelnök, Hjalmar Schacht a Német Birodalom Bank volt elnöke, Niemoeller volt evangélikus lelkész, a náciizmus fanatikus ellenfele. Kállay Miklós volt magyar miniszterelnök és Ifj. Horthy Miklós. A kiszabadítottak közt van Stauffenberg tábornok is, aki a múlt év augusztusában bombát helyezett el Hitler főhadiszállásán.

MOSZKVA, 1945. MÁJUS 7. Az orosz katonák Berlintben megölték Gobbels holttestét. A propagandaminiszter feleségével és 7 gyer-

mekével együtt megmérgezte magát. Hitler holttestét eddig nem találták meg.

LONDON, 1945. MÁJUS 7. Churchill miniszterelnök nyilatkozata szerint az 1945. évi győzelem nem azt jelenti, hogy a német népet megsemmisítsük, hanem azt, hogy a győzteseknél minélre szerte, szabad kezük van. Szó sincs vonatkozás az évi hogy ne lehassunk a háttérnyilvánosságok, határozatokat Németország kárára. Semmiféle megégyés nem fogja a szövetségesek kezét megkötöni Németországgal szemben.

40,— Ft